

Datum
2023-03-07Instans
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde på Bergslenagymnasiet, Bergslenagatan 4, **tisdagen den 28 mars 2023 kl. 15:00**. Beslutssammanträdet börjar kl. 17.00.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Andreas Cerny
Gymnasie- och vuxenutbildnings-
nämndens Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Eva Lindström, 0768-88 77 57 eller via e-post:
eva.lindstrom@boras.se

Gruppöverläggningar:

Mittsamverkan; måndagen den 21 mars klockan 17.30 på Olovsholmsgatan 32, plan 5, konferensrum Rya Åsar.

Moderaterna och Kristdemokraterna; måndagen den 20 mars klockan 17.00 på Olovsholmsgatan 32, plan 5, konferensrum Tämta.

Förhinder att delta på gruppöverläggningar anmäls alltid till resp. gruppledare.

Ärende

1. Upprop och val av justerare ledamot och dennes ersättare
2. Godkännande av föredragningslistan
3. Allmänhetens frågestund
4. Information från förvaltningen
5. Månadsuppföljning februari 2023
Dnr 2023-00016 3.5.0.1.2
6. Förändring av gymnasieskolans antagningsorganisation läsåret 2023/2024
Dnr 2022-00137 3.5.0.1
7. Antagningsorganisation för anpassad gymnasieskola läsåret 2023/2024
Dnr 2023-00017 3.5.0.1
8. Läsårstider för läsåret 2024/2025
Dnr 2023-00018 3.5.0.1
9. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen 2022
Dnr 2023-00019 3.5.1.8.1
10. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans psykologiska insats Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen 2022
Dnr 2023-00020 3.5.1.8.1
11. Godkännande av vidtagen åtgärd - Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå
Dnr 2023-00027 1.1.3.1
12. Rapport Dataskyddsförordningen
Dnr 2023-00021 2.1.1.1
13. Yttrande över remiss - Reglemente för Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden
Dnr 2023-00067 1.1.3.1
14. Yttrande över remiss - Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad
Dnr 2023-00068 1.1.3.1
15. Svar på Stadsrevisionens rapport om granskning av Borås Stads hantering av moms
Dnr 2023-00015 1.1.3.1

16. Initiativärende - Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik
Dnr 2023-00060 1.1.3.1
17. Anmälningssärenden 2023
Dnr 2023-00001 1.1.3.1
18. Avgivna skrivelser 2023
Dnr 2023-00002 1.1.3.1
19. Delegationsbeslut 2023
Dnr 2023-00003 1.1.3.1
20. Rapport från kontaktpolitikerbesök, programråd och YH ledningsgrupp
21. Övriga frågor

Månadsuppföljning 2023

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer upprättad månadsuppföljning för februari 2023.

Sammanfattning

Nämnden planerar att redovisa ett nollresultat 2023, men ser vissa osäkerheter som kan påverka årets utfall exempelvis inflation, prognosen för köpta - sålda platser och osäkerhet kring statsbidrag.

Under inledningen av 2023 speglas frånvaron av att det varit många varianter av virus och förkylningar. Rådet för Högre akademiska studier har tagit emot 13 ansökningar och uttagningsprocessen är i full gång. Uttagna lärare får besked under mars månad.

Den ogiltiga frånvaro under oktober till december 2022 låg inom förvaltningen på 2,6 % (jfr. samma period 2021 2,5 %) vilket är på samma nivå som samma period förra läsåret. Elevgruppen på Introduktionsprogrammet har generellt högre andel ogiltig frånvaro än elever på nationella program.

Ärendet i sin helhet

Ekonomiperspektiv

Prognos för belåret

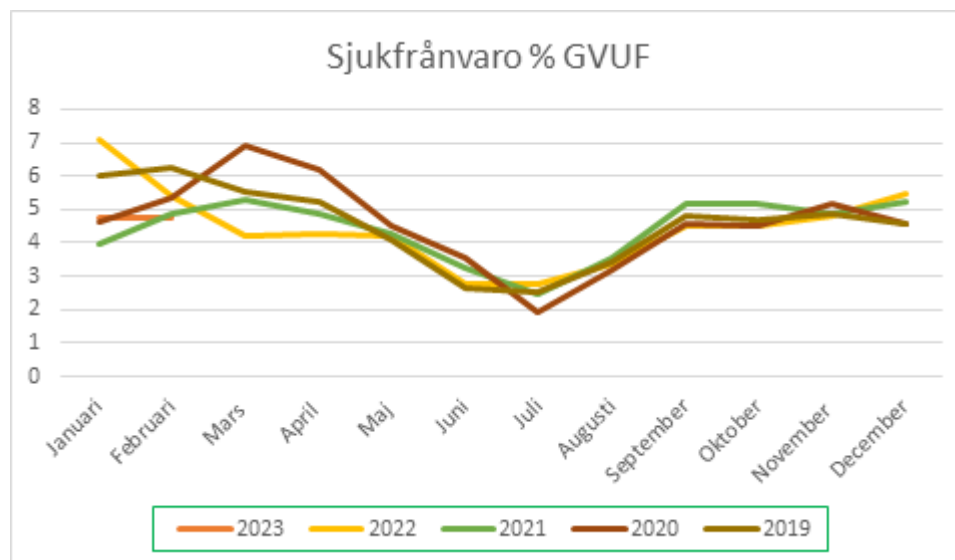
Nämnden planerar redovisa ett nollresultat 2023.

Tidigt identifierade risker i prognosen

- Med anledning av världsläget kan inflationen göra att priser på läromedel och livsmedel ökar. Därutöver kan kriget i Ukraina leda till en ökning av flyktingar som gör att gymnasieskolans språkintrödnktion och vuxenutbildningens sfi kan få ökade kostnader som det inte budgeterats för från början.
- Osäkerheten när det gäller köpta – sålda platser i alla verksamheter är stor fram till en bit in på det nya läsåret, när klasserna stabiliserats. Elevantalen för höstterminen är svåra att prognosticera, eftersom det är svårt att förutse elevernas gymnasieval som är klara först i juli.
- Historiskt har vi sett att sökta statsbidrag kan avslås, alternativt omfördelas sent på året, vilket är en risk som kan få stor påverkan på resultatet, särskilt när det gäller vuxenutbildningen.

Medarbetarperspektiv

Sjukfrånvaro:

Under 2022 har snittet för totala sjukfrånvaron varit i princip detsamma som utfallet för perioden 2020-2021. Förvaltningen ser inte några tecken på större avvikelser från en numer relativt stabil nivå.

Under 2022 har korttidsfrånvaron ökat något, framförallt från hösten. Det har varit många varianter av virus och förkylningar som har avlöst varandra och det har också avspeglats i frånvaron, både i slutet av året och i inledningen av 2023.

Högre akademiska studier - lärare

Under inledningen av 2023 har information gått ut i organisationen om ansökningsförfarande till ” Högre akademiska studier för lärare”. Rådet har tagit emot 13 ansökningar och under mars månad kommer uttagna lärare få besked om utfallet.

Elevperspektiv

Närvarorapportering

Statistiken avser perioden från oktober till december 2022.

Total frånvaro under perioden var 13,4 % (jfr. samma period 2021 13,9 %) vilket är något lägre än samma period 2021. Den ogiltiga frånvaro låg på 2,6 % (jfr. samma period 2021 2,5 %) vilket är på samma nivå som samma period förra läsåret. Elevgruppen på Introduktionsprogrammet har generellt högre andel ogiltig frånvaro än elever på nationella program.

Beslutsunderlag

1. 10-dagars 2023-02, GVUN

Samverkan

FSG 2023-03-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsens diarium

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

10-dagars 2023-02

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ekonomisk redovisning

	Ack utfall fg år	Budget	Budget för perioden	Ack utfall	Avvikelse	Prognos-avvikelse
Politisk verksamhet	180	1 275	201	197	5	0
Gemensam utbildningsadministration	2 760	22 975	3 684	3 727	-43	0
Gymnasieskola	69 779	497 299	80 833	79 241	1 593	0
Vuxenutbildning	12 850	96 600	15 244	16 159	-915	0
Gymnasiesärskola	5 329	39 200	6 423	4 960	1 463	0
Annan utbildning	11	500	83	12	71	0
Insatser enl LSS och SFB	197	600	97	427	-330	0
Buffert	0	6 651	1 109	0	1 109	0
Nettokostnad	91 105	665 100	107 676	104 723	2 953	0
Kommunbidrag	95 702	665 100	107 676	107 676		
Resultat jämfört med kommunbidrag	4 597			2 953		
Godkänt ianspråktagande av ack. resultat						
Godkänt ianspråktagande av ack. resultat						
Resultat jämfört med tillgängliga medel	4 597			2 953		0

Verksamhetsmätt

Gymnasieskola

Verksamhetsmätt	Utfall Feb 2022	Budget 2023	Utfall Jan 2023	Utfall Feb 2023
Antal elever från kommunen i gymnasieskola	4 055	4 129	4 026	4 008
Totalt antal elever i Borås Stads gymnasieskolor.	4 296	4 632	4 383	4 363
Antal individer i Borås Stads kommunala aktivitetsansvar (ej budget-mätt)	324		364	357
Antal elever från andra kommuner.	895	940	907	901
Antal elever hos extern utbildningsanordnare.	621	612	581	575

Gymnasiesärskola

Verksamhetsmätt	Utfall Feb 2022	Budget 2023	Utfall Jan 2023	Utfall Feb 2023
Antal elever från kommunen i gymnasiesärskola	65	64	61	61
Totalt antal elever i Borås Stads gymnasiesärskolor	83	93	83	83
Antal elever från andra kommuner	21	26	24	24

Kommentarer

Prognos för helåret

Nämnden planerar redovisa ett nollresultat 2023.

Tidigt identifierade risker i prognosen

- Med anledning av världsläget kan inflationen göra att priser på läromedel och livsmedel ökar. Därutöver kan kriget i Ukraina leda till en ökning av flyktingar som gör att gymnasieskolans språkin introduktion och vuxenutbildningens sfi kan få ökade kostnader som det inte budgeterats för från början.
- Osäkerheten när det gäller köpta – sålda platser i alla verksamheter är stor fram till en bit in på det nya läsåret, när klasserna stabiliserats. Elevantalen för höstterminen är svåra att prognosticera, eftersom det är svårt att förutse elevernas gymnasieval som är klara först i juli.
- Historiskt har vi sett att sökta statsbidrag kan avslås, alternativt omfördelas sent på året, vilket är en risk som kan få stor påverkan på resultatet, särskilt när det gäller vuxenutbildningen.

Förändring av gymnasieskolans antagningsorganisation läsåret 2023/2024

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer gymnasieskolans förändrade antagningsorganisation för läsåret 2023/2024.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att anpassa organisationen efter elevernas val.

Ärendet i sin helhet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2022-09-20 om gymnasieskolans antagningsorganisation för läsåret 2023/2024.

Förändringar mot den antagningsorganisation som beslutades 2022-09-20 är följande:

Almåsgymnasiet utökar antalet platser på Barn- och fritidsprogrammet och Hantverksprogrammet mot Frisör, barberare och hår- och makeupstylist samt programinriktat val mot Hantverksprogrammet mot Frisör, barberare och hår- och makeupstylist.

Bäckängsgymnasiet utökar antalet platser på programinriktat val mot Humanistiska programmet.

Sven Eriksonsgymnasiet minskar antalet platser på Teknikprogrammet från 120 till 90 platser. Söktrycket till utbildningen visar i nuläget att programmet inte kommer att fylla 120 platser.

Viskastrandsgymnasiets antagningsorganisation lämnas oförändrad.

Social dimension

Nämnden strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt dimensionera utbudet av program och antalet platser för att kunna tillmötesgå elevernas förstahandsval. Det är hemkommunens ansvar att erbjuda obehöriga elever plats på ett introduktionsprogram utifrån behov.

Elevernas ansökningar i ansökningsperioden (10 januari – 1 februari) för gymnasievalet ligger till grund för de förändringar som nämnden gör i antagningsorganisationen.

För de program där söktrycket överstiger antalet platser har möjligheterna till utökning utretts utifrån organisatoriska förutsättningar exempelvis tillgången till lokaler samt tillgången till arbetsplatsförlagt lärande (APL-platser).

Där det utifrån utredningarna bedömts vara möjligt att utöka antagningsorganisationen utifrån eleverna önskemål om förstahandsval har det tillgodosetts.

Beslutsunderlag

1. Förändring av gymnasieskolans antagningsorganisation läsåret 2023/2024

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Gymnasieskolans antagningsorganisation läsåret 2023/2024.

Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål. (Skollagen 15 kap 30§)

Enskilda platser på Introduktionsprogrammen; Programinriktat val (IMV), Yrkesintroduktion (IMY), Individuellt alternativt samt Språkintrödningsprogram tillkommer.

Studievägs- kod	Program/inriktning	Nuvarande antagningsorganisation 2023/24			Förslag till ändring av organisation 2023/24		
		Nationellt pr.	IMV	IMY	Nationellt pr.	IMV	IMY
		Antal platser	Antal platser	Antal platser	Antal platser	Antal platser	Antal platser
BA-VS	Bygg och anläggningsprogrammet	70	5	10	70	5	10
BAHUS0L-VS	Husbyggnad, Lärling	15			15		
BF	Barn- och Fritidsprogrammet	58	12	10	60	12	10
BF-AL	Barn- och Fritidsprogrammet/AL	30	10		32	10	
BF-SE	Barn- och Fritidsprogrammet/SE	28	2		28	2	
BFPEA0L-AL	Pedagogiskt och socialt arbete, Lärling	8			8		
BFFRI0L-AL	Fritid och hälsa, Lärling	2			2		
EE-VS	EI- och energiprogrammet	62	2		62	2	
EK	Ekonomiprogrammet	240	5		240	5	
ES	Estetiska programmet	120	2		120	2	
ESBIL-BÅ	Bild och formgivning	29	1		29	1	
ESDESVE-BÅ	Särskild variant, Design	30			30		
ESDAN-BÅ	Dans	16			16		
ESMUS-BÅ	Musik	29	1		29	1	
ESTEAB-BÅ	Teater	16			16		
FT-VS	Fordons- och transportprogrammet	70	5	10	70	5	10
FS-AL	Försäljning och serviceprogrammet	34	12	10	34	12	10
FSFAR0L-AL	Lärling	10			10		
HT-AL	Hotell- och turismprogrammet	14	6	10	14	6	10
HTHUT0L-AL	Hotell och konferens, Lärling	6			6		
HU-BA	Humanistiska programmet	30	1		30	3	
HV	Hantverksprogrammet	42	8	6	54	10	6
HVFLO-AL	Florist	12	4	4	12	4	4
HVFRS-AL	Frisör, barberare och hår- och makeupstylist	30	4	2	42	6	2
HVFLO0L-AL	Florist, Lärling	2			2		
HVFRS0L-AL	Frisör, barberare och hår- och makeupstylist, Lärling	3			3		
IN	Industritekniska programmet	22	4	8	22	4	8
INPRK-VS	Produkt- och maskinteknik	14	2		14	2	
INSVE-VS	Svetsteknik	8	2		8	2	
NA	Naturvetenskapsprogrammet	180	2		180	2	
RL-AL	Restaurang- och livsmedelsprogrammet	24	10	16	24	10	16
RLKOK0L-AL	Kök och servering, Lärling	6			6		
RLBAG0L-AL	Bageri och konditori, Lärling	3			3		
SA	Samhällsvetenskapsprogrammet	298	6		298	6	
SA-BÅ	Samhällsvetenskapsprogrammet/BÅ	240	4		240	4	
SA-VS	Samhällsvetenskapsprogrammet/VS	58	2		58	2	
TE-SE	Teknikprogrammet	120	2		90	2	
VIDES-SE (T4)	Fjärde tekniskt år, Design och produktutveckling	12			12		
VIINF-SE (T4)	Fjärde tekniskt år, Informationsteknik	12			12		
VIPRO-SE (T4)	Fjärde tekniskt år, Produktionsteknik	12			12		
VISAM-SE (T4)	Fjärde tekniskt år, Samhällsbyggande	12			12		
VF-VS	VVS- och fastighetsprogrammet	24	2		24	2	
VO-AL	Vård- och omsorgsprogrammet	40	12	10	40	12	10
VOVAR0L-AL	Lärling	10			10		
EKENTVS-SE	Entreprenörprogrammet, Spetsutbildning	28			28		
TELOGVS-SE	Teknik spets, Spetsutbildning	30			30		
IB-SE	International Baccalaureate	30			30		
	TOTALT ANTAL PLATSER	1649	96	90	1633	100	90

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Kristina Brink
Handläggare
0768-88 71 40

Datum
2023-03-28

Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00017 3.5.0.1

Antagningsorganisation för anpassad gymnasieskola läsåret 2023/2024

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer antagningsorganisation för anpassad gymnasieskola läsåret 2023/2024.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att anpassa organisationen efter elevernas val.

Sammanfattning

Utbildningen i anpassad gymnasieskola ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör anpassad gymnasieskolas målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i anpassad gymnasieskola. Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

Ett förslag till antagningsorganisation för anpassad gymnasieskola läsåret 2023/2024 har upprättats.

Ärendet i sin helhet

Utbildning i anpassad gymnasieskola ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska leda till självständighet i största möjliga mån, till ökad kunskap att kommunicera samt vid förmåga leda till ett arbete eller en verklighetsanpassad daglig verksamhet.

Anpassad gymnasieskola är förlagd till Bergslenagymnasiet, Sörmarksgatan och Viared. Enheten Viared delar lokaler och viss utrustning med Viskastrandsgymnasiets Fordon- och transportprogram som är belägna på Viared.

Anpassad gymnasieskola består av nationella och individuella program. Både på nationella och individuella programmen strävar skolorna åt att eleverna ska bli självständiga i största möjliga mån.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erbjuder sex av de nio nationella programmen. Programmet Samhälle, natur och språk finns med i utbudet för nationella program. Programmet har varit mindre attraktivt och inte haft några sökande på ett flertal år. Programmet har därför inte startats de senaste åren.

2021 tog Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2021 beslut om att lägga ner programmet Hantverk och produktion mot florist. De kvarvarande eleverna inom programmet fasas ut något år till.

Programmet för skog, mark och djur erbjuds utifrån samverkansavtal med VGR (Västra Götalandsregionen).

I utbudet för de nationella programmen finns både yrkesprogram och teoretiska program. Eleverna läser ämnen och får betyg. Eleverna ska klara av att delta i arbetsplatsförlagt lärande (APL). Målet är att eleverna ska kunna erbjudas anställning efter avslutade studier. Alternativet för de elever som inte har förmågan är att de ska nå en meningsfull sysselsättning.

Det individuella programmet anpassas efter elevernas egna förutsättningar. Eleverna läser ämnesområden och får omdömen.

Förstärkta möjligheter till lärlingsutbildning

Lärlingsutbildning kan erbjudas på de program där eleverna har goda möjligheter till att utvecklas mer än de ordinarie 22 veckorna på APL. Eleverna kan starta lärlingsutbildning under alla fyra årskurser. Minst hälften av utbildningen består av APL från det att eleven blir lärling.

Antal elever som läser lärlingsutbildning anpassas efter elevens förmåga och arbetsplatsens krav. Matchning görs i samband med elevens första APL. Därefter kan lärlingsutbildning presenteras/diskuteras med arbetsplats, vårdnadshavare och elev.

I dagsläget har Bergslagen gymnasiet lärlingar på programmen Hotell, restaurang och bageri, Hantverk och produktion mot florist samt på Hälsa, vård och omsorg. Viared erbjuder lärlingsutbildning inom programmen Fastighet, anläggning och byggnation och Fordonsvård och godshantering.

Förslag till antagningsorganisation läsåret 2023/2024

Eleverna läser åldersintegrerat på de nationella programmen. Varje klass är organiserad för max 12 elever. Antal elever kan variera och påverkas av att elever inom anpassad gymnasieskola har rätt att byta program under utbildningens gång.

Det kan vara svårt att uppskatta antal elever som är aktuella för individuella program då det är beroende av elevens anpassningar, utrymmes behov osv.

Program	Enhet	Antal elever, start läsåret 2023/2024
Nationella program:		
Programmet för:		
Administration, handel och varuhantering	Bergslena A	7
Estetiska verksamheter	Bergslena A	7
Fastighet, anläggning och byggnation	Bergslena C, Viared	7
Fordonsvård och godshantering	Bergslena C, Viared	7
Hotell, restaurang och bageri	Bergslena A	7
Hälsa, vård och omsorg	Bergslena A	7
Individuella program:	Bergslena B, Sörmarksgatan	8
Prognos totalt antal platser år 1:		50

Social dimension

Elevernas ansökningar inför kommande antagningsår ligger till grund för förslaget av antagningsorganisationen läsåret 2023/2024. Nämnden planerar och dimensionerar utbudet av program och antalet platser för att tillmötesgå elevernas önskemål av program. I förslag till beslut uppdrar nämnden till Förvaltningschef att möjliggöra anpassning av antagningsorganisationen efter elevernas förändrade önskemål. Elevernas delaktighet i beslutet bedöms därför vara stor och inga negativa konsekvenser ses utifrån elevernas perspektiv.

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Anna Berner
Handläggare
033 357771Datum
2023-03-28Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00018 3.5.0.1

Läsårstider för läsåret 2024/2025

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer läsårstiderna för läsåret 2024/2025.

Ärendet i sin helhet

Ett förslag till läsårstider för eleverna läsåret 2024/2025 har upprättats. Läsårstiderna omfattar totalt 178 dagar. Antalet lovdagar är totalt 13.

Förslaget är framtaget efter samråd med Grundskoleförvaltningen i Borås Stad samt samverkanskommunerna i Sjuhärad.

Läsår 2024/2025

Ht 2024 onsdag 21 augusti – fredag 20 december

Vt 2025 onsdag 8 januari – fredag 13 juni

Lovdagar

Ht 2024 torsdag 31 oktober – fredag 1 november

Vt 2025 måndag 10 februari – fredag 14 februari

måndag 14 april – torsdag 17 april

fredag 2 maj

fredag 30 maj

Gemensamma kompetensutvecklingsdagar för Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen vårterminen 2025 är 10-11 mars (v 11). Övriga kompetensutvecklings- och planeringsdagar beslutas av respektive gymnasiechef.

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Maria Björn
Handläggare
033 353729Datum
2023-03-28Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00019 3.5.1.8.1

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen 2022

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner upprättad Patientsäkerhetsberättelse 2022 för elevhälsans medicinska insats.

Ärendet i sin helhet

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, och redovisa hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten, samt vilka resultat som har uppnåtts.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är vårdgivare. Nämnden har utsett gymnasiecheferna på respektive skola att tillika vara verksamhetschefer enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för elevhälsans medicinska insats (EMI) och därmed ansvara för verksamheten. De delar som inte verksamhetschef får utföra har uppdragits till medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA). Elevhälsans medicinska insats är skolsköterska och skolläkare.

Sveriges Kommuner och Regioner har tillsammans med Socialstyrelsen gemensamt beslutat att systematiskt arbeta för att minska antalet vårdskador genom en nationell satsning för ökad patientsäkerhet. Att ta fram ett ledningssystem för elevhälsans medicinska insats (EMI) är av yttersta vikt för att kunna bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Beslut togs av förvaltningsledningen förra året och arbetet påbörjades under våren 2022 av Medicinskt ledningsansvarig (MLA) tillsammans med Psykologiskt ledningsansvarig (PLA). Arbetet med att vidareutveckla rutin- och metodstöd kommer att fortlöpa parallellt med framtagandet av ledningssystemet.

Elevhälsans medicinska insats arbetar ständigt med att förbättra patientsäkerheten och uppmärksamma organisationen på de förbättringar som behöver göras.

Arbetet med att göra eleverna mer delaktiga i sin vård behöver utvecklas för att kvalitén i arbetet ska utvecklas och höjas. En idé om uppföljning av nöjdhet

efter hälsosamtal och besök hos skolsköterskan finns och kommer att utvecklas.

Beslutsunderlag

1. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats 2022 Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Patientsäkerhetsberättelse

För gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

ÅR 2022

2023-03-28

Ansvarig för innehållet: Martin Eklöf Verksamhetschef för MLA
Maria Björn Medicinskt ledningsansvarig (MLA)

Diarienummer: GVUN 2023-00019

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Källa:

Socialstyrelsen "Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar.....	6
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	7
Informationssäkerhet.....	7
Strålskydd	8
En god säkerhetskultur.....	8
Adekvat kunskap och kompetens	9
Patienten som medskapare	9
AGERA FÖR SÄKER VÅRD.....	11
Öka kunskap om inträffade vårdskador	12
Tillförlitliga och säkra system och processer	12
Säker vård här och nu.....	13
Riskhantering.....	13
Stärka analys, lärande och utveckling	13
Avvikelse	13
Klagomål och synpunkter	15
Öka riskmedvetenhet och beredskap	15
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	16
Övergripande strategi och mål för patientsäkerhetsarbetet 2022.....	17

SAMMANFATTNING

Sveriges kommuner och regioner har tillsammans med socialstyrelsen gemensamt beslutat att systematiskt arbeta för att minska antalet vårdskador genom en nationell satsning för ökad patientsäkerhet. Att ta fram ett ledningssystem för EMI är av yttersta vikt för att kunna bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Beslut togs av förvaltningsledningen förra året och arbetet har påbörjats under våren 2022 av MLA tillsammans med Psykologiskt ledningsansvarig (PLA). Arbetet med att vidareutveckla rutin- och metodstöd kommer att fortlöpa parallellt med framtagandet av ledningssystemet.

Elevhälsans medicinska insats arbetar ständigt med att förbättra patientsäkerheten och uppmärksamma organisationen på de förbättringar som behöver göras.

Arbetet med att göra eleverna mer delaktiga i sin vård behöver utvecklas för att kvalitén i vårt arbete ska utvecklas och höjas. En idé om uppföljning av nöjdhet efter hälsosamtal och besök hos skolsköterskan finns och kommer att utvecklas under kommande år.

Till dig som läser patientberättelsen och vill ha en fördjupad förståelse för innehållet rekommenderas att läsa ”, Agera för säker vård, Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020-2024, Socialstyrelsen” då patientsäkerhetsberättelsen är uppbyggd utifrån den.

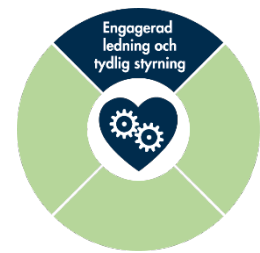
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Denna patientsäkerhetsberättelse omfattar den hälso- och sjukvård som utförs av elevhälsans medicinska insats (EMI). Då EMI är verksam i skolan är begreppet patient synonymt med elev. EMI utgör en självständig verksamhetsgren av den så kallade samlade elevhälsan. Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

De övergripande målen har varit att påbörja arbetet med att ta fram ett nytt ledningssystem för EMI och EPI på Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen samt att fortsätta revidering av metodstödet för EMI och utveckla digitala funktioner i journalsystemet Prorenata.

Epikrismall för grundskolans EMI har tagits fram i samarbete med MLA i grundskolan och har från och med augusti börjat användas till fullo. Epikris skrivs på alla kommunala grundskolor vid överlämnande till gymnasiet från årskurs 9. Epikrisen gör att man snabbt kan se vilka behov som finns hos den enskilda eleven vid skolbyte. Men den utesluter inte att en muntlig överlämning mellan EMI ska ske från grundskolan till gymnasiet eller mellan gymnasieskolans EMI där omedelbar insats eller bevakning av insats ska tas över vid skolbyte.

Övriga mål som fastställdes i patientsäkerhetsberättelsen för 2022 var:

- Revidering och överföring av metodstöd för EMI påbörjades men pausades till viss del då MLA i grundskoleförvaltningen avslutade sin tjänst och ny MLA kom i tjänst först i augusti månad.
- Påbörja arbetet med att beskriva processer i de olika arbetsmoment skolsköterskor jobbar med utifrån basprogrammet. T ex vaccinationsprocessen. Detta har påbörjats.

Trots fortsatt avsaknad av ett adekvat och för verksamheten idag fullgott ledningssystem har patientsäkerhets- och kvalitetsarbetet bedrivits utifrån målet att det ska ske systematiskt och på ett väl dokumenterat sätt under de förutsättningar som vi har. Brister som behöver åtgärdas och utvecklingsområden som måste genomföras ska prioriteras utifrån allvarlighetsgraden och sannolikheten för att orsaka vårdskada. För att kunna följa upp, utvärdera och förbättra den hälso- och sjukvård som bedrivs krävs att skolsköterskorna skriver avvikelser när man upptäcker brister i systemet och tar upp sådana frågor gällande patientsäkerheten i det dagliga arbetet. Det får idag stå för det systematiska arbetet tills det nya ledningssystemet är framtaget och implementerat.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Roller

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är vårdgivare. Nämnden har utsett att gymnasiecheferna på respektive skola tillika är verksamhetschefer enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för elevhälsans medicinska insats (EMI) och därmed ansvarar för verksamheten. De delar som inte verksamhetschef får utföra har uppdragits till medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA). Elevhälsans medicinska insats är skolsköterska och skolläkare.

Verksamhetschefens ansvar

Verksamhetschefen har det samlade ledningsansvaret för EMI och ska leda, planera, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten så att kravet på god kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården upprätthålls. Enligt 3 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Verksamhetschefen ansvarar för att:

- EMI har den bemanning som krävs för att bedriva en god och säker vård.
- skolsköterskor och skolläkare har rätt kompetens, får fortbildning och ges möjlighet att ta till sig ny forskning och kunskap inom yrket.
- rätt befogenheter och ansvar ges till skolsköterska och skolläkare
- det finns lokaler och utrustning är utformade och anpassade för EMIs verksamhet
- Lex Maria anmäls

Det är till verksamhetschef som tillsynsmyndigheter, föräldrar, elever och personal ska vända sig till gällande frågor, synpunkter eller klagomål som rör verksamheten.

MLAs ansvar

Fullgör enskilda ledningsuppgifter på verksamhetschefens uppdrag och leda det operativa systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet. Det innebär att revidera metodstöd, ta emot avvikelser.

MLA ska också utföra och se till att egenkontroller i verksamheten fullgörs.

MLA är också administratör i journalsystemet Prorenata.

MLA håller i yrkesnätverksträffar för skolsköterskorna.

MLA hjälper till vid nyanställds introduktion.

Skolsköterskors och skolläkares ansvar

Skolsköterskor och skolläkare är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och i egenskap av det har de ett eget yrkesansvar som innebär att arbetet utförs med god kvalitet och hög patientsäkerhet. Arbetet ska utföras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Man ansvarar också för att hålla sig väl förtrogen med den lagstiftning som gäller inom hälso- och sjukvården och för elevhälsans medicinska insats samt de bestämmelser, föreskrifter och rutiner som gäller för verksamheten.

De har också skyldighet att identifiera risker och rapportera avvikelser och på så sätt medverka till att hög patientsäkerhet upprätthålls.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Samverkan sker på lokal nivå mellan olika vårdgivare. MLA och skolsköterskor samverkar genom möten och dialog med barn- och ungdomsmedicinska mottagningar, primärvården, flyktingmedicinska mottagningen, barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri, habilitering, hörselvårdsverksamheten, mottagningen för barn och ungas psykiska hälsa, Mini Maria och Ungdomsmottagningen. Denna samverkan förs oftast genom dialog om remisshantering, överföring av patientdata mellan vårdgivarna och genomgång av avvikelser i samverkan.

Sedan hösten 2021 används också SIP (Samordnad Individuell Plan) och man står i begrepp att införa SAMSA. Med Control system för avvikelshantering i närvårdssamverkan kommer dock inte att användas då sekretessnivåer mellan kommunens förvaltningar inte är möjliga att få i systemet nu. Avvikelser i närvårdssamverkan kommer fortsatt skrivas på papper och skickas till berörd verksamhets chef. Skolornas kuratorer har haft ansvar för SIP i SAMSA (digitalt system för kontakt mellan vårdgivare och för att upprätta SIP). Då det varit sårbart om kurator inte varit i tjänst har det beslutats att även skolsköterskorna ska få utbildning i SAMSA för att också kunna bevaka inkomna SIP och kalla till möte för SIP. Utbildningen kommer att genomföras under våren 2023.

Det finns också delregionala vårdssamverkansområden med så kallade närvårdsträffar och lokala samverkansgrupper men där finns inte verksamhetschef för EMI eller MLA representerade.

MLA samverkar med grundskolans MLA och MLA i kringliggande kommuner (Boråsområdet). Man har digitala utvecklingsmöten ca var 4-6 v för att jämföra rutiner och processer, delge varandra information och utbyta erfarenheter.

Det finns även ett nätverk på regional nivå där MLA för gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen i Borås representerar Boråsområdet och är med och organiserar den årliga nätverksträffen för hela regionen.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

EMI använder journalsystemet Prorenata för att dokumentera elevhälsodata. Hela Prorenata Journal är CE-märkt och framtaget i enlighet med kvalitetssäkerhetssystem ISO-13485, informationssäkerhet ISO-27000 och riskhanteringssystem ISO-14971.

EMI ska följa Borås Stads informationssäkerhetspolicy och tillhörande styrdokument, riktlinjer och rutiner.

Alla journalhandlingar är sekretessbelagda och sedan 2006 digitaliserade. Sedan 2020 används både digital och analog slutarkivering i Borås stadsarkiv.

Från och med hösten 2022 skannas alla journalhandlingar som finns i pappersformat in i digital journal, för att säkerställa att inga journalhandlingar förkommer när man skickar dessa mellan skolor och för att det ska finnas en sammanhållen digital journal. Det underlättar också arbetet för EMI då man slipper att efterfråga journalhandlingar upprättade före 2019-01-01 från Borås stads kommunala skolor. Därigenom ökar också patientsäkerheten.

För att ha åtkomst till Prorenata krävs tvåfaktorsautentisering och att man är behörig användare. MLA är ansvarig att ge behörighet och att lägga in rätt behörighetsnivå för skolsköterskor. MLA gör varje månad loggkontroll utifrån behörighet på varje skolsköterska. Systemansvarig gör kontroll varje månad på användare som varit inaktiva under 3 månader. Användare som avslutat sin tjänst eller inte längre ska ha behörighet görs inaktiva i systemet av MLA eller systemansvarig och kan då inte logga in i Prorenata. Nyanställda får utbildning av systemansvarig innan behörighet ges.

I Prorenata finns också journal på elever med skyddad identitet på en egen enhet för att inte av misstag röjas. Specifik behörighet krävs för att komma åt dessa elevjournaler. Försöker man logga in och inte är behörig får man information om att man inte har behörighet och en fråga om man ändå vill logga in i journalen.

Ingen information lämnas ut till annan myndighet, vårdgivare eller annan utan att medgivande inhämtats från elev eller vårdnadshavare med vissa undantag till polis och socialtjänst vid misstanke om brott.

Inga journalhandlingar eller personuppgifter får skickas med E-post.

Endast EMIs professioner (skolsköterska och skolläkare) Har tillgång till den medicinska journalen.

Vid inaktivitet vid datorn läses systemet efter 10 minuter och ny inloggning måste göras. Skolsköterskor och skolläkare har tystnadsplikt och sekretess gentemot övriga elevhälsan och får inte utan medgivande från elev eller vårdnadshavare lämna ut uppgifter eller föra vidare information till dessa.

Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Detta är inte relevant för EMI då inget arbete med strålning utförs.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Skolsköterskorna har regelbundet träffar en gång per månad under skolårets terminer, så kallade yrkesnätverksträffar. MLA är sammankallande och leder mötet. Syftet är att kunna delge varandra erfarenheter och att möjliggöra samtal om brister i arbetsmiljön eller på arbetsplatsen som kan äventyra patientsäkerheten.

Det är ett tillåtande klimat i gruppen och man har ett icke skuldbeläggande förhållningssätt vid genomgång av risker och avvikelser och vid frågeställningar där man behöver råd och stöd i sitt arbete. Vi ser det som ett tillfälle till lärande, en viktig del av kvalitetsarbetet, och en möjlighet att förbättra metodstödet om man upptäcker brister där. Dessa träffar är viktiga inte minst för den som arbetar ensam i sin profession på en skola men också för att MLA har möjlighet att förmedla information och att skolsköterskorna gemensamt reflekterar över och utvecklar patientsäkerhetsarbetet.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

För att arbeta som skolsköterska krävs att man är specialistutbildad inom skolhälsovård. Man kan antingen gått specialistutbildning till skolsköterska, distriktssköterska eller barnsjuksköterska.

Som legitimerad sjukvårdspersonal har man ett eget yrkesansvar att hålla sig uppdaterad och jobba i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och bidra till att en hög patientsäkerhet upprätthålls. Men det personliga yrkesansvaret innebär inte att vårdgivarens ansvar att organisera och bedriva verksamheten i enlighet med kraven på god vård minskar.

Vi har haft en stabil bemanning på skolsköterskesidan under många år med erfarna skolsköterskor som har stor kunskap genom utbildning och erfarenhet. Det ger en trygghet och stabilitet i gruppen. Fördelningen av antalet elever per skolsköterska sker i samråd med verksamhetschef, rektorer och övriga EHT. I regel delas man in i EHT team och skolsköterskan ansvarar för elever som går ett visst program. På två av gymnasieskolorna är det ett mycket stort antal elever per skolsköterska vilket gör att det finns risk för brist i patientsäkerheten om man inte hinner med att utföra basprogrammet. Någon riskanalys av det har dock inte gjorts.

Verksamhetscheferna ansvarar för att skolsköterskorna regelbundet får den fortbildning och kompetensutveckling som de behöver. Kompetensutvecklingen kan t ex. bestå av att man t ex får åka på skolsköterskekongressen som genomförs varje år i regi av Skolsköterskeföreningen. Det finns ingen strukturerad plan för den enskilde skolsköterskans behov av fortbildning.

Vid förändringar i arbetsmetoder går vi igenom det på yrkesnätverk. I regel provar man i liten skala på en skola och sedan utvärderas det. Man delger gruppen hur man jobbat och om det fungerar bra eller om något måste ändras innan man startar i hela gruppen. När det gäller förändringar som är stora i t ex journalsystemet Prorenata är det systemadministratören som håller i dessa utbildningar. Viss fortbildning sker på yrkesnätverksträffar när andra aktörer bjuds in och ibland hålls gemensamma yrkesnätverksträffar med grundskolans skolsköterskor då det är förvaltningsövergripande information eller utbildning som ges. På yrkesnätverken tas förbättringsåtgärder upp till diskussion och man har möjlighet att komma med förslag till förbättringar. Man delger också varandra erfarenhet och kunskap man har inom olika områden. Vid nyanställning har vi ett introduktionsprogram där man bl. a. får utbildning i datasystemet Prorenata. Man går också bredvid sin kollega på skolan första veckan. Fördelen är att man är två skolsköterskor på varje gymnasieskola.. Man kan då ha ett kollegialt lärande och möjlighet till stöd och råd av varandra. På gymnasiesärskolan däremot finns endast en anställd skolsköterska.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

När det gäller att involvera och möjliggöra elevernas och dess vårdnadshavare att bli delaktiga i den hälso- och sjukvårds som utförs av EMI görs det utifrån hälso- och sjukvårdslagens (2017:30) huvudprinciper om att den hälso- och sjukvård som ges ska:

- Vara av god kvalitet med en god hygienisk standard.
- Tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet.
- Bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.
- Främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen.
- Vara lätt tillgänglig.

All verksamhet inom EMI är ett erbjudande till eleven och är frivillig.

Elever på gymnasiet har uppnått en ålder och mognad för att vara delaktig och att själv till största del ta beslut om sin så kallade vård och behandling som enligt basprogrammet består av ett hälsosamtal samt erbjudande om vaccin som ingår i nationella vaccinationsprogrammet om man inte fullföljt det under grundskolan eller som nyanländ inte har ett fullgott vaccinationsskydd. . Det omfattar också uppföljningar från tidigare samtal eller hälsoproblem som t ex kontroll av rygg, hörsel eller synkontroll mm.

Vi strävar efter gott samarbete med både elever och vårdnadshavare och tar alltid kontakt med vårdnadshavare om det finns någon oro eller uppenbar fara för elevens fysiska och/ eller psykiska hälsa. I övrigt delges inte vårdnadshavare vad som sagts i hälsosamtalet.

Vi låter eleven själv besluta om t ex journalrekvirering från skolor utanför kommunen och friskolor. Vid erbjudande om vaccination man tidigare tackat nej till under grundskolan uppmanar vi eleven att prata med vårdnadshavare och ta ett beslut gemensamt. Är det så att eleven vill ha vaccin och vårdnadshavare nekar får det vänta till eleven fyller 18 år.

Om en elev skulle bli aktuell i ett ärende hos elevhälsoteamet (EHT) på skolan t ex. pga. hälsoskäl, tillfrågas alltid eleven om vi får delge information till EHT. Eleven informeras då om vad som ska sägas och vilka personer som delges informationen. Detta kan bli aktuellt då eleven har en psykisk ohälsa, sjukdom eller funktionsnedsättning som påverkar studierna eller möjlighet att nå utbildningsmålen. Vi ber då också om att få kontakta vårdnadshavare.

Tolk används vid behov.

Eftersom EMI inte bedriver vård finns inga direkta patientorganisationer som vi kan involvera i det direkta samarbetet.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Många egenkontroller sker löpande men några har fastställda tidpunkter. I nedanstående tabell redovisas de fastställda egenkontroller som görs under året.

Vid uppdagade brister eller fel åtgärdas dessa snarast.

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Loggkontroll i journalsystemet Prorenata (PRN)	1 gång i månaden	Journalsystemet PRN
Dokumentationsgranskning	1 gång per år	Journalsystemet PRN
Avvikelser	Fortlöpande	Avvikelsehanteringssystem (sedan hösten 2021 i Prorenata)
Kalibrering och service av Audiometer	1 gång per år. Skickas till Entomed vid läsårs slut	Dokument från Entomed
Kalibrering av blodtrycksmanschett	1 gång per år	Egenkontroll varje skolsköterskas ansvar
Läkemedelshantering enligt generella direktiv.	Görs första tillfället när skolläkaren är på skolan	Påskrivet dokument av delegering från skolläkare
Kontroll av medicinkylskåpets temperatur	En gång/ v eller vid återgång efter ledighet.	Dokument.
Inventering av läkemedel och dess utgångsdatum.	Minst en gång per år.	Dokument för utrustning enligt basapotek. Skolsköterska på mottagningen.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

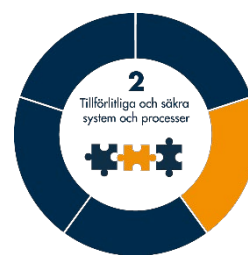
SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §
Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Utifrån händelsens karaktär anpassas utredning om händelsen har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Detta betyder att varje enskilt fall bedöms hur omfattande utredningen behöver vara. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete (HSLF-FS 2017:40) används som utgångspunkt för bedömningen av utredningskraven i förhållande till allvarlighetsgraden. Syftet med utredningen är att så långt som möjligt klarlägga händelseförloppet och orsakerna till det. Utredningen ska ge underlag för beslut om åtgärder som ska hindra att en liknande händelse inträffar på nytt eller begränsa effekterna om händelsen inte helt går att förhindra. Med skada eller risk för skada avses att eleven har drabbats av eller hade kunnat drabbas av lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom eller att eleven har avlidit. Vidare för att det ska räknas som en vårdskada måste bedömningen komma fram till att skadan eller risken för skada hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits av skolsköterskan och/eller skolläkaren. Även vård eller behandling, som borde ha genomförts men som inte blev av, ska tas med i bedömningen. Vi har idag inget analysteam som går igenom de avvikelser som kommer in. Det är MLA som går igenom avvikelserna och gör en bedömning om djupare analys ska göras. De flesta avvikelser som rör elever är redan åtgärdade av den skolsköterska som upprättar avvikelserna..

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Hur tillförlitliga är arbetsprocesser och system

Det metodstöd som finns för EMI är delvis gammalt och flera dokument inaktuella. Under året har det fortsatt reviderats och uppdaterats men inte i den takt som var planerat. Revideringen görs i samarbete med grundskoleförvaltningens MLA då vi använder gemensamt metodstöd. Då hen slutade sin anställning i april och ny rekrytering gjorts men anställning påbörjats i augusti har arbetet fördröjts. Arbetet fortlöper tills allt är reviderat och uppdaterat men det kommer även framledes vara ett ständigt pågående arbete för att hålla dokument aktuella. Metodstödet kommer läggas in i det digitala verktyget Canea One, som används i Borås Stad.

Arbetet med att ta fram ett nytt ledningssystem för EMI och EPI (elevhälsans psykologiska insats) har påbörjats under 2022. Det operativa arbetet görs av MLA och PLA (Psykologiska ledningsansvarig) på gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Arbetet kommer fortlöpa även under 2023 och målet är att det ska vara klart för implementering hösten 2023.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Gymnasiesärskolan har elever som har hela sin undervisningstid förlagd i utlokaliserade lokaler i Viared. Där finns fortfarande inga ändamålsenliga för EMIs verksamhet och skolsköterskan kan därför inte utföra alla sina arbetsuppgifter på plats.

Det är en brist i tillgängligheten till EMI för dessa elever.

För att EMI ska vara tillgänglig krävs att det finns anpassade lokaler för att bedriva skolhälsovård det omfattar bl. a. syn- och hörselkontroller, längd och vikt samt möjlighet till hälsosamtal i enskildhet och under sekretess. Det ska också finnas låsta journalskåp, tillgång till rinnande vatten för att upprätthålla basala hygienrutiner. Det ska finnas toalett viltrum m.m. Detta har tagits upp föregående år och fortfarande inte åtgärdats. Någon risk och konsekvensanalys är heller inte gjord.

Alla gymnasieskolorna har full bemanning på skolskötersketjänsterna fr o m augusti vilket gör det möjligt att erbjuda alla elever hälsosamtal under årskurs 1 på alla skolor. En pensionerad skolsköterska har varit timanställd på Bäckängsgymnasiet under våren för att hjälpa till med hälsosamtal och även under hösten för att de elever som inte hunnits erbjuda samtal i år 1 fått erbjudande i årskurs 2 på hösten.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Inga riska analyser för EMI är gjorda under år 2022.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Avvikelse

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Totalt har 9 avvikelser inkommit varav 4 gäller flera elever. Nedan finns en sammanställning i tabellform av de avvikelser som inkommit.

Ingen Lex Maria är gjord under året och ingen allvarlig vårdskada har rapporterats.

Typ av avvikelse	Antal	Förbättringsförslag samt vidtagna åtgärder
I pappersjournal för elev hittas annan elevs journaldokument i samma mapp.	1	Förbättring redan gjorts då alla journalhandlingar skannas in från och med hösten i både grundskoleförvaltningen och vår förvaltning. Det minimerar risken för sammanblandning av journal eller att journal förkommer.
Skolsköterska dokumenterade i fel journal då två elever har samma namn men inte går på samma skola. Personnummerkontroll inte gjord innan dokumentation gjordes. Detta upptäcktes direkt och korrigerades samt MLA informerades om det inträffade.	1	Alltid dokumentera i samband med att eleven är hos skolsköterska samt att alltid göra id kontroll för att undvika att gå in i fel journal.
Skolsköterska kunde inte genomföra hälsosamtal på ett tillfredsställande och patientsäkert sätt då hon och eleven blev störda pga. att ingen egen lokal för EMI finns på Viared. Rummet används av flera olika professioner och man går in och ut i rummet för att hämta material under tiden som som skolsköterskan använder rummet.	1	Skolsköterska måste få ett eget rum för att kunna genomföra hälsosamtal, undersökningar samt andra möten. Patientsäkerheten avseende av sekretess är idag inte uppfylld.
Brist på lokal för skolsköterska att sitta i på Viared. Flera professioner ur bl. a elevhälsan ska samsas om ett rum där också material för undervisning förvaras. Eftersom lokal avsedd att bedriva elevhälsovård på ett patientsäkert sätt saknas har det varit svårt att vara på plats och utföra sina arbetsuppgifter.	2	Se ovan.

Typ av avvikelse	Antal	Förbättringsförslag samt vidtagna åtgärder
EMI på två skolor har inte hunnit med hälsosamtal i alla klasser pga. i det ena fallet en längre tids sjukskrivning (3 mån.) samt att skolsköterska gick i pension och ersättare på tjänsten kom efter 2,5 månad. I det andra fallet vakant skolskötersketjänst från och mer 1mars och ersättare påbörjade anställning i augusti.	4	Ansvariga verksamhetschefer informerades om situationen. Förslag till förändring är att rekrytering av vikarie ska göras vid längre sjukdomsperioder. Åtgärd vidtagen och skolsköterskor är anställda. På Bäckängsgymnasiet har pensionerad skolsköterska har varit inne och hjälpt till så att alla elever erbjudits möjlighet till hälsosamtal under hösten i årskurs 2. På Viskastrandsgymnasiet har elever som känt behov av hälsosamtal informerats om att de kan söka upp skolsköterska för att boka tid.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål och synpunkter kan lämnas via kommunens synpunktshantering. Man kan också vända sig direkt till EMI eller verksamhetschef med synpunkter och klagomål som rör EMIs verksamhet. Det är verksamhetschefens uppgift att omhänderta och hantera synpunkter och klagomål. MLA är en stödjande funktion för ärenden som rör patientsäkerhet.

Under 2022 har inga klagomål eller synpunkter kommit till kännedom för MLA eller verksamhetschef.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

EMI kommer på yrkesnätverksträffar öka kompetensen i patientsäkerhet bl.a. annat genom att fortsätta ta upp avvikelser och titta på fall som varit ärenden hos IVO. Vi kommer att ha kollegial journalgranskning ur ett lärandeperspektiv.

Vi ska också fortsatt se om det finns något i organisationen som kan påverka patientsäkerheten positivt eller negativt såsom arbetsmiljö och förutsättningar för att bedriva arbetet patientsäkert. Vi kommer också att titta på de olika processer vi arbetar i, t ex hälsosamtal när, vid vilken tidpunkt man dokumenterar vad som tagits upp i ett hälsosamtal mm.

Vikten av att skriva avvikelser men också klagomål om det är brister i verksamheten som påverkar patientsäkerheten kommer även det fortsatt belysas på yrkesnätverksträffar. Vi behöver också fortsättningsvis bli bättre på att göra riskanalyser när det sker förändringar i verksamheten vare sig de är planerade eller plötsligt uppkomna.

Vi behöver också titta på hur vi arbetar under ändrade förhållanden och hur vi kan upprätthålla patientsäkerheten då. Hur ser våra resurser ut och kan vi omfördela resurser vid behov? Finns risk för längre avbrott/ störningar i eller för åtkomst till det elektroniska journalsystemet? Hur gör vi då för att patientsäkerheten ska bibehållas?

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

RESULTAT OCH ANALYS

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Nedan presenteras en sammanställning av måluppfyllelse samt en analys av resultatets påverkan på patientsäkerheten.

Mål 1	Strategi	Resultat	Analys
<p>Revidering och överföring av metodstödet för EMI till Canea One.</p>	<p>Samarbete mellan grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens MLA.</p>	<p>Arbetet har påbörjats genom revidering av metodstödet. Eftersom det är förvaltningsövergripande dokument har MLA i förvaltningarna samarbetat. Det har varit ett uppehåll då grundskolans MLA avslutade sin tjänst i april och ny MLA började i augusti.</p>	<p>Alla skolsköterskor behöver involveras i processkartornas framtagande då det också ger en förståelse av processers alla delar och var riskerna i olika processer ligger. Det blir då en form av kompetenshöjning genom att man måste sätta sig in i processens alla delar.</p>
<p>Mål 2 Påbörja arbetet med att beskriva processer i de olika arbetsmoment skolsköterskorna arbetar med i basprogrammet. T ex vaccinationsprocessen, ryggkontroller, hälsosamtal mm.</p>	<p>Information om Canea One funktioner och hur vi kan arbeta med och dokumentera processer i systemet av ansvarig för Canea.</p>	<p>Detta har påbörjats och skolsköterskorna har varit delaktiga under ett tillfälle. Fortsatt arbete parallellt med framtagandet av ledningssystemet. Beslut har tagits av förvaltningsledningen att ledningssystem och metodstöd ska läggas i Canea. Och utbildningstillfälle för MLA har givits.</p>	<p>Behovet kvarstår att få till processkartor för att minimera risken för vårdskada och för att förstå var riskerna för vårdskada är som störst i processerna.</p>

Mål 3	Strategi	Resultat	Analys
Påbörja arbetet med att ta fram ett nytt ledningssystem för EMI och EPI	MLA och PLA sköter det operativa arbetet under projektledning av chef för kvalité och utveckling men träffar verksamhetschefer för HSL för genomgång och synpunkter. Handlednings-tillfällen köps in externt av 2learn, som är specialist på ledningssystem, vid några tillfällen under framtagandet.	Arbetet har påbörjats. MLA och PLA har träffar digitalt för att arbeta gemensamt med att bygga upp ledningssystemet efter den mall som socialstyrelsen har gjort.	Vikten av ledningssystemet blir tydligt då chef för HSL inte har medicinsk kompetens. Det behöver diskuteras och analyseras så att förståelsen för hur ledningssystemet ska användas för styrning, ledning och förbättring av verksamheten ska göras utifrån HSL. Det är därför viktigt att verksamhetscheferna för EMI engagerar sig i framtagandet av ledningssystemet och sätter sig in i de olika delarna även om det operativa framtagandet ligger på MLA och PLA.

Övergripande strategi och mål för patientsäkerhetsarbetet 2023

Strategin för arbetet är att fortsätta med revidering av metodstödet och fortsätta processtänket i de olika arbetsmomenten skolsköterskor har i basprogrammet. Det gör att patientsäkerheten kommer öka dels för att man får "processtyrd vård" men också genom att skolsköterskorna får jobba med processerna tillsammans synliggör vi för oss själva var riskerna i processen finns. Samtidigt implementeras processtyrt arbete i gruppen.

Vi fortsätter också processen med framtagande av nytt ledningssystem för EMI.

Ledningssystemet fastställer principerna för ledning av verksamheten (2 kap. 1 § SOSFS 2011:9) och gör det möjligt för ledningen att styra verksamheten så att rätt sak görs vid rätt tillfälle. Det måste omfatta verksamhetens alla delar för att man med dess hjälp ska kunna

- Planera
- Leda
- Kontrollera
- Följa upp
- Utvärdera
- Förbättra verksamheten (3 kap.1 och 2 § § SOSFS 2011:9)

Utgångspunkten för ledningssystemet är att definiera kvalité

"Kvalitetsdefinitionen kan beskrivas som en ram som ska fyllas med det innehåll som finns i lagar och andra föreskrifter om häls- och sjukvård, tandvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter."

Ur ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Socialstyrelsen

Målet är att ledningssystemet blir klart och kan implementeras under hösten.

Anna Stensson
Handläggare
033 357763Datum
2023-03-28Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00020 3.5.1.8.1

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans psykologiska insats Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen 2022

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner upprättad Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans psykologiska insats 2022.

Ärendet i sin helhet

Under 2022 har Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens EPI (elevhälsans psykologiska insats) levererat god hälso- och sjukvård och kunnat möta behovet av konsultation och utredning med bibehållen effektivitet och kvalitet trots fortsatt Coronapandemi. Det har varit en stabil personalsituation med anställning av ytterligare en psykolog på deltid mot slutet av året. Psykologerna har hög kompetens för sitt uppdrag och eleverna har fått det stöd de har rätt till enligt lag. Coronapandemin har även i år påverkat arbetssättet vid förvaltningens EPI i viss grad. Många möten har skett digitalt, personal har fortsatt arbetat en del hemifrån och liksom föregående år har färre utredningsförfrågningar än åren före pandemin inkommit.

Det finns en hög medvetenhet om patientsäkerhet i psykologernas dagliga arbete och insatser för att öka det systematiska arbetet med säkerhetskulturen genom avvikelse- och riskrapportering har gjorts. Detta behöver dock utvecklas ytterligare kommande år. Inga klagomål eller avvikelser om brister i hälso- och sjukvård har inkommit utifrån och endast ett fåtal avvikelserapporter har kommit internt. Den muntliga återkopplingen till skolpsykologerna från patienter och skolpersonal är över lag positiv.

Målet att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet har varit högt prioriterat. Kompetensutveckling samt ett strukturerat arbete med gemensamt ledningssystem för hela Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens elevhälsa har påbörjats. En nyskapad projektgrupp för uppbyggnad av nytt ledningssystem har träffats regelbundet över året och har tillsammans med den personal som arbetar under HSL (Hälso- och sjukvårdslagen) påbörjat arbetet med att ta fram gemensamma processer och aktiviteter inom respektive verksamhetsområde. Projektgruppen har även varit med på ledningsmöten ihop med alla VC HSV (Verksamhetschef hälso- och sjukvård) tre gånger under året och då tillsammans gjort en gemensam nulägesanalys och projektstart, samt

stämt av det arbete som gjorts efter hand med personalen. Tre VC HSV av sex har dock bytts ut under året, varav en av dessa var VC HSV vid EPI (elevhälsans psykologiska insats).

Rutiner har tagits fram och uppdaterats och kvalitetsgranskning har utförts. Gamla pappersjournaler har digitaliserats enligt tidigare beslut.

Det arbete med att utveckla patientsäkerhetskulturen med avvikelse- och riskrapportering som startat kommer fortsatt att prioriteras högt.

Beslutsunderlag

1. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans psykologiska insats 2022

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Patientsäkerhetsberättelse för
Elevhälsans psykologiska insats vid
Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

År 2022

2023-02-17

Maria Gustafsson Verksamhetschef enligt HSL

Malena Johansson Psykolog med ledningsansvar enligt HSL

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Elevhälsans och skolpsykologens hela uppdrag beskrivs i Socialstyrelsens och Skolverkets gemensamma skrift Vägledning för Elevhälsan. Endast en mindre del av skolpsykologens uppdrag är uppgifter som bedrivs inom hälso- och sjukvårdslagen, HSL. Elevhälsovård handlar om att bidra till hälsa och förmåga att klara skolans utmaningar. De uppgifter som skolpsykologen utför inom ramen för hälso- och sjukvårdsverksamhet består i att bidra med rekommendationer kring specifika elever i elevhälsoteam, psykologutredning inför beslut om skolform samt att utreda svårigheter och hinder för att lyckas i skolan, då genomförda eller prövade anpassningar och åtgärder inte givit förväntat resultat.

Vid utredning av svårigheter i skolan kan framkomma sådan psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning som behöver djupare, diagnostisk utredning och behandling, vilket utförs vid de vårdinstanser som har uppdrag för detta. När sådan ohälsa upptäcks hänvisas eller remitteras eleven till relevant instans. Området för skolpsykologens hälso- och sjukvårdsarbete är litet, men kräver ändå enligt lag ett gediget kvalitets- och patientsäkerhetsarbete med kontinuerlig förbättring och utveckling.

Skolpsykologens övriga uppgifter såsom att stödja, utbilda och handleda skolans personal, bidra med sakkunnigstöd i elevhälsoteam och förmedla det psykologiska perspektivet i skolans hela organisation är sådant som inte regleras i HSL utan i skollagen.

Årets patientsäkerhetsberättelse följer den mall som tagits fram av SKR (Sveriges kommuner och regioner) och rapporterar liksom tidigare år både vad som gjorts och inte gjorts enligt förväntan under året som gått.

Källa: Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Följande förkortningar och definitioner används:

- EHT Elevhälsoteam (vanligtvis rektor, skolpsykolog, kurator, skolsköterska, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare)
- EMI Elevhälsans medicinska insats
- EPI Elevhälsans psykologiska insats
- GRF Grundskoleförvaltningen
- GVUF Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen
- HSL Hälso- och sjukvårdslagen
- PLA Psykologiskt ledningsansvar, psykologiskt ledningsansvarig
- Psifos Psykologer i förskola och skola
- VC HSV Verksamhetschef för hälso- och sjukvård
- Patient Elev som aktualiserats för skolpsykologisk insats reglerad inom HSL.

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	6
Engagerad ledning och tydlig styrning	6
Övergripande mål och strategier	6
Organisation och ansvar	6
Informationssäkerhet	9
Egenkontroll och granskning	10
Dokumenthantering	10
En god säkerhetskultur	11
Adekvat kunskap och kompetens	11
Patienten som medskapare	11
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	13
Öka kunskap om inträffade vårdskador	15
Tillförlitliga och säkra system och processer	15
Säker vård här och nu	16
Riskhantering	16
Stärka analys, lärande och utveckling	16
Avvikelse	17
Klagomål och synpunkter	18
Öka riskmedvetenhet och beredskap	18
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	19

SAMMANFATTNING

Under 2022 har GVUF EPI levererat god hälso- och sjukvård och kunnat möta behovet av konsultation och utredning med bibehållen effektivitet och kvalitet trots fortsatt Coronapandemi. Det har varit en stabil personalsituation med anställning av ytterligare en psykolog på deltid mot slutet av året. Psykologerna har hög kompetens för sitt uppdrag och eleverna har fått det stöd de har rätt till enligt lag. Coronapandemin har även i år påverkat arbetssättet vid GVUF EPI i viss grad. Många möten har skett digitalt, personal har fortsatt arbetat en del hemifrån och liksom föregående år har färre utredningsförfrågningar än åren före pandemin inkommit.

Det finns en hög medvetenhet om patientsäkerhet i psykologernas dagliga arbete och insatser för att öka det systematiska arbetet med säkerhetskulturen genom avvikelse- och riskrapportering har gjorts. Detta behöver dock utvecklas ytterligare kommande år. Inga klagomål eller avvikelser om brister i hälso- och sjukvård har inkommit utifrån och endast ett fåtal avvikelserapporter har kommit internt. Den muntliga återkopplingen till skolpsykologerna från patienter och skolpersonal är över lag positiv.

Målet att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet har varit högt prioriterat. Kompetensutveckling samt ett strukturerat arbete med gemensamt ledningssystem för hela GVUF elevhälsa har påbörjats. En nyskapad projektgrupp för uppbyggnad av nytt ledningssystem har träffats regelbundet över året och har tillsammans med den personal som arbetar under HSL påbörjat arbetet med att ta fram gemensamma processer och aktiviteter inom respektive verksamhetsområde. Projektgruppen har även varit med på ledningsmöten ihop med alla VC HSV tre gånger under året och då tillsammans gjort en gemensam nulägesanalys och projektstart, samt stämt av det arbete som gjorts efter hand med personalen. Tre VC HSV av sex har dock bytts ut under året, varav en av dessa var VC HSV vid EPI.

Rutiner har tagits fram och uppdaterats och kvalitetsgranskning har utförts. Gamla pappersjournaler har digitaliserats enligt tidigare beslut.

Det arbete med att utveckla patientsäkerhetskulturen med avvikelse- och riskrapportering som startat kommer fortsatt att prioriteras högt.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Övergripande mål för 2022 var att fortsätta med samma arbetssätt i det praktiska psykologarbetet, men att fortsätta att se över och uppdatera befintliga strukturer och rutiner, författa nya rutiner, införa strukturerad riskanalys, skapa gemensamt ledningssystem för hela GVUF elevhälsa, öka intern och extern samverkan i patientsäkerhetsfrågor exempelvis inom ledningsgruppen och inom PLA-nätverk. Strategi för detta har varit att involvera alla VC HSV i arbetet med utvecklingen av ledningssystem och övrigt patientsäkerhetsarbete genom gemensamma ledningsgruppsträffar med PLA och MLA, att ytterligare förstärka nätverkande mellan GVUF PLA och GVUF MLA, men även mellan GVUF PLA och MLA och GRF PLA och MLA. Att liksom föregående år använda PLA-resursen såväl för stöd och kontroll, som för att identifiera mer övergripande brister i system för kvalitets- och patientsäkerhetsarbete har varit en del i strategin under 2022.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Vårdgivare

Borås Stad är genom kommunfullmäktige vårdgivare för all hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs i stadens regi. Genom gällande nämndreglemente hade kommunfullmäktige för året 2022 uppdragit Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att utgöra vårdgivare genom att ansvara för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom det skolväsende nämnden svarar för.

Verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen

Där det bedrivs hälso- och sjukvård ska finnas någon som svarar för verksamheten, en verksamhetschef för hälso- och sjukvård (VC HSV). VC HSV förordnas av vårdgivaren enligt nämndbeslut. VC HSV uppdrag redogörs för i Ledningssystem Elevhälsans psykologiska insats (2017). Uppdraget som VC HSV inom GVUF EPI var under 2022, liksom tidigare år, ett tilläggsuppdrag för förvaltningschefen GVUF. Uppdraget innebär att strukturerat leda och planera kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.

Verksamhetschef som inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet kan jämlikt 4 kap. 5 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (SFS 2017:80) uppdra åt andra befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter. Detta skall göras genom en skriftlig överlåtelse. För verksamheten inom GVUF EPI överläts, liksom föregående år, enskilda ledningsuppgifter till psykologiskt ledningsansvarig för elevhälsans psykologiska insats (PLA EPI). GVUF EPI har valt att uppdra extern konsult för PLA. PLA tilldelades för 2022 20% av heltid för de uppgifter som överlåtits från verksamhetschef. Detta är en ökning av 15% sedan föregående år, då behovet av PLA varit större än 5%, samt har ökat i samband med skapandet av projektgrupp för utveckling av ledningssystem.

PLA (psykologiskt ledningsansvar)

Psykologen vid Väner AB, har även under året 2022 haft uppdraget psykologiskt ledningsansvar för GVUF EPI. Uppdraget innebär i stort att göra översyn, hantera avvikelser och egenkontroll av psykologernas hälso- och sjukvårdsverksamhet, samt att förmedla vidare information till verksamhetschef för eventuella åtgärder och beslut. Under det gångna året har PLA också haft uppdrag att ingå i projektgrupp för framtagande av gemensamt ledningssystem för hela GVUF elevhälsa och leda de delar av gruppens arbete som görs tillsammans med skolpsykologerna.

Elevehälsopersonal/skolpsykologer

GVUF EPI gick in i 2022 med två heltidsanställda skolpsykologer och fick tillskott av en deltidsanställd psykolog i september. Psykologerna ansvarar utifrån socialstyrelsens legitimering för de uppgifter de tilldelas och åtar sig inom arbetet som skolpsykolog. Det innebär att de i egenskap av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett individuellt yrkesansvar för hur uppgifter inom ramen för hälso- och sjukvård utförs. Psykologerna ska ha god kunskap och kännedom om rådande lagstiftning samt de bestämmelser och föreskrifter som gäller i verksamheten. Psykologerna arbetar också enligt den ordning som bestäms i verksamhetens ledningssystem.

Chef för skolpsykologer

I GVUF är skolpsykologerna organiserade under chef för kvalitet och utveckling då psykologerna är färre än antalet skolor i förvaltningen. Organisationen har valts för att inte skapa en obalans i tillgång till resursen utifrån var de är lokaliserade, öka möjligheten för kollegialt stöd mellan psykologerna och för att de ska kunna ha en fast arbetsplats med goda förutsättningar för sitt arbete.

Patientnämnd

Patientnämnderna är en opartisk instans mellan patient och vårdgivare. Nämndernas verksamhet ska hjälpa patienter med problem som uppstått i kontakten med vården och ta initiativ till förändringar som stärker patientens ställning och förbättrar vården. Patientnämnderna ska utifrån synpunkter och klagomål bidra till kvalitetsutveckling, hög patientsäkerhet och till att verksamheterna inom hälso- och sjukvården anpassas efter patienternas behov och förutsättningar. Borås Stad tillhör Västra Götalands södra patientnämnd.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Vårdgivaren ska identifiera, beskriva och fastställa de processer i verksamheten som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Vårdgivaren ska identifiera de processer där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada. Det ska framgå av processerna och rutinerna hur samverkan ska bedrivas i den egna verksamheten. Det ska genom processerna och rutinerna även säkerställas att samverkan möjliggörs med andra vårdgivare och med verksamheter inom socialtjänsten eller enligt LSS och med myndigheter.

Ledningssystem för GVUF EPI är under uppbyggnad och processer för att säkra verksamhetens kvalitet är ännu inte tillräckligt identifierade, beskrivna eller fastställda. Interna rutiner för GVUF EPI del i samverkan saknas.

Samverkan för barns och ungas hälsa

I januari 2021 beslutades en ny överenskommelse mellan Västra Götalandsregionen och alla dess 49 kommuner, Samverkan för barns och ungas hälsa. Den syftar till att främja och tydliggöra struktur och ansvar för samverkan, samt samarbete och samordning mellan berörda verksamheter. Överenskommelsen utgår från de lagar som reglerar samverkan när barn och unga har individuella behov av insatser från både kommun och region. Målet med överenskommelsen är tidig upptäckt och samordnade insatser som motverkar stora, komplexa problem i framtiden, samt att öka individens medbestämmande och delaktighet i de insatser som görs. En del av detta kan vara rätten till skolgång och miljöanpassning i skolan. Skolan är en likställd samverkanspart i alla sammanhang och samverkan ska ske på alla nivåer. Överenskommelsen tillsammans med riktlinjer för Samordnad individuell plan (SIP) ersätter de tidigare riktlinjerna för Västbus.

Rutin för samverkan kring barn och unga, samt SIP (Samordnad Individuell Plan)

Det finns en gemensam rutin för samverkan inom Västra Götaland som fastställts av Beredningsgruppen för barn och unga, 2021-03-22. Den heter Rutin för samverkan kring barn och unga ”Tillsammans för barnens bästa”, och är framtagen tillsammans med Grundskoleförvaltningen, Förskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Fritid- och folkhälsoförvaltningen, Individ och familjeomsorgsförvaltningen, Arbetslivsförvaltningen, Sociala omsorgsförvaltningen, Kulturförvaltningen och Polismyndigheten. Rutinen är ett komplement till riktlinjer för SIP (Samordnad Individuell Plan) som är framtagna av Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

SIP är ett dokument och verktyg för samverkan inom kommun och region, men även andra aktörer, som ger en samlad beskrivning av den enskildes pågående och planerade insatser. Enligt Riktlinje för Samordnad individuell plan, som fastställdes 2020 och gäller till 2023, är skolan och elevhälsan jämbördig part jämte socialtjänst och hälso- och sjukvård inom VG-regionen att upptäcka behov av SIP.

I Rutin för samverkan kring barn och unga stryker man under att skolan har samma skyldighet som övriga att vid upptäckt behov av SIP ta ansvar för att sådan process initieras, följs och avslutas. Skolpsykolog är som personal inom skolan skyldig att ta detta ansvar och i praktiken sker det under EHT där teamet upptäcker behov av SIP och rektor beslutar och fördelar uppgiften, vanligen till kurator. Vid GVUF elevhälsa har kuratorerna utsetts som SIP-samordnare och fått utbildning i detta.

Överenskommelse om samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruk

Överenskommelsen slutade gälla under 2020 men eftersom den fortfarande är under revidering gäller den gamla versionen tills vidare. Samverkan kring barn och unga med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruk ska enligt överenskommelsen fångas upp enligt rutin för SIP.

Samverkan med GRF EPI

Under 2022 har PLA GVUF EPI och PLA GRF EPI liksom tidigare haft regelbundna möten vilket bidragit till att i lämpliga delar rikta verksamheterna och öka patientsäkerheten på en övergripande nivå. Båda förvaltningarna lyder under en och samma vårdgivare och elevhälsan bör vara igenkännbar och likvärdig inom kommunen. Förvaltningarnas EPI:er försöker att samordna utbildningsinsatser i den mån det är möjligt och samverkar kring processer och rutiner då det är möjligt. Det finns ingen samverkansplan eller rutin för samverkan mellan de båda förvaltningarnas EPI:er. Det pågår fortsatt en diskussion mellan förvaltningarna om hur övergången från grundskola till gymnasium kan underlättas ytterligare när det gäller psykologdokumentationen som på grund av olika tolkningar av sekretessregler i dagsläget inte överförs på samma sätt som medicinska journaler. Dagens ordning skapar risk för fördröjning av utredning vilket blir en patientsäkerhetsfråga.

Avvikelser i samverkan

Under 2021 kom information om att avvikelse i samverkan ska ske i ett gemensamt system, MedControl. Ytterligare information och utbildning skulle ges under 2022, men då patientuppgifter blir tillgängliga för alla som kan logga in i systemet anses patientsäkerheten så bristfällig att GVUF elevhälsa inte kan använda sig av lösningen. GVUF EPI kommer även fortsättningsvis att ta kontakt med berörd verksamhet och lämna över avvikelserapport pappersledes till dess ett säkert system är på plats.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

GVUF EPI har liksom tidigare år använt det digitala journalsystemet Prorenata som enligt uppgift arbetar i enlighet med ISO 27001 och 27002, samt 13485. De uppger också att de krypterar all data inom systemet och följer de lagar och föreskrifter som reglerar området. Prorenata är även personuppgiftsbiträden för elevhälsan i Borås stad, i enlighet med GDPR. Lokal systemansvarig för Prorenata kontrollerar varje månad om någon användare varit inaktiv i mer än tre månader. I sådana fall kontrolleras varför och i de fall det inte finns godkända skäl till inaktiviteten avregistreras användaren.

Skolpsykologerna har åtkomst till alla elevers journaler inom gymnasieskolan och systemet loggar trafiken. Granskning av loggar genomförs regelbundet, men då psykologerna är behöriga att läsa och skriva i alla elevers journaler, samt att systemet inte gör skillnad på när psykologen är i den mer öppna delen av systemet, elevakten, så måste värdet av loggranskning ifrågasättas. Psykologerna vet att de inte får gå in i en psykologjournal utan att det finns ett uttalat uppdrag att göra så. Psykologjournalerna är endast tillgängliga för skolpsykologerna vid GVUF EPI. Elevakten i Prorenata är tillgänglig för all elevhälsopersonal.

Informationssäkerhetspolicy

Det finns ingen separat informationssäkerhetspolicy för hälso- och sjukvårdsverksamheten vid GVUF EPI utan verksamheten följer Borås Stads informationssäkerhetspolicy som är framtagen 2020 och gäller till och med 2024 (Dnr: 2020-00721). Det innebär att man använt sig av TEAMS som digital media för patientrelaterade samtal i EHT. Psykologerna har inte använt sig av möjligheten att ha videosamtal med tvåfaktorautentisering i Prorenata då inga patientsamtal skett digitalt under året.

Ledning och samordning, riskanalys och utvärdering av informationssäkerhet

Vårdgivaren ska utse en eller flera personer som ansvarar för ledning och samordning av informationssäkerhetsarbetet och ska minst en gång per år sammanställa information om det arbetet till vårdgivaren. Informationen ska innehålla uppgifter om riskanalyser, incidenter, uppföljningar och förbättringsåtgärder.

Informationssäkerhetsarbete sker på förvaltningsnivå, vilket inkluderar GVUF EPI. Det har vid GVUF EPI inte gjorts riskanalyser för möjliga händelser som kan medföra att kraven i föreskrifterna ej uppfylls. Verksamheten har därför inte kunnat uppskatta sannolikheten för att händelser inträffar eller bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av dessa.

Vårdgivaren ska årligen utvärdera skyddet mot såväl intern som extern olovlig åtkomst till datornätverk och informationssystem som används för behandling av personuppgifter. En sådan utvärdering är inte gjord specifikt vid GVUF EPI, men i förvaltningen som helhet.

Egenkontroll och granskning

Journalgranskning har genomförts enligt rutin för sådan i form av kollegial granskning vid ett tillfälle och granskning av PLA vid två tillfällen. Den kollegiala granskningen skedde i digital form över Teams p g a rådande pandemiläge. I granskningarna framkom inga avvikelser eller brister som föranledde förändring i rutiner eller arbetssätt. Diskussionerna i den kollegiala granskningen gav en ökad likriktning i psykologgruppen och tydligheten kring när en utredning ska börja dokumenteras enligt hälso- och sjukvårdslagen ökade.

Loggkontroller ska genomföras enligt lag och har gjorts vid sex tillfällen under året. Granskningen sker för att se om psykolog olovligen har tagit del av sekretessbelagd information. Då det inte går att urskilja om psykologen blivit loggad då den är i psykologjournal eller elevakt blir detta svårt att bedöma, men loggkontroll görs ändå med syfte att kunna upptäcka anomalier. Ingenting avvikande har upptäckts under året.

Dokumenthantering

Inga ytterligare uppdateringar i dokumenthanteringssystemet har gjorts under 2022.

Digitalisering av pappersjournaler enligt beslut från 2017 avslutades under början av 2022. Gallring har skett samtidigt enligt GVUF dokumenthanteringsplan.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Skolpsykologerna har en god kommunikation sinsemellan och konsulterar varandra i det vardagliga arbetet för att säkerställa hög kvalitet och likvärdighet i sitt utförande. Eftersom psykologgruppen är liten och psykologerna är placerade i samma korridor är det enkelt för dem att mötas och kommunicera vid behov. Dock har det ökade arbetet hemifrån gjort att de inte träffas lika mycket längre och den psykolog som arbetar deltid är ännu mindre på plats. De har haft nära till arbetsledande chef som även i år har haft hög tillgänglighet. Det har också funnits tillgång till PLA vid behov.

Psykologerna har haft en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö och kan själva prioritera i sina arbetsuppgifter så att det trots hög efterfrågan inte blir överbelastning över tid. Även om psykologerna under hela året arbetat mycket hemifrån genom digitala möten har kommunikationen kunnat upprätthållas i hög grad.

Under 2021 påbörjades ett arbete med att öka säkerhetskulturen genom möten med utbildning och diskussion kring patientsäkerhetsfrågor i verksamheten. Detta arbete har fortsatt under 2022 och den årliga genomgången av rapporteringsskyldighet i hälso- och sjukvården genomfördes i september. Samma genomgång genomfördes för den nyanställda psykologen i oktober.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

De psykologer som arbetar vid GVUF EPI är utbildade och erfarna skolpsykologer och har alla full kompetens för uppdraget. De har genom sina legitimationer mycket goda kunskaper om ansvar och skyldigheter i patientarbete. Psykologerna uppdaterar sig på de nya lagar, riktlinjer och andra styrdokument som gäller för verksamheten. Det finns ett upparbetat arbetssätt att täcka upp för varandra vid sjukdom och ledigheter som säkerställer patientsäkerheten i hög utsträckning. Sommarsemestern 2022 var förlagd över olika veckor för att säkerställa att kompetensen fanns tillgänglig i så hög grad som möjligt över året. Dock är systemet sårbart i och med att personalgruppen är liten, endast tre personer varav en på deltid.

Under 2022 har arbetet att bygga gemensamt ledningssystem tagit fart och för att öka kompetensen och skapa så bra förutsättningar som möjligt har projektgruppen tagit handledning av samma utbildare, 2Learn, som också under 2021 utbildade VC HSV, PLA och MLA i System för Elevhälsans medicinska ledning.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och

genomförs i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Det finns i dagsläget ingen dokumenterad struktur eller aktiviteter för patientmedverkan i patient-säkerhetsarbetet, men i psykologernas arbetssätt ingår att bjuda in patienten till aktiv medverkan i sitt eget ärende. Det är för psykologerna en självklarhet att behandla alla patienter med respekt och empati för att kunna utföra testning och utredning med så rättvisande resultat som möjligt.

Patienter görs delaktiga i den egna vården genom informerat samtycke med dialog inför, under och efter psykologutredning. Inför en utredning informeras patienten muntligt om innebörden av att genomgå en utredning, samt vad resultatet kan komma att innebära. Psykologerna ber om muntlig utvärdering vid det avslutande samtalet då återkoppling av resultat från utredning delges. Patienten har under hela tiden möjlighet att kommunicera synpunkter, vilka dokumenteras i journalen. Den muntliga feedback som uttrycks till skolpsykologerna är över lag positiv även om besvikelse över utredningars utfall ibland också finns med.

Det finns inga aktuella utvecklingsarbeten med patientmedverkan för att stärka patientsäkerheten.

Tolk används vid behov, men sådant har inte förekommit under 2022. Det finns ingen rutin för användande av tolk vid GVUF EPI.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

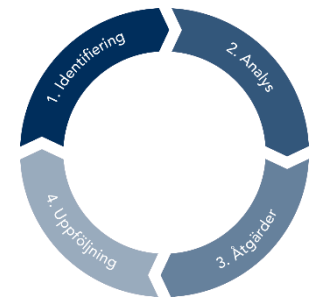
Egenkontroll som utförts vid GVUF EPI är inte kopplad till något övergripande strukturerat arbete med patientsäkerhet och utförs i liten utsträckning då hälso- och sjukvårdsverksamheten i sig är liten. I patientsäkerhetsberättelsen för året 2021 beskrivs strategier och mål för ökad patientsäkerhet inom GVUF EPI under året 2022 och kommande år. Nedan följer en förteckning över de mål från tidigare år som inte uppfyllts inom planerad tidsram och därmed adderats till 2022 års mål, samt målen för 2022, och hur arbetet mot dem fortlöpt.

Kvarvarande mål från tidigare år	Genomfört under 2022
Rutin för anmälan enligt Lex Maria. Rutin för journalföring. Rutin för riskanalys. Rutin för utredning. Processkarta för utredning. Styrdokument gällande lagstiftning för skolpsykologer.	Rutin för riskanalys avvaktas gemensam (med GRF) framtagning. Processkarta för utredning har påbörjats. Rutin för remisser har uppdaterats. Rutin för utlämnande av journaler har upprättats.
Ta fram en för verksamheten anpassad metod och rutin för riskanalys.	Avvaktas för att tillsammans med GVUF EMI och GRF Elevhälsa ta fram ett gemensamt system och rutiner.
Mål för 2022	
Ett gemensamt ledningssystem för EPI och EMI ska byggas, inkluderande processer, aktiviteter och rutiner för den del av skolpsykologens arbete som innebär hälso- och sjukvård. Detta arbete förväntas ske över två år och ska kunna genomföras med hjälp av utökade resurser, bland annat mer tid till PLA och MLA. En projektledare från förvaltningens kvalitet och utvecklingsavdelning kommer att leda arbetsgruppen som ska arbeta med ledningssystemet och gruppen består av projektledare, PLA och MLA. En halvdag fyra gånger per år kommer att användas för arbetet tillsammans med de sex verksamhetscheferna.	Projektgruppen startade i början av 2022 och har arbetat under handledning av extern konsult. Man har genomfört nulägesanalys, tittat på andra kommuners ledningssystem för elevhälsa och börjat beskriva processer. PLA har fått ökad arbetstid för hela sitt uppdrag från 5% till 20 % av en heltid under hela 2022. Chef för kvalitet och utveckling har varit projektledare för gruppen. Tre ledningsmöten med VC HSV, PLA och MLA har skett under 2022.

Mål för 2022	Genomfört under 2022
<p>System för riskanalyser inom hälso- och sjukvårdsverksamheten vid GVUF EPI ska tas fram och implementeras. Detta bedöms ligga högt i prioritet då inga strukturerade riskanalyser genomförts. Riskinventering bör göras snarast och riskbedömning gällande exempelvis längre frånvaro av personal respektive IT-haveri bör analyseras och dokumenteras inom kort. Även risker såsom brister i information kring elever med behov av anpassning i skolan vid övergång från grundskola till gymnasium bör riskanalyseras.</p>	<p>Inga riskanalyser har gjorts under 2022. Dock har PLA och MLA vid GVUF och GRF föreslagit för respektive VC HSV att ett system för riskanalys byggs gemensamt för elevhälsa i båda förvaltningarna.</p>
<p>Systemet för avvikelser ska fortsatt implementeras och användas för att bygga upp patientsäkerhetskulturen. Målet är att det ska vara en självklarhet att göra avvikelser och att ägna sig åt att förbättra patientsäkerheten. Utmaningen i detta är att psykologerna redan i sin legitimation och utbildning har en god vana att tänka på patientsäkerhet och lösa problem efter hand de dyker upp, och därmed kan komma att uppleva att avvikelssystemet stjäl tid ifrån kärnuppdraget. Ett effektivt och enkelt system med snabb återkoppling är nödvändigt.</p>	<p>Avvikelsesystem är implementerat och psykologerna har fått utbildning samt uppdatering i både system och rutiner. Avvikelsesystemet är placerat i Prorenata och är ett gemensamt system för GVUF och GRF.</p> <p>Få avvikelser har inkommit under 2022, men kunskapen och diskussioner om avvikelser har ökat i psykologgruppen, d.v.s. patientsäkerhetskulturen har förbättrats.</p>
<p>Mått för kvalitet i GVUF EPI ska tas fram för att kunna utvärdera, jämföra och förbättra hälso- och sjukvården från år till år.</p>	<p>Kvalitetsmått finns beskrivna i Psifos kvalitetsmodell för hela psykologens uppdrag i elevhälsan. Något fokuserat arbete kring kvalitetsmått utifrån HSL har inte gjorts under 2022.</p>
<p>Kvalitet och patientsäkerhet ska hela tiden utvärderas och förbättras. Utmaning i detta är att hälso- och sjukvårdsverksamheten vid GVUF EPI är förhållandevis liten i relation till övriga delar av psykologernas arbetsuppgifter och därmed blir fördelningen av tid för utveckling av dessa frågor försumbar. Det ställer högre krav på verksamhetsledning att säkerställa att det finns effektiva system för psykologerna att förhålla sig till och det måste vara enkelt för både verksamhet och personal att leva upp till kraven.</p>	<p>Genom att bygga och utveckla system för kvalitet och patientsäkerhet samt utbilda, diskutera och granska har kvaliteten och patientsäkerheten ökat under 2022.</p> <p>Psykologerna har upplevt viss belastning i att få fler styrdokument att förhålla sig till.</p>

Den nationella handlingsplanen innehåller fem prioriterade fokusområden som kan stärka arbetet för en säkrare vård. Fokusområdena tar avstamp i utmaningarna inom patientsäkerhetsarbetet och utgör strukturen för handlingsplanens nationella åtgärder. De kan också ligga till grund för prioriteringar på nationell, regional och kommunal nivå.

Ett fortlöpande förbättringsarbete, som bygger på lärande och utveckling, till exempel en förbättringsmodell, är en viktig grund för ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Inga vårdskador har rapporterats in. De avvikelser som inkommit har varit relaterade till hantering av pappersjournaler samt IT-säkerhet i avvikelssystemet. Ingen samlad analys av avvikelser har genomförts. Vad gäller pappersjournal så finns det inga längre sådan då verksamheten gått över till helt digitala journaler. Det har därför inte funnits grund för att identifiera riskområden eller göra en plan för förbättringar av arbetssätt och organisation angående pappersjournaler. Den avvikelse som handlar om IT-säkerheten i avvikelssystemet är fortfarande under beredning och riskanalys kommer att ske.

Diskussioner har förts inom psykologgruppen angående vad som skulle kunna vara avvikelser samt hur man ska bli bättre på att upptäcka och rapportera dessa framöver.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Det är i hög grad psykologernas legitimationer som säkrar kvaliteten i dagsläget och psykologerna har i praktiken ett väl utarbetat arbetssätt som kontinuerligt utvärderas och utvecklas av dem själva tillsammans. Det gör att det blir liten variation och hög samstämmighet i arbetssätt och bedömning vilket ger en jämlik och säker hälso- och sjukvård. Arbetet med att inom det nya ledningssystemet beskriva processer inom hälso- och sjukvårdsverksamheten vid GVUF EPI har påbörjats under 2022.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Kontinuerlig riskbedömning och överväganden gällande formen för patientkontakt under pandemin vad gäller såväl smittrisk, förutsättningar för psykologisk testning, samt sekretess och IT-säkerhet vid distanskontakter görs av skolpsykologerna, tillsammans med deras chef, VC HSV och informations-säkerhetsansvarig. Riktlinjer för användning av samtal genom digitala medier finns framtagna av Borås Stad och följs.

Under 2022 har inga externa aktörer anlåtats att utföra psykologutredning och därmed har inga sådana heller kontrollerats.

Riskhantering

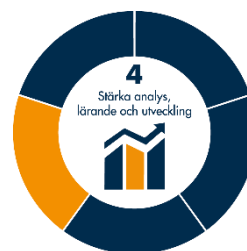
SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Inom GVUF EPI har det inte genomförts strukturerad eller dokumenterad riskanalys under 2022 och det finns ingen utarbetad metod eller system för riskanalys inom hälso- och sjukvårdsverksamheten. Skolpsykologerna gör i praktiken ständigt riskanalyser i sitt dagliga arbete och har nära och effektiv kommunikation såväl sinsemellan som till närmsta chef i dessa frågor. Då hälso- och sjukvårdsverksamheten får beskrivas som mycket liten är det kort väg mellan riskbedömning och åtgärd. Dock saknas dokumentation och ingen samlad analys är gjord.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

För att kunna stärka analys och lärande behöver det finnas en god struktur och ett aktuellt system för arbetet med kvalitet i hälso- och sjukvårdsreglerad verksamhet på GVUF EPI. Parallellt med fokus på fortsatt skapande av ett ledningssystem i sin helhet behöver ett mer strukturerat arbete med patientsäkerhetskulturen utvecklas ytterligare.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Avvikelser rapporteras in via länk till formulär i Prorenata. Avvikelser rapporteras in av personal, hanteras av PLA och informeras VC HSV om risk för vårdskada anses ha förelegat. Anmälan jämlikt Lex Maria ska göras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i sådana fall. PLA bedömer, bereder och anmäler, VC HSV hålls informerad och är ansvarig för att anmälan görs inom två månader. Avvikelsesystemet är implementerat och psykologerna har genomfört den årliga genomgången om avvikelser.

En avvikelseanmälan har förmedlats från GVUF EPI till annan vårdgivare, samverkats kring och återkopplats till skolpsykologerna.

En avvikelseanmälan angående IT-säkerheten i avvikelsesystemet har inkommit under slutet av 2022. Eftersom avvikelsesystemet är gemensamt för GVUF och GRF har avvikelser hanterats utifrån samlade resurser. IT-säkerhetsansvarig inom kommunen har förutom systemansvarig för Prorenata och alla VC HSV inom GVUF och GRF varit delaktiga i hanteringen av avvikelserna och en riskbedömning kommer att genomföras med extern konsult som analysledare under början av 2023. Under tiden avvikelserna hanteras har all personal först uppmanats att gå tillbaka till att rapportera avvikelser på papper, men sedan instruerats att åter anmäla avvikelser digitalt efter att ha stämt av med PLA i varje enskilt fall.

Det har också inkommit tre avvikelser relaterade till de pappersjournaler som digitaliserades under 2021 och 2022. Två har handlat om att det funnits pappersjournal som innehållit utredningsförfrågningar men inget mer, och där det inte journalförts digitalt att pappersjournal upprättats. En avvikelse handlar om att ett rekommenderat brev kommit åter då det inte hämtats ut och detta ej dokumenterats i digital journal. I samma avvikelse rapporteras även att papper om en elev hamnat i en annan elevs pappersakt. Dessa tre avvikelser leder inte till några ändringar i rutiner eller arbetssätt då verksamheten inte längre har pappersjournaler.

Typ av avvikelse	Innehåll	Åtgärder	Vårdskada/ Lex Maria
1. IT-säkerhet	En avvikelse har inkommit angående eventuell risk för falska avvikelser respektive kapande av avvikelser utifrån gällande rutin för avvikelseanmälan.	<ol style="list-style-type: none">1. IT-säkerhetsansvarig samt systemansvarig för Prorenata har aktiverats.2. Alla VC HSV är informerade.3. Tillfälligt stopp för digital avvikelserapportering.4. Riskanalys initierad.	Nej/Nej
2. Journalhantering	Pappersjournal är upprättad utan att detta dokumenterats i digital journal	Ingen. Pappersjournaler finns inte längre i verksamheten.	Nej/Nej
3. Journalhantering	REK har kommit åter då det inte hämtats ut. Lagt i pappersjournal men ej	Ingen. Pappersjournaler finns inte längre i verksamheten.	Nej/Nej

	dokumenterat i digital journal.		
4. Fel journal	Papper från en elev har hamnat i en annan elevs pappersakt.	Ingen. Verksamheten har inte längre pappersjournaler.	Nej/Nej

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Verksamheten omfattas av det klagomåls- och synpunktshanteringssystem som Borås Stad använder för samtliga sina verksamheter. Systemet kan användas för synpunkter och klagomål från elever och vårdnadshavare, men även av vårdinstanser, samverkansparter och förvaltningens egna medarbetare såsom rektorer och lärare. Psykologerna efterfrågar muntligen synpunkter av patienter vid utredning, som en del i det upparbetade arbetssättet. Dock finns inte något strukturerat inhämtande av synpunkter och klagomål som dokumenteras och ger underlag för analys utifrån kvalitetsmått och kvalitetsmål. Rutin för klagomål och synpunkter saknas vid GVUF EPI.

Det har inte inkommit några klagomål eller synpunkter på verksamheten vid GVUF EPI under 2022.

Typ av klagomål eller synpunkt	Innehåll	Åtgärder	Avvikelse/ Lex Maria
-	-	-	-

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Risken för allvarlig vårdskada är generellt mycket liten inom den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs inom EPI. Det finns ingen akut verksamhet och skolpsykologer bedriver inte behandling eller annan vård, utan har ett strikt konsultativt, rådgivande och utredande uppdrag.

Det har under 2022 inte arbetats med frågor som riskmedvetenhet och beredskap på ett strukturerat sätt och det finns inga identifierade områden dokumenterade.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Utmaningen med att endast en mindre del av skolpsykologens arbete är reglerad inom hälso- och sjukvårdslagen, men kräver lika gediget arbete kring kvalitet och patientsäkerhet som en verksamhet som enbart bedriver hälso- och sjukvård är tydlig. Den resurs som krävs för detta arbete har ökat i form av mer tid för PLA, men den ökade tiden som krävs för att arbeta med uppbyggnad av system och granskningar tas också från uppdrag i kärnverksamheten vilket kan upplevas etiskt och känslomässigt påfrestande för skolpsykologerna.

Det är fortfarande stora delar i kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet som behöver utvecklas, men arbetet med ledningssystemet har kommit igång och tagit fart på ett bra sätt. Ett år av två har passerat i projektet att skapa ett gemensamt ledningssystem. Övergripande och prioriterat mål för det kommande året blir att slutföra och säkerställa ett sammanhållet ledningssystem för hela förvaltningens elevhälsa. Strategin är att fortsätta på samma sätt med extern handledning och regelbundna ledningsträffar, samt att tillsammans med skolpsykologerna beskriva arbetssätt i processer och rutiner.

2023 startar med en viss ökning av psykologresursen men ytterligare tillskott behövs för uppdraget. Målet att frigöra mer tid för det systematiska patientsäkerhetsarbetet samt det förebyggande och främjande arbetet som är skolpsykologens främsta arbetsuppgift kommer inte att infrias. Fortsatta utmaningar med prioritering i arbetsuppgifter är att räkna med för psykologerna och EPI även under 2023.

Mål: Ledningssystem

Ett gemensamt ledningssystem ska färdigställas, inkluderande processer, aktiviteter och rutiner för den del av skolpsykologens arbete som innebär hälso- och sjukvård. En halvdag fyra gånger per år är planerat att användas för arbetet tillsammans med de sex verksamhetscheferna. Specifika arbetsmöten för processbeskrivningar och rutiner kommer att genomföras i psykologgruppen under året.

Mål: System för riskanalys

System och metod för riskanalyser inom hälso- och sjukvårdsverksamheten vid GVUF EPI ska beslutas och implementeras. Detta bedöms ligga högt i prioritet då inga strukturerade riskanalyser genomförts. Riskinventering bör göras snarast och riskbedömning gällande exempelvis längre frånvaro av personal respektive IT-haveri bör analyseras och dokumenteras. Även risker såsom brister i information kring elever med behov av anpassning i skolan vid övergång från grundskola till gymnasium bör riskanalyseras.

Mål: Avvikelseanmälningar och patientsäkerhetskultur

Systemet för avvikelser ska riskanalyseras och säkras. Det ska användas för att öka patientsäkerhetskulturen. Målet är att det ska vara en självklarhet att göra avvikelser och att ägna sig åt att förbättra patientsäkerheten. Utmaningen i detta är att psykologerna redan i sin legitimation och utbildning har en god vana att tänka på patientsäkerhet och lösa problem efter hand de dyker upp, och därmed kan komma att uppleva att avvikelssystemet stjäl tid ifrån kärnuppdraget.

Mål: Kvalitetsmått

Mått för kvalitet i GVUF EPI ska tas fram för att kunna utvärdera, jämföra och förbättra hälso- och sjukvården från år till år, baserat på Psifos kvalitetsmodell för psykologers arbete i elevhälsan.

Pär Sundbaum
Handläggare
033 357765Datum
2023-03-28Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00027 1.1.3.1

Godkännande av vidtagen åtgärd – Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner vidtagen åtgärd; Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Ärendet i sin helhet

Skolverket har till Borås Stad översänt remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå. Yttrande över remissen ska vara Skolverket tillhanda senast den 23 mars.

Med anledning av att nämndens sammanträde i mars äger rum efter det att yttrandet ska vara Skolverket tillhanda beslutade nämnden vid sitt sammanträde den 21 februari, § 33, att uppdra åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande i ärendet. Av beslutet framgår även att avgivet yttrande ska anmälas till nämndens sammanträde den 28 mars för godkännande av vidtagen åtgärd.

Beslutsunderlag

1. Avgivet yttrande avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut 2023-02-21, § 33
3. Remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal

vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Samverkan

FSG - Upprättat yttrande har samverkats via e-post 2023-03-21.

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Pär Sundbaum
Handläggare
033 357765Datum
2023-03-21Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00027 1.1.3.1

Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen tillstyrker remissen avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Sammanfattning

Skolverket har till Borås Stad översänt rubricerad remiss för yttrande.

Skolverket ska i enlighet med propositionen ”*Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla eleverns kunskaper*” (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Syftet med remissen är att hämta in synpunkter och behov av justeringar vad gäller de aktuella förslagen.

Då Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens sammanträde i mars är inplanerat efter det att upprättat yttrande ska vara Skolverket tillhanda har nämnden vid sitt sammanträde 2023-02-21, § 33, uppdragit åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande över remissen.

I likhet med utredningen och Regeringens underlag till beslut finner Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen många fördelar med förändringen till ämnesbetyg. Det viktigaste är sannolikt att det ökar elevens lust att lära för långsiktig kunskap och bildning.

Under remissarbetet har förvaltningen aktiverat de olika ämnesarbetslag och programarbetslag på skolorna som varit relevanta för respektive del av remissunderlaget.

Ärendet i sin helhet

Inledning

I likhet med utredningen och Regeringens underlag till beslut finner Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen många fördelar med förändringen till ämnesbetyg. Det viktigaste är sannolikt att det ökar elevens lust att lära för långsiktig kunskap och bildning.

Under remissarbetet har förvaltningen aktiverat de olika ämnesarbetslag och programarbetslag på skolorna som varit relevanta för respektive del av remissunderlaget. De har alla fått ta del av en inledande och grundläggande genomgång om ämnesbetygsreformen och remisserna. De har också tagit del av Skolverkets information om remissarbetet på Skolverkets hemsida.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har sedan sammanställt skolornas underlag till ett i de fall samma ämnen finns på fler än en skola. Undantaget är svarsunderlagen från vuxenutbildningen som redovisas separat då de bedöms ha en särställning avseende utbildningens organisation och de studerandes ålder. En sådan särredovisning kan därför anses vara relevant och värdefull.

De olika arbetslagens lärare är alltså de som uttalar sig under respektive rubrik. Sammanfattningen består av den positiva kritik och de problem och farhågor lärarna ser. Även frågeställningar och önskemål om klargöranden ingår.

Svenska

Retorikanalysen blir mer av ett verktyg för inläring än något som examineras. I grunden är det positivt att läraren styrs mer av det centrala innehållet än av betygskriterierna, även om innehållet upplevs mastigt.

Kommer det vara möjligt att läsa vidare till nivå 2 för den som fått F i nivå 1?

Innehållet upplevs ha utökats. Risk för snuttifiering och stofffrängsel.

Citat- och referatteknik nämns inte i innehållet på nivå 2. Ska det vara så?

Kriterierna för nivå 1 höjs jämfört med idag.

Varför kreativt skrivande i steg 1 och 2, men inte steg 3? Räcker att ha det i steg 1?

Steg 2 är väldigt komprimerad.

Eftersom innehållet i nivå 1 innebär en översikt av de litterära epokerna blir det inte möjligt eller förenligt med betygskriterierna att nå högre än E gällande just detta innehåll i nivå 1. Betygskriteriet är för specifikt i relation till litteraturinnehållet för nivå 1.

Svenska som andraspråk

Litteratur, De kortfattade betygskriterierna är bra. Det centrala innehållet och ämnets syfte får styra i stället och risken minskar för att man fastnar i avböckningar i matriser. Det gör det också lättare att få en tydlig progression i arbetet.

Risk att konkreta exempel på teoretiska perspektiv i centralt innehåll riskerar att bli alltför styrande? Kanske passar det bättre i kommentarmaterial.

Bra att kvalitetsbedömning av litteratur är borttaget.

Positivt att det är ett fokus på kreativt skrivande. Det känns också naturligt att läsning av skönlitterära texter blir en del av det centrala innehållet.

Innehållet upplevs ha utökats. Risk för snuttifiering och stofffrängsel.

Citat- och referatteknik nämns inte i innehållet på nivå 2. Ska det vara så?

Kriterierna för nivå 1 höjs jämfört med idag.

Varför kreativt skrivande i steg 1 och 2, men inte steg 3? Räcker att ha det i steg 1?

Steg 2 är väldigt komprimerad.

Eftersom innehållet i nivå 1 innebär en översikt av de litterära epokerna blir det inte möjligt eller förenligt med betygskriterierna att nå högre än E gällande just detta innehåll i nivå 1. Betygskriteriet är för specifikt i relation till litteraturinnehållet för nivå 1.

Etiska avväganden i skönlitteratur?

Bra att kursen avgränsas till prosa och poesi.

De kortfattade betygskriterierna är bra. Det centrala innehållet och ämnets syfte får styra i stället och risken minskar för att man fastnar i avbockningar i matriser. Det gör det också lättare att få en tydlig progression i arbetet.

Litteratur och Retorik

I alla ämnesplaner som tillhör eller knyter an till svenskämnet, d.v.s. Journalistiskt skrivande, kreativt skrivande, Litteratur och Retorik är innehållet rimligt och det ger således lärare och elever arbetsro. Detta är mycket bra och möjlighet att arbeta med process och lärande. Det finns dock flera vaga formuleringar och uppfattningen är därför att formuleringarna behöver skärpas. Det behöver bli tydligt att det krävs både praktiska och teoretiska kunskaper i de olika ämnena och man bör ytterligare betona att tillämpningen också väger tungt, t.ex. kan detta lyftas fram mer i betygskriterierna. I ämnet Retorik bör man t.ex. hålla tal och genomföra muntliga framföranden och i Kreativt skrivande måste det egna skrivandet lyftas fram mer.

Journalistiskt skrivande

Här är omfånget i ämnesplanen rimligt. Betonandet av kreativitet och tilltro till den egna språkliga förmågan lyfts fram och det uppfattas positivt. I ämnesplanen är det bra att det finns tydlig tyngdpunkt på det egna skrivandet, snarare än metareflektioner om det egna skrivandet. Syftet skulle vinna på att breddas med kursen i den översta ämnesbeskrivningen – här önskas ett tydligare fokus på att skriva för läsare och inte bara uttrycka sig själv.

Större tyngdpunkt bör läggas på skrivandet som process med olika steg i skrivandet, samt mycket större fokus på att hantera den litterära verktyglådan – konflikt, plantering, karaktärsteckning osv. Det finns med, men bör betonas mer.

I det centrala innehållet bör skrivandet för läsare och mottagare betonas hårdare, vilket innebär att man ska skriva texter som får en avsedd verkan på publiken.

Vidare bör dramatik absolut nämnas. Manus är mycket tacksamt att jobba med som del av kursen.

När det gäller betygskriterier för ämnet finns följande kommentarer. För det första bör språk vara en egen punkt i bedömningstexten och språket bör fokuseras på genreanpassning och hur språket fungerar för avsedd publik. För det andra finns en konflikt i skrivningen (punkt 2 i betygskriterierna) mellan att kunna teoretiskt, utan att använda i litterär gestaltning, och att visa kunskap om "litterära genrer, textuppbyggnad och litterär gestaltning" i de egna texterna. Skrivning bör vara tydligare i att inte fränkoppla dessa från varandra. Punkt två och tre explicit bör

kopplas till det egna skrivandet och det är tillämpningen av "litterära genrer, textuppbyggnad och litterär gestaltning" som ska betygsättas.

Det sista betygsriteriet "resonemang om litterär gestaltning" bör i större utsträckning riktas in mot det egna skrivandet och att förstå och kommentera den egna skapandeprocessen. Att eleven "med god säkerhet" använder "litteraturvetenskapliga begrepp" måste ske i förhållande till den egna produktionen. Risken finns att moment som betonar teoretiska kunskaper om litterär gestaltning fränkopplade från det egna skapandet tar utrymme från den egna processen.

En mycket fin skrivning hittar vi i formuleringen "Undervisningen ska stimulera elevernas konstnärliga kreativitet och skaparglädje och därmed främja deras personliga utveckling." Att detta blir tydligt är viktigt.

Litteratur

Inledningen är mycket välformulerad och fångar ämnet på ett vackert vis. Det är emellertid viktigt att betona i betygsriterierna att redovisningen ska ske både muntligt och skriftligt och betona ännu mer att man också bör läsa hela verk. Dessutom är det bra om man betonar att läsningen också ska ske gemensamt och med kontinuerliga samtal om det lästa. Annars finns en risk att undervisningen kan komma att handla om att eleverna läser enskilda och valfria verk som läraren inte nödvändigtvis själv kan och att det gemensamma samtalet uteblir. En annan risk, om inte också hela verk betonas, är att man i kursen endast kan komma att läsa utdrag.

En annan synpunkt är att man bör sära på dels lyrik, epik och dramatik och dels andra konstarter. Andra konstarter hör inte nödvändigtvis till de stora klassiska genrerna och kan istället höra samman med annat, t.ex. epokindelning.

Retorik

Bra att även dialogisk framställning finns med, och inte endast monologisk. I betygsriterierna nämns endast "kommunicera", medan "muntlig framställning" saknas, och bör läggas till. "Kommunikation" blir vagt och signalerar mer dialog än framställning. Att läsa retorik handlar om att bli en god talare och det måste finnas med. Även struktur och disposition saknas i betygsriterierna liksom åhörarkontakt. Dessutom bör det tryckas på begreppsapparaten och dess tillämpning i talanalys i betygsriterierna.

Bra att retorikens historia finns med i det centrala innehållet, men det är en tredjedel av betygsriterierna. Dessa betygsriterier bör tas bort men behållas i det centrala innehållet.

"Retoriska drag" i betygsriterierna är ett vagt uttryck. Vad är det? Kan man precisera detta?

"Undervisningen ska även lämna utrymme för muntlig framställning i retoriska situationer som har koppling till elevernas utbildning." Att detta kan göras är bra, men det bör inte vara "ska" eftersom det är svårt om eleverna läser olika utbildningar i samma undervisningsgrupp.

Det är väl få delar som förs fram i betygskriterierna.

“Aktivt lyssnande och konstruktiv respons”- viktig del att få med i kursen och detta står med i det centrala innehållet. En önskan är att det också var en del av betygskriterierna.

Engelska

På det stora hela upplevs inga större förändringar, inte vad gäller vare sig betygskriterier eller centralt innehåll. En farhåga är dock att vissa elever, av taktiska skäl, väljer att inte läsa en högre nivå, och därmed riskera ett lägre betyg.

Moderna språk

Nybörjar nivå (Nivå 1 och Nivå 2)

Nivå 1 motsvarar European framework A1.2

Nivå 2 motsvarar European framework A2.1

Ser inte så stor skillnad från idag. Det centrala innehållet är i stort detsamma. I Nivå 1 ska man kunna tala om åsikter och känslor och i Nivå 2 ska man kunna kommunicera kring åsikter, känslor och erfarenheter.

Betygskriterierna är i stort de samma:

E Man skall kunna uttrycka sig på ett enkelt och i någon mån fungerade sätt

C Enkelt och i huvudsak fungerade sätt

A Enkelt och fungerande sätt

Betygskriterierna är de samma men skall sättas i relation till det centrala innehållet.

Saknar begreppet “tydlighet” i betygskriterierna.

Fortsättningsnivå (Nivå 1 och Nivå 2)

Nivå 1 motsvarar European framework A2.2

Nivå 2 motsvarar European framework B1.1

Kursbeskrivning liknar steg 3 och fyra. Nämnas kan att i Nivå 1 förekommer berättelser och annan fiktion (samt sånger och dikter) och i Nivå 2. Skönlitteratur (samt sånger och dikter). I Nivå 2, underproduktion och interaktion nämns också: ”Hur man skiljer mellan en källas innehåll och sina egna tankar i egen produktion och interaktion”. Det är nytt. Saknar begreppet “tydlighet” i betygskriterierna.

Biologi

Bra att samma områden tas upp i både nivå 1 och 2.

Bra att människans fysiologi mm tas upp redan på nivå 1. Däremot är det viktigt att dokumenten specificerar vilka organsystem som ska tas upp i olika nivåer.

Vi anser att ”Biologin i omvärlden” inte är ett så viktigt inslag. Det upplevs som udda att filmer, skönhetsindustri och populärkultur nämns specifikt. Ska det verkligen stå i centrala innehållet?

Biologi nivå 2 upplevs som för stort innehåll för 100 poäng.

Betygskriterier:

Bra att det finns endast 4 olika områden att bedöma.

Problemet är att de olika värdeorden, t ex godtagbara – goda, utvecklad – välutvecklad etc öppnar för godtycklig tolkning. För att likvärdig och rättssäker bedömning ska ske behövs nationella prov, bedömningsstöd, eller mycket stöd i hur man tolkar kriterierna. Varför nämner man biotekniska tillämpningar i syftet och gentekniska metoder i centralt innehåll? Det kan uppfattas inkonsekvent.

Ett förtydligande behövs avseende formuleringen ”Fysisk och psykisk hälsa. Förebyggande åtgärder, behandlingar och läkemedel. Infektioner och smittspridning”.

Formuleringen ”Biologi i olika sammanhang, till exempel i filmer, populärkultur och skönhetsindustri” kan tas bort då det täcks in av formuleringen ”aktuella händelser i omvärlden”

Naturkunskap

Gällande Naturkunskap 1a1 och 1a2 är nivåerna logiska. De bygger på grundskolans kunskaper precis som de gör nu, och precis som nu kan inte nivå 1a1 och 1a2 ingå i betygen om man läser nivå 1b. Det är inga direkta förändringar.

Ämnets centrala innehåll är likt dagens. Positivt är att det finns en större betoning på praktiskt arbete som exempelvis laborationer och fältstudier.

Stress och missbruk i Naturkunskap 1b bör flyttas till ”Kroppens reglering och organsystem...” som kommer i Naturkunskap 2.

Formuleringen ”cellen och individens genetik” bör kunna ersättas med endast ”genetik”.

Under rubriken Naturvetenskapliga arbetsmetoder i Naturkunskap 1b bör det framgå att eleverna ska kunna skriva en labbrapport.

I Naturkunskap 2 bör man konkretisera vilka organsystem man avser under rubriken Människokroppen och hälsa. Även Fysisk och psykisk hälsa bör förtydligas och konkretiseras t ex avseende smittspridning och infektioner.

Bioteknik

Bra att fermentering inte längre finns med som en del i biotekniken.

Betygskriterier:

Bra att det finns endast 4 olika områden att bedöma.

Problemet är att de olika värdeorden, t ex godtagbara – goda, utvecklad – välutvecklad etc öppnar för godtycklig tolkning. För att likvärdig och rättssäker bedömning ska ske behövs nationella prov, bedömningsstöd, eller mycket stöd i hur man tolkar kriterierna.

Kemi

Bra att samma områden tas upp i både nivå 1 och 2. Den övergripande strukturen ser bra ut.

Ska atomens byggnad ingå? Tveksamt om eleven har med sig dessa kunskaper? Hur djupt ska kursinnehållet gå – stanna vid Bohr modellen eller ska orbitaler etc tas upp?

Det centrala innehållet förefaller för ospecificerat. Vad ska tas upp, hur djupt ska kursen gå?

Tydliga instruktioner om vad som ska ingå i kursen efterfrågas, i alla fall avseende lägstnivå. Annars är faran att läroboksförfattaren får för mycket inflytande över kursinnehållet.

Ibland blir det även lite förvirrande:

T ex: Det verkar som jämviktsbegreppet ska tas upp i nivå 2, men inget om syra-baser. Istället ska syra-bas tas upp i nivå 1. Det vore bra om man även nämnde syra-bas beräkningar i nivå 2 om det ska ingå i kursen eftersom de kräver kunskap om jämvikt.

Självklart kan lärarna göra en egen tolkning, men hur blir det då med likvärdigheten?

”Kemin i omvärlden” anses inte vara ett så viktigt inslag. Det upplevs som udda att filmer, skönhetsindustri och populärkultur nämns specifikt.

Betygskriterier:

Bra att det finns endast 4 olika områden att bedöma.

Problemet är att de olika värdeorden, t ex godtagbara – goda, utvecklad – välutvecklad etc öppnar för godtycklig tolkning. För att likvärdig och rättssäker bedömning ska ske behövs nationella prov, bedömningsstöd, eller mycket stöd i hur man tolkar kriterierna.

Pedagogik

Sammanslagningen av olika pedagogiska kurser till ett gemensamt ämne är en positiv förändring. Det går att sannolikt att samverka mellan nivåerna men också att undervisa tillsammans inom ämnen på ett delvis nytt sätt, där man fokuserar på olika innehåll.

Innehållet och kriterierna i de nya ämnesplanerna blir mer lika, vilket skapar möjlighet till att tydligare progression mellan de olika nivåerna, vilket är positivt. Det blir ett tydligare fokus på att planera, genomföra och utvärdera aktiviteter samt ledarskap och pedagogik inom ämnet. I nuvarande kurser finns ett annat fokus i centralt innehåll som därmed pekar i andra riktningar.

Kunskapskriterierna är tydligare utformade och likadana mellan nivåerna, vilket kan vara både positivt och negativt. Att kunskapskraven är tydligt avgränsade kan göra att det blir större fokus på kunskaper än på bedömning. Å andra sidan kan det medföra att undervisningen avgränsas till att enbart utgå från de avgränsade kriterierna. I praktiken innebär det att delar av centrala innehållet inte får särskilt stort fokus.

Det finns en punkt i centralt innehåll ämnesplanen för pedagogik, nivå 3 som borde tas bort, nämligen ”internationella överenskommelser” som fokuserar på t.ex. FN:s arbete. Detta är något som redan återfinns i samhällskunskap som är en obligatorisk kurs.

Psykologi

nivå 1

Med nuvarande förslag kan det vara svårt med likvärdighet mellan skolor och undervisningsgrupper då upplägget är ostrukturerat.

Mer tydlighet behövs när det gäller psykologiska perspektiv. I ämnesplanen blandas nu mer allmänna delar som emotioner och mer väldigt specifika som t ex normer, fördomar och diskriminering.

Vad menas med psykologiska metoder? Är det Psykologiska perspektiv som avses? Eftersom vissa elever enbart läser nivå 1 måste den utformas mer grundläggande och tydligt, t ex avseende de olika psykologiska perspektiven.

I den nya ämnesplanen hittar vi formuleringen ”Hur normer, fördomar och diskriminering påverkar mänskliga relationer, människosyn och samhällssyn.”. I stället för att vara så specifik bör man ta in socialpsykologi som perspektiv.

nivå 2

Det föreslagna innehållet är för omfattande för en 50-poängskurs.
Tydliggör gärna vilka perspektiv som åsyftas.
Övriga nivåer och fördjupningskurser under psykologämnet fungerar bra.

Filosofi

Tydligheten samt progressionen mellan nivå 1 och 2 uppskattas. Det är bra att man särskiljer mellan det centrala innehållet och kunskapskraven.

Företagsekonomi

I Entreprenörskap och företagande upplevs högre ställda krav.
Lägre ställda krav på innehållet i FE 1 och FE 2 jämfört med vad det är idag.
Hur kommer detta påverka programstrukturerna? Kommer det att fungera för eleven att gå från Företagsekonomi 2 till Marknadsföring 2 alternativt Redovisning 2 eller måste eleven börja om med Marknadsföring 1 och Redovisning 1?
Fler konkreta exempel behövs, på ämnets syfte, centralt innehåll och betygskriterier. Annars är det svårt att veta hur eleverna ska bedömas och rättssäkra betyg sättas. Det blir också svårt att veta var gränsen ska dras innehållsmässigt mellan de olika kurserna.

Juridik

Överlag innebär förslaget en förbättring Det blir tydligare för lärare och elev vad gäller uttryck som exempelvis ”godtagbart” och i ”huvudsak fungerande”.
Innehållet i gamla Rätten och samhället-kursen får ta väldigt stor plats. Kursen Affärsjuridik har förminskats. Detta är inte positivt. Det känns inte rimligt rent proportionerligt att genomföra under tre hela år.
Etik, filosofi m.m får en allt större plats i ämnet. Är detta rätt väg att gå? Allmän rättslära har också för stort fokus. Vad är syftet? Denna del finns inte med i betygskriterierna Varför inte?
För mycket fokus på internationell rätt på nivå 1.
Betyget A: Eleven visar mycket goda kunskaper om konstitutionell rätt, internationell rätt, straff- och processrätt samt centrala civilrättsliga rättsområden. Eleven redogör utförligt och nyanserat för det svenska rättssystemets relation till internationell rätt.

Sociologi

Bra med konkretiseringar i det centrala innehållet. En del explicita delar som inte funnits med tidigare lyfts nu tydligare vilket är positivt.
En av de största skillnaderna mellan den nya kursplanen och den nuvarande är att de nya kursplanerna fokuserar mer på aktuella samhällsfrågor. Detta är en välkommen förändring eftersom sociologi som ämne handlar om att förstå samhället och dess förändringar. Att fokusera på aktuella samhällsfrågor gör att undervisningen blir mer relevant och meningsfull för eleverna. De nya kursplanerna betonar också vikten av att eleverna ska kunna använda sociologiska begrepp och teorier för att analysera samhället. Detta är också positivt eftersom det är ett viktigt mål för undervisningen i sociologi. Att ha en gemensam terminologi och förståelse för sociologiska begrepp och teorier är nödvändigt för att kunna kommunicera och diskutera samhällsfrågor på ett konstruktivt sätt.

Samtidigt kan det finnas några problem med den nya kursplanen. En kritik kan vara att den är för inriktad på det teoretiska och abstrakta, och att den kanske inte ger tillräckligt med utrymme för att diskutera och reflektera över konkreta samhällsproblem. Det är viktigt att undervisningen i sociologi är både teoretisk och praktisk för att eleverna ska kunna se relevansen av ämnet för deras vardagsliv och samhället i stort.

En annan kritik kan vara att den nya kursplanen inte ger tillräckligt med utrymme för att diskutera sociologins historiska utveckling och hur sociologiska teorier har utvecklats över tid. Detta kan göra det svårare för eleverna att förstå hur sociologin har utvecklats och hur den kan användas för att förstå dagens samhälle.

Slutligen kan det också finnas en oro över att den nya kursplanen är för ambitiös och att det kan vara svårt att genomföra allt som krävs i undervisningen. Det är viktigt att det finns tillräckligt med tid och resurser för att genomföra undervisningen på ett kvalitativt sätt.

Sociologi nivå 1

Den starka betoningen på välfärdsstaten i centralt innehåll anses omotiverad. Det finns också en obalans i centralt innehåll mellan frihet (i de delar där man öppnar upp för olika infallsvinklar), och styrning (i de delar där man lägger särskild betoning)

I betygskriterierna saknas ett tydligt kriterium för begrepps- och teorianvändning. Att eleven visar mindre eller större säkerhet i användningen av begrepp och teorier, och att på den högsta nivån också visar ett kritiskt förhållningssätt gentemot teorier.

Sociologi nivå 2

I texten gällande välfärdsstatens inverkan på olika aktörer utifrån social stratifiering skrivs att det ska vara särskild betoning på tillit, till exempelvis den offentliga sektorn och olika grupper i samhället. Begreppet tillit känns tveksamt och otydligt. I stället kanske det kritiska perspektivet är att föredra.

Vad innebär "kärlekens roll" i nivå 2? Kanske hellre "sociala relationer".

Allmänt: Olika värdeord beroende på ämne. Varför inte ha en begreppsapparat i kriteriedelen oberoende av ämne. Att använda samma språk här torde vara gynnsamt för eleverna. För att exemplifiera skillnaderna: I Sociologi på betyget A skrivs "välutvecklade och nyanserade resonemang" men i exempelvis samhällskunskap skrivs bara "utvecklade resonemang" för samma kriterium. I Internationella relationer för betyget E skrivs "delvis underbyggda resonemang". I filosofi "med god säkerhet".

Geografi

Ämnesplanen är bra. Dock kan kartan (geografins viktigaste verktyg) och ämnets rumsliga aspekt uttryckas tydligare i ämnesplanen.

Internationell ekonomi

Centrala innehållet har konkretiserats mer vilket är mycket bra.

Internationella relationer

Stort centralt innehåll som skall beröras. Kan det göras mindre omfattande?
Allmänt: Olika värdeord beroende på ämne. Varför inte ha en begreppsapparat i kriteriedelen oberoende av ämne. Att använda samma språk här vore gynnsamt för eleverna. För att exemplifiera skillnaderna: I Sociologi på betyget A skrivs ”välutvecklade och nyanserade resonemang” men i exempelvis samhällskunskap skrivs bara ”utvecklade resonemang” för samma kriterium. I Internationella relationer för betyget E skrivs ”delvis underbyggda resonemang”. I filosofi ”med god säkerhet”.

Matematik

Ämnet Matematik bör heta Matematik – grund.

Flexibilitet mellan kursnivåerna är önskvärt. Får en lärare, som undervisar en elevgrupp i t.ex Matematik nivå 1 och nivå 2 fördela tid mellan de två nivåerna efter gruppens behov? Alltså använda mer tid för en nivå på bekostnad av den andra? Matematik – analys, nivå 1c bygger på Matematik, nivå 2c. Får en elev på Teknikprogrammet, som inte blivit godkänd i Matematik, nivå 2c läsa Matematik – analys nivå 1? I så fall kommer eleven att sakna behövlig kunskap som behövs men inte ingår i Matematik - analys.

Elever som ska läsa Matematik - analys, nivå 1b ska använda programmering som verktyg. När ska de lära sig programmera? Inte ens exempel på programmering ingår i Matematik, nivå 1b och 2b. Antingen bör man ta bort programmeringen från Matematik - analys, nivå 1b eller lägga till exempel på programmering i Matematik, nivå 1b och 2b (som på c-spåret).

Vad innebär ”hållbar utveckling” i ämnet matematik? Det måste konkretiseras. Positivt att symbolhanterande digitala verktyg inte används förrän i Matematik – fördjupning.

Idrott och hälsa

En förbättring är att innehållet i betygskriterierna kring de bärande värdeorden. ”översiktligt” och ”samråd” har försvunnit och istället ersatts med 'viss säkerhet' som är ett mycket mer relaterbart och användningsbart begrepp i bedömningen. Skolverket har också skapat rubriker till det centrala innehållet vilka mer stämmer överens med kursupplägget. Man har också tagit bort begrepp som manligt och kvinnligt och istället ersatt det med normer och ideal vilket också är positivt.

Följande behov av ändring eller förtydligande föreligger:

“Säkerhet i samband med fysiska aktiviteter och friluftaktiviteter vid olika förhållanden. Åtgärder vid skador och nödsituationer, däribland HLR (Hjärt-lungräddning) och LABC (Livsfarligt läge, Andning, Blödning, psykisk Chock eller Cirkulationssvikt.)”

I detta sammanhang bör även “i eller vid vatten” ges som exempel, då simning bör betonas som en viktig förmåga och en livskunskap.

“Träning, träningsmetoder och deras effekter, däribland konditions-, styrke- och koordinationsträning.”

I texten ovan bör koordinationsträning bytas ut mot rörlighetsträning.

Koordination är en rörelsequalitet som utvecklas genom olika typer av aktiviteter, men rörlighet är en kroppslig förmåga tillsammans med styrka och kondition.

“Friluftaktiviteter som utvecklar en allsidig kroppslig förmåga.”

“Aktiviteter och rekreation i utemiljöer och natur.”

“Metoder och redskap för friluftsliv.”

Förslag: Dessa tre formuleringar behöver förklaras. Vad ingår i dessa tre? Kan de inte sammanfogas?

“Olika hälsofaktorer som påverkar fysisk, psykisk och social hälsa, till exempel kost, sömn och stress”

Förtydligande till denna formulering är önskvärd. Det är otydligt hur kost, sömn och stress påverkar social hälsa. Bör något exempel för social hälsa läggas till? Relationer eller sociala sammanhang inom träning, friluftsliv och idrott skulle kunna vara sådana exempel.

“Teknik för ergonomiskt utförda rörelser i olika situationer, till exempel kroppslig balans, hållning och lyftteknik.”

Ett förtydligande föreslås genom att betona att exemplen berör både träning, människors vardag och yrken.

Fysik

Positivt att Einsteins beskrivning av rörelse och energi vid höga hastigheter har flyttats till Fysik 2 samt att vridmoment för att beskriva jämviktstillstånd har flyttats till Fysik 1.

Enligt konsekvensutredningen bedömer Skolverket att det behövs en förskjutning av tyngdpunkten i ämnesplanerna, från dagens betygskriterier som behöver bli mindre detaljerade till ämnets syfte och centrala innehåll. Det centrala innehållet behöver skrivas så tydligt att det ger tillräcklig vägledning för lärarnas planering av undervisningen samtidigt som det beskriver progressionen mellan nivåerna.

Det kan uppfattas som att centralt innehåll i Fysik på både nivå 1 och nivå 2 är skrivet på ett sätt som går mot Skolverkets intention i konsekvensutredningen. Enligt nuvarande kursplaner i Fysik 1a ska man under termisk energi behandla bland annat inre energi, värmekapacitet och värmetransport. Detta är borttaget från ämnesplaner i Fysik, nivå 1a.

Enligt nuvarande kursplaner i Fysik 1a ska man under elektrisk energi behandla bland annat fältstyrka och potential. Detta är borttaget från ämnesplaner i Fysik, nivå 1a.

Enligt nuvarande kursplaner i Fysik 1a ska man under kärnenergi behandla bland annat atomkärnans struktur och den starka kraften. Detta är borttaget från ämnesplaner i

Fysik, nivå 1a.

De nya ämnesplanerna i Fysik har blivit mindre omfattande i stället för att bli tydligare.

Ska det uppfattas som självklart att man ska behandla inre energi, värmekapacitet och värmetransport när man arbetar med termisk energi? Detta är sannolikt inte självklart för alla fysiklärare vilket lämnar ett utrymme för olika tolkningar av centralt innehåll.

Tydliga ämnesplaner i Fysik efterfrågas, där det framgår vad som exakt/minst ska behandlas under olika delar av Fysik.

Arkitektur

Ämnesplanen med dess nivåer och innehåll anses vara relevanta och väl anpassade.

Automatiserade processer

Relevant innehåll i ämnet. Mycket liknande innehåll med andra produktionskurser. Automatiserade processer berör hur linor är uppbyggda och hur de drivs och underhålls. En hel del praktiska moment.

I automatiserade processer vore det önskvärt om rubriken under centralt innehåll ändras från dokumentation till dokumentation och problemlösning.

En konsekvens är att det sannolikt kommer uppstå ett stort investeringsbehov då kurserna trycker mer på verklighetsnära undervisning och praktisk kunskap om produktionsprocesser och liknande. Är det rimligt och realistiskt att genomföra?

Bild och visualisering

I sin helhet verkar kursen vara riktad mycket mer mot konceptdesign och dess uttryck och design som nutida konst. Där ska ämnesinnehållet handla om makt, normer och strukturer. Frågan är om detta kommer innebära att läraren blir begränsad i sitt ämnesinnehåll. Stora frågor som miljötänkande, ekologi och ny teknik i form av AI försvinner, trots att detta är några av tekniksamhällets stora utmaningar. Risken är att kursen förlorar bredden och möjligheten till verklig kreativitet, då den mer vill likrikta det ideologiska perspektivet på vad som är rätt och relevant för vår tid. Den svenska designutbildningen förlorar bredden och även sitt konst- och hantverkshistoriska arv. Risken är att denna kurs blir mer av en designkurs än en traditionell bildkurs med större bredd.

Formuleringen kring ämnesinnehållet bör vara mer i likhet med designämnets sätt att formulera sig: (se följande citat från Design)

”I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla färdigheter i att utföra design som metod för att göra livet enklare, rikare och mer hållbart ur samhälleliga och mänskliga perspektiv.”

Bild som ämne är så mycket mer än bara design, så varför begränsa bildämnet till att enbart fokusera på design? Särskilt för de elever som redan läser design som ämne inom ramen för inriktningsvalet. Vissa elever är politiskt intresserade, men den stora gruppen av elever har andra intressen men riskerar att då begränsas av att ämnet vill fokusera på maktstrukturer etc.

Teknikelever behöver ett estetiskt grundläggande ämne som inte tydligt definierar innehållet. Till exempel arbetar vi i dagsläget med “No Limit” festivalen i Borås, där eleverna genomför en konstnärlig process utan att styras av innehåll och budskap som skall förmedlas. Skapandet ligger helt i elevernas intresseområde, precis som det görs i den verksamme konstnärens process i ateljén och i det skapade verket.

Byggnadsverk

Ämnesplanen med dess nivåer och innehåll anses vara relevanta och väl anpassade.

CAD

Generellt är texten bra skriven. Speciellt avsnittet med att undervisningen skall utgå

från valt teknikområde. Detta ger möjlighet att använda de olika metoder och CAD-system som används på marknaden idag. Det är väldigt uppdelat om man jobbar inom mekanik eller bygg vilken typ av program som används. 2D eller 3D. Dock har inte programmet någon betydelse, då det är ritningen som är det viktiga. Om man fokuserar på ett CAD-program, så finns det inte tillräckligt med tid på 100 poäng att bara visa grundläggande funktioner i CAD. De utökade funktionerna är inget som varje konstruktör/ritare använder dagligen, så de behöver inte belysas alls.

Etiska frågor? Formulera om den texten eller ta bort den helt.

Cad, nivå 1

Filhantering, filhantering & filhantering. Detta bör hanteras först i CAD-programmet, för att undvika problem senare.

Undvik att ge exempel på vad som skall användas. Detta påverkar läraren till att använda enbart dessa. Ritningen är det viktiga, modellen är medlet till att göra en bra ritning.

Vissa funktioner skall endast användas då inget annat fungerar. Kursen är väldigt begränsad för att hinna utbilda i CAD-, rit-teknik & ritningsläsning. Det är i många fall för kort tid att få eleven att göra läsbara ritningar.

Cad, nivå 2

Ha inte med exempel, då det påverkar lärare att bara använda dessa.

Dokumenthantering är inte CAD, men en del av arbetet med CAD. Det kan lika gärna vara enkel filhantering. Det bör vara med, med det kan kallas filhantering eller avancerad filhantering(PDM). Ytmodellering är en ganska komplicerad process och tar väldigt lång tid att lära sig att få stabil i de flesta CAD-program. Det finns ingen större anledning att fokusera på detta.

FEA(Finite Element Analysis) är komplext och för att förstå det behöver man mycket goda kunskaper inom matematiken bakom. Nod- & matrisberäkningar går inte igenom i matematiken, vilket är en grund för att förstå detta.

Hur man frilägger och förenklar modeller för att göra en rättvisande analys, spenderar människor flera år på tekniska högskolor för att lära sig. Det är därför inte rimligt att det är en del av kursen CAD.

Design

Ämnesplanen anses mycket bra och stämmer väl överens med den form av öppenhet som efterfrågas i ämnet. Läraren blir fri att definiera uppgifter och därmed kan eleverna få större delaktighet och frihet i innehåll och process.

Gränssnittsdesign

“Gränssnittsdesign behandlar interaktionen mellan människa och digital teknik samt designaspekterna i utvecklingen av användbara, tillgängliga och estetiskt tilltalande gränssnitt. Ämnet gränssnittsdesign behandlar metoder för att skapa en positiv och inkluderande användarupplevelse till nytta för såväl individer som samhället i stort.”

Ämnets syfte "Eleverna ska ges möjlighet att utveckla förmåga att skapa användbara, estetiskt tilltalande och tillgängliga användargränssnitt för interaktion med exempelvis webbplatser, mjukvaruapplikationer eller inbyggda system."

Mycket i ämnesplanen är bra och ger en tydlig frihet för läraren att genomföra undervisningen i ämnet. Dock finns det konflikt vad som är vad i ämnet. Är det gränssnittsdesign eller användargränssnitt som ämnesplanen syftar på. Mycket av kursen är riktad mot användargränssnitt snarare än gränssnitt i allmänhet. Så vad skall ämnet heta?

Hållbar produktion

Relevant innehåll i ämnet. Mycket liknande innehåll i berörande produktionsämnen. Vår tolkning är att Hållbar produktion är mer teoretisk för kunskaper om helheten. En konsekvens är att det krävs ett stort investeringsbehov då ämnet trycker mer på verklighetsnära undervisning och praktisk kunskap om produktionsprocesser och liknande.

Hållbart samhällsbyggande

Mer konsekvens efterfrågas avseende vilka begrepp som används. För många synonymer som beskriver samma sak riskerar att skapa förvirring.

Följande bör läggas till:

- etiska aspekter i "tekniska, estetiska, sociala, ekonomiska, och miljömässiga aspekter på samhällsbyggande."
- skisser till "ritningar, planer, och modeller som används vid samhällsplanering"

Följande bör ersättas:

- ekologisk med miljömässig, då det är detta begrepp som används i exempelvis kursböcker och vid andra definitioner av hållbarhet.
- genus med kön.

Vad gäller förmågor bör följande läggas till:

- Förmåga att muntligt, skriftligt och praktiskt använda begrepp, teorier och modeller inom området hållbart samhällsbyggande.

Och följande tas bort:

- Genomföra från "förmåga att planera och genomföra egna undersökningar och förslag."

Informationsteknik

Texten ger goda förutsättningar för läraren att forma sin kurs. Positivt med tydlig framskrivning av betygskriterierna. Dock bör formuleringen: "Förmåga att lösa problem med hjälp av programmering och anpassning av hårdvara.", tas bort.

Konstruktion

Ämnet som helhet är mycket bra formulerat, det är endast på nivå 2 med beskrivningen av FEM som det blir för avancerat.

"Visualisering med hjälp av digitala verktyg och analys genom FEM (finita elementmetoden) eller simuleringar med hjälp av dator inom valt teknikområde."

Miljö- och energikunskap

Det upplevs som märkligt att detta ämnets centrala innehåll inte har underrubriker, vilket de andra ämnena har. Ersätt gärna begreppet miljömässig med ekologisk, då det är det begrepp som används i exempelvis kursböcker och vid andra definitioner av hållbarhet.

Programmering

Bra att det är en tydlig progression mellan nivåerna.
Betygskriterierna är förenklade och lättare att förstå än tidigare kursplan.

Produktionsmetoder

Relevant innehåll i ämnesplanen. Mycket liknande innehåll i de produktionsinriktade ämnena. Produktionsmetoder är det mest praktiska ämnet och syftar till att ge kunskaper om enskilda maskiner och verktyg. Är det avsikten? En konsekvensanalys är att det krävs stora investeringar på skolorna då ämnet fokuserar mer på verklighetsnära undervisning och praktisk kunskap om produktionsprocesser och liknande.

Produktutveckling

Denna kurs passar mycket bra inom ramen för ämnen som finns på Teknikprogrammet. Det är en bra och tydlig teknisk kurs, mer riktad mot den verklighet som finns i näringslivet och tillverkande produktion. Bra med tydlig koppling gentemot konstruktion. Bra uppdelning av det centrala innehållet.

Teknik

Bra att man lyfter fram programmering som ämnesområde och kunskapsområde, det saknas dock betygskriterier för programmering. Positivt att konstruktion åter finns med i ämnet men hur hinner man med allt som förväntas? Hur kommer AI med i ämnet? Bör nämnas som exempel antingen inom ramen för samhällskonsekvenser eller etiska dilemman.

Förberedande arbete bör göras för att skapa en likvärdighet och ett gemensamt kursinnehåll? Hur kan ämnet se likartat ut över riket? Det är svårt med sakinnehållet då det är så vagt beskrivet, vad är det som förväntas att man ska undervisa om?

Var är rapportskrivningen någonstans?(i processen fram till Gy-arbetet)

Rubrikerna i respektive nivå kan kvarstå, men under rubrikerna i varje nivå behöver kursinnehållet specificeras för respektive nivå, annars riskerar man att man inte har en tydlighet gentemot elever och lärare över landet (jmf med ämnet matematik). Det blir både otydligt och alldeles för öppet för fri tolkning.

I samband med att sakinnehållet i ämnet skall beslutas och förtydligas behöver man ha en dialog med näringslivet, då det är de som är mottagare av blivande kompetens.

Det är viktigt att nivå 2 och 3 inte blir inriktade mot att bli en inriktningkurs utan snarare blir programgemensam nivå, oavsett vilka inriktningar som gymnasieskolorna har.

Teknik – specialisering

Ämnesplanen har blivit bättre än den nuvarande särskilt när det gäller formuleringar som följande exempel: “Ämnet teknik specialisering fördjupar eller breddar tekniska kunskaper inom ett valt teknikområde. Ämnet behandlar även tekniska tillämpningar och problemlösning.”

Även när det gäller ämnets syfte:

”Undervisningen i ämnet teknik specialisering ska syfta till att eleverna utvecklar fördjupade eller breddade kunskaper inom ett valt teknikområde. Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar fördjupad förståelse av tekniska system och förmåga att använda tekniska begrepp, processer, metoder och verktyg inom valt teknikområde. “

“För att stärka eleverna för framtidens olika utmaningar och behov ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmåga att använda den digitala teknikens möjligheter. “

Det innebär att ämnet kommer stärka eleverna i valet av den inriktning man har valt, läraren har möjlighet att tillsammans med eleverna skruva på ämnets innehåll och styra ämnet mot en kommande och föränderlig verklighet.

Tillämpad programmering

Mycket bra med den frihet som ryms i detta ämne. Det möjliggör för läraren att fokusera på särskilda behov och verksamheter.

Webbserverprogrammering

Texterna bör konkretiseras genom specifika exempel på de begrepp som diskuteras. Istället för att bara diskutera "dynamiska lösningar för webben" kan man ge exempel på specifika dynamiska webblösningar, såsom online-shoppingvagnar, användarinloggningssystem eller realtidschattfunktioner för att visa på riktning i kurserna och motverka att kurserna blir alltför olika mellan skolor. Samma gäller när man diskuterar "färdigheter i att skapa funktionalitet för dynamiska webbplatser". Ge gärna specifika exempel på de typer av funktionalitet som eleverna kommer att lära sig att skapa, såsom databasintegrationer, interaktiva formulär eller multimedia-innehåll som ändå är begrepp som inte är tekniskt specifika.

Webbutveckling

Texterna bör göras mer konkreta genom specifika exempel på de begrepp som diskuteras. Istället för att bara diskutera "dynamiska lösningar för webben" kan man ge exempel på specifika dynamiska webblösningar, såsom online-shoppingvagnar, användarinloggningssystem eller realtidschattfunktioner för att visa på riktning i kurserna och motverka att kurserna blir alltför olika mellan skolor och på så vis olika värda. Samma gäller när man diskuterar "färdigheter i att skapa funktionalitet för dynamiska webbplatser". Ge specifika exempel på de typer av funktionalitet som eleverna kommer att lära sig att skapa, såsom databasintegrationer, interaktiva formulär eller multimedia-innehåll som ändå är begrepp som inte är tekniskt specifika.

Följande kommentarer är lämnade av lärare på vuxenutbildningen i Borås Stad.

Svenska som andraspråk

Manusskrivande: Bra att det finns med bla. för att förhindra fusk.

Kreativt skrivande: Utifrån yrkesutbildningarna på vuxenutbildningen är det svårt att hinna med detta moment med endast kurser om 10-20 veckor och undervisning en heldag/vecka.

Argumenterande text: Att skriva denna texttyp är ett bra val av text.

Punkterna nedan från nuvarande ämnesplan fungerar bra och de borde finnas kvar.

- Läsning av och samtal om texter som används i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv.
- Läsning av och samtal om modern skönlitteratur författad av såväl kvinnor som män som ger inblick i olika kulturer, allmänmänskliga teman och svenska referensramar”.

Däremot anser vi att följande punkter borde strykas:

- Läsning av, samtal om och analys av skönlitterära texter ur genrererna epik, lyrik och dramatik, författade av såväl kvinnor som män, med särskild betoning på samtida litteratur.”
- En översikt över de litterära epokerna.
- Centrala motiv, berättarteknik och stildrag i fiktivt berättande.”

Vår åsikt angående ovanstående punkter är att yrkesutbildningarna på vuxenutbildningen har ett validerande förhållningssätt och eleverna oftast har kort utbildningsbakgrund vilket gör att litteraturhistoria blir ett övermäktigt område att genomföra under kursens gång.

Följande punkter är viktigt att ha med:

- Svenska språkets ordförråd och struktur. Jämförelse mellan det svenska språkets uppbyggnad och uppbyggnaden i andra språk som eleven kan. Hur den egna flerspråkigheten kan främjas och utvecklas. Språkinlärastrategier för andraspråksutveckling. Att använda språkliga strategier för olika situationer och för olika syften. Reflektion över den egna strategianvändningen och språkinläringen.
- Grundläggande språkvetenskapliga begrepp som behövs för att på ett strukturerat sätt tala om språkets uppbyggnad och funktion samt diskutera språkriktighetsfrågor.
- Språk och språkanvändning med särskild betoning på språklig variation i talat och skrivet språk. Hur språkvariationer hänger samman med geografisk och social bakgrund, ålder och kön samt till exempel hur makt, normer och identitet kan komma till uttryck i språkanvändningen.

Gällande betygsriterier för E framkommer kritik mot formuleringen: ”Eleven redogör översiktligt för huvuddragen i litterära epoker samt för enkla resonemang om samband mellan litterära verk och de sammanhang de tillkommit i”.

Detta omfångsrika område är svårt att hinna med eftersom kursen är på 10-20 veckor. Det är även stora risker att eleverna på Yrkesvux inte kommer att klara det här momentet. Nyttan ifrågasätts också då de studerande som läser SVA01 gör det för att utbilda sig till exempelvis undersköterska.

Det här gäller även för betygskriterierna C och A.

Sammanfattande kommentar: Nuvarande centralt innehåll är svårt att tidsmässigt kunna genomföra. Kommande centralt innehåll är mycket mer omfångsrikt (särskilt vad det gäller den skönlitterära delen), vilket skapar stora problem för inläring och måluppfyllelse för den aktuella elevgruppen på yrkesutbildningarna.

Nuvarande ämnesplan (samt kommentarer till den) har ett tydligt fokus på elever med svenska som andraspråk och deras behov att stärka sitt ordförråd och därmed sin språkutveckling. Kommande ämnesplan har ett bredare ämnesinnehåll, vilket kan försvåra inläringen för dessa elever radikalt då till exempel den stora delen med skönlitteratur från olika tider troligtvis blir övermäktigt.

SVA02

Manuskrivande bör finnas med även i denna kurs (av samma anledning som i SVA01) Kreativt skrivande: Det är bra i centralt innehåll på nivå 2. Det kan gynna läsning av skönlitteratur och att analysera densamma.

SVA 3

Manuskrivande bör finnas med även i denna kurs (av samma anledning som i SVA01)

Svenska

Manuskrivande: Bra att det finns med för att förhindra fusk.

Kreativt skrivande: Utifrån yrkesutbildningarna på vuxenutbildningen är det svårt att hinna med detta moment på kurser om endast 10-20 veckor.

Argumenterande text: Att skriva denna texttyp är ett bra val av text.

Följande punkt bör dock strykas:

-En översikt över de litterära epokerna.

Yrkesutbildningarna på vuxenutbildningen har ett validerande förhållningssätt och då eleverna oftast har varierande utbildningsbakgrund gör det att litteraturhistoria blir ett övermäktigt område att genomföra under kursens gång.

SVE02

Manuskrivande bör finnas med även i denna kurs (av samma anledning som i SVE01)

Kreativt skrivande: Det är bra i centralt innehåll på nivå 2. Det kan gynna läsning av skönlitteratur och att analysera densamma.

SVE03

Manuskrivande bör finnas med även i denna kurs (av samma anledning som i SVE01)

Hälso- och sjukvård 1 och 2

Syftet för kurserna är tydligt och i stora delar välformulerat.

Följande saknas dock; rehabilitering, habilitering och egenvård enligt vårdplanering på vårdinrättning eller i hemmet.

De punkter som nu finns överensstämmer inte med ämnets syfte. Väljer man att ha kvar denna rubrik bör man lägga till fler punkter.

1. Förmåga att ge första hjälpen och hjärt-lungräddning.
2. Kunskaper om människors reaktioner vid ohälsa och i krissituationer samt etiska frågeställningar inom området lägg till och hur de kan hanteras,
3. Kunskaper om hälso- och sjukvård och medicinska åtgärder samt kunskaper om smärta och smärtbehandling.

Denna rubrik bör tas bort för att på så vis få en tydlighet och minska risken för tolkningar och missförstånd om syftet och mål inte stämmer överens.

Centralt innehåll Nivå 1:

Blodprover/venprovtagning i medicintekniska uppgifter, saknas och bör var med.

Vitala parametrar är ett begrepp som används i vården som innefattar blodtryck, puls, pox, Andningsfrekvens, temperatur, medvetande. Vitala parametrar som begrepp ska användas under medicintekniska uppgifter.

En specificering behövs avseende första hjälpen vid skador. Vilka avses och vilka akuta sjukdomar ska tas med? Detta behövs för att öka samsynen nationellt och i våra olika utbildningsformer.

Det är otydligt hur man ska definiera HLR i denna nivå. Avses att man ska ge en förberedelse teoretiskt och inte göra det praktiskt?

Vuxen HLR med luftvägsstopp både teoretiskt och praktiskt bör utföras i nivå 1. samt att i Dessutom ska ingå stabilt sidoläge ingå i första hjälpen. Den bör läggas i denna nivå och inte i nivå 2.

Centralt innehåll Nivå 2:

Konkreta beskrivningar behövs avseende etiska frågeställningar i samband med akuta och andra sjukdomar. Ge gärna exempel på nivåer?

Vårdplanering, dess syfte, innehåll och genomförande ska man ha arbetat med innan denna kurs. Bättre att den ligger i tex Omvårdnadskurserna och tas bort som centralt innehåll i nivå 2.

Assistans vid undersökning och behandling. Vad bör tas upp för att öka samsyn nationellt?

Enligt Svenska HLR rådet finns inte längre stabilt sidoläge i vuxen HLR utan det ingår i första hjälpen. S-HLR ska inte ingå i Hälso- och sjukvård som ämne. Denna kunskap får man ute i verksamheten.

Om S-HLR och barn HLR ska finnas kvar ska det ligga i nivå 2.

Betygskriterier:

Positivt att det är lättöverskådligt.

När det gäller begreppen som beskriver betygsnivåerna framgår att nya och gamla begrepp blandas, vilket inte är bra.

Förtydliga definitioner på begreppen godkända kunskaper, goda kunskaper och mycket goda kunskaper. Det är idag för otydliga beskrivningar av betygskriterierna. Fortsätt gärna använda de inarbetade begreppen: Översiktligt, utförligt och utförligt

och nyanserat. Ska fler begrepp in i betygskriterierna kan enkelt eller med säkerhet, användas.

Vad avses med formuleringen ”visar”. Innebär det att eleverna gör det på plats/metodrum/APL? Om det inte ska visas praktiskt är det bättre att använda begreppet ”beskriva”. Tex föreslås: ”Eleven visar godtagbara kunskaper om människors reaktioner vid kris och ohälsa samt hur de kan hanteras. Eleven redogör enkelt för etiska och existentiella frågor inom hälso- och sjukvård.” Följande formulering förordas: ”Eleven beskriver översiktliga kunskaper om människors reaktioner vid kris och ohälsa samt hur de kan hanteras. Eleven redogör enkelt för etiska och existentiella frågor inom hälso- och sjukvård.”

Vidare föreslås: ”Eleven visar goda kunskaper om människors reaktioner vid kris och ohälsa samt hur de kan hanteras. Eleven redogör utförligt för etiska och existentiella frågor inom hälso- och sjukvård.”

I stället förordas formuleringen: ”Eleven beskriver utförliga kunskaper om människors reaktioner vid kris och ohälsa samt hur de kan hanteras. Eleven redogör med säkerhet för etiska och existentiella frågor inom hälso- och sjukvård.”

Vuxen HLR, S-HLR och barn HLR ska finnas med i betygskriterierna och beskrivas med ”utför med godkänt resultat” om detta fortfarande ska bedömas? Vuxen HLR ska finnas kvar i nivå 1 och bedömas.

Det är otydligt om vuxen HLR, S-HLR och barn HLR ska bedömas? Det blir svårt att motivera elever att utföra detta om det inte finns med som ett betygskriterium. Dessa områden bör inte bedömas i betygsnivåer utan endast som godkänt eller underkänt resultat.

Anatomi och fysiologi 1 och 2

Ämnet läses som antingen 50 + 50 poäng eller 100 poäng.

Kurserna verkar mer tydliga gällande ämnets syfte och centralt innehåll.

Hur det är tänkt att eleverna skall läsa kurserna framgår inte helt i ämnesbeskrivningen. I konsekvensutredningen avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå framgår att eleverna antingen kan läsa 1a1 och 1a2 eller 1b. Det finns en otydlighet mellan ämnesbeskrivning och konsekvensutredningen. I konsekvensbeskrivningen framgår att det finns två olika vägar att läsa beroende på om eleven läser till vårdbiträde eller undersköterska. När det gäller det centrala innehållet i de olika kurserna uppfattas det klart och tydligt i de olika delarna. Det finns en tydlig progression mellan 1a1 och 1a2. Det finns elever som vill läsa kroppens funktioner som läser andra inriktningar än traditionell vård. Hur fungerar det? Innehållet verkar väldigt styrt mot enbart undersköterske-utbildningen.

Läraryrshögheter

Yrkesläraryrshögheten skall väga tyngre än ämnesbehörighet.

Flexibilitet måste finnas för rektorn utifrån behov och behörighet.

Gerontologi och geriatrik

Ämnets innehåll är mycket rikt och otroligt viktigt då människor blir allt äldre och fler behöver vård och omsorg i sin ålderdom samt att förekomsten av kognitiva sjukdomar och antalet multisjuka ökar bland befolkningen så behöver ämnet Gerontologi & Geriatrik finnas i minst nivå 1 och 2 (totalt 200 poäng).

Upplevelsen är att tidigare kurser inom vård- och omsorgsprogrammet; Äldres hälsa och livskvalité (200p), Vård och omsorg vid demenssjukdom (100p), Kost Måltid och Munhälsa (100p) och Palliativ vård (100p) nu har förts samman och sammanfattats till en kurs; Gerontologi & Geriatrik 100p. Från tidigare totalt 500p till 100p. Det räcker inte för den kompetens och kunskap som behövs för att på ett säkert sätt möta den äldre människans behov.

Ska ordet demens verkligen användas i dokument som ska användas 2025?

I DSM-5 har begreppet demens helt tagits bort, ersatts av ”kognitiv sjukdom” och ”lindrig kognitiv funktionsnedsättning”, vilket är ett bättre sätt att se på kognitiva störningar. Kognitionsbegreppet beskriver bättre vilka funktioner som påverkas vid sjukdom och kräver ett tydligare ställningstagande till varför hjärnan är påverkad. “Etiska dilemman vid vård av demenssjuka” - det handlar om enskilda individer, människor, och att reducera en människa till sin sjukdom kan upplevas kränkande.

Ämnets syfte och det centrala innehållet känns aktuellt och innehåller många viktiga ord/begrepp/områden; livskvalitethöjande, sinnesstimulans, jämställt, trossamfund, mångkulturellt perspektiv bland annat som är viktiga för den äldre människan.

Bra är att äldreomsorgens verksamheter lyfts samt att förståelsen för hur insatser fungerar finns med i det centrala innehållet. Positivt är också att närståendestöd; vikten av kommunikation, relation till dessa finns med. Detta för att skapa en ökad delaktighet.

Värdefullt att det tydligt specificeras etiska dilemman vid vård av personer med kognitiv sjukdom då detta är ett mycket komplext arbete. Vidare är det viktigt att bibehållande av den äldres integritet, värdighet och delaktighet vid demenssjukdom finns med.

Saknas helt gör dock välfärdsteknik. Välfärdsteknik är en förutsättning i dagens och framtidens vård och omsorg. Detta bör specificeras som ett hjälpmedel och pedagogiskt arbetssätt.

Det centrala innehållet är stort, brett och mycket innehållsrikt medan betygskriterierna är få. Betygskriterierna kan användas i båda nivåerna utifrån olika perspektiv - och detta kan göras genom att få fler nivåer i ämnet (minst två och minst 200p) så att eleven får med sig det som krävs för att kunna visa en progression.

Social omsorg 1 & 2

Det föreligger ingen större skillnad mellan nuvarande och nya ämnesplanen.

Upplevelsen är att det blir opraktiskt att central innehåll och betygskriterier ser olika ut.

Betygskriterier är väldigt avskalade i jämförelse till centralt innehåll. Det gör att pedagogerna får förlita sig på sin professionalitet vid betygsättning vilket kan innebära en viss risk för alltför fria tolkningar.

Begreppet "Välgrundade" är bra då det tydligt visar att det finns en koppling till teorier och begrepp.

Vad menas med godtagbara kunskaper? Här krävs förtydliganden. Vem avgör vad som menas med godtagbar - är det skolan, verksamheterna, vård och omsorgscollege eller patienter/brukare?

Begreppen "godtagbar" "tillfredsställande" och "gott" / "mycket gott" upplevs också som något vaga och godtyckliga. Ett behov av bedömningsstöd föreligger. Detta för att uppnå likvärdighet både på lokal och nationell nivå vid bedömning. Vissa punkter i det centrala innehållet antyder att de ska utföras praktiskt. Det är önskvärt om det tydligt framkommer om en kurs ska vara kopplad till APL eller ej.

En förskjutning mellan praktiska och teoretiska mål upplevs. Detta innebär ett större fokus på det teoretiska vid högre betyg där utförandet nästan hamnar i skymundan. Är det avsikten? Annars bör klargöranden och tillrättalägganden göras. Elevens progression ska speglas i bedömningen, det kommer bli tydligare och lättare att arbeta med tack vare ämnesbetyg.

Omvårdnad

Det avsedda förtydligandet avseende betygskriterierna har inte lyckats. Det blir inte tydligare i nivåerna i betygskriterierna när "termen" ändras från översiktlig - godtagbar, utförligt- god. Det är fortfarande lärarens personliga tolkning utifrån lärarens egna erfarenheter och kunskaper i ämnet. Det är alltså av yttersta vikt att läraren besitter ämneskunskap och bedömmarkompetens.

Hur lärarbehörigheterna kommer att påverkas.

Läraren som ska undervisa i ämnet måste ha evidensbaserad praktik i de ämnet hen ska undervisa i. Detta för att eleven ska ges bästa tänkbara möjlighet att kunna uppnå sina mål.

Det är positivt att eleven ska få längre tid för att hinna fördjupa sig i ett ämne innan det slutgiltiga betyget sätts. Läraren ges också bättre möjligheter att bedriva undervisning långsiktigt och utifrån en helhetssyn. Betyget kommer bättre än idag återspegla vad eleverna kan i slutet av sina studier i ämnet. Om samma lärare har samtliga nivåer i ämnet ökar rättssäkerheten i ämnet. Lärare och elev får också en relation vilket gör att läraren lättare kan se elevens progression.

Samhällskunskap

Samhällskunskap är ett svårt och abstrakt ämne för många elever, framförallt de elever som inte har språket med sig och som kommer från länder där man inte tillåts ifrågasätta. Bryter man då isär internationell ekonomi och internationella relationer, blir samhällskunskap mer hanterbar för eleverna och man får mer tid att fördjupa sig i övriga områden.

En utbrytning höjer också lärarnas status man blir behörig i fler ämnen. I samtliga ämnen finns underrubriker som tydliggör det centrala innehållet bättre än i föregående kursplan.

Underrubriken: “Ekonomi och resursfördelning”, är aktuell och följer samhällets utveckling men vi upplever att det kan bli svårt för vår målgrupp i denna kurs (1a1). De behöver mer grund för att kunna tillgodogöra sig ett sådant innehåll. Konsumenträtt finns ej med som förslag i den nya ämnesplanen Sam1a1 vilket upplevs som negativt då många utsätts för bedrägerier och saknar kunskaper om vilka rättigheter samt skyldigheter de har som konsument. Område från det gamla centrala innehållet som saknas: “Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden.”. Många elever behöver känna till vilka rättigheter och skyldighet de har som arbetstagare.

Handel

Innehållen känns relevanta och förankrade i verkligheten och handelns önskemål, samt ökade krav på framtidens medarbetare.

Städservice

Bra att namnet byts ut till Städservice istället för Rengöringsservice. De viktiga punkterna i det centrala innehållet stämmer mycket väl överens med vår undervisning idag.

Livsmedelshygien (Hygien),

En ändring önskas av ämnet Livsmedelshygien eller tillägg i form av ett nytt ämne som förslagsvis kan heta Hygienkunskap för Lokalvård.

Måltid och bransch

Förslaget till förändring är mycket bra och det är särskilt positivt att följande inkluderats:

Branschens verksamheter. Drift, organisation, planering, anställningsvillkor och ekonomi.

Matlagning

Vanligt förekommande allergi- och specialkost, däribland gluten, laktos, stenfrukter, ägg, nötter, vegetarisk och vegansk kost.

Antingen bör de 14 allergener som EU har fastställt stå med, eller endast “vanligt förekommande allergi- och specialkost”

nivå 2

Vanligt förekommande allergi- och specialkost, immunologi och födoämnesintolerans. Kost fri från gluten, laktos, stenfrukter, ägg, nötter samt vegetarisk och vegansk kost. Antingen bör de 14 allergener som EU har bestämt stå med, eller endast “vanligt förekommande allergi- och specialkost”

I nivå 4 ingår: Tillverkning av avancerade maträtter och anrättningar under yrkesmässiga former, däribland skapande av avsmakningsmeny. Betoningen på däribland skapande av avsmakningsmeny skall tas bort och ersättas av “Tillverkning av avancerade maträtter och anrättningar under yrkesmässiga former exempelvis skapande av avsmakningsmenyer”

Servering

Förrätt, varmrätt och efterrätt. Förtydligande behövs gällande vad som menas.

Ersätt varmrätt med huvudrätt då den rätten kan serveras även kall.

”Vanligt förekommande kostval, allergi- och specialkost, däribland gluten, laktos, stenfrukter, ägg, nötter, vegetarisk och vegansk kost.”

Antingen skall de 14 allergener som EU har bestämt stå med, eller endast “vanligt förekommande allergi- och specialkost”.

Särskild utbildning för vuxna

Engelska

- Tydligt talat, enkelt språk, främst i långsamt tempo, och texter, främst korta och enkla, som är instruerande, informerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier, även i kombination med illustrationer. Väldigt lång mening

Ämnesområden som är välbekanta för eleverna, som är användbara inom arbetslivet och som är aktuella i samhället. Positivt att det knyter an till arbetslivet!

Bra med exempel!

Kommunikationens innehåll:

-Åsikter, känslor och erfarenheter. Positivt!

Allmänt om betygskriterierna: Begreppet ”i någon mån” är svårt att tolka, kanske även svårare än det tidigare begreppet medverka/bidra!

Estetisk verksamhet

Centralt innehåll. Hur tankar, idéer och känslor kan kommuniceras i estetiska uttryck. Värdefullt och bra.

Olika estetiska uttryck i det offentliga rummet. Här vore det värdefullt med exempel!

Matematik,

Nivå 1. Taluppfattning, aritmetik och algebra: Beräkningar med tal skrivna på olika former utifrån behov i vardags- och arbetslivet. Vad menas med detta?

Hjälpmedel som används i vardagen och inom olika yrkesområden, till exempel kalkylator, våg, måttsatser, måttband, tumstock, linjal och timer. Mycket bra med exempel!

Uppskattning av kostnader som är relevanta i vardagslivet. Planering av användning av pengar. Bra! Betalningsmedel som kort och swish till exempel!

Nivå 2, Taluppfattning, aritmetik och algebra

Hjälpmedel som används inom olika yrkesområden. Ska det inte vara arbetsområden?

Samhällskunskap

Ämnet är stort nog för 100p. Väldigt mycket och viktigt innehåll för elevgruppen.

Bra att diskriminering har kommit med!

Trafikantkunskap

Bra att ämnet getts extra utrymme, ett ämne som är uppskattat av många elever. Värdeorden i betygen är väldigt olika i ämnena. Skulle underlätta så långt det är möjligt att ha samma. Svårt att veta vad de innebär.

Fysik

Mycket är bra i det nya förslaget, exempelvis är betygskriterierna lättare att förstå. Ämnets syfte: Kommunikationsmålet är borta som ett separat mål. När man tittar på betygskriterierna är det tydligt att kommunikationen skall bedömas relativt alla fyra mål. Men när man läser målen får man intrycket av att kommunikationen bara ska bedömas relativt det första målet.

Följande förändring föreslås gällande mål 2 och 3:

”Kunskaper om fysikens lagar, begrepp, modeller och teorier samt förmåga att resonera kring dessa.”

”Förmåga att genomföra och redovisa experiment.”

Den laborativa delen av fysiken är viktig. Står det ”undersökningar” kan det tolkas som att det inte krävs fysiska laborationer. Det bör framgå mycket tydligt att det är experiment som avses.

Nivå 1.

Centralt innehåll

Kraft och rörelse

Tryck, tryckvariationer och Arkimedes princip. Vad som ingår i tryckvariationer är oklart. Är det meningen att det är den allmänna gaslagen som ska tas upp bör det framgå.

Energi, energiresurser och elektromagnetism

Olika energiformer, däribland mekanisk energi, elektrisk energi och kärnenergi.

”Däribland” är problematiskt, ska fler energiformer förutom värme som står längre ner tas upp eller räcker de med de tre som nämnts. Ska även kemisk energi, om vi ska diskutera hållbar energiproduktion jämfört med den energin vi utnyttjar idag.

Strålningsenergi bör stå med om kursmomentet ska ta upp solceller.

Termisk energi, värme, temperatur, klimat och fasomvandlingar.

Vad är tanken bakom att lägga in klimat här? Klimat är ett mycket mer komplext begrepp än de andra som står här. Vad ska tas upp om klimatet? Ska vi undervisa om klimatet behövs det vara tydligt vad som ingår.

Termisk energi och värme är samma energi. Varför står båda med?

Universum, materien och strålning

Universum i rubriken känns överflödigt och tveksamt om innehållet tar upp universum.

Joniserande strålning, partikelstrålning och radioaktivt sönderfall samt strålsäkerhet.

Ändringsförslag:

Joniserande strålning, partikelstrålning, radioaktivt sönderfall och absorberad dos samt strålsäkerhet.

Om kursen ska inkludera medicinska tillämpningar så är begreppet dos centralt för att förstå strålsäkerhet.

Fysiken i omvärlden

Fysik bakom uppmärksammade händelser i omvärlden.

Problematiskt då det är svårt att bedöma. Mycket beroende på vad som händer.

Ändringsförslag:

Fysik bakom historiska och aktuella händelser i omvärlden.

Nivå 2. Centralt innehåll

Universum, materien och strålning

Huvuddragen i universums utveckling och struktur, till exempel stjärnbildning och exoplaneter.

Ta bort ”till exempel”. Exoplaneter är ett spännande område inom fysiken och detekteringen av dessa innehåller mycket tillämpad fysik.

Atomens elektronstruktur samt absorptions- och emissionsspektra.

Här behöver elektronstruktur konkretiseras. Är det att titta på en enkel modell av atomen där idag infattar huvudkvantalet? Eller ska det undervisas om elektronkonfiguration. En sådan undervisning om elektronkonfiguration tillför knappast någonting värdefullt på denna nivå.

Fysiken i omvärlden

Fysik i olika sammanhang, till exempel i filmer, populärkultur och skönhetsindustri.

Ändringsförslag:

Fysik i olika sammanhang från vardag, industri och kultur.

Tillämpningen ”skönhetsindustri” står även i ämnesplanerna för biologi och kemi. Detta känns främmande. I fysik 2 går igenom fysik som går att tillämpa på exempelvis kommunikation (EM-vågor) och generatorn/elmotorn. Det är hörnstenar i vår civilisation. Skönhetsindustrin känns som en märklig tillämpning i sammanhanget.

Betygskriterier. Eleven använder fysik i enkla analyser och lösningar av fysikaliska problem

Hur ska man lösa fysikaliska problem utan att använda fysik?

Ändringsförslag: Eleven gör enkla analyser och löser enkla fysikaliska problem.

Remissvar gällande programstrukturer

Teknikprogrammet

Konsekvenserna av att ämnet teknik får två nivåer är att det innebär att programmet förlorar 100 p programfördjupningskurser (teknik nivå 1 och 2 samt naturkunskap) dvs. bredden på bekostnad av spetsen inom utbildningen. Fördelen är att man kan läsa teknikämnet under två år, nackdelen är att det kommer att skapa begränsningar i inriktningarnas spets

Behov av att all text är konsekvent gällande exempelvis begrepp, dvs. blanda inte ihop det som har samma betydelse. (exempelvis ekologisk-miljömässig)

Centrala innehållet måste följa samma mönster gällande rubriker, se exempelvis ämnet Miljö- och energikunskap som nu saknar rubriker i sitt centrala innehåll. Eleverna kommer inte hinna med att både få bredden i ämnen samt läsa flera nivåer av ämnena.

Eleverna lär inte vilja fördjupa sig då de riskerar att få lägre betyg. Detta har man löst i Matematik genom att dela ämnet i två ämnen. Elever lär fortsätta med att göra strategiska val för att underlätta möjligheterna för vidare studier på högskolan, dvs. taktiska val kan försvåra kursutbudet särskilt inom det individuella valet.

Viktigt att matematik och Fysik, dvs. de som är behörighetsgivande för civilingenjör, inte definieras som programfördjupningskurser utan återfinns inom ramen för det individuella valet alternativt Teknikvetenskap. Inriktningarna riskerar att tunnas ut och därav riskerar Teknikprogrammet att förlora sin karaktär med olika inriktningskurser.

Viktigt att kurserna Fysik, nivå 2 och Matematik – analys, nivå 2c erbjuds inom ramen för det individuella valet för de elever som inte läser inriktningen Teknikvetenskap. Annars riskeras att övriga inriktningar åderläts på spetsen i programfördjupningen. Alla elever kan inte läsa Teknikvetenskap då riskerar Teknikprogrammet att bli något som mer liknar ett Naturvetenskapligt program. Det finns en diskrepans mellan Teknik och Naturvetenskap.

Varför läser inte Teknikprogrammets elever ämnet Historia på samma vis som övriga högskoleförberedande program? Här blir plötsligt Teknikprogrammet definierat som ett yrkesprogram, trots att övriga kurser inom programmet inte definieras som yrkeskurser. Bekymret med den föreslagna historiekursen är att det innebär behörighetsbekymmer för de elever som önskar läsa exempelvis Polisutbildningen efter sin gymnasieexamen.

Inriktningarna:

Man kan ställa sig frågan om varför ämnet CAD inte är ett obligatoriskt inriktningsämne på inriktningarna Samhällsbyggande och miljö, Design och produktutveckling samt Produktionsteknik.

Man kan likaså ställa sig frågan om varför inte ämnet Konstruktion är ett obligatoriskt inriktningsämne på Samhällsbyggande och miljö och Produktionsteknik.

Programstruktur för teknikprogrammet inriktning teknikvetenskap

Att ämnet naturkunskap införs som gymnasiegemensamt ämne är positivt, men det bör övervägas om detta ämne är nödvändigt att läsa för de elever som väljer inriktning teknikvetenskap. Det är vanligt att inriktning teknikvetenskap även innefattar Biologi 1 och 2, fysik 2 och kemi 2 som programfördjupning. Att dessa elever även ska läsa naturkunskap kan upplevas som onödigt eftersom eleverna får stora delar av innehållet i kursen naturkunskap när de läser biologi, fysik och kemi som rena ämnen. Elever som läser naturprogrammet ska inte läsa Naturkunskap 1a1 och elever på teknikvetenskap läser samma naturvetenskapskurser som N-eleverna.

Allmänt gällande samtliga ämnesplaner

Förändringen till ämnesbetyg är positiv. Vad gäller kursplanerna anses de för kortfattade och vaga. Det skulle vara bra med mer specificerat innehåll.

Dokumenterna ska skrivas så att en ämneskunnig person ska veta vad som ska undervisas. Läroboksförfattarna ska inte bestämma kursinnehållet, vilket sker idag.

Varför skall Naturkunskap in som gymnasiegemensamt ämne på

Teknikprogrammet? Det är i dagsläget inte nödvändigt för elever på

Teknikprogrammet att läsa det ämnet. Det finns inga behörighetskrav till högre

utbildningar som ställer det kravet på den kompetensen. Särskilt för de elever som

läser på teknikprogrammet, de får i dagsläget den behörigheten i de kurser de redan

läser. Varför inte hellre Biologi som ämne om man vill ha de delar av

ämnesinnehåll som man saknar i det nuvarande programmet. Naturkunskapen bör tas bort i kommande programstruktur.

Barn och Fritid

Det måste säkerställas att innehållet i ämnen som är borttagna ex. Barns lärande,

Kommunikation, Lärande och utveckling finns med i de nya ämnen som nu

presenteras. Det har minskats på det kreativa ämnesutbudet och kursen Skapande

som nu är en programfördjupningskurs och som många avnämare uppskattar att

eleven har med sig tas nu bort vilket är synd.

Försäljning och Service

Positivt att SV/SVA nivå 1 och nivå 2 blir obligatoriskt på programmet (Nivå 3

kan enligt förslaget väljas bort). Detta uppfattas som positivt då ämnet på ett

naturligt sätt kan kopplas till karaktärsundervisningen i ämnesövergripande projekt.

Hotell och Turism

Bra med det nya med SV/SVA, dvs. att SV/SVA nivå 2 kommer att ingå i

programmet och kan inte väljas bort, SV/SVA nivå 3 går att lägga till i

programfördjupning.

Hantverk – frisör

Här framgår ingenting vad gäller möjligheten att välja bort SVE/SVA. Ska det

uppfattas som att eleven därmed kommer kunna välja bort både Nivå 2 och 3(?).

Önskvärt hade varit att både Nivå 1 och 2 låg som obligatoriska.

Yrkesämnen: Material och miljö (HVKMAE0) samt Tradition och utveckling

(HVKTRA0) kommer att ligga inom karaktärsämnet. Önskemål finns om att hålla

kurserna även fortsatt utanför för att säkra kunskapen genom möjligheten att gå in

på djupet i dessa områden.

Restaurang och livsmedel

Bra även här att SV/SVA nivå 2 och 3 finns i programfördjupningen.

Yrkesämnen: Hygien finns inte som en egen kurs vilket riskerar att det inte

kommer att bli samma tyngd längre. Måltid och bransch är mer specificerad mot

tidigare branschkunskap som är diffus. Bland annat står: Planering av måltider som

helhetsupplevelse med dess delar som mat, dryck, bröd och bakverk, servering samt service. Positivt.

Vård och omsorg

De stora förändringarna gjordes redan vid den nya programstrukturen som infördes 2021. Det som kan tyckas saknas i det nya förslaget är att ämnen som ska erbjudas som programfördjupning decimerats. Exempelvis har Etik och människans livsvillkor och Friskvård/hälsa tagits bort. Istället har kurser som programmering tagits med. Önskvärt är att det erbjuds fler kurser med direkt koppling till Vård- och Omsorg.

Bygg och anläggning

Förslaget ser rimligt ut rent ämnes- och nivåmässigt. Klargöranden behövs kring förfarandet gällande ansökan om ny behörighet och legitimation för lärare då de tidigare legitimationerna var mer breda och de nya ämnena som blir smalare. I förslaget har man slagit ihop två inriktningar till en: Anläggningsfordon respektive Mark och anläggning till bara Mark och anläggning. Mot den bakgrunden vill vi förslå att namnet ändras till Entreprenad. Det är annars svårt för elever att förstå var man kan bli grävmaskinist om det inte framgår av inriktningsnamnet. Nackdel kan vara att sammanslagningen kräver mer tidsmässiga och ekonomiska resurser då fler elever ska kunna framföra grävmaskin. Tydligare struktur för yrkesutgångar behövs.

Beslutsunderlag

1. Remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut 2023-02-21, § 33

Samverkan

Yttrandet har samverkats med FSG via e-post 2023-03-21.

Beslutet expedieras till

1. Skolverket, amnesbetyg@skolverket.se

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Sammanträdesdatum
2023-02-21

**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**

§ 33

Dnr GVUN 2023-000271.1.3.1

Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande över remissen avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Avgivet yttrande ska anmälas till nämndens sammanträde den 28 mars för godkännande av vidtagen åtgärd.

Sammanfattning av ärendet

Skolverket har till Borås Stad översänt remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå. Yttrande över remissen ska vara Skolverket tillhanda senast den 23 mars.

Då nämndens sammanträde i mars äger rum efter det att yttrandet ska vara Skolverket tillhanda föreslås nämnden besluta att uppdra åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande i ärendet. Avgivet yttrande ska anmälas till nämndens sammanträde den 28 mars för godkännande av vidtagen åtgärd.

Beslutsunderlag

1. Remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Eva Lindström
Handläggare
033 357757

Datum
2023-02-21

Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00027 1.1.3.1

Yttrande över remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande över remissen avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Avgivet yttrande ska anmälas till nämndens sammanträde den 28 mars för godkännande av vidtagen åtgärd.

Ärendet i sin helhet

Skolverket har till Borås Stad översänt remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå. Yttrande över remissen ska vara Skolverket tillhanda senast den 23 mars.

Då nämndens sammanträde i mars äger rum efter det att yttrandet ska vara Skolverket tillhanda föreslås nämnden besluta att uppdra åt förvaltningen att å nämndens vägnar avge yttrande i ärendet. Avgivet yttrande ska anmälas till nämndens sammanträde den 28 mars för godkännande av vidtagen åtgärd.

Beslutsunderlag

1. Remissen avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå.

Samverkan

FSG 2023-02-10

Beslutet expedieras till

1. Beslutet expedieras tillsammans med presidiets yttrande till Skolverket.

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i programmen i gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå
- Förslag till programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023¹ avseende Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.²

Denna remiss omfattar Skolverkets förslag till föreskrifter avseende

- ämnesplaner för ämnen som ingår i en ämneslärarexamen enligt 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare³
- ämnesplaner för s.k. vissa ämnen
- ämnesplaner för yrkesämnena
- programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- programstrukturer för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

¹ Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.

² Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Ändringarna i skollagen (2010:800) införs till följd av propositionen *Elevbälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (prop. 2021/22:162).

³ Ämneslärarexamen regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) och ämneskombinationerna regleras i 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har valt att redovisa förslagen i två konsekvensutredningar, en för gymnasieskolan och en för anpassade gymnasieskolan. I denna konsekvensutredning redovisas Skolverkets förslag avseende gymnasieskolan inklusive kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Förslagen och de konsekvenser som redovisas i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Dessa förslag remitterades av Skolverkets den 9 februari till 10 maj 2022. Denna konsekvensutredning avser förslag till föreskrifter om ämnesplaner för de ämnen som ingår i de högskoleförberedande programmen inom gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, föreskrifter om programstrukturer för de nationella program i gymnasieskolan som är högskoleförberedande, föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan⁴ och föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge bättre förutsättningar till fördjupat lärande och lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygskriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygskriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

För den ämnesutformade gymnasieskolan föreslår Skolverket programstrukturer för varje nationellt program som utgår från ämnen och nivåer i dessa ämnen. I september 2022 redovisade Skolverket förslag till regeringen om de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till skollagen (2010:800) och i bilaga 1 till gymnasieförordningen (2010:2039).⁵ Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från de förslag som har redovisats till regeringen och omfattar ämnen och nivåer i ämnen inom det programgemensamma utrymmet, inriktningarna och programfördjupningen.

Skolverkets samtliga förslag till ämnesplaner och programstrukturer som omfattas av denna konsekvensutredning finns i bilagor på Skolverkets webbplats. Där finns även förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i

⁴”Vissa ämnen” innebär i denna konsekvensutredning ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. ”Vissa ämnen” är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnen. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera ”vissa ämnen” genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

gymnasieskolan och förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan.

Skolverket har gjort bedömningen att i denna remissomgång endast redovisa ett tjugotal styrdokument på sådant sätt de formellt kommer att vara utformade när de är beslutade och kungjorda som en författning, till exempel förslag avseende ämnesplan för ämnet *fysik* och programstrukturen för ekonomiprogrammet.

Enligt regeringens proposition om ämnesbetyg bör Skolverket eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt när det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet.

Förändringarna kommer att medföra behov av informations- och implementeringsinsatser samt behov av uppdatering av lärares legitimationer.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll.....	4
Bakgrund	7
Omfattning och avgränsningar.....	8
A Allmänt.....	10
1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag.....	10
Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system.....	10
Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion.....	11
Mål.....	11
Nivåer	12
Centralt innehåll och progression	13
En uppsättning betygskriterier.....	13
Ämnen behöver delas	14
Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för gymnasieskolan.....	14
Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning	15
Gymnasieskolans programstrukturer.....	16
Garanterad undervisningstid.....	17
Nationella gymnasieprogrammen.....	17
Högskoleförberedande program.....	18
Ekonomiprogrammet	18
Ämnesplaner på ekonomiprogrammet.....	18
Estetiska programmet	20
Ämnesplaner på estetiska programmet.....	20
Humanistiska programmet.....	34
Ämnesplaner på humanistiska programmet.....	34
Naturvetenskapsprogrammet.....	36
Ämnesplaner på naturvetenskapsprogrammet	36
Samhällsvetenskapsprogrammet.....	38
Ämnesplaner på samhällsvetenskapsprogrammet.....	39
Teknikprogrammet.....	40
Ämnesplaner på teknikprogrammet	41
Yrkesprogram	46
Barn- och fritidsprogrammet	46

Ämnesplaner på barn- och fritidsprogrammet	46
Bygg- och anläggningsprogrammet.....	50
Ämnesplaner på bygg- och anläggningsprogrammet	53
El- och energiprogrammet	61
Ämnesplaner på el- och energiprogrammet	63
Fordons- och transportprogrammet.....	70
Ämnesplaner på fordons- och transportprogrammet presenteras under respektive inriktning	70
Frisör- och stylistprogrammet.....	84
Ämnesplaner på frisör- och stylistprogrammet	85
Försäljnings- och serviceprogrammet.....	87
Ämnesplaner på försäljnings- och serviceprogrammet	88
Hotell- och turismprogrammet	90
Ämnesplaner på hotell- och turismprogrammet	91
Industritekniska programmet.....	93
Ämnesplaner på industritekniska programmet	94
Naturbruksprogrammet.....	100
Ämnen på naturbruksprogrammet.....	102
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	109
Ämnesplaner på restaurang- och livsmedelsprogrammet.....	109
VVS- och fastighetsprogrammet	112
Ämnesplaner på VVS- och fastighetsprogrammet.....	113
Vård- och omsorgsprogrammet.....	116
Ämnesplaner på vård- och omsorgsprogrammet	117
Ämnesplaner som finns på flera program.....	119
Ämnesplaner för döva och hörselskadade.....	129
2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare.....	130
Ämnen som föreslås klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare	131
Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.....	131
Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne	132
Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade..	132
3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd	133
4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.....	134
5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på	136

6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen	136
6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser	136
6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation	137
6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv	140
6.4 Nationella minoriteter	140
6.5 Konsekvenser för elever	141
7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	141
8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	141
B Kommuner och regioner	143
C Företag	144
D Samråd	144
E Kontaktpersoner.....	145

Bakgrund

Utgångspunkten till de förslag som Skolverket redan har remitterat och till de förslag som redovisas i denna konsekvensutredning är riksdagens beslut om propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) som fattades den 23 februari 2022. Beslutet innebär bland annat att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg när det gäller gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning (komvux) som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Syftet med ämnesbetygsreformen är att ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid och motivation för eleverna att genomföra utbildningen. Ämnesbetygen ska bättre spegla elevers kunskaper i ämnet som helhet än som separata kursbetyg. Lärare ska därmed få bättre förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån hela ämnet.

Regeringsuppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2023⁶ har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola och komvux på gymnasial nivå. I uppdraget ingår att genomföra implementeringsinsatser utformade för de olika skolformerna. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten föra en dialog med Universitets- och högskolerådet och Centrala studiestödsnämnden. Myndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om uppdraget. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

Myndighetens instruktionsenliga uppdrag

Enligt myndighetens instruktion ska Skolverket kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument för skolväsendet som regeringen beslutar om. Myndigheten ska vid behov föreslå ändringar av dessa samt även utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om.⁷ I samband med uppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg har myndigheten gjort bedömningen att arbetet enligt instruktionen ska bedrivas parallellt med regeringsuppdragen som rör införandet av ämnesbetyg⁸ så att de styrdokument som beslutas inför ett införande av ämnesbetyg 2025 är uppdaterade och relevanta. De olika delarna – regeringsuppdragen och myndighetens uppdrag enligt instruktionen – har hanterats integrerat i arbetet. Förslag till förändringar utifrån de olika uppdragen beskrivs samlat i denna konsekvensutredning.

Skolverket har redovisat delar av uppdraget till regeringen

Skolverket redovisade till regeringen i september 2022 de delar av uppdraget som innehåller förslag som kräver ändringar dels i skollagen som beslutas av riksdagen, dels på förordningsnivå som beslutas av regeringen.⁹ Det som redovisades var förslag till

⁶ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=23208> [Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.](#)

⁷ 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

⁸ Skolverkets redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

⁹ Skolverkets redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt

examensmål, program mål, ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och de delar i programstrukturen för de nationella programmen som regeringen beslutar om. Innan förslagen redovisades till regeringen remitterades förslagen under våren 2022.¹⁰ Skolverkets förslag i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som myndigheten har redovisat till regeringen. Eftersom regeringen ännu inte fattat några beslut kan förutsättningarna för Skolverkets förslag komma att ändras beroende på vad regeringen beslutar att gå vidare med.

Omfattning och avgränsningar

De förslag som Skolverket arbetar med inom ämnesbetygsreformen utmynnar i tre olika remissomgångar. Denna konsekvensutredning behandlar de förslag som remitteras i den andra omgången och rör gymnasieskolan och i delar, komvux på gymnasial nivå. Skolverket avser att efter denna remissomgång besluta om de remitterade förslagen inför ett införande av ämnesbetyg hösten 2025.

Förslag till ändringar i de styrdokument som beslutas av Skolverket:

- programstrukturer¹¹ för de nationella högskoleförberedande programmen i gymnasieskolan
- ämnesplaner för övriga ämnen som hör till de nationella programmen (utom de gymnasiegemensamma ämnena för gymnasieskolan)
- föreskrifter som reglerar behörighet att undervisa i yrkesämnena¹² respektive föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan¹³.

I denna konsekvensutredning presenteras förslag som gäller för de sex nationella högskoleförberedande programmen och tillhörande ämnesplaner som även ska gälla inom komvux på gymnasial nivå. Ämnesplanerna presenteras under respektive program. De ämnesplaner som finns på flera av programmen redovisas under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade redovisas under rubriken *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

I bilagorna till konsekvensutredningen presenterats respektive programstruktur i sin helhet och de ämnesplaner som ingår i de nationella programmen.

Skolverket planerar en tredje remissomgång vid årsskiftet 2023–2024. Den remissen kommer att omfatta gymnasieingenjör – vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år, ämnesplaner för utbildningar med egna examensmål och särskilda varianter inom de nationella programmen i gymnasieskolan samt ämnesplaner som gäller försöksverksamhet

uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

¹⁰ Konsekvensutredning avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå, dnr. 2022:55.

¹¹ En programstruktur är uppbyggd av respektive nationellt program i gymnasieskolan enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS) för respektive program.

¹² Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

¹³ ”Vissa ämnen” innebär här ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan. ”Vissa ämnen” är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämnesläroexamen, och som inte heller är yrkesämnena. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera ”vissa ämnen” genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

inom spetsutbildning, särskilda ämnesplaner för Waldorf-utbildningar samt ämnesplaner för ämnena *modersmål* och *minoritetsspråk*. Eventuella förslag till ytterligare ämnen kan också komma att remitteras i den tredje remissomgången. Myndigheten avser även att i ett senare skede remittera ytterligare föreskrifter, bland annat föreskrifter om olika betygsdokument.

Skolverket samarbetar med Universitets- och högskolerådet (UHR) rörande kraven för grundläggande och särskild behörighet till högre utbildning samt systemet med meritpoäng.

Av Skolverkets uppdrag enligt regleringsbrevet för 2022 framgick att om myndigheten bedömer att vissa förändringar behöver göras i de nationella programmens innehåll och att det är lämpligt att göra dessa i samband med en övergång till ämnesbetyg ska Skolverket lämna förslag till sådana justeringar.¹⁴ Myndigheten har dock inte fått i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Arbetet har därför inte syftat till att ta fram helt nya program, undantaget det särskilda regeringsuppdraget om hantverksprogrammet. Utgångspunkten är att det nuvarande kunskapsinnehållet i huvudsak ska anpassas och uppdateras inom ramen för befintliga program och ämnen. Samtidigt kan till exempel förändrade behov i arbetslivet och delning av ämnen innebära att de föreslagna förändringarna är mer omfattande i vissa ämnen och program än andra.

Inför regeringsuppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg och inom ramen för Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att kontinuerligt revidera styrdokumentet, har Skolverket genomfört en behovsanalys.¹⁵ I det arbetet identifierades bland annat behovet av att i linje med modellen för ämnesbetyg säkerställa en tydlig progression mellan nivåerna i ämnesplanerna, att ta fram en uppsättning betygskriterier som ska gälla för samtliga nivåer i ämnet samt att skapa mer sammanhållna ämnen (läs vidare under rubriken *Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion*). Ett annat behov som identifierades var att se över det centrala innehållets omfattning i relation till undervisningstid och poäng. Vidare identifierades ett behov av att säkerställa bildningsperspektivet i utbildningarna och att förstärka det tredelade uppdraget, dvs. att utbildningen i enlighet med skollagen ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

I genomförandet av uppdraget har Skolverket genomfört samråd med representanter för Skolverkets olika målgrupper, till exempel lärare, rektorer, elever, myndigheter och branschföreträdare. Under avsnitt D nedan presenteras det samrådsarbete som Skolverket har genomfört.

Nedanstående förslag redovisades till regeringen 16 september 2022 och berörs därför inte av denna konsekvensutredning. Förslagen i denna remiss bygger dock vidare på förslagen till regeringen.

Förslag som har redovisats till regeringen:

- examensmål för de nationella programmen inklusive vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år
- programmålen för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- de programgemensamma ämnena och deras poängomfattning för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- de nationella inriktningarna som anges i bilaga 1 till gymnasieförordningen
- ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena¹⁶

¹⁴ Regleringsbrev för budgetår 2022 avseende Statens skolverk.

¹⁵ Skolverket, dnr. 2020:131.

¹⁶ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

- de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan, deras namn och poängomfattning
- ändringar rörande hantverksprogrammet som föreslås avvecklas och inriktningen *textil design* föreslås flyttas till estetiska programmet och byta namn till *modedesign*. Förslagen innebar vidare att ett nytt program, *frisör- och stylistprogrammet*, föreslås inrättas.

A Allmänt

1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag

Skolverket vill med förslagen i denna remiss skapa ämnen som fungerar väl med ämnesbetyg samt programstrukturer som är framtagna för en ämnesutformad gymnasieskola i enlighet med riksdagens beslutade proposition. Nuvarande programstrukturer och ämnen är inte framtagna för en ämnesutformad gymnasieskola med ämnesbetyg. Som en konsekvens behöver även föreskrifterna som rör behörighet att undervisa i olika ämnen anpassas till de nya ämnena.

Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge eleverna bättre förutsättningar till fördjupat lärande än vad dagens kursutformning gör. Ämnesbetyg bör i högre grad ge förutsättningar för ett lärande över tid där betyget bättre ska spegla elevens kunskaper i hela ämnet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygs-kriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygs-kriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygs-kriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

Skolverket anser att modellen kan bidra till de syften som beskrivs ovan. Framför allt innebär systemet att det är elevens betyg på visade kunskaper i slutet av ett ämne som kommer med i examensbeviset eller studiebeviset. Samtidigt har Skolverket i arbetet konstaterat att förväntningarna på systemet med ämnesbetyg ibland riskerar att vara större än vad premisserna tillåter. Det är inte säkert att de positiva effekterna av ämnesbetyg blir så omfattande som det ibland kan framstå. Reformen kommer att medföra fördelar i form av flera längre och mer sammanhållna ämnen. Det är samtidigt viktigt att bevara det som fungerar väl inom dagens system. Behovet av flexibilitet är till exempel fortsatt stort inom gymnasial utbildning, bland annat för att inte i onödan förlänga en elevs studietid vid programbyte och för att som idag kunna kombinera kurser utifrån lokala behov inom till exempel kommunal vuxenutbildning. Ämnesbetyg kommer vidare att kombineras med dagens system med gymnasiepoäng och minsta garanterad undervisningstid. Det innebär inte per automatik mer tid för undervisning i respektive ämne. Beslut om undervisningstid kommer att fattas utifrån samma regelverk som idag.

Utgångspunkten för Skolverkets genomförande av uppdraget är att det nuvarande kunskapsinnehållet i program och ämnen anpassas i relation till ämnesbetyg. Förslagen innebär också relevanta uppdateringar av ämnen och program utifrån teknik- och samhällsutveckling. Skolverket har dock inte haft i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Det har dels framförts önskemål från målgrupper och

intressenter om ändringar i innehåll i olika ämnen och program, dels framgått tydliga behov av justeringar. Skolverket har strävat efter att balansera de ramar som ämnesbetygsmodellen sätter med övriga förutsättningar som gäller för de aktuella skolformerna. Syftet med remissförfarandet är att hämta in värdefulla synpunkter och få syn på ytterligare behov av justeringar när det gäller de aktuella förslagen. Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter och förslag.

Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion

I den av riksdagen beslutade propositionen om ämnesbetyg framgår att progressionen i ämnena behöver förstärkas för att modellen ska fungera samt att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser.¹⁷ Skolverkets förslag innebär att nivåer i ett ämne ska byggas på varandra och att en nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Vidare ska betyg sättas i ett ämne efter varje avslutad nivå. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i förhållande till de betygsgränser som har föreskrivits för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper på aktuell nivå. Enligt modellen för ämnesbetyg ska det enligt propositionen finnas en uppsättning betygsgränser för hela ämnet, i stället för dagens betygsgränser som finns för varje kurs i ämnet.

Detta medför att såväl målen som betygsgränserna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, vilket innebär att de behöver vara mindre detaljerade än de är idag. När betyg sätts på en nivå görs det utifrån betygsgränserna och det centrala innehållet på den aktuella nivån. Ett godkänt betyg omfattar alltid samtliga poäng eleven har läst i ämnet till och med den senaste godkända nivån. Denna modell är den som Skolverket har haft att utgå från i arbetet.

För att stödja ett införande av ämnesbetyg har modellen för hur ämnesplaner idag är utformade behövt ses över utifrån den beslutade propositionen om ämnesbetyg. Skolverket har analyserat den nuvarande modellen för ämnesplaner och konstaterat att grundstrukturen i form av syftestext inklusive målen för ämnet¹⁸, centralt innehåll och betygsgränser även fortsatt är lämplig. Modellen med syftestext, mål, centralt innehåll och betygsgränser bildar även tillsammans med övriga skolformer ett sammanhållet system. Skolverket bedömer att det behövs en förskjutning av tyngdpunkten i ämnesplanerna, från dagens betygsgränser som behöver bli mindre detaljerade till ämnets syfte och centrala innehåll.

Det centrala innehållet behöver skrivas så tydligt att det ger tillräcklig vägledning för lärarnas planering av undervisningen samtidigt som det beskriver progressionen mellan nivåerna. Detta behöver sammanvägas med såväl konstaterade behov av att minska mängden stoff i vissa ämnen, där innehållet i dag är alltför omfattande, som att värna om lärarens professionella utrymme, samt att visst innehåll med nödvändighet behöver ingå enligt önskemål från olika målgrupper. Dessa faktorer har noga sammanvägts i arbetet.

Mål

Varje ämnesplan inleds idag med en syftestext som beskriver vilka kunskaper eleven ska få möjlighet att utveckla i undervisningen. Syftet avslutas med ett antal punkter som fungerar som mål för ämnet som helhet. Målen anger vilka kunskaper som ska betygssättas. Idag förekommer det att vissa mål i ett ämne bara relaterar till vissa kurser. Eftersom nivåer i ett ämne, i ett system med ämnesbetyg, bygger på varandra och där betyget på en nivå ska

¹⁷ Prop. 2021/22:36 s. 76 ff.

¹⁸ Ämnets syfte avslutas med ett antal mål i punktform. Målen fokuserar på de kunskaper i ämnet som ska betygssättas och det finns därför en relation mellan målen och betygsgränserna.

kunna ersätta betygen på tidigare nivåer, kommer samma mål att behöva gälla för samtliga ämnet.

Nivåer

Nivåindelning av ämnen utgör modellens grundkonstruktion. Betyget efter en viss nivå ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet med dess underliggande nivåer, utan att läraren för den skull ska ha behövt gå tillbaka till vad eleven har presterat på tidigare nivåer. För att säkerställa att ett betyg från en högre nivå verkligen betyder att eleven har kunskaper som även omfattar underliggande nivåer behöver ämnena därför konstrueras så att det finns en tydlig koppling och progression vad gäller innehåll mellan nivåerna. Av de ämnen som finns idag är vissa uppbyggda med en relativt tydlig progression, medan andra ämnen kan bestå av kurser som inte bygger på varandra, eller en kombination av dessa principer.

Skolverket uppmärksammade tidigt att modellen för ämnesutformning kan leda till att visst ämnesinnehåll, som idag endast ingår i en kurs, behöver återkomma på flera nivåer eller flyttas till ett nytt ämne. När innehåll behöver återkomma på flera nivåer kan detta i någon mån motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande.

Det totala antalet betygssättningstillfällen kommer inte att skilja sig i så stor utsträckning från idag, då betyg på varje nivå kommer att sättas och dessa är viktiga avstämningstillfällen. Vissa ämnen kommer även fortsättningsvis att vara mindre omfattande eller läsas under kort tid, vilket kan innebära att eleven till exempel får vissa slutliga betyg redan i år 1. Men en enskild elev kommer vid ett införande av ämnesbetyg möta något färre ämnen under sin utbildning och framför allt få färre betyg i sitt examensbevis. Elever på olika utbildningar kommer däremot att läsa olika långt i ämnen, beroende på hur många nivåer i ett ämne som ingår i elevens studieväg.

I nuvarande ämnesplaner anges alltid om en kurs i ett ämne bygger på en annan kurs. I modellen för ämnesbetyg bygger en högre nivå alltid på en underliggande nivå eller ett annat ämne. Av den anledningen har Skolverket gjort bedömningen att det inte längre behöver anges specifikt när nivåer bygger på varandra. I förslagen till ämnesplaner bör däremot anges när en nivå bygger direkt på kunskaper från grundskolan eller motsvarande. Ett annat fall är när en högre nivå kan bygga på parallella underliggande nivåer, vilket är fallet i ämnen som har så kallade spår, till exempel ämnet *fysik* på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet eller ämnet *anatomi och fysiologi* och vård- och omsorgsprogrammet.

De nivåer i de ämnen som föreslås i denna remiss har i stor utsträckning samma omfattning i gymnasiepoäng som dagens kurser. Detta beror på behovet av att modellen ska lämpa sig för alla de berörda skolformerna och att ett och samma ämne ofta läses i olika omfattning på olika utbildningar. En annan orsak är att regeringen i den beslutade propositionen om ämnesbetyg beskriver att behovet av avstämningstillfällen och återkoppling till eleven i form av betyg kommer att ges i ungefär samma utsträckning som idag.¹⁹ I många fall betyder det att myndigheten bedömer att 100 poäng är den mest ändamålsenliga omfattningen för en nivå. Det förekommer dock fortfarande nivåer om 50 poäng, till exempel i ämnena *filosofi* och *psykologi*. Vissa av ämnen har idag så kallade spår, där till exempel *fysik*, nivå 1a, 150 poäng motsvaras av *fysik*, nivå 1b, 100 poäng + nivå 1b2, 50 poäng. Den konstruktionen föreslås kvarstå i de förslag som Skolverket presenterar. I ämnen där så har bedömts lämpligt kommer det dock att finnas nivåer om 200 poäng. Det kan till exempel gälla ämnen där elever ofta läser mer än 100 poäng under ett läsår.

¹⁹ Prop. 2021/22:36 s. 81 och 122.

Centralt innehåll och progression

Det centrala innehållet i dagens ämnesplaner är det ämnesinnehåll som eleven ska få möta i undervisningen. De olika delarna av det centrala innehållet kan få olika mycket utrymme i undervisningen och kombineras på olika sätt utifrån olika delar av ämnets syfte. Utöver det centrala innehållet kan läraren komplettera med ytterligare innehåll utifrån elevernas behov och intresse, men läraren måste i undervisningen på något sätt behandla det som anges i det centrala innehållet. Det centrala innehållet är ordnat i punktlister, i en del ämnen under ett antal så kallade områdesrubriker.

Modellen för ämnesbetyg förutsätter som nämnts ovan en tydligare progression i ämnesplanerna. Ett led i att förstärka progressionen har i vissa ämnen även varit att föreslå områdesrubriker där det inte finns sådana i dag, för att visa hur visst centralt innehåll hänger ihop och kan förstås.

Vanligtvis beskrivs progression som ökande svårighetsgrad. Progression kan också beskrivas i termer av ökad djup och bredd. Progressionen mellan nivåer i ett system med ämnesbetyg behöver konstrueras så att den ger goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling, där ett innehåll som undervisas på en nivå ligger till grund för det som undervisas på efterföljande nivå. Skolverket har arbetat med att synliggöra progressionen, till exempel genom ökad komplexitet och svårighetsgrad, och genom att bredda och fördjupa i de högre nivåerna. Vidare används olika konkretiseringar med valbara exempel eller ordet ”däribland” för att tydliggöra detaljer som ska ingå i undervisningen på en viss nivå. Som nämnts kan den föreslagna modellen för ämnesutformning därmed innebära att visst ämnesinnehåll som idag endast ingår i en kurs behöver återkomma på flera nivåer. I någon mån kan detta motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande. Detta är exempel på en svårighet som myndigheten har arbetat med att hantera i de förslag som nu remitteras.

Ämnesprogression är centralt vid införandet av ämnesbetygen. Om undervisningen i ett ämne senare nivåer inte bygger vidare på undervisningen i de tidigare nivåerna i tillräckligt hög grad riskerar progressionen att utebli. Dessutom är ämnets progression viktig för betygssättningen eftersom ämnesbetygen ska uttrycka elevens samlade kunskaper i ämnet, upp till och med den nivå där betyget sätts.

En uppsättning betygskriterier

I ett ämnesutformat system ska ett ämne enligt propositionen ha en uppsättning betygskriterier, till skillnad från dagens kursutformade utbildning där varje kurs har en sådan uppsättning. Det innebär att betygskriterierna behöver vara mer övergripande än dagens betygskriterier för att kunna användas för betygssättning på hela ämnet och fungera för betygssättningen i samtliga nivåer.

Ett annat skäl till att de nya betygskriterierna behöver vara övergripande är att ju fler bedömningsaspekter som finns i betygskriterierna, desto större kan risken vara för ett alltför stort fokus på betygssättning, i stället för på lärande och undervisning. Skolverket har redan gjort ett arbete med att minska detaljeringsgraden i betygskriterierna i samband med revideringen av grundskolans kursplaner.²⁰ Samtidigt reviderades även gymnasieskolans ämnesplaner i *engelska*, *matematik* och *moderna språk*.²¹ En följd av att de nya

²⁰ Skolverket dnr. 2019:173 och dnr. 2019:770. Ändringar i Skolverkets föreskrifter (SKOLF 2011:19) om kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier för grundskolans ämnen trädde i kraft den 1 juli 2021 och började tillämpas på utbildning från och med höstterminen 2022.

²¹ Ändringar i förordningen (SKOLF 2010:261) om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma i fråga om ämnena engelska och matematik trädde i kraft den 1 juli 2021 och började tillämpas första gången på kurser som påbörjades efter utgången av juni 2021 i gymnasieskolan och första gången på kurser som påbörjades efter utgången av december 2021 i fråga om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Ändringarna i

betygskriterierna blir mindre detaljerade än dagens betygskriterier är att betygskriterierna kan uppfattas som mindre precisa, eftersom detaljer inte skrivs fram på samma sätt som idag. Skolverket har dock bedömt att fördelarna med att minska detaljeringsgraden överväger denna nackdel. De föreslagna ändringarna innebär också att detaljer flyttas från dagens betygskriterier till det centrala innehållet i många ämnen.

Ämnen behöver delas

En följd av en tydlig progression mellan nivåerna och att varje ämne ska ha en uppsättning betygskriterier blir att ett antal ämnen behöver delas. Om kurserna inte passar att arbetas om i sådan utsträckning att de byggs upp med progression och med gemensamma betygskriterier går inte modellen för ämnesbetyg att tillämpa. Ett exempel är den nuvarande ämnesplanen för ämnet *svenska* som idag innehåller sex kurser. De tre första kurserna *svenska 1*, 100 poäng, *svenska 2*, 100 poäng och *svenska 3*, 100 poäng kan i en ämnesutformad gymnasieskola bilda ett ämne med tre nivåer, men de sidoordnade kurserna *litteratur*, 100 poäng, *retorik*, 100 poäng och *skrivande*, 100 poäng kan inte ingå i progressionen för svenskämnet då de är konstruerade för att fördjupa endast ett visst delområde inom det bredare ämnet *svenska*. De behöver därmed utformas som egna ämnen med egna mål och betygskriterier. Detta innebär att det totalt sett utifrån Skolverkets förslag kommer att finnas fler ämnen på den gymnasiala nivån jämfört med idag.

Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för gymnasieskolan

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska skolan skapa de bästa förutsättningarna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.²² Bildningsprocesser har således en central roll i utbildningen. Bildningsaspekter uttrycks idag i första hand i läroplanernas inledande delar, medan de har en mer undanskymd roll i examensmål och ämnesplaner. I Skolverkets arbete med förslagen är följande definition av begreppet bildning använt:

- Bildning som en individuell och öppen process utan givet slut och som drivs av viljan att veta mer och att utvecklas.
- Bildning som innebär individens delaktighet i en gemensam referensram av kunskaper.
- Bildning som förmågan till klokt och etiskt handlande i förhållande till sig själv, till andra människor och naturen.

Skolverket har även kunnat konstatera att det så kallade tredelade uppdraget, dvs. att gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet²³ är olika väl representerat i de olika nationella programmen och ämnena, på ett sätt som inte alltid kan förklaras med program- eller ämnesanpassning. Enligt Skolverkets bedömning går bildningsuppdraget och det tredelade uppdraget i linje med varandra.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) i läroplanerna ses som en del av bildningsuppdraget och återfinns på olika sätt i Skolverkets förslag utifrån ämnets eller programmets karaktär.

Skolverket föreslår även att vissa andra övergripande aspekter i läroplanerna förstärks i ämnesplanerna utifrån ämnens karaktär för att säkerställa att läroplanernas intentioner syns på ett tydligare sätt. De aspekter som har setts över i arbetet är demokrati, digital

Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:124) om ämnesplan för ämnet moderna språk i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå trädde i kraft den 1 juli 2021.

²² Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

²³ 15 kap. 2 § skollagen (2010:800).

kompetens, entreprenörskap, företagande och innovationstänkande, hållbar utveckling, jämställdhet samt kritiskt förhållningssätt.

Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning

Målen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling²⁴. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Den ska också utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.²⁵ Utbildningen på gymnasial nivå bedrivs idag i form av kurser och i form av ett komvuxarbete.²⁶ I den beslutade propositionen föreslår regeringen att det ska införas ett ämnesutformat system med ämnesbetyg även i komvux på gymnasial nivå.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) återfinns i läroplanen för vuxenutbildningen²⁷. Utöver dessa fyra perspektiv lyfter läroplanen för vuxenutbildningen fram ytterligare två perspektiv: ett femte perspektiv om att ”utbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling och att lösa problem”, samt ett sjätte perspektiv om att ”vuxenutbildningen ska bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens och utbildningen ska bidra till att alla elever utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling”.

Sammantaget bedömer Skolverket att de förslag som gäller bildningsperspektivet och andra övergripande aspekter ligger väl i linje med vuxenutbildningens uppdrag.

Av läroplanen framgår också att vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och att eleverna är individer med i hög grad olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både i längd och till innehåll. Det är viktigt att elever kan börja på den nivå där de befinner sig kunskapsmässigt, utan att behöva ”läsa upp” tidigare nivåer. Utöver detta är det viktigt att elever som har studerat i äldre system ska kunna tillgodoräkna sig betyg på kurser från äldre system. Detta är viktigt för kompletterande och fortsatta studier i stort och kan även ha betydelse för att kunna få en gymnasieexamen. I den av riksdagen beslutade propositionen anges att blandbetyg, det vill säga betyg från olika system, ska vara möjligt i en gymnasieexamen från komvux.²⁸ För att detta ska vara möjligt behöver regeringen besluta om nödvändiga förordningsändringar. Sådana ändringar kan innebära att Skolverket behöver ta fram nya föreskrifter som anger vilka kurser som motsvarar vilka ämnen eller nivåer i ämnen. I propositionen aviseras om ett bemyndigande för Skolverket att föreskriva om detta och att myndigheten bör ta fram ett underlag som baseras på var innehållet i respektive kurs ska återfinnas i de nya ämnesplanerna som ska tillämpas från 1 juli 2025, samt vilka kurser som kan ersätta ämnesnivåer.

Intentionen med reformen om att skapa långa sammanhållna ämnen motsvarar inte automatiskt det behov av flexibilitet som elever i komvux kan ha. En utgångspunkt där är att en elev inte ska läsa mer än nödvändigt utan just det som individen behöver.

Indelningen i nivåer är dock avsedd att stödja den nödvändiga flexibiliteten i komvux samt inte minst att underlätta för elever inom komvux att få en utbildning utifrån individens behov. Majoriteten av eleverna inom komvux på gymnasial nivå läser idag inte med

²⁴ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁵ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁶ 20 kap. 5 § skollagen.

²⁷ Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen.

²⁸ Prop. 2021/22:36 s. 103 ff.

inriktning mot en examen utan oftast enstaka kurser eller kurser som ingår i ett yrkespaket. Det har därför varit viktigt i arbetet med ämnesutformningen att ta hänsyn till en fortsatt möjlighet att läsa enstaka nivåer inom ett ämne inom komvux. Vidare är det idag möjligt för en rektor att fatta beslut om att dela upp nationella kurser i delkurser. Skolverket anser att det är av stor vikt att detta uppmärksammas när förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anpassas till ett system med ämnesbetyg.

I den delredovisning av regeringsuppdraget som Skolverket lämnade till regeringen i september 2022²⁹ redovisade myndigheten förslag avseende målen för gymnasiearbetet. Dessa förslag gäller inte för komvux då Skolverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om komvuxarbetet. De nyligen införda målen för komvuxarbetet som regleras av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2021:29) om mål för komvuxarbetet har inte setts över i detta arbete och ingår därför inte i denna remiss. Om Skolverkets förslag till ändringar i målen för gymnasiearbetet realiserar avser myndigheten dock att se över målen för komvuxarbetet. Sammantaget ser Skolverket att flera följdändringar kommer att behöva införas i förordningen om vuxenutbildning till följd av ämnesbetygsreformen och Skolverkets förslag.

Yrkespaket inom vuxenutbildning och introduktionsprogram

I samband med ämnesbetygsreformen kommer de av Skolverket beslutade nationella yrkespaketen³⁰ att ses över och anpassas till de nya ämnena för att även fortsättningsvis kunna ge en sammanhållen yrkesutbildning motsvarande de yrkespaket som finns idag.

Gymnasieskolans programstrukturer

Bestämmelser om omfattningen för de gymnasiegemensamma ämnena på ett visst nationellt program finns i bilaga 2 till skollagen och för de programgemensamma ämnena i bilaga 1 till gymnasieförordningen. I bilaga 1 till gymnasieförordningen anges också vilka inriktningar som ska finnas på ett program.

Skolverkets programstrukturer för respektive nationellt program utgörs för den kursutformade gymnasieskolan av de föreskrifter som reglerar vilka kurser som ingår i programmet och i förekommande fall i en viss inriktning samt vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning.³¹ För den ämnesutformade gymnasieskolan föreslår Skolverket en ny programstruktur för varje nationellt program som utgår från vilka ämnen och nivåer i dessa ämnen som ska ingå på programmet. Skolverket har i september 2022 redovisat till regeringen de förslag myndigheten har för de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till skollagen och i bilaga 1 till gymnasieförordningen.³² Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från förslagen som redovisats till regeringen och innehåller de delar av programstrukturerna som i det ämnesutformade gymnasiet skulle motsvara Skolverkets nuvarande bemyndiganden att föreskriva om programstrukturerna.

I ett ämnesutformat system ska varje ämne ha en ämnesplan. Ett ämne ska bestå av en eller flera nivåer. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.³³ I prop. 2021/22:36 anges att sådana skäl kan finnas till exempel när det gäller dagens ämne *moderna språk*. I dag kan en elev i ämnet *moderna språk* till exempel läsa kursen *moderna språk 1* i både *tyska* och *franska* och därmed få två separata kursbetyg, ett

²⁹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022 dnr. 2020:1822.

³⁰ Nationella yrkespaket är förslag på innehåll för sammanhållna yrkesutbildningar som motsvarar kompetenskraven på nationell nivå för olika yrkesområden. Yrkespaketen består av en specifik kombination av kurser på gymnasial nivå. Paketerna är utformade av Skolverket i samråd med bransch-kunniga.

³¹ Skolverkets bemyndiganden finns i 4 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039).

³² Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³³ 16 kap. 21–23 §§ och 20 kap. 6 § skollagen.

i varje språk. På motsvarande sätt kan en elev i ämnet *musik* parallellt läsa olika instrument exempelvis dels *flöjt*, dels *piano*, och få ett betyg för varje instrument. Modellen för ämnesbetyg innebär dock att ett godkänt betyg som sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Regeringen anför i propositionen att systemet bör renodlas så att det inte ska vara möjligt att sätta flera betyg på samma nivå i ett ämne. Det innebär att till exempel *franska* som modernt språk och *tyska* som modernt språk behöver utgöra olika ämnen. Det kan samtidigt enligt regeringen vara rimligt att dessa ämnen har en gemensam ämnesplan. För sådana ämnen ser Skolverket behov av att i programstrukturerna kunna ange det som föreslås bli namnet på den gemensamma ämnesplanen. I de förslag till programstrukturer som nu remitteras föreslås därför att namnet på den gemensamma ämnesplanen för *moderna språk* anges, även om det inte utgör ett eget ämne.

Garanterad undervisningstid

Elever i gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid. På de högskoleförberedande programmen uppgår denna rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter.³⁴ På yrkesprogrammen uppgår denna rätt till minst 2 430³⁵ undervisningstimmar om 60 minuter.³⁶ De flesta kurser har idag en omfattning om 100 gymnasiepoäng, där antalet gymnasiepoäng är ett mått på den tänkta studieomfattningen av en kurs och på dess beräknade arbetsinsats. Det regleras att det är huvudmannen som beslutar om antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.³⁷ Regeringen har inte ännu kungjort förordningsändringar till följd av ämnesbetygsreformen. Skolverket utgår i nuläget från att de nya regleringarna kommer att motsvara nuvarande reglering och att möjligheten att anpassa och till exempel öka antalet undervisningstimmar när det gäller de nivåer där skolan bedömer att det särskilt behövs, kvarstår. Det kan exempelvis handla om den sista nivån i ett ämne.

Nationella gymnasieprogrammen

I denna konsekvensutredning redovisas förslagen för de nationella gymnasieprogrammen. Först redovisas de högskoleförberedande programmen i bokstavsordning och sedan yrkesprogrammen i bokstavsordning.

För varje program presenteras först Skolverkets förslag till programstruktur. Därefter redovisas de förslag till ämnesplaner, under respektive program, som primärt hör till det programmet. Beskrivningen av de olika programmen skiljer sig åt i vissa fall. Detta beror på programmens olika karaktär och behov av att synliggöra ett visst program med en viss struktur.

Under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program* redovisas ämnesplaner som förekommer på ett flertal program. En särskild rubrik finns också för *ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

Skolverket lämnade den 16 september 2022 en redovisning till regeringen avseende förslag som kräver regeringens eller riksdagens beslut. För förslag avseende ämnesplaner för de

³⁴ 16 kap. 18 § skollagen.

³⁵ Regeringens proposition om grundläggande behörighet på yrkesprogram 2021/22:94. Den garanterande undervisningstiden för eleverna på yrkesprogram utökas till programmets ökade omfattning. Det innebär att den garanterande undervisningstiden för elever som läser 2 800 gymnasiepoäng blir 2 720 timmar. För elever som läser 2 700 gymnasiepoäng blir den garanterade undervisningstiden 2 625 timmar. Detta ska gälla från den 1 juli 2023.

³⁶ 16 kap. 18 § skollagen.

³⁷ 4 kap. 22 § gymnasieförordningen.

gymnasiegemensamma ämnena, vilka programgemensamma ämnen som ska ingå i programmen samt inriktningarnas namn hänvisas till den regeringsredovisningen.³⁸

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet

Programstruktur

I nuvarande ekonomiprogram är den gymnasiegemensamma delen 1 250 poäng. Programgemensamma ämnen utgör 350 poäng, inriktningsämnen 300 poäng och fördjupningsämnen 300 poäng. Samma struktur har behållits i den föreslagna programstrukturen.

Skolverket föreslår att den inledande nivån av ämnena *företagsekonomi* och *juridik* ska ingå i den programgemensamma delen. *Företagsekonomi*, nivå 2, 100 poäng föreslås ingå i inriktningen *ekonomi* medan den tredje och avslutande nivån i ämnet föreslås ingå i programfördjupningen. *Juridik*, nivå 2 och 3, om vardera 100 poäng, föreslås ingå i inriktningen *juridik*. Programmets bärande ämnen *företagsekonomi* och *juridik* har genomgått stora förändringar i och med kravet på tydlig progression.

Ämnet *entreprenörskap och företagande* föreslås ingå i inriktningen *ekonomi*. Övriga fördjupningsämnen inom det företagsekonomiska området, *redovisning*, *marknadsföring* samt *ledarskap och organisation*, föreslås ingå i programfördjupningen.

Ämnesplaner på ekonomiprogrammet

Entreprenörskap och företagande

Det nya ämnet *entreprenörskap och företagande* föreslås omfatta 100 poäng med en nivå. I dag finns kursen *entreprenörskap och företagande* i ämnet *företagsekonomi* men innehållet i denna kurs föreslås bli ett eget ämne för att passa i modellen för ämnesbetyg.

Ämnet kan läsas fristående och bygger således inte på någon nivå i ämnet *företagsekonomi*. Motivet bakom denna konstruktion är att göra ämnet tillgängligt även för elever som inte läst ämnet *företagsekonomi*. Ämnet föreslås ingå i inriktningen *ekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap och företagande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena). En sådan klassificering förutsätter dock att förordningen ändras. Skolverket avser därför att uppmärksamma detta till regeringen.

Företagsekonomi

Ämnet *företagsekonomi* föreslås omfatta totalt 300 poäng med tre nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Den gällande ämnesplanen för ämnet *företagsekonomi* består av totalt 600 poäng, fördelade på sex olika kurser om vardera 100 poäng. Det har inte bedömts vara möjligt att konstruera det föreslagna nya ämnet *företagsekonomi* i sex nivåer och därför föreslås att ämnet i stället delas.

³⁸ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Av de nuvarande kurserna *entreprenörskap och företagande*, *redovisning* samt *marknadsföring* har nya ämnen tillskapats. Uppdelningen av ämnet gör det möjligt att specialisera sig inom marknadsföring eller redovisning parallellt med att eleven läser nivå 2 eller 3 i ämnet *företagsekonomi*.

Kursen *företagsekonomi – specialisering* i nu gällande ämnesplan har ingen motsvarighet i den föreslagna ämnesplanen för ämnet *företagsekonomi*. De nya föreslagna fördjupningsämnena *redovisning* och *marknadsföring*, samt nivå 3 i ämnet *företagsekonomi*, bedöms skapa tillräckliga möjligheter till fördjupning inom olika företagsekonomiska kunskapsområden. Innehållet i kursen *företagsekonomi – specialisering* utgör inte grund för att bli enskilt ämne och utgår därför.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *företagsekonomi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *företagsekonomi* även fortsättningsvis klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Juridik

Ämnet *juridik* föreslås omfatta 300 poäng, med tre nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Progressionen bärs i första hand av juridisk metod och problemlösning. Den offentliga rätten har även den en tydlig progressionslinje genom ämnets tre nivåer medan det civilrättsliga området behandlas med betoning på olika rättsområden i de tre nivåerna. Ämnet *juridik* består i nu gällande ämnesplan av kurser som kan läsas i valfri ordning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *juridik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *juridik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *juridik* även fortsättningsvis klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ledarskap och organisation

Ämnet *ledarskap och organisation* föreslås innehålla en nivå som omfattar 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ledarskap och organisation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ledarskap och organisation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *ledarskap och organisation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms kunna vara relevanta för behörighet i ämnet.

Marknadsföring

Det nya ämnet *marknadsföring* föreslås omfatta 200 poäng, med två nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Nivå 1 i ämnet *marknadsföring* bygger på nivå 1 i ämnet *företagsekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Redovisning

Det nya ämnet *redovisning* föreslås omfatta 200 poäng, med två nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Nivå 1 i ämnet *redovisning* bygger på nivå 1 i ämnet *företagsekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *redovisning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Estetiska programmet

Programstruktur

Estetiska programmet har idag fem inriktningar. Skolverket föreslår att estetiska programmets fem inriktningar *bild och formgivning*, *estetik och media*, *dans*, *musik* och *teater* behåller samma struktur och namn som idag. Skolverket förslår i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering³⁹ där Skolverket föreslagit att inriktningen *textil design* på hantverksprogrammet flyttas till estetiska programmet och utgör en egen ny inriktning. Inriktningen föreslås då byta namn till *modedesign*.

Vidare har Skolverket föreslagit till regeringen att det gymnasiegemensamma ämnet *historia 2b – kultur* flyttas till programfördjupningen. Förutsatt att regeringen beslutar som Skolverket föreslagit föreslås att ämnet *digitalt skapande*, nivå 1, 100 poäng blir programgemensamt. Som följd av detta och att kursen *digitalt skapande 1* idag finns inom inriktningen *estetik och media* föreslås *digitalt skapande*, nivå 2, 100 poäng bli inriktningsgemensamt på inriktningen *estetik och media*.

Ämnesplaner på estetiska programmet

Programgemensamma ämnesplaner

Digitalt skapande

Ämnet *digitalt skapande*, föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng där nivå 1 läses programgemensamt av alla elever på estetiska programmet. *Digitalt skapande*, nivå 2, 100 poäng föreslås vara obligatorisk för elever som läser inriktningen *estetik och media*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *digitalt skapande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *digitalt skapande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena *bild och form*, *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble*, *ensemble – konstnärlig fördjupning*, *instrument eller sång*, *körsång*, *låtskrivande*, *musik*, *musikproduktion*, eller *musikteori* i gymnasieskolan kommer att kunna bli behöriga om de läst 30 högskolepoäng i digitalt skapande inom ett estetiskt område.

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

³⁹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Estetisk kommunikation

Ämnet *estetisk kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i tre nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *estetisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *estetisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konstarna och samhället

Ämnet *konstarna och samhället* är ett avdelat ämne från ämnet *konst och kultur* och anpassat för estetiska programmet. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i två nivåer, nivå 1 på 50 poäng och nivå 2 på 100 poäng. De andra delarna av ämnet *konst och kultur* redovisas nedan under humanistiska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *konst och kultur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konstarna och samhället*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet. Vidare föreslår Skolverket att lärare som idag är behöriga i något av dagens ämne *bild, cirkus, dans, musik* eller *teater*. Dessutom bedömer Skolverket att behörighetskravet utökas för de lärare som idag är behöriga ämnet *historia*. Dessa lärare föreslås bli behöriga om de har utökat sina kunskaper inom minst ett konstnärligt område med 30 högskolepoäng.

Skolverket föreslår att ämnet *konstarna och samhället* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnen som utgår ur estetiska programmet

Det nuvarande ämnet *medier, samhälle och kommunikation* föreslås utgå ur programmet och ersättas av ämnena *medieteori* på estetiska programmet och *medier, journalistik och kommunikation* på samhällsvetenskapsprogrammet.

Inriktning bild och form

Bild – konstnärlig fördjupning

Skolverket föreslår ett nytt ämne *bild – konstnärlig fördjupning* i tre nivåer om vardera 100 poäng för att tillgodose de behov som dagens kurs *bild och form – specialisering* uppfyller. Ämnet föreslås även bygga vidare på andra ämnen inom bild-området. Därför föreslås att ämnet bygger vidare på ämnena *bild och form, animation, fotografisk bild, film- och tv-produktion* samt *grafisk illustration*. *Bild – konstnärlig fördjupning* är ett fördjupningsämne som är avsett att ta vara på möjligheten att läsa kursen *bild – specialisering*, som idag kan läsas flera gånger med olika innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämne *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *animation, fotografisk bild* eller *film- och tv-produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *bild – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bild – konstnärlig fördjupning* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och form

För att göra ett sammanhållet ämne föreslås att dagens ämne *bild* i stället benämns *bild och form*. Strukturen för ämnets progression behandlar både bild och formområdet i tre nivåer om 100 poäng vardera. I dagens system heter ämnet *bild* och innehåller fem kurser: *bild 1a*, *bild 1a2*, *bild och form*, *bild* samt *form*. Strukturering av nivåer i ett ämne baserat på ovan nämnda kurser namnges tydligast med ett gemensamt namn, *bild och form*. Namnet på ämnet speglar bättre innehållet på inriktningen som avser både bild och form.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och form*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Bildteori

Ämnet *bildteori* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bildteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bildteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *bildteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fackteckning och design

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *fackteckning och design*, som avdelas från det nuvarande yrkesämnet *formgivning*. Ämnet är uppdaterat och omfattar en nivå om 100 poäng. *Fackteckning och design* utgör ett eget kunskapsområde och behandlar färdigheter i att teckna designidéer före formgivning. Den nuvarande kursen *textil, färg och form* i ämnet *formgivning* bedöms inte utgöra grund för att bli nytt eget ämne och föreslås därför utgå.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *fackteckning och design* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *fackteckning och design* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *fackteckning och design* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Formgivning

Ämnet *formgivning* är ett yrkesämne och har idag fem kurser; *formgivning 1–3*, *fackteckning och design* och *textil färg och form*, som föreslås delas upp till två egna ämnen; *formgivning* i tre nivåer om vardera 100 poäng och *fackteckning och design* i en nivå om 100 poäng. Det nya ämnet *formgivning* är baserat på dagens kurser *formgivning 1–3* och är strukturerat för att läsas efter varandra. De nuvarande kurserna har en progression i tre nivåer och ett sammanhållet innehåll och kan därför utgöra eget ämne. Den nuvarande kursen *textil, färg och form* föreslås utgå eftersom området kan läsas i ämnet *formgivning*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnet *formgivning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *formgivning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Visuell kommunikation

Ämnet *visuell kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i en nivå om 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *visuell kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *visuell kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *visuell kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Inriktning dans

Inom inriktningen *dans* finns det idag fyra dansämnen. Ämnena är *dansgestaltning*, *dansteknik*, *dansorientering* och *dansteori*. Dessa omfattar i dagens system sex kurser i *dansgestaltning*, sex kurser i *dansteknik* samt en kurs vardera i *dansorientering* och *dansteori*. Då kurserna i ämnena inom dansområdet redan idag är strukturerade i fyra enskilda ämnen samt att dessa områden också är strukturerade i mindre områden är föreslagna delningar och sammanslagningar av ämnena kopplade till nuvarande struktur. Dagens kurser *dansimprovisation* och *dansimprovisation och komposition* bedöms inte utgöra grund för att bli egna ämnen och föreslås därför utgå. Kunskaperna inom kursen *improvisation* har generellt skrivits in i dansämnena och improvisationsdans kan också tillgodoses inom ramen för det nya ämnet *dans – konstnärlig fördjupning*.

Kurserna *repertoar-* och *koreografi* i ämnet *dansgestaltning* utgör egna områden och föreslås därför bli egna ämnen med samma benämning. Ämnena *dansteknik* och *dans – konstnärlig fördjupning* motsvarar det innehåll som idag finns inom ramen för dagens kurser i ämnet *dansteknik*. Innehållet i dagens kurs *dansträning* har skrivits in i ämnet *dansteknik*.

Dans – konstnärlig fördjupning

Dans – konstnärlig fördjupning föreslås som nytt ämne, som bygger på ämnet *dansteknik*, i två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bedöms kunna tillgodose det behov av fördjupning som de nuvarande specialiseringskurserna i ämnet *dansteknik* idag ger.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *dans – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansorientering

Ämnet *dansorientering* föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansorientering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansorientering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansteknik

Ämnet *dansteknik* och dess sex nuvarande kurser *dansteknik 1–4*, *dansteknik specialisering* och *dansträning* föreslås slås ihop till ett sammanhållet ämne i fyra nivåer med 100 poäng vardera som benämns *dansteknik*. Ämnet har uppdaterats. Det nya fördjupningsämnet *dans – konstnärlig fördjupning* bygger på ämnet *dansteknik* och tillgodoser det behov som finns inom dansteknikämnet och specialiseringskurserna idag.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dansteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *dansteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *dansteknik* även fortsättningsvis ska vara klassificerat som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Dansteori

Ämnet *dansteori* föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansgestaltning

Det föreslagna ämnet *dansgestaltning* baseras på de nuvarande två kurserna *dansgestaltning 1–2* och struktureras i tre nivåer om vardera 100 poäng. De nuvarande kurserna *dansimprovisation*, *dansimprovisation och komposition* föreslås utgå och delar av innehållet återfinns i det nya ämnet *dansgestaltning* som uppdaterats och struktureras. De nuvarande kurserna *koreografi* och *repertoar* föreslås delas av till egna ämnen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansgestaltning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Koreografi

Skolverket föreslår den nuvarande kursen *koreografi* delas av från det nuvarande ämnet *dansgestaltning* till ett nytt eget ämne som benämns koreografi. Ämnets innehåll har uppdaterats och strukturerats efter det huvudsakliga innehållet i nuvarande motsvarande kurs. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *koreografi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Repertoar

Skolverket föreslår den nuvarande kursen *repertoar* delas av från det nuvarande ämnet *dansgestaltning* till ett nytt eget ämne som benämns repertoar. Ämnets innehåll har uppdaterats och strukturerats efter det huvudsakliga innehållet i nuvarande motsvarande kurs. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *repertoar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Inriktning estetik och media

Inom inriktningen *estetik och media* finns det idag flera olika ämnen; *animation, digitalt skapande, film- och tv-produktion, fotografisk bild, grafisk kommunikation, ljudproduktion, mediekommunikation, medieproduktion* och *medier, samhälle och kommunikation*.

Dessa ämnen omfattar i dagens system tre kurser i *animation*, två kurser i *digitalt skapande*, fem kurser i *film- och tv-produktion*, fyra kurser i *fotografisk bild*, sju kurser i *grafisk kommunikation*, fyra kurser i *ljudproduktion*, tre kurser i *mediekommunikation* två kurser i *medieproduktion* och två kurser i *medier, samhälle och kommunikation*. Ämnena inom medieområdet är idag strukturerade i ämnen och delområden och bedöms kunna kvarstå som egna ämnen. Skolverket bedömer att endast ämnet *grafisk kommunikation* behöver delas av till två egna ämnen.

Animation

Ämnet *animation* och dess nuvarande kurser föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *animation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *animation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter).

Skolverket föreslår att ämnet *animation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Digitalt skapande

Läs vidare ovan under rubriken *Programgemensamma ämnesplaner*.

Film- och tv-produktion

Ämnet *film- och tv-produktion* och dess nuvarande fem kurser *film- och tv-produktion 1–2, filmproduktion, tv-produktion* och *manus för film och tv-produktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med fyra nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *film- och tv-produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *film- och tv-produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för

ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter). Skolverket föreslår att ämnet *film- och tv-produktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fotografisk bild

Ämnet *fotografisk bild* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med fyra nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fotografisk bild* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fotografisk bild*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter). Skolverket föreslår att ämnet *fotografisk bild* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Grafisk illustration

Det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* och dess nuvarande sju kurser *grafisk illustration*, *grafisk illustration i pixelgrafik*, *grafisk illustration i vektorgrafik*, *grafisk kommunikation 1–2* och *grafiska arbetsflöden och analysmodeller* samt *original, reproduktion och prepress* föreslås delas av till två ämnen som benämns *grafisk kommunikation* och *grafisk illustration*. Båda ämnena har tre nivåer om vardera 100 poäng och dess huvudsakliga innehåll är uppdaterat och baserat på dagens motsvarande kurser. Förslag avseende den nuvarande kursen *original, reproduktion och prepress* i ämnet *grafisk kommunikation* redovisas under industritekniska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk illustration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk illustration* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Grafisk kommunikation

Det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* och dess nuvarande sju kurser *grafisk illustration*, *grafisk illustration i pixelgrafik*, *grafisk illustration i vektorgrafik*, *grafisk kommunikation 1–2* och *grafiska arbetsflöden och analysmodeller* föreslås delas av till två ämnen som benämns *grafisk kommunikation* och *grafisk illustration*. Båda ämnena har tre nivåer om vardera 100 poäng och dess huvudsakliga innehåll är uppdaterat och baserat på dagens motsvarande kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ljudproduktion

Ämnet *ljudproduktion* och dess nuvarande fyra kurser *ljudproduktion 1–2*, *film och interaktiv ljudproduktion* samt *radioproduktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med tre nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ljudproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ljudproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att lärare som är behöriga i ämnet

musikproduktion kommer att kunna bli behöriga om de läst 15 högskolepoäng inom ljud för film-, radio- eller tv-produktion.

Skolverket föreslår att ämnet *ljudproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieproduktion

Ämnet *medieproduktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med två nivåer om 100 poäng vardera utifrån ämnets nuvarande två kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *medieproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *medieproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieteori

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *medieteori*, som är anpassat för estetiska programmet och som till stor del är grundat på det nuvarande ämnet *medier, samhälle och kommunikation*, vilket föreslås utgå. Ämnet struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng. Motivet till ändringarna är att förtydliga skillnaden mellan estetiska programmets medieinriktning, som har mer fokus på estetik och medieproduktion av olika slags medieinnehåll, och samhällsvetenskapsprogrammets medieinriktning som har journalistik och kopplingen till samhället i fokus.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnen *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnena *medier, journalistik och kommunikation* samt *medieteori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *medieteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Mediekommunikation

Ämnet *mediekommunikation* föreslås utgå och ersättas av ämnena *medier, journalistik och kommunikation* och *medieteori*.

Inriktning modedesign

Skolverket förslag i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering⁴⁰ där Skolverket föreslagit att inriktningen *textil design* på hantverksprogrammet flyttas till estetiska programmet och utgör en egen ny inriktning. Inriktningen föreslås då byta namn till *modedesign*. Inom inriktningen föreslår Skolverket att två yrkesämnen ska ingå *manuell mönsterkonstruktion* och *modedesign och sömnad*. Skolverket menar att inriktningen ändå är högskoleförberedande eftersom till exempel högskolan i Borås⁴¹ ställer krav på särskild behörighet i teknisk förmåga i mönsterkonstruktion och sömnad för antagning till högre utbildning.

Även det nya ämnet *fackteckning och design*, nivå 1, 100 poäng, som föreslås klassificeras om till ett s.k. vissa ämne, föreslås ingå i inriktningen. Ämnet beskrivs under inriktningen *bild och form*.

⁴⁰ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

⁴¹ <https://www.hb.se/utbildning/program-och-kurser/program/modedesign/#program-course-page-footer>.

Detta innebär att ämnet *entreprenörskap* som på nuvarande hantverksprogram är ett programgemensamt ämne inte kommer ges inom ramen för programgemensamma ämnen på estetiska programmet. Ämnet *entreprenörskap* kommer att kunna läsas inom programfördjupningen om huvudmannen väljer att erbjuda ämnet.

Inom programfördjupningen föreslår Skolverket att följande yrkesämnen och nivåer inom dessa ämnen ska få erbjudas: *manuell mönsterkonstruktion*, nivå 2, 100 poäng, *digital mönsterhantering*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng, samt *modedesign och sömnad*, nivå 2–4, om 200 poäng vardera.

Skolverket föreslår att ämnet *hantverkskunskap* utgår för elever som läser inriktningen *modedesign*. Det centrala innehållet i dagens kurs *tradition och utveckling* får motsvarigheter inom ämnet *konstarnas och samhället*. Det centrala innehållet i dagens kurs *material och miljö* inkluderas i det nya ämnet *modedesign och sömnad*. Skolverket föreslår vidare att ämnet *hantverk* utgår men att ämnets centrala innehåll som är relevant för det textila området återfinns i det nya ämnet *modedesign och sömnad*.

Digital mönsterhantering

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *datoriserad mönsterhantering* ska benämnas *digital mönsterhantering* i den ämnesutformade gymnasieskolan. Anledningen är att fokus är användande av digital teknik i ämnet. Det nya ämnet *digital mönsterhantering* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne och finnas inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *datoriserad mönsterhantering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *digital mönsterhantering*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Modedesign och sömnad

Det nya ämnet *modedesign och sömnad* är ett yrkesämne och har sin utgångspunkt i dagens kurser *textil design 1 – 6* inom ämnet *hantverk*. Det innebär att delar av det centrala innehållet i dagens kurser *textil design* återfinns i förslaget för ämnet *modedesign och sömnad*. Skolverket föreslår att poängomfattningen anpassas för estetiska programmets möjlighet till utbildning inom yrkesämne, vilket motiverar förslaget om 600 poäng i ämnet. Ämnets namn ska spegla ämnets fokusområde som är tillverkning av kläder och därför föreslår Skolverket namnändringen från *textil design* till *modedesign och sömnad*.

Skolverket föreslår att *modedesign och sömnad* skapas som spårämne, det vill säga ett spår med nivå 1b om 200 poäng samt eller ett alternativt spår med nivå 1a1 om 100 poäng och nivå 1a2 om 100 poäng. Spåralternativet med nivå 1a1 och 1a2 kan förslagsvis erbjudas inom programfördjupning eller inom individuellt val. Skolverkets förslag att den första nivån i ämnet *modedesign och sömnad* får två alternativ (nivå 1b om 200 poäng eller nivå 1a1 om 100 poäng och nivå 1a2 om 100 poäng) tillkommer för att andra inriktningar på estetiska programmet ska kunna erbjudas yrkeskunskaper inom ämnet *modedesign och sömnad*.

Modedesign och sömnad, nivå 2 föreslås omfatta 200 poäng och nivå 3 och 4 i ämnet föreslås omfatta vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne där nivå 2–4 föreslås finnas i programfördjupningen på estetiska programmet.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverk* och med bakgrund inom textila yrkesområdet kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *modedesign och sömnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Manuell mönsterkonstruktion

Ämnet *manuell mönsterkonstruktion* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne där nivå 1 läses inom inriktningen och nivå 2 föreslås få erbjudas inom programfördjupningen. Innehållet i ämnet är i huvudsak detsamma som nuvarande ämne, men reviderat för att fungera inom ämnesbetygsreformen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *manuell mönsterkonstruktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *manuell mönsterkonstruktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning musik

Inom musikområdet finns idag två ämnen, *musik* och *musikteori*. I dagens system omfattar ämnet *musik* sexton kurser och ämnet *musikteori* fyra kurser. För att anpassa ämnena till ämnesbetygsmodellen föreslås nedanstående.

Ämnet *musik* och dess nuvarande sexton kurser *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble 1–2*, *ensemble med körsång*, *ensembleledning och dirigering*, *instrument eller sång 1–3*, *körsång 1–2*, *musik*, *musik för yrkesdansare*, *musikimprovisation*, *musikproduktion 1–2* och *rytmik* föreslås att delas upp i nio ämnen.

En del av dagens kurser utgår i den mening att de inte blir egna ämnen. Detta gäller kurserna *ensembleledning och dirigering* samt *musikimprovisation*. Innehållet i dagens kurs *ensembleledning och dirigering* ingår till stor del i det nya ämnet *ensemble* där en naturlig del av ensembleområdet är ensembleledning. Motsvarande kunskaper i dagens kurs *musikimprovisation* blir möjliga att tillgodose genom det nya ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning* som även föreslås bli möjligt att bygga vidare på från ämnena *rytmik* och *körsång*.

Då musikämnets kurser idag är strukturerade efter musikområden är föreslagna delningar av ämnet kopplade till nuvarande struktur. Skolverkets bedömning är att musikområdena *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble*, *ensemble - konstnärlig fördjupning*, *instrument eller sång*, *körsång*, *musik*, *musikproduktion* samt *rytmik* utgör grund för att vara egna ämnen.

Bruksspel och ackompanjemang

Ämnet *bruksspel och ackompanjemang* baseras på dagens kurs med samma namn. Innehållet har uppdaterats och ämnet är strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bruksspel och ackompanjemang*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ensemble

Ämnet *ensemble* föreslås omfatta tre nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är en sammanslagning av dagens kurser *ensemble 1–2* och innehåll från kursen *ensembleledning och dirigering* samt att nytt centralt innehåll tillförts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ensemble*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne

enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Ensemble – konstnärlig fördjupning

Ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning* är ett nytt ämne som tillåter fördjupning eller breddning av ensembleområdet. Ämnet är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Instrument eller sång

Ämnesplanen för *instrument eller sång* föreslås vara strukturerad i tre nivåer om 100 poäng vardera. Motsvarande kurser i det nuvarande ämnet *musik* är specialiseringskurser och kan läsas flera gånger med olika innehåll. Den föreslagna ämnesplanen för ämnena inom *instrument eller sång* är formulerad så att individuella instrument eller sång kan läsas inom ramen för ämnesplanen. Varje instrument eller sång föreslås utgöra ett eget ämne. Därmed ska ämnesplanen kunna omfatta flera olika ämnen inom instrument eller sång och betyg ska kunna ges i respektive instrument eller sång. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴² Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att det av bilagan till föreskrifterna om en gemensam ämnesplan för ämnena inom instrument eller sång ska framgå vilka ämnen i form av uppräknade instrument, eller sång, som ämnesplanen gäller för. Skolverket bedömer att respektive skola, dess resurser och lärarkompetens är avgörande för huruvida skolan kan erbjuda undervisning i respektive instrument. Skolan behöver därmed inte erbjuda undervisning i samtliga instrument. En konsekvens av detta är att de skolor som vill erbjuda undervisning i ett instrument som inte finns på listan kommer behöva ansöka om tillstånd för detta hos Skolverket.

Enligt Skolverkets bedömning bör lärare som idag är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de föreslagna nya ämnena inom *instrument eller sång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Körsång

Det nya ämnet *körsång* är baserat på dagens kurs med samma namn. Innehållet är uppdaterat och strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körsång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

⁴² 16 kap. 21 § och 20 kap. 6 § skollagen.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Låtskrivande

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *låtskrivande*, som saknas inom ramen för dagens kurser. Flera gymnasieskolor och även högre utbildningar har uttryckt ett behov av att tillgodose detta med hjälp av ett nytt ämne. Ämnet har ett tydligare fokus mot låten som konstnärligt uttryck och skrivprocessen samt text i musik. Ämnet *låtskrivande* är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *låtskrivande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i de nya ämnena.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Musik

Det nuvarande ämnet *musik* föreslås delas i flera egna ämnen baserat på dagens kurser och innehåll. Ämnet *musik* och motsvarande kurs med samma namn föreslås kvarstå som eget ämne i en nivå på 100 poäng. Ämnet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *musik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *musik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musikproduktion

Det nya ämnet *musikproduktion* baseras på dagens kurser med samma namn, är uppdaterat och nytt centralt innehåll har tillförts. Ämnet är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *musikproduktion* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *musikproduktion* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Vidare bedömer Skolverket att även lärare i ämnet *ljudproduktion* föreslås att bli behöriga om de läst 30 högskolepoäng i musik.

Skolverket föreslår att ämnet *musikproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musikteori

Det nuvarande ämnet *musikteori* och dess fyra kurser *gebörs- och musiklära 1–2* och *arrangering och komposition 1–2* föreslås struktureras i ett ämne om fyra nivåer om 100 poäng som benämns *musikteori*. *Musikteori* är idag strukturerat i två områden, gehör- och musiklära samt arrangering och komposition. I enlighet med hur undervisningen i ämnet går till idag har ämnet strukturerats i progression med de olika kursdelarna representerade på alla nivåer i det nya ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musikteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *musikteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *musikteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Rytmik

Det nya ämnet *rytmik* är baserat på dagens kurs med samma namn. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *rytmik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Inriktning teater

Idag finns det ett ämne för teaterområdet som omfattar tolv kurser. För att anpassa ämnet till ämnesbetygsmodellen föreslår Skolverket att ämnet *teater* och dess nuvarande tolv kurser *dramatik och dramaturgi, fysisk teater, ljud och ljus, regi, röst, scenisk gestaltning 1–3, sceniskt karaktärsarbete, sceniskt karaktärsarbete – text, scenografi, mask och kostym* och *teater teori* delas av från teaterämnet till sju nya egna ämnen. De nya ämnena i teaterområdet föreslås benämnas *fysisk teater, regi, röst, scenisk design, scenisk gestaltning, sceniskt karaktärsarbete* och *teater teori* och struktureras huvudsakligen utifrån dagens områden inom befintliga kurser. En del av dagens kurser utgår i den mening att de inte blir egna ämnen. I stället har de slagits ihop med och blivit en del av de nya föreslagna ämnena. Då teaterämnets kurser redan idag är strukturerade efter områden inom teater är de föreslagna delningarna av ämnet kopplade till nuvarande struktur. Skolverkets bedömning är att *fysisk teater, regi, röst, scenisk gestaltning* och *sceniskt karaktärsarbete* utgör grund för att vara egna ämnen.

Fysisk teater

Det nya ämnet *fysisk teater* är ett avdelat ämne från det nuvarande teaterämnet. Ämnet är baserat på den nuvarande kursen med samma namn och är uppdaterat och strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysisk teater*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Regi

Ämnet *regi* utgör eget område som delats av från det nuvarande ämnet *teater* till ett eget ämne med en nivå på 100 poäng. Ämnet är baserat på nuvarande kurs med samma namn och innehållet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *regi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Röst

Ämnet *röst* utgör ett eget område som delats av från det nuvarande ämnet *teater* och baseras på dagens kurs med samma namn. Ämnet omfattar en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *röst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Scenisk design

Ämnet *scenisk design* är ett nytt ämne som har delats av från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *scenografi*, *mask och kostym* och *ljud och ljus*. Ämnet behandlar de sceniska uttrycksmedel som stöttar upp en föreställning i teater och är uppdaterat och strukturerat i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *scenisk design*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Scenisk gestaltning

Det nya ämnet *scenisk gestaltning* föreslås omfatta tre nivåer och utgår från dagens tre kurser med samma namn. Ämnet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *scenisk gestaltning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Sceniskt karaktärsarbete

Ämnet *sceniskt karaktärsarbete* är ett nytt ämne som föreslås delas från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *sceniskt karaktärsarbete* och *sceniskt karaktärsarbete – text*. Ämnet är uppdaterat och omfattar två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sceniskt karaktärsarbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne

enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Teaterteori

Ämnet *teaterteori* är ett nytt ämne som föreslås delas från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *teaterteori* och *dramatik och dramaturgi*. Ämnet föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng och innehållet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teaterteori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Riksrekryterande utbildning med spets – cirkus

Akrobatik

Ämnet *akrobatik* är ett avdelat ämne från dagens ämne *cirkus*. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cirkus* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *akrobatik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *akrobatik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Cirkus

Ämnet *cirkus* och dess nuvarande kurser föreslås delas till två nya ämnen för att följa intentionen med ämnesbetygsreformen. Ämnet *cirkus* utgår från dagens motsvarande kurser. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cirkus* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *cirkus*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *cirkus* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Humanistiska programmet

Programstruktur

Skolverket föreslår att de två inriktningarna *språk* och *kultur* ska behållas. Skolverket föreslår att de ämnen som läses inom programmet behålls i deras nuvarande omfattning. Inga förändringsbehov har identifierats med anledning av ämnesbetygsreformen.

Ämnesplaner på humanistiska programmet

Filmkunskap

Filmkunskap föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Innehållet ingår i dag i kursen *film- och tv-kunskap* i ämnet *konst och kultur*. Skolverket föreslår att ämnet får namnet *filmkunskap* eftersom TV numera endast är en av många olika visningsplattformar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *filmkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *filmkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *filmkunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kinesiska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Klassisk grekiska – språk och kultur

Klassisk grekiska – språk och kultur föreslås få två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnets innehåll har bearbetats och strukturerats om för och att ge elever och lärare större möjligheter att arbeta med ämnets andra delar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *klassisk grekiska – språk och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *klassisk grekiska – språk och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *klassiskt grekiska – språk och kultur* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konst och kultur

Ämnet *konst och kultur* föreslås omfatta två nivåer om vardera 100 poäng. Innehållet motsvarar dagens kurser *kultur- och idéhistoria* och *samtida kulturuttryck*. Kurserna *konstarterna och samhället* samt *film- och tv-kunskap* i det nuvarande ämnet *konst och kultur* föreslås bli egna ämnen. Delningen av ämnet är ett sätt att skapa förutsättningar både för nivåer i *konst och kultur* som bygger på varandra och för ett ämne som är anpassat till estetiska programmet i fråga om innehåll och omfattning. Ämnesplanen i *konst och kultur* har även bearbetats för att förtydliga ämnets innehåll. Till exempel anger det centrala innehållet att nivå 2 ska omfatta tidsperioden från år 1900 och framåt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konst och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *konst och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *konst och kultur* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kreativt skrivande på engelska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Latin – språk och kultur

Ämnet *latin – språk och kultur* föreslås få tre nivåer om 100 poäng vardera. I jämförelse med nuvarande ämnesplan har kulturkunskap givits en mindre framträdande plats för att ge elever och lärare större möjligheter att arbeta med ämnets andra delar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *latin – språk och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *latin – språk och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *latin – språk och kultur* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Moderna språk

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Modersmål

I förslaget framgår att ämnet *modersmål* föreslås ligga kvar i humanistiska programmens programfördjupning. Skolverket avser att remittera den ämnesplanen i remiss 3, vid årsskiftet 2023–2024.

Människans språk

Människans språk har bearbetats och strukturerats i två nivåer om vardera 100 poäng. Skolverkets förslaget avser att minska den stoffträngsel som flertalet referenslärare har upplevt sedan reformen 2011. I det syftet har olika hjälpmedel och metoder som stödjer språkinläring strukturerats i såväl centralt innehåll som betygskriterier, eftersom det enligt Skolverkets bedömning i praktiken kan innebära att lärares planering i andra språkämnen påverkas. Dessutom har ett flertal delar av det centrala innehållet i nivå 1 avgränsats för att tydliggöra vad gymnasial nivå innebär inom ämnesområdet. I detta syfte föreslår Skolverket även att ”språkets byggstenar” läggs till i nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människans språk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människans språk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *människans språk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Retorik på engelska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Svenskt teckenspråk för hörande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Naturvetenskapsprogrammet

Programstruktur

Programstrukturen för naturvetenskapsprogrammet föreslås inte få några förändringar. Vissa ämnen och nivåer tillkommer i programfördjupningsutbudet då namn på ämnen och kurser förändras. De två inriktningarna *naturvetenskap* och *naturvetenskap och samhälle* i programmet genomgår ingen förändring.

Ämnesplaner på naturvetenskapsprogrammet

Skolverket föreslår att de naturvetenskapliga ämnesplanerna för *biologi*, *fysik* och *kemi* har omformats för att ligga närmare varandra. Målen och betygskriterierna är liksom tidigare snarlikt formulerade, men även syftena har samordnats för att underlätta samverkan mellan de naturvetenskapliga ämnena, samt för att möjliggöra en tydlig gemensam grund för naturvetenskapligt arbetssätt, tänkande och logik.

De nya ämnena *bioteknik* och *fysik – fördjupning* har båda tidigare varit kurser som en del av ämnet *biologi* respektive *fysik*, men har brutits ut. Dessa nya ämnen har till stora delar samma innehåll som tidigare men har harmoniserats i mål och betygskriterier i linje med nya skrivningar i de reviderade ämnesplanerna för *biologi*, *fysik* och *kemi*.

Ämnet *naturvetenskaplig specialisering* förblir ett eget ämne med en nivå på 100 poäng.

Biologi

Ämnesplanen för *biologi* föreslås bestå av två nivåer: *biologi*, nivå 1, 100 poäng och *biologi*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *biologi* skärs och struktureras på ett sätt som medger en

progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs nu påbörjas i nivå 1 för att sedan fördjupas i nivå 2.

Kursen *bioteknik*, 100 poäng som nu ingår i ämnesplanen för *biologi* blir till ett eget ämne; *bioteknik*, nivå 1, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *biologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *biologi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bioteknik

Skolverket föreslår att ämnet *biologi* delas. Nuvarande kursen *bioteknik*, 100 poäng bygger på *biologi* 1, 100 poäng, vilket gör att endast elever med *biologi* 1 i sin studieplan kan läsa denna kurs. Skolverket föreslår att *bioteknik* även ska kunna läsas av elever med *kemi* som grund. *Bioteknik* 1, 100 poäng föreslås bli ett eget ämne, och föreslås delas av från ämnesplanen i *biologi*. Efter reformen kommer *bioteknik*, nivå 1, 100 poäng att vara tillgänglig även för elever som läst *kemi*, nivå 1, 100 poäng, *naturkunskap*, nivå 1b, 100 poäng eller motsvarande.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *biologi*, *kemi* eller *naturkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bioteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bioteknik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fysik

Ämnesplanen för *fysik* föreslås bestå av två nivåer. Nivå 1 har liksom tidigare två spår. För elever på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet är *fysik*, nivå 1a, 150 poäng och *fysik*, nivå 2, 100 poäng delar av programstrukturen. För att naturbruksprogrammet liksom tidigare ska kunna använda ämnet inom sin struktur har, liksom kurserna tidigare, *fysik*, nivå 1a, delats upp i *fysik*, nivå 1b1, 100 poäng och *fysik*, nivå 1b2, 50 poäng. Ämnet *fysik* skärs och struktureras dessutom om på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i *fysik*, nivå 1b respektive *fysik*, nivå 1b1 (med fortsättning i *fysik*, nivå 1b2) för att sedan fördjupas i *fysik*, nivå 2.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fysik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *fysik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fysik fördjupning

Skolverket föreslår att kursen *fysik* 3, 100 poäng, som nu ingår i ämnesplanen för *fysik*, blir till ett eget ämne, *fysik – fördjupning*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *fysik – fördjupning*, nivå 1, 100 poäng ersätter *fysik*, kurs 3, 100 poäng. I dagsläget läses kursen av ungefär 250 elever per år. För att uppmuntra fler elever att studera fördjupad *fysik* skapas ett ämne som inte påverkar tidigare betyg inom *fysik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fysik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysik – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *fysik – fördjupning* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kemi

Ämnesplanen för *kemi* föreslås bestå av två nivåer: *kemi*, nivå 1, 100 poäng och *kemi*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *kemi* skärs och struktureras dessutom på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i *kemi*, nivå 1, för att sedan fördjupas i *kemi*, nivå 2.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *kemi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kemi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *kemi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Naturvetenskaplig specialisering

Ämnet *naturvetenskaplig specialisering*, nivå 1, 100 poäng föreslås bli fortsatt öppen för fördjupning mot olika områden i naturvetenskap och ersätter ämnet *naturvetenskaplig specialisering*, 100 poäng. Ämnet kan endast läsas en gång.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturvetenskaplig specialisering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturvetenskaplig specialisering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *naturvetenskaplig specialisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Samhällsvetenskapsprogrammet

Programstruktur

Programmet har idag tre inriktningar *samhällsvetenskap*, *beteendevetenskap* samt *medier, information och kommunikation*. Skolverket föreslår ändringar av ingående ämnen i två av dessa, *beteendevetenskap* och *medier, information och kommunikation*. Den sistnämnda föreslås också byta namn till *medier, journalistik och kommunikation*.

Inriktning beteendevetenskap

Skolverket föreslår att ämnena *psykologi*, nivå 3, 100 poäng och *sociologi*, nivå 2, 100 poäng läggs till i inriktningen. Inriktningen förstärks på detta sätt med kunskaper inom två tydliga beteendevetenskapliga områden.

Två ämnen föreslås utgå ur inriktningen, *pedagogik* och *ledarskap och organisation*. Ämnena finns kvar inom programfördjupningen.

Inriktning medier, journalistik och kommunikation

Skolverket föreslår att antalet poäng inom inriktningen ökar med 100 poäng till 450 poäng. Två ämnen, *medier, samhälle och kommunikation* och *mediekommunikation* utgår som ämnen. Två nya ämnen läggs till i inriktningen, *medier, journalistik och kommunikation*, nivå 1 och nivå 2, om 100 poäng vardera samt *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktningen förstärks med kunskaper inom medieområdet. *Medier, journalistik och kommunikation*, nivå 1 och nivå 2, om 100 poäng vardera samt *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng. De nya ämnena ersätter *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* som båda utgår.

Ämnen som utgår ur samhällsvetenskapsprogrammet

Skolverket föreslår att ämnena *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* utgår ur programmet.

Ämnesplaner på samhällsvetenskapsprogrammet

Geografi

Skolverket föreslår att ämnet struktureras i två nivåer, *geografi*, nivå 1, 100 poäng samt *geografi*, nivå 2, 100 poäng.

Innehållet ligger i linje med den nya kursplanen för grundskolan. Ämnet har uppdaterats och stärkts för att möta samhällets behov att klara av en komplex verklighet med utmaningar som exempelvis de pågående klimatförändringarna, geopolitiska intressekonflikter och förlust av biologisk mångfald. Innehållet i den nuvarande kursen GIS, 100 poäng (*geografiska informationssystem*) inom ämnet *geografi* föreslås utgå. I stället förstärks ämnet *geografi* och ämnet *hållbart samhällsbyggande*, som är obligatoriskt på teknikprogrammets inriktning *samhällsbyggande*, med området geografiska informationssystem.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *geografi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *geografi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *geografi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering föreslås få en nivå om 100 poäng. Innehållet har uppdaterats och struktureras i en nivå. Ämnet kan endast läsas en gång.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medier, journalistik och kommunikation

Skolverket föreslår ett nytt ämne *medier, journalistik och kommunikation* som består av innehåll från ämnena *medier, samhälle och kommunikation* samt *mediekommunikation* som båda utgår. Innehållet i det nya ämnet har uppdaterats med bland annat kunskap om sociala medier och mediers historiska utveckling. Ämnet har strukturerat i tre nivåer, *medier, journalistik och kommunikation* om 100 poäng vardera. Ämnet ligger i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *mediekommunikation* eller *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *medier, journalistik och kommunikation* samt ämnet *medieteori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *medier, journalistik och kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Sociologi

Sociologi och dess nuvarande tre kurser, *sociologi*, 100 poäng, *etnicitet och kulturmöten*, 100 poäng och *ungdomskulturer*, 100 poäng, föreslås delas i två nya ämnen. Ämnet *sociologi* föreslås struktureras i två nivåer, *sociologi*, nivå 1, 100 poäng och *sociologi*, nivå 2, 100 poäng, med

innehåll från nuvarande kursen *sociologi* och kursen *etnicitet och kulturmöten*. Båda nivåerna ligger i inriktningen *beteendevetenskap* och i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sociologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sociologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *sociologi* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Textkommunikation

Textkommunikation ingår idag som en kurs i ämnet *mediekommunikation*, men föreslås nu bli ett nytt eget ämne som struktureras i två nivåer, *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng och *textkommunikation*, nivå 2, 100 poäng. Innehållet har uppdaterats med bland annat texter för sociala medier.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *mediekommunikation* eller *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *textkommunikation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *textkommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ungdomskunskap

Nuvarande kursen *ungdomskulturer* inom ämnet *sociologi* förslås bli ett eget ämne med nytt namn, *ungdomskunskap*. Ämnet har strukturerat i en nivå med uppdaterat innehåll, *ungdomskunskap*, nivå 1, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sociologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ungdomskunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *ungdomskunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teknikprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att de fem inriktningarna *design och produktutveckling*, *informations- och medieteknik*, *produktionsteknik*, *samhällsbyggande och miljö* samt *teknikvetenskap* ska behållas.

På inriktningsnivå föreslås förändringar som påverkar innehållet i inriktningarna *produktionsteknik*, *design och produktutveckling* samt till viss del *informations- och medieteknik*. Inriktningsförändringarna handlar framför allt om uppdatering och anpassning av innehållet utifrån ämnesbetygsreformen men en översyn har även gjorts utifrån teknisk utveckling. I uppdraget om ämnesbetyg poängteras fördjupat lärande, vilket i praktiken innebär att nivåer på 50 poäng undviks och att flertalet ämnesnivåer omfattar 100 poäng. Varje inriktning omfattar 300 poäng och innehåller tre ämnen som är obligatoriska.

Skolverket förslår i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering⁴³ där Skolverket föreslagit att ämnet *naturkunskap*, nivå 1a1, 50 poäng

⁴³ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

blir gymnasiegemensamt samt att ämnet *teknik* ökar från 150 poäng till 200 poäng i den programgemensamma delen.

Om regeringen beslutar enligt Skolverkets förslag kommer minskar programfördjupningen i motsvarande grad i ämnet *teknik*, från 400 poäng till 300 poäng. Alternativet till minskad programfördjupning hade varit en minskad inriktning. Skolverket har bedömt att en mindre omfattning av inriktningen gör det svårare att profilera ett så brett program som teknikprogrammet. Med 300 poäng i inriktning respektive programfördjupning finns möjlighet att fortsätta med inriktningsämnena på nivå 2, fördjupa teknikämnet ytterligare eller bredda sin inriktning genom att välja andra ämnen och samtidigt, i det individuella valet, läsa in särskild behörighet i *matematik* och *fysik*.

Inriktning design och produktutveckling

Design, nivå 1, 100 poäng och *konstruktion*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i inriktningen med uppdaterat innehåll. *Bild och form 1a1*, 50 poäng och *cad 1*, 50 poäng utgår och ersätts av det nya ämnet *bild och visualisering*, nivå 1, 100 poäng. Ritteknik samt hantering av cad för att skapa konstruktionsritningar ingår i inriktningsämnet *konstruktion*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning informations- och medieteknik

Programmering, nivå 1, 100 poäng och *webbutveckling*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i inriktningen med uppdaterat innehåll. *Informationsteknik*, nivå 1, 100 poäng blir ett nytt ämne med innehåll av datateknik, IT-infrastruktur, säkerhet och användarvänlighet. Skolverket bedömer att ett bredare informationstekniskt ämne medverkar till att fler kvinnor kan vilja söka inriktningen.

Inriktning produktionsteknik

Mekatronik 1, *produktionskunskap 1* och *produktionsutrustning 1* utgår och ersätts av tre nya ämnen; *hållbar produktion*, nivå 1, 100 poäng, *automatiserade processer*, nivå 1, 100 poäng och *produktionsmetoder*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning samhällsbyggande och miljö

Arkitektur, nivå 1, (före detta *arkitektur-bus*), 100 poäng, *hållbart samhällsbyggande*, nivå 1, 100 poäng och *byggnadsverk*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i med uppdaterat innehåll.

Inriktning teknikvetenskap

Fysik, nivå 2, 100 poäng och *matematik – analys*, nivå 2c, 100 poäng (före detta *matematik 4*) föreslås ligga kvar i inriktningen. *Teknik*, nivå 3, 100 poäng ger eleverna ytterligare fördjupning i programmets huvudämne.

Ämnen som utgår ur teknikprogrammet

Skolverket föreslår att ämnena *mekatronik*, *produktionskunskap* och *produktionsutrustning* utgår ur teknikprogrammet. De ersätts av ämnena *automatiserade processer*, *hållbar produktion* och *produktionsmetoder*. Vidare föreslår Skolverket att ämnet *samhällsbyggande* utgår ur teknikprogrammet och ersätts av det nya ämnet *byggnadsverk*.

Ämnesplaner på teknikprogrammet

Arkitektur

Skolverket föreslår att ämnet *arkitektur* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens arkitekturkurser, *arkitektur-bus* och *arkitektur-rum*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *arkitektur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *arkitektur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *arkitektur* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Artificiell intelligens

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Automatiserade processer

Ämnet *automatiserade processer* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och innehållet kommer delvis från dagens ämne *mekatronik* men riktar sig tydligare mot informationsteknik, PLC (programmable logic controller) och robotteknik.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *automatiserade processer* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *automatiserade processer* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *automatiserade processer* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och visualisering

Ämnet *bild och visualisering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och ersätter dagens inriktningsämne *bild och form 1a1* i inriktningen *design och produktutveckling*. Innehållet i det nya ämnet har större fokus på digitala verktyg och visualisering.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *bild och form*, *design* eller *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och visualisering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bild och visualisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Byggnadsverk

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsverk* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och bygger till stora delar på kursen *byggnadsverk* i dagens ämne *sambällsbyggande*. *Byggnadsverk* blir fortsatt ett av de obligatoriska ämnena på inriktningen *sambällsbyggande och miljö*. Skolverket har övervägt att återinföra *miljö- och energikunskap* som obligatoriskt ämne i stället för nuvarande *byggnadsverk*. Det skulle bredda inriktningen och stärka inslaget av hållbarhet och miljö. I nuvarande förslag bedömer dock Skolverket att inriktningen får en bättre helhet och balans av ämnen genom att ämnet *byggnadsverk* behålls.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *sambällsbyggande* eller *arkitektur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsverk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsverk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Cad

Ämnet *cad* föreslår få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens ämne, men har utökats i omfång från dagens tre 50-poängsnivåer till två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cad* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *cad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *cad* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Design

Skolverket föreslår att ämnet *design* får tre nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens designkurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *design*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *design* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Gränssnittsdesign

Ämnet *gränssnittsdesign* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens kurser *gränssnittsdesign* och *gränssnitt 3D*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *gränssnittsdesign* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *gränssnittsdesign*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *gränssnittsdesign* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Hållbar produktion

Ämnet *hållbar produktion* är nytt och har två nivåer om 100 poäng vardera.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *hållbar produktion* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *hållbar produktion* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *hållbar produktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Hållbart samhällsbyggande

Skolverket föreslår att ämnet *hållbart samhällsbyggande* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett nytt och bygger på dagens kurs *hållbart samhällsbyggande* i ämnet *hållbart samhälle*. Ämnet utökas från en 100-poängskurs till sammanlagt 200 poäng för att få ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *arkitektur*, *geografi* och *hållbart samhälle* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hållbart samhällsbyggande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *hållbart samhällsbyggande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Informationsteknik

Ämnet *informationsteknik* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett nytt ämne i inriktningen *informations- och medieteknik* och ersätter dagens kurs *dator- och nätverksteknik* i ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Innehållet i det nya ämnet har anpassats utifrån behov av en bredare kunskapsbas för fortsatta studier både inom it, och av en rad andra högskoleutbildningar där it är en viktig del.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *informationsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *informationsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *informationsteknik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konstruktion

Ämnet *konstruktion* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet utgår från dagens konstruktionsämne som innehåller tre kurser. Skolverket har bedömt att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konstruktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *konstruktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *konstruktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Miljö- och energikunskap

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och energikunskap* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och utgår från dagens kurs *miljö- och energikunskap* i ämnet *hållbart samhälle*. Ämnet utökas från en 100-poängskurs till sammanlagt 200 poäng för att få ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *hållbart samhälle*, *fysik*, *kemi* eller *naturkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *miljö- och energikunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och energikunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Produktionsmetoder

Ämnet *produktionsmetoder* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt ämne och ersätter *produktionsutrustning* i inriktningen *produktionsteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktionsmetoder*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Skolverket föreslår att ämnet *produktionsmetoder* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Produktutveckling

Ämnet *produktutveckling* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett yrkesämne som finns idag och bygger på innehållet i dagens kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *produktutveckling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktutveckling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Teknik

Skolverket föreslår att ämnet *teknik* får tre nivåer om 100 poäng vardera. Skolverket föreslår att ämnet, för att få en tydlig progression, bygger på innehållet på nuvarande kursen i *teknik 1*. Förstärkningar har gjorts i digitala kunskaper, till exempel programmering och användning av digitala verktyg vid ritningsframställning. *Teknik*, nivå 1, 100 poäng och *teknik*, nivå 2, 100 poäng blir programgemensamma. *Teknik*, nivå 3, 100 poäng blir obligatoriskt på inriktningen *teknikvetenskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *teknik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teknik – specialisering

Ämnet *teknik – specialisering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet utökas därmed från dagens 100-poängskurs och innehållet kommer delvis från dagens ämne *teknik* och kursen *teknik – specialisering*. Ämnet kan inte längre läsas flera gånger med olika innehåll, utan skolan väljer ett teknikområde för hela ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknik – specialisering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Tillämpad programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Webbserverprogrammering

Ämnet *webbserverprogrammering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på dagens kurser *webbserverprogrammering 1* och *webbserverprogrammering 2*. Innehållet i dagens kurs *webbtjänster* kommer att ingå i ett nytt ämne som bara får läsas på gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *webbserverprogrammering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *webbserverprogrammering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *webbserverprogrammering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Webbutveckling

Skolverket föreslår att ämnet *webbutveckling* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på dagens kurser *webbutveckling 1* och *webbutveckling 2*. Innehållet i dagens kurs

webbutveckling 3 kommer att bli ett nytt ämne som bara får läsas på gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *webbutveckling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *webbutveckling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *webbutveckling* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Yrkesprogram

Barn- och fritidsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att barn- och fritidsprogrammet även fortsättningsvis omfattar två inriktningar, *fritid och hälsa* samt *pedagogiskt och socialt arbete*. Inriktningarna föreslås utökas med 200 poäng vilket innebär 500 poäng för varje inriktning. En konsekvens av det blir att utrymmet för valfrihet inom programfördjupningen minskar något.

För inriktningen *fritid och hälsa* innebär det att ämnet *fritid och friskvård*, nivå 1, 200 poäng samt ämnet *fritidskunskap*, nivå 1, 100 poäng föreslås ingå. Vidare föreslås att ämnet *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng samt ämnet *aktivitetsledarskap*, nivå 1, 100 poäng ingår.

För inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* innebär det att ämnet *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng, ämnet *pedagogiskt arbete* nivå 1, 200 poäng samt ämnet *socialt arbete*, nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera föreslås ingå.

Ämnesplaner på barn- och fritidsprogrammet

Aktivitetsledarskap

Det nya ämnet *aktivitetsledarskap*, nivå 1, 100 poäng föreslås få ett innehåll som går att anpassa till olika aktiviteter för att göra det möjligt för skolorna att även fortsättningsvis använda ämnet för de behov som respektive skola har. Idag finns kursen *aktivitetsledarskap* i ämnet *pedagogik*. Det har inte varit möjligt att bygga progression med kursen *aktivitetsledarskap* tillsammans med övriga delar av ämnet *pedagogik* och därför föreslås det i stället bli ett eget ämne.

Idag kan ämnet läsas flera gånger med olika innehåll. I och med ämnesbetygsreformen kommer det fortsättningsvis endast vara möjligt att läsa ämnet en gång med ett innehåll vilket medför att ämnet har skrivits fram med brett innehåll. Detta ökar möjligheterna för anpassning till olika aktiviteter inom ämnets karaktär. Ämnet föreslås ligga i inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *aktivitetsledarskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Bevakning

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *bevakning*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *brand, bevakning och säkerhet*.

Nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* bedöms som problematiskt av både UHR, inför antagning till yrkeslärarutbildningen, och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och

samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5⁴⁴ i hela ämnet. Skolverket föreslår därför att nuvarande ämne delas i två nya ämnen, *bevakning* respektive *brandskydd*. Ämnet *bevakning* är en del av utbildningen som ges i samband med utbildningen till väktare som är en yrkesutgång på barn- och fritidsprogrammet. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bevakning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Brandskydd

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *brandskydd*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *brand, säkerhet och bevakning*.

Nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* bedöms som problematiskt av både UHR, inför antagning till yrkeslärarutbildningen, och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. Skolverket föreslår därför att nuvarande ämne delas i två nya ämnen, *bevakning* respektive *brandskydd*. Ämnet *brandskydd* är en del av utbildningen som ges i samband med utbildningen till väktare som är en yrkesutgång på barn- och fritidsprogrammet. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *brandskydd*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritidsanläggningars skötsel och drift

Skolverket föreslår att nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* delas i två nya ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars skötsel och drift*. I nuvarande ämnesplan *fritids- och friskvårdsverksamheter* ingår kurserna *drift och underhåll av fritidsanläggningar* och *fritidsmiljöer och arenor*. Dessa kurser föreslås bilda det nya ämnet *fritidsanläggningars skötsel och drift* med två nivåer om vardera 100 poäng. Innehållet i kurserna passar ihop som ett ämne om två nivåer med en progression mellan de två nivåerna i ämnet. Ämnet föreslås erbjudas i programfördjupningen på barn- och fritidsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidsanläggningars skötsel och drift*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritid och friskvård

Skolverket föreslår att nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* delas i två nya ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars skötsel och drift*. *Fritid och friskvård*, nivå 1, 200 poäng föreslås ligga under inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

En delning av ämnet *fritids- och friskvårdsverksamheter* krävdes eftersom den nya modellen för ämnesbetyg med gemensamma betygskriterier för samtliga nivåer som ingår i ämnet inte är möjliga att anpassa till den nuvarande ämnesplanen. I stället för att bygga två nivåer om vardera 100 poäng föreslår Skolverket en nivå om 200 poäng i ämnet *fritid och friskvård*. På så vis kan undervisningens innehåll fördelas över längre tid.

⁴⁴ SeQF nivå 5: En nivåplacering enligt Sveriges referensram för kvalifikationer som motsvarar kunskaper och erfarenheter motsvarande utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen eller gymnasieingenjörsexamen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritid och friskvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritidskunskap

Skolverket föreslår ett nytt ämne *fritidskunskap*, nivå 1, 100 poäng. Det motsvaras av dagens ämne *fritids- och idrottskunskap*. Det nya ämnet har fått större fokus på fritiden och dess olika verksamheter. Det nya ämnet föreslås ligga under inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och idrottskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidskunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Förskolans och fritidshemmets arbete

Förskolans och fritidshemmets arbete föreslås bli ett nytt ämne med en nivå om 100 poäng. I det nya ämnet ingår delar från nuvarande kurs *barns lärande och växande* från ämnet *pedagogik* samt kurserna *dramapedagogik* och *skapande verksamhet* från nuvarande ämne *pedagogiskt arbete*. Det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete* föreslås bli ett yrkesämne. Skolverkets förslag för ämnet *pedagogiskt arbete* redovisas mer utförligt under rubriken *pedagogiskt arbete*.

Nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* består av följande kurser:

- *dramapedagogik*, 100 poäng
- *pedagogiskt arbete*, 200 poäng
- *skapande verksamhet*, 100 poäng.

Skolverkets bedömning är att det inte är möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem. I arbetet med att skriva om ämnesplanerna och anpassa dem till modellen för ämnesbetyg uppstod därför behov av det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete* för att säkerställa att delar av kurserna i nuvarande ämne *pedagogik* skulle finnas kvar. *Förskolans och fritidshemmets arbete*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *förskolans och fritidshemmets arbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Grundläggande vård och omsorg

Skolverket föreslår att ämnet *grundläggande vård- och omsorg* består av nivå 1, 100 poäng. Innehållet i ämnet har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grundläggande vård och omsorg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grundläggande vård och omsorg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hälsopedagogik

Dagens kurs *hälsopedagogik* föreslås bli ett eget ämne *hälsopedagogik*, nivå 1, 100 poäng. Kursen *hälsopedagogik* ingår i nuvarande ämne *hälsa*. Mer information om ämnet *hälsa* finns att läsa under vård- och omsorgsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hälsa* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hälsopedagogik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Massage

Ämnet *massage* finns idag med kurserna *massage 1* och *2* om 100 poäng vardera. Skolverket föreslår att ämnet *massage* nu blir ett ämne med en nivå om 100 poäng, eftersom det saknas elevunderlag för att motivera en nivå 2, 100 poäng i ämnet.⁴⁵ Vidare innebär Skolverkets förslag en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar har gjorts av innehållet samt att betygskriterierna har anpassats till modellen. *Massage*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *massage* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *massage*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Pedagogik

Skolverket föreslår att ämnet *pedagogik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *pedagogik* är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *pedagogik*.

Nuvarande ämne *pedagogik* består av följande kurser:

- *aktivitetsledarskap*, 100 poäng
- *kommunikation*, 100 poäng
- *lärande och utveckling*, 100 poäng
- *människors miljöer*, 100 poäng
- *barns lärande och växande*, 100 poäng
- *pedagogiska teorier och praktiker*, 100 poäng
- *pedagogiskt ledarskap*, 100 poäng.

Det bedöms inte som möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem. Skolverkets förslag är därför att renodla ämnet *pedagogik* med innehåll från nuvarande kurser *barns lärande och växande*, 100 poäng, *kommunikation*, 100 poäng, *lärande och utveckling*, 100 poäng, *pedagogiska teorier och praktiker*, 100 poäng och *pedagogiskt ledarskap*, 100 poäng. Innehåll från dessa kurser samlas inom det nya ämnet *pedagogik*. Då delar av det centrala innehållet i ovanstående kurser överlappar varandra gör Skolverket bedömningen att det är möjligt att föra samman kvarvarande innehåll i det nya ämnet *pedagogik* och rymma detta inom 300 poäng. Ämnet *pedagogik*, nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera föreslås finnas i det programgemensamma för barn- och fritidsprogrammet medan *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng föreslås ligga i båda programriktningarna.

Kursen *aktivitetsledarskap*, 100 poäng föreslås bli ett eget ämne med samma namn. Detta ämne blir då ett yrkesämne i stället för en del av det tidigare ämnet *pedagogik*, som var ett av ”vissa ämnen”.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *pedagogik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Pedagogiskt arbete

Skolverkets förslag är att renodla ämnet *pedagogiskt arbete* med innehåll från nuvarande kurs *pedagogiskt arbete*, 200 poäng och i samband med det anpassa innehållet till ämnesbetygsmodellen. Kursen *dramapedagogik*, 100 poäng och kursen *skapande verksamhet*, 100 poäng föreslås bilda det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete*. Det nya ämnet *pedagogiskt arbete* blir ett yrkesämne.

⁴⁵ Skolverkets statistik för läsåret 20/21.

Nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* består av följande kurser, *dramapedagogik*, *pedagogiskt arbete* och *skapande verksamhet*. Det är inte möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem och därför föreslås två nya ämnen. *Pedagogiskt arbete*, nivå 1, 200 poäng föreslås finnas i inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *pedagogiskt arbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Socialt arbete

Skolverkets förslag till ämnesplaner för *socialt arbete* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng i stället för nuvarande två kurser om 100 poäng samt att betygskriterierna anpassas till modellen för ämnesbetyg och nuvarande betygskriterier.

Socialt arbete, nivå 1, 100 poäng samt *socialt arbete*, nivå 2, 100 poäng föreslås finnas i inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen *socialt arbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *socialt arbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Specialpedagogik

Skolverkets förslag till ämnesplaner för *specialpedagogik* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng i stället för nuvarande två kurser om 100 poäng samt att betygskriterierna anpassas till modellen för ämnesbetyg och nuvarande betygskriterier.

Specialpedagogik, nivå 1, 100 poäng finns i det programgemensamma medan *specialpedagogik*, nivå 2, 100 poäng föreslås finnas i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *specialpedagogik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *specialpedagogik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Träningslära

Skolverket förslag till ämnesplan för *träningslära* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng vardera i stället för nuvarande två kurser om samma poäng samt att betygskriterierna har anpassats till modellen. *Träningslära* nivå 1, 100 poäng samt *träningslära*, nivå 2, 100 poäng föreslås båda ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *träningslära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *träningslära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Bygg- och anläggningsprogrammet

Programstruktur

Skolverkets förslag innebär att bygg- och anläggningsprogrammet kommer att ha fyra inriktningar: *byggnadsplåtslageri*, *bushyggnad*, *mark och anläggning* samt *måleri*. De föreslagna ändringarna för bygg- och anläggningsprogrammets inriktningar i denna konsekvensutredning utgår från Skolverkets regeringsredovisning om ett namnbyte på inriktningen *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri* samt en sammanslagning av inriktningarna

anläggningsfordon och *mark och anläggning* till en inriktning med det nya namnet *mark och anläggning*. Skolverket inväntar regeringsbeslut om de förslagna ändringarna.

Det programgemensamma ämne som redovisats i regeringsredovisningen är *bygg och anläggning*, nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng.

Skolverket konstaterar i samråd med utbildningsgivare och bransch att gränsdragningen mellan maskinförare och väg- och anläggningsarbetare har förändrats över tid och att olika slag av maskinförarkompetens blir allt vanligare samtidigt som renodlade väg- och anläggningsarbeten fortfarande förekommer. Skolverket anser att en sammanslagning av inriktningarna *anläggningsfordon* med *mark och anläggning* till en gemensam inriktning har fördelar ur ett pedagogiskt perspektiv, eftersom det ger en större möjlighet för eleverna att fördjupa och bredda sina kunskaper inom yrkesområdet. Skolverket föreslår utifrån detta att anläggningsförare blir en valbar yrkesutgång i inriktningen *mark och anläggning*.

Skolverkets förslag på namnändringen av inriktningen *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri* sker efter samråd med branschen som i likhet med Skolverket anser att namnändringen bidrar till ett förtydligande av inriktningens huvudsakliga innehåll.

Konsekvenser av Skolverkets förslag att *anläggningsförare* blir en valbar yrkesutgång i inriktningen *mark och anläggning* kan bidra till att enstaka skolor kan påverkas då de tidigare inte har erbjudit inriktningen *mark och anläggning*. Skolverkets bedömning är ändå att fördelarna överväger eventuella nackdelar med en anpassning till förändringar inom mark- och anläggningsbranschen samt till en större nationell likvärdighet i utbildningen.

Inriktning byggnadsplåtslageri

Skolverkets föreslår en namnändring på inriktningen från nuvarande *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri*. Detta sker efter samråd med branschen som i likhet med Skolverket anser att namnändringen bidrar till ett förtydligande av inriktningens koppling till utbildningens huvudsakliga innehåll.

Skolverket föreslår att det nya ämnet *byggnadsplåtslageri* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter de nuvarande inriktningssämnena *plåtslageri* med kurserna *plåtslageriprocessen* och *plåtslageri – grunder* tillsammans med kursen *ventilationsplåtslageri*. De nuvarande kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*.

Den nuvarande kursen *ventilationsplåtslageri* kommer att ersättas med det nya ämnet *ventilationstillverkning*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet ventilationstillverkning kommer att erbjudas i programfördjupningen.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *byggnadsplåtslageri*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag innebär att den inriktningsgemensamma poängomfattningen utökas från nuvarande 400 poäng till 600 poäng. Utökningen av poängomfattningen i inriktningen *byggnadsplåtslageri* motiveras med att eleverna genom utökningen ges möjligheter till mera likvärdig utbildning och möjligheter till ett lärande över en längre tid inom inriktningen *byggnadsplåtslageri* för att sedan genom ämnen inom programfördjupningen ges möjlighet till både breddning och fördjupning.

Inriktning husbyggnad

Skolverket föreslår att det nya ämnet *husbyggnad* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter det nuvarande ämnet *husbyggnad* och de kurser som ingår. Det huvudsakliga centrala innehållet från dagens kurser kommer att återfinnas i det nya ämnet *husbyggnad*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *husbyggnad*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag innebär att inriktningen kommer att omfatta 600 poäng vilket är en minskning från nuvarande 700 poäng. Minskningen av poäng inom inriktningen har skett i samråd med ämnesexperter och lärare och förändringen motiveras med att eleverna genom detta ges ökade möjligheter till både breddning och fördjupning inom programfördjupningen.

Inriktning mark och anläggning

Skolverket har redovisat till regeringen⁴⁶ förslaget om att slå samman dagens inriktningar *anläggningsfordon* med *mark och anläggning* till en gemensam inriktning med namnet *mark och anläggning*. Skolverkets nedanstående förslag för denna inriktning förutsätter att regeringen beslutar i enlighet med det redovisade förslaget.

Skolverket konstaterar i samråd med utbildningsgivare och bransch att gränsdragningen mellan maskinförare och väg- och anläggningsarbetare har förändrats över tid och att både maskinförar- och maskinoperatörskompetens för både mindre och större maskiner blir allt vanligare inom yrket samtidigt som kompetenser inom renodlade väg- och anläggningsarbeten allt oftare efterfrågas inom alla yrkesgrupper inom mark och anläggning. Skolverket anser att en sammanslagning av inriktningarna har fördelar ur ett pedagogiskt och branshperspektiv, eftersom det ger en större möjlighet för eleverna att fördjupa och bredda sina kunskaper inom valt yrkesområdet. Nuvarande kurser *anläggningsprocessen* och *anläggningsförare – process* utgår och kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i de nya ämnena *anläggning* och *anläggningsförare*. Möjligheten att inom inriktningens undervisning erbjuda körkortsutbildning för körkortsbehörighet B finns kvar i ämnet *anläggningsförare*. Denna möjlighet får enligt tidigare överenskommelse mellan Skolverket och Transportstyrelsen endast erbjudas elever som inom inriktningen *mark och anläggning* läser ämnet *anläggningsförare*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *anläggning*, nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng
- *anläggningsförare*, nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng

Konsekvenser av Skolverkets förslag att anläggningsförare blir en del av den sammanslagna inriktningen *mark och anläggning* kan bidra till att enstaka skolor kan påverkas då de tidigare inte har erbjudit inriktningen *anläggningsfordon*. Skolverkets bedömning är ändå att fördelarna överväger eventuella nackdelar med en anpassning till förändringar inom mark- och anläggningsbranschen samt till en större nationell likvärdighet i utbildningen.

Inriktning måleri

Skolverket föreslår att det nya ämnet *måleri* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter det nuvarande ämnet *måleri* och de kurser som ingår. Det centrala innehållet i nuvarande ämne *måleri* finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet. Kursen *måleriprocessen* i ämnet nuvarande ämne *måleri* utgår men kursens huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *måleri*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *måleri*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag till förändringen av poängomfattningen i inriktningen från nuvarande 400 poäng till 600 poäng har skett i samråd med ämnesexperter och lärare. Utökningen av poängomfattningen i inriktningen *måleri* motiveras med att eleverna genom utökningen ges möjligheter till mera likvärdig utbildning och möjligheter till ett lärande över en längre tid

⁴⁶ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

inom inriktningen *måleri* för att sedan genom ämnen inom programfördjupningen ges möjlighet till både breddning och fördjupning.

Ämnesplaner på bygg- och anläggningsprogrammet

Anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *anläggning* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det nuvarande ämnet *anläggning* har delats och innehåll från nuvarande kurser har fördelats i detta nya ämne *anläggning* och i två nya ämnesplaner *ledningsbyggnad*, *stensättning* och *vägbyggnad*. Mer information finns nedan under respektive ämne. Nuvarande centrala innehåll har till stora delar lämnats oförändrat samtidigt som det centrala innehållet har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för yrket.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Anläggningsförare

Skolverket föreslår att ämnet *anläggningsförare* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet. Möjligheten att inom undervisning erbjuda körkortsutbildning för körkortsbehörighet B⁴⁷ finns kvar i det centrala innehållet i ämnet *anläggningsförare* i nivåerna 1 och 2. Denna möjlighet får enligt tidigare överenskommelse mellan Skolverket och Transportstyrelsen endast erbjudas elever som inom inriktningen *mark och anläggning* läser ämnet *anläggningsförare*. Detta innebär att ämnet *anläggningsförare* endast kan erbjudas som ett inriktningsämne inom inriktningen *mark och anläggning* på bygg- och anläggningsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggningsförare* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anläggningsförare*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Bandschaktare

Skolverket föreslår att ämnet *bandschaktare* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *bandschaktare* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *bandschaktare* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bandschaktare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Beläggning

Skolverket föreslår att ämnet *beläggning* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *beläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *beläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

⁴⁷ <https://www.skolverket.se/getFile?file=7881>

Berghantering

Skolverket föreslår att ämnet *berghantering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *berghantering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *berghantering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Betong

Skolverket föreslår att ämnet *betong* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *betong* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *betong*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Byggnadsplåtslageri

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsplåtslageri* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne och det huvudsakliga innehållet kommer från de borttagna ämnen *plåtslageri* och *plåtslageriteknik*. Dessa ämnens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Bygg och anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *bygg och anläggning* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bygg och anläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bygg och anläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Glasteknik

Skolverket föreslår att ämnet *glasteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *glasteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Golvläggning

Skolverket föreslår att ämnet *golvläggning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *golvläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *golvläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Grävmaskiner

Skolverket föreslår att ämnet *grävmaskiner* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *grävmaskiner* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *grävmaskiner* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *grävmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hjullastare

Skolverket föreslår att ämnet *hjullastare* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *hjullastare* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *hjullastare* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hjullastare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Husbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *husbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *husbyggnad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Håltagning

Skolverket föreslår att ämnet *håltagning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *håltagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Järnvägsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *järnvägsbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsbyggnad* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *järnvägsbyggnad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kulturplåtslageri

Skolverket föreslår att ämnet *kulturplåtslageri* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *kulturplåtslageri* i det borttagna ämnet *plåtslageriteknik*. Kursen kulturplåtslageris nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *kulturplåtslageri* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kulturplåtslageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ledningsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *ledningsbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *ledningsbyggnad* i ämnet *anläggning* som har delats. Kursen *ledningsbyggnad* nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *ledningsbyggnad* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ledningsbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mur- och putsverk

Skolverket föreslår att ämnet *mur- och putsverk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *mur- och putsverk* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mur- och putsverk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mur- och putsverk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri

Skolverket föreslår att ämnet *måleri* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det nuvarande ämnet *måleri* har delats och innehåll från nuvarande kurser har fördelats i detta nya ämne *måleri* och i tre nya ämnesplaner *måleri – invändigt*, *måleri – utvändigt* samt *måleri – äldre målningstekniker*. Mer information finns under respektive ämne.

Nuvarande centrala innehåll har till stora delar lämnats oförändrat samtidigt som det centrala innehållet har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för yrket.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri – invändigt

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – invändigt* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till invändiga måleriarbeten finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – invändigt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – invändigt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måleri – utvändigt

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – utvändigt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till utvändiga måleriarbeten finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – utvändigt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – utvändigt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måleri – äldre måleritekniker

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – äldre måleritekniker* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *måleri – äldre målningstekniker* i ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till äldre målningstekniker finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – äldre måleritekniker* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – äldre målningstekniker*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plattsättning

Skolverket föreslår att ämnet *plattsättning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plattsättning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – kopparplåt

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – kopparplåt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *byggnadsplåtslageri 3*, i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – kopparplåt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – kopparplåt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – svetsmetoder

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – svetsmetoder* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *plåtslageri – svetstekniker* i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – svetsmetoder* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – svetsmetoder*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – titanzinkplåt

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *byggnadsplåtslageri 3*, i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnena *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Solcellsmontering

Skolverket föreslår att ämnet *solcellsmontering* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne som i huvudsak behandlar arbeten med montering av olika typer solenergianläggningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *solcellsmontering* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *solcellsmontering* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Stenmontering

Skolverket föreslår att ämnet *stenmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *stenmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Stensättning

Skolverket föreslår att ämnet *stensättning* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *stensättning* i ämnet *anläggning* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *stensättning* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *stensättning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ställningsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *ställningsbyggnad* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ställningsbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tak- och tätskiktsmontering

Skolverket föreslår att ämnet *tak- och tätskiktsmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling

till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tak- och tätskiktsmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Träarbete

Skolverket föreslår att ämnet *träarbete* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *träarbete* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Skolverket föreslår att namnet på ämnet ändras från *trä* till *träarbete*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trä* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *träarbete*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tätskikt våtrum

Skolverket föreslår att ämnet *tätskikt våtrum* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *tätskikt våtrum* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *tätskikt våtrum* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *tätskikt våtrum*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Undertaksmontering

Skolverket föreslår att ämnet *undertaksmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *undertaksmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ventilationstillverkning

Skolverket föreslår att ämnet *ventilationstillverkning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *ventilationsplåtslageri* i ämnet *ventilation – plåtslageri* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *ventilationstillverkning* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilation – plåtslageri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilationstillverkning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Vägbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *vägbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *vägbyggnad* i ämnet *anläggning* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i

det nya ämnet *vägbyggnad* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *vägbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Väghyvlar

Skolverket föreslår att ämnet *väghyvlar* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *väghyvel* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *väghyvlar* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *väghyvlar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur bygg- och anläggningsprogrammet

Elementmontering

Ämnet *elementmontering* med kursen *elementmontering* föreslås utgå och kursens huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i ämnena *betong*, *husbyggnad*, och *trä*.

Husbyggnad – specialyrken

Ämnet *husbyggnad – specialyrken* med kurserna *specialyrken 1, 2 och 3* föreslås utgå. Ämnet har ersatts med sju nya ämnesplaner *glasteknik*, *håltagning*, *plattsättning*, *stenmontering*, *ställningsbyggnad*, *tak- och tätskikt* samt *undertaksmontering*.

Mobila arbetsmaskiner

Ämnet *mobila arbetsmaskiner* med kurserna *bandschaktare*, *grävmaskiner*, *hjullastare*, *teleskoplastare*, och *väghyvel*, föreslås utgå. Ämnet *mobila arbetsmaskiner* har ersatts med fyra nya ämnesplaner *bandschaktare*, *grävmaskiner*, *hjullastare* och *väghyvlar*. Skolverket har efter samråd med det nationella programrådet, branschorganisationer och yrkesnämnder valt att inte skriva fram någon ämnesplan för fordonslaget teleskoplastare.

Plåtslageri

Ämnet *plåtslageri* med kurserna *plåtslageriprocessen*, och *plåtslageri grunder* föreslås utgå. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*.

Plåtslageriteknik

Ämnet *plåtslageriteknik* med kurserna *byggnadsplåtslageri 1, 2, 3 och 4*, *kulturplåtslageri*, *lättbyggnadsteknik*, samt *plåtslageri – svets tekniker* föreslås utgå. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i de nya ämnena *byggnadsplåtslageri*, *kulturplåtslageri*, *plåtslageri – kopparplåt*, *plåtslageri – svetsmetoder* samt *plåtslageri – titan zinkplåt*.

Ventilation – installation

Ämnet *ventilation – installation* med kurserna *ventilationsisolering*, *ventilationsmontering 1 och 2* samt *ventilationservice* föreslås utgå. Ämnets huvudsakliga innehåll kommer att återfinnas inom VVS- och fastighetsprogrammet.

Ventilation – plåtslageri

Ämnet *ventilation – plåtslageri* med kurserna *ventilationsplåtslageri 1 och 2* har utgått. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *ventilationstillverkning*.

Ventilationsteknik

Ämnet *ventilationsteknik* med kurserna *luftbehandling* och *ventilationsteknik – injustering* föreslås utgå. Ämnets huvudsakliga innehåll kommer att återfinnas inom VVS- och fastighetsprogrammet.

El- och energiprogrammet

Programstruktur

Skolverkets förslag innebär att programmet kommer att ha fyra inriktningar *automationsteknik*, *dator- och kommunikationsteknik*, *elteknik* och *energiteknik*. Nuvarande inriktning *automation* byter namn till *automationsteknik*. Nuvarande programgemensamma ämne *mekatronik* utgår men innehållet uppgår i det nya ämnet *automationsteknik*. Tre av fyra inriktningar föreslås få utökat antal poäng.

Skolverket gjorde i dialog med det nationella programrådet bedömningen att behålla de fyra inriktningarna och ett ämne per inriktning i de programgemensamma ämnena. Inriktningen *dator-och kommunikationsteknik* har fått den största förändringen eftersom det skett en utökning av poängantalet 400 poäng till 700 poäng. Det är inriktningarnas olika behov som har fått styra poängomfattningen inom inriktningarna och bedömningen är att det inte utgör något hinder för helheten av programmet.

I samband med den första remissomgången⁴⁸ kom två branschorganisationer in med egna förslag på hur programstrukturen skulle se ut och önskemål om att programmet behövde genomgå stora förändringar för att uppdateras i linje med den tekniska utvecklingen i samhället. Skolverket har tagit emot förslagen men dessa ryms inte inom detta uppdrag och kommer att diskuteras vidare med det nationella programrådet⁴⁹.

Konsekvenser av de förslag som läggs gällande programstrukturen är att Skolverket genom att öka antalet poäng i några av inriktningarna ger bättre möjlighet till lärande över tid och en tydlig progression. Vidare blir studievägarna mer styrda vilket leder till större nationell likvärdighet. Enstaka skolor kan drabbas negativt då de inte kan välja ämnen till sina lokalt utformade yrkesutgångar eftersom utrymmet att välja ämnen minskar på alla inriktningar utom en, *energiteknik*. Skolverket bedömer trots det att fördelarna överväger då det ger en mer likvärdig utbildning inom respektive inriktning. Trots en viss begränsning kommer det även fortsättningsvis att finnas utrymme för skolorna att välja ämnen från programfördjupningen tillsammans med det lokala programrådet.

Inriktning automationsteknik

Inriktningen föreslås öka från 400 poäng till 600 poäng och består av ämnena *automationsteknik*, nivå 2, 200 poäng samt nivå 3, 200 poäng, *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng och *ellära*, nivå 1, 100 poäng. Nuvarande kurs *mät-, styr- och reglerteknik* utgår ur inriktningen och innehållet flyttar i viss omfattning över till ämnet *automationsteknik*.

Ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng och *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng ger eleverna den teoretiska delen av auktorisation B enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

Konsekvensen med ökat antal poäng i inriktningen blir att utbildningen blir mer styrd men ger också en ökad möjlighet till en tydligare ”röd tråd” genom utbildningen.

Inriktning dator- och kommunikationsteknik

Inriktningen föreslås öka från 400 poäng till 700 poäng och består av ämnena *dator- och kommunikationsteknik*, nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 150 poäng, *kommunikationsnät*, nivå 1,

⁴⁸ Skolverkets remiss 1, dnr: 2022:55.

⁴⁹ Skolverkets remissammanställning för el- och energiprogrammet dnr: 2021:272.

100 poäng, *nätverksadministration* nivå 1, 100 poäng, *nätverksteknologier* nivå 1, 100 poäng och *tillämpad programmering* nivå 1, 100 poäng.

Det finns flera syften med utökningen av poäng för inriktningen. Eftersom inriktningen blir större blir det enklare att inkorporera branschcertifikat (Cisco, Microsoft, CompTIA) som många skolor vill göra och redan gör idag. En större inriktning ger också en möjlighet till en tydligare ”röd tråd” genom utbildningen.

Inom inriktningen finns många fristående skolor som enbart erbjuder denna inriktning på programmet. Förslaget gör att det blir lättare för de skolor som önskar att ge eleverna certifikat som finns inom området. Vidare så väntas förslagen öka likvärdigheten då det blir tydligare för branschen vilken kompetens som eleverna har när de lämnar utbildningen oavsett vilken skola eleverna gått på.

Inriktning elteknik

Inriktningen föreslås öka från 500 poäng till 600 poäng och består av ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng, *fastighetsystem*, nivå 1, 100 poäng, *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng, *kommunikationsnät*, nivå 1, 100 poäng samt *säkerhetsystem*, nivå 1, 100 poäng.

Kursen *praktisk ellära* utgår men innehållet finns kvar i det nya ämnet *ellära*, nivå 1, 100 poäng. Även kursen *elkraftteknik* utgår men innehållet återfinns i stället i ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng och ämnet *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *elektroteknik* utgår och innehållet återfinns i ämnet *installationsteknik*. Det gamla ämnet *installationsteknik* får en motsvarighet i det nya ämnet *installationsteknik* med ett uppdaterat innehåll.

Förändringarna görs då Skolverket, i dialog med referensskolor och branschorganisationer, fått information om att det behövs en större förändring av inriktningen för att utbildningen ska vara uppdaterad och relevant. Skolverket har därför gjort de förändringar som anses vara möjliga inom ramen för detta uppdrag. Både *kommunikationsteknik*, *installationsteknik*, *säkerhetsteknik* och *fastighetsystem* kommer att ha flera nivåer som leder till progression och djupinläring.

En konsekvens blir att de elever som går inriktningen *elteknik* får flera nya ämnen som tidigare var valbara. Det breddar utbildningen men det leder också till att de som läser eldistribution och järnväg även kommer att få med sig *säkerhetsystem*, *fastighetsystem* och *kommunikationsnät*. Eftersom den absoluta majoriteten som går inriktningen blir elektriker gör Skolverket ändå bedömningen att det är av vikt att dessa nya ämnen läggs in i inriktningen för att modernisera utbildningen utifrån de krav som arbetsgivarna ställer.

Ämnen som utgår ur inriktningen elteknik

Elektroteknik

Ämnet *elektroteknik* föreslås utgå ur inriktningen då få elever läser ämnet och innehållet i nuvarande ämne inte är relevant för branschen. Branschen tillstyrker således Skolverkets förslag att ta bort ämnet. Kursen *elkraftteknik* som finns i nuvarande ämne *elektroteknik* används i hög utsträckning idag och delar av innehållet är högst relevant. Bedömningen gjordes att dess innehåll inte räckte till ett eget ämne utan det relevanta innehållet återfinns i ämnet *installationsteknik*. Detta får konsekvenser för komvux där eleverna nu behöver läsa fler nivåer av ämnet *installationsteknik* i stället för ett eget ämne *elkraftteknik*. Skolverket gjorde ändå bedömningen att denna konstruktion ger eleverna bättre förutsättningar för djupinläring.

Inriktning energiteknik

Inriktningen föreslås finnas kvar med 400 poäng. Ämnet *ellära*, nivå 1, 100 poäng läggs in i inriktningen i stället för kursen *praktisk ellära*. Kursen *förnybar energi* utgår och går upp i

ämnet *energiteknik* där nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng återfinns i inriktningen tillsammans med ämnet *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng.

Eleverna har möjlighet att få den teoretiska delen för auktorisation B. Det förs även fortsatta diskussioner med UHR om att inriktningen även fortsättningsvis kan ge en så kallad motsvarande bedömning, det vill säga att ämnena i inriktningen *energiteknik* ger behörighet motsvarande fysik 1a eller Fysik 1b1 + 1b2. Ämnet *driftsäkerhet- och underhåll* utgår ur inriktningsämnena men finns kvar i programfördjupningen.

Energiinriktningen lockar idag få elever och är dyr att bedriva. Skolorna menar också att det är svårt att hitta yrkeslärare. 2019/2020 erbjuds inriktningen endast på 16 skolenheter i landet. Med bakgrund av detta samt den tekniska utvecklingen och det kompetensbehov som branschen ser krävs en förändring av inriktningen. Förändringen för energiinriktningen som behövs är större än vad som ryms inom denna reform. Skolverket kommer att arbeta vidare i det nationella programrådet med frågan.

Ämnesplaner på el- och energiprogrammet

Allmän järnvägsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *allmän järnvägsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne och som har sitt ursprung i form av en kurs från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Det blir ett orienteringsämne för att öka intresset för arbete inom järnväg.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *allmän järnvägsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Automationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *automationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och skapas utifrån innehåll från nuvarande kurser *mekatronik*, *mät- och styrteknik*, *programmerbara styrsystem* och *mät- och reglerteknik*.

Ämnet *automationsteknik* får en progression från introduktionen i nivå 1 i den programgemensamma delen till en del av inriktningen *automationsteknik* med nivå 2 och 3 i ämnet. Ämnet har fått en ökad tydlighet då överlappningar tagits bort och det gjorts en uppdatering av innehållet utifrån teknik- och samhällsutveckling.

Lärarbehörigheten kommer att påverkas då lärare som enbart har behörighet i *mekatronik* inte kommer att få behörighet i det nya ämnet *automationsteknik* då nivå 3 i *automationsteknik* har ett mer fördjupat innehåll än vad ämnet *mekatronik* har. Däremot kommer de lärare som har behörighet i *mät-, styr- och reglerteknik* att få behörighet i det nya ämnet *automationsteknik*. Skolverket gör bedömningen att utifrån intentionen med långa sammanhållna ämnen så ger ett nytt automationsämne en större möjlighet till djupinläring hos eleverna.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *automationsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Dator- och kommunikationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *dator- och kommunikationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng som programgemensamt ämne, nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 150 poäng och har skapats från de fem kurserna *datorteknik 1a*, *dator- och nätverksteknik*, *digital kommunikationsteknik*, *multimedia samt datorsamordning och support*. Nivå 2 och 3 är på motsvarande 150 poäng vardera och fördjupar elevens kunskaper inom ämnet. En konsekvens av 150-poängsnivåer är att det blir svårare för andra inriktningar och andra program att välja ämnet eftersom eleverna då behöver ett annat 50-poängsämne som väger upp. Alternativet

är att läsa både nivå 2 och 3 för att uppnå ett jämnt antal poäng. Skolverket gör dock bedömningen att 150-poängsnivåer i detta ämne är nödvändiga för att få plats med allt innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Driftteknik

Skolverket föreslår att ämnet *driftteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet har tagits fram för att uppdatera yrkesutgången mot driftoperatör. Nivå 1, 100 poäng består av nuvarande kurs *avhjälpande underhåll 1*. Nivå 2, 100 poäng består av nuvarande *mät-, styr- och reglerkurser* med en anpassning mot vatten och värmeverk.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *energiteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *driftteknik*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Eldistributionsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *eldistributionsteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och är en sammanslagning av nuvarande sju kurser, *belysningsnät, högspänningsnät, lågspänningsnät, nät-och transformationsstationer, nätunderhållsarbete i stadsnät, nätunderhållsarbete i vindkraftnät* och *nätunderhållsarbete på luftledningsnät 0,4-24kV*. Innehållet i det nya ämnet *eldistributionsteknik* skiljer sig inte nämnvärt åt från nuvarande kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *eldistributionsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *eldistributionsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elektriska kretsar

Skolverket föreslår att ämnet *elektriska kretsar* består av nivå 1, 100 poäng och är ett resultat av den förändring som gjorts av nuvarande ämne *ellära*. Ämnet *ellära* kommer fortsättningsvis ha en nivå, *ellära*, nivå 1, 100 poäng, som motsvaras av nuvarande kurs *praktisk ellära*. *Ellära 2* utgår. Ämnet *elektriska kretsar* blir ett introduktionsämne till *ellära*, nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ellära* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektriska kretsar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Elektronik

Skolverket föreslår att ämnet *elektronik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av delar av nuvarande kurser *elektronik- och mikrodatorteknik* samt *provning och kontrollarbete* från ämnena *elektronik och elektronikproduktion*. Det har under flera år varit få elever som läst dessa kurser. Skolverket föreslår därför en uppdatering av ämnet som en anpassning till nuvarande behov.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektronik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektronik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elektronikproduktion

Skolverket föreslår att ämnet *elektronikproduktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurser *elektronik- och mikrodatorteknik* samt *provning och kontrollarbete* från ämnena *elektronik och elektronikproduktion*. Det har under flera år

varit få elever som läst dessa kurser. Skolverket föreslår därför en uppdatering av ämnet som en anpassning till nuvarande behov.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektronikproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektronikproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ellära

Skolverket föreslår att ämnet *ellära* består av nivå 1, 100 poäng och ersätter delar av nuvarande kurs *praktisk ellära*. Ämnet *ellära*, nivå 1 kommer att bli den kurs som Elsäkerhetsverket och Elbranschens centrala yrkesnämnd (ECY) har som krav för auktorisation B (tillsammans med *installationsteknik* nivå1). Delar av innehållet i ”praktisk ellära” flyttas till *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng. Experterna har i samråd med ECY och branschen föreslagit detta för att på så sätt renodla ämnet *ellära* mer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ellära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ellära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elmotor drivsystem

Skolverket föreslår att ämnet *elmotor drivsystem* består av nivå 1, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elmotor drivsystem* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elmotor drivsystem*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elmätteknik

Skolverket föreslår att ämnet *elmätteknik* består av nivå 1, 100 poäng och kommer att finnas kvar som eget ämne men delar av dagens innehåll går upp i det nya ämnet *elektronik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elmätteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elmätteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elteknik

Skolverket föreslår att ämnet *elteknik* består av nivå 1, 100 poäng och är ett programgemensamt ämne som ersätter kursen *elektromekanik*. Innehållet är liknande men ämnet har bytt namn för att ha samma namn som inriktningen. Ämnet ger en översikt över inriktningen *elteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektroteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *elteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Elteknik – järnväg

Skolverket föreslår att ämnet *elteknik – järnväg* består av nivå 1, 200 poäng är ett nytt ämne som har sitt ursprung i form av en kurs från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Innehållet är uppdaterat utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *elteknik – järnväg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Energiteknik

Skolverket föreslår att ämnet *energiteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har uppdaterats enligt modellen för ämnesbetyg. En förändring som skett är att kemiavsnittet har flyttats till ämnet *miljö- och vattenteknik*. Skolverket bedömer att

en konsekvens av den flytten kommer att underlätta lärarbehörigheten i ämnet *energiteknik*. Detta eftersom många lärare haft svårt att uppvisa behörighet då de läst för lite kemi.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *energiteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *energiteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Eventteknik

Skolverket föreslår att ämnet *eventteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *eventteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *eventteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetssystem

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsystem* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng ersätter ämnet *fastighetsautomation* för inriktningen *elteknik* då ämnet *fastighetsautomation* är mer anpassad för VVS- och programmet. Det nya ämnet *fastighetsystem* är tänkt att bredda blivande elektrikers kunskaper inom fastigheters olika system och dess enheter vilket idag har identifieras som en brist som Skolverket har fångat upp i sina nätverk.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsautomation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriautomation

Skolverket föreslår att ämnet *industriautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriell informationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industriell informationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng föreslås som nytt ämne. Det var tidigare en kurs inom ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Bedömningen är att innehållet inte passar in i det nya ämnet *dator- och kommunikationsteknik* och Skolverket föreslår därför att ämnet delas. Det nya ämnet *industriell informationsteknik* har i princip samma innehåll som nuvarande kurs med samma namn men med några tekniska uppdateringar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell informationsteknik*. Dessa lärare kommer få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Installationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *installationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurs *praktisk ellära* samt delar av nuvarande kurs *elkraftteknik*. *Installationsteknik* nivå 2, 100 poäng innehåller delar från nuvarande kurs *elinstallationer*. *Installationsteknik*, nivå 3 innehåller fördjupning och breddning i ämnet. Den största ändringen är att skrivningarna är gjorda för att få in mer förståelse för kontroll av elanläggningar samt öppna för skolor att arbeta med reovering samt om- och tillbyggnad på ett bättre sätt än tidigare. Det ska också ge en djupare kunskap inom ämnet samt trycka mer på säkerhet vid arbete med elinstallationer.

Nuvarande kurser *kommunikationsnät* 1, 2 och 3 kommer att bilda ett nytt ämne och lyfts därför ut ur nuvarande ämne *installationsteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *installationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kommunikationsnät

Skolverket föreslår att ämnet *kommunikationsnät* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är en sammanslagning av nuvarande kurser *kommunikationsnät* 1, 2 och 3 från nuvarande ämne *installationsteknik*. *Kommunikationsnät* nivå 1 ger en bred grund för förståelse och installation av olika nät samt kommunikationen som går där.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kommunikationsnät*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kraft- och värmeteknik

Skolverket föreslår att ämnet *kraft- och värmeteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och innehåller i princip samma kunskapsinnehåll som tidigare förutom att vattenrening och kemi är flyttat till ämnet *miljö- och vattenteknik*.

Skolverket bedömer att det blir enklare att få lärarbehörighet i ämnet när kemidelarna är flyttade, eftersom många lärare inte får ut sin behörighet för att de läst för lite kemi.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kraft- och värmeteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kraft- och värmeteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Miljö- och vattenteknik

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och vattenteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet består av innehåll från nuvarande kurser inom ämnet *vatten- och miljöteknik*. Kurserna *vatten- och miljöteknik*, *dricksvatten* och *förorenat vatten* skrivs om och går upp i det nya ämnet *miljö- och vattenteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnet *vatten- och miljöteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *miljö- och vattenteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Nätverksadministration

Skolverket föreslår att ämnet *nätverksadministration* består av nivå 1, 100 poäng (finns i inriktningen) och nivå 2, 100 poäng (finns i programfördjupningen) och är ett nytt ämne med innehåll från kurser i nuvarande ämne *nätverksteknik*. Ämnet *nätverksadministration* har fokus mot server- och domänhantering samt mot mjukvara. Moln och virtualisering är nytt kunskapsinnehåll i detta ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *nätverksadministration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Nätverksteknologier

Skolverket föreslår att ämnet *nätverksteknologier* består av nivå 1, 100 poäng (finns i inriktningen) och nivå 2, 100 poäng (finns i programfördjupningen) och är en sammanslagning av kurserna *nätverksteknologier*, *nätverksäkerhet* och *administration av nätverks- och serverutrustning* från nuvarande ämne *nätverksteknik*. Ämnet *nätverksteknologier* handlar om att bygga och förstå samt administrera nätverk. På nivå 1 är det mer fokus på själva

nätverket och dess komponenter, på nivå 2 mer fokus mot att hålla nätverket säkert och administrera detsamma.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator-och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *nätverksteknologier*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Processautomation

Skolverket föreslår att ämnet *processautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *processautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *processautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Reservkraftsystem

Skolverket föreslår att ämnet *reservkraftsystem* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av innehåll från kursen *reservkraft* som idag är en kurs i ämnet *kraft- och värmeteknik*. Innehållet bildar ett eget ämne och lyfts därför bort från ämnet *kraft- och värmeteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kraft-och värmeteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *reservkraftsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Robotteknik

Skolverket föreslår att ämnet *robotteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet blir ett resultat av att nuvarande kurs *robotteknik* i ämnet *industriautomation* passar bättre som eget ämne och lyfts därför bort från ämnet *industriautomation* och bildar det nya ämnet *robotteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriautomation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *robotteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Signalteknik – järnväg

Skolverket föreslår att ämnet *signalteknik – järnväg* består av nivå 1, 200 poäng och är ett nytt ämne som består av innehåll från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Innehållet är uppdaterat utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *signalteknik – järnväg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Solcellsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *solcellsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är nytt utifrån ett identifierat behov av ett ämne som behandlar solcellsteknik.

Elsäkerhetsverket pekar på att det sker många olyckor med solceller som är fel installerade. Skolverket gör bedömningen att efterfrågan på kompetens inom området kommer att öka och att blivande elektriker därför ska kunna välja ämnet *solcellsteknik*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *solcellsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *solcellsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Styrteknik

Skolverket föreslår att ämnet *styrteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är nytt efter identifierade behov att blivande elektriker behöver ha möjligheten att läsa *styrteknik*, något som saknas idag. Ämnet *styrteknik* ger yrkesutgången ”Industrielektriker” chansen att bli mer relevant och uppdaterad.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *styrteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Support och servicearbete

Skolverket föreslår att ämnet *support och servicearbete* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *support och servicearbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *support och servicearbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Säkerhetssystem

Skolverket föreslår att ämnet *säkerhetssystem* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3 100 poäng. Det nya ämnet *säkerhetssystem* består av innehåll från nuvarande kurs *larm-, övervaknings- och säkerhetsteknik*, Ämnet ger grundkunskaper för olika säkerhetssystem.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *larm- och säkerhetsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *säkerhetssystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tillämpad programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Vattenkraftteknik

Skolverket föreslår att ämnet *vattenkraftteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *vattenkraftteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *vattenkraftteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Vattenreningsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *vattenreningsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av delar av nuvarande kurser *dricksvatten* och *rening av förorenat vatten* i ämnet *vatten- och miljöteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *vatten- och miljöteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *vattenreningsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur el- och energiprogrammet

Ämnena *hållbart samhälle*, 300 poäng, *medicinsk teknik*, 300 poäng och *marina elektroniksystem*, 100 poäng har inte haft några elever på el- och energiprogrammet sedan 2015. Skolverket gör därför bedömningen att ämnena bör utgå. Innehåll inom hållbarhet kommer att finnas mer programspecifikt i andra ämnen.

De väsentliga delarna från ämnet *verktyg och materialhantering*, 100 poäng skrivs in i de nya ämnena där det finns behov av den kunskapen.

Fordons- och transportprogrammet

Programstruktur

De programgemensamma ämnen som eleverna läser föreslås återfinnas i varierande grad även i den inriktning som eleverna väljer. På så sätt får eleverna läsa längre och mer sammanhållna ämnen under sin gymnasietid. Ett nytt programgemensamt ämne *fordon och transport* föreslås ersätta nuvarande två programgemensamma ämnen *fordons- och transportbranschen*, 200 poäng och *fordonsteknik*, 200 poäng. Skolverket föreslår att ämnesinnehållet i ämnet *fordonsteknik* moderniseras och läggs ihop med det andra programgemensamma ämnet *fordons- och transportbranschen* och resulterar i det nya ämnet *fordon och transport*. Denna revidering bedömer Skolverket stärker programmets helhet och sammanhang samt ger en bra grund för alla programmets elever oavsett val av inriktning andra året i utbildningen.

Fordon och transport

Skolverket föreslår att ämnet *fordon och transport* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordons- och transportbranschens verksamhetsområden samt hur de organiseras och samverkar. Ämnet ger en orientering om olika arbetsområden och behandlar arbetsuppgifter inom fordons- och transportbranschens olika yrkesområden.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *fordons- och transportbranschen* eller *fordonsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordon och transport* om de även har behörighet att undervisa i något av nuvarande ämnen:

- *personbilar – service och underhållsteknik*
- *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*
- *karosseriteknik*
- *lackeringsteknik*
- *transportteknik.*

Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnesplaner på fordons- och transportprogrammet presenteras under respektive inriktning

Inriktning personbil samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *personbilar* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen. Detta har bland annat inneburit att nuvarande ämne *el- och hybridfordonsteknik* föreslås utgå och att det aktuella ämnesinnehållet därmed integreras i alla ämnen inom området på i den utsträckning som det bedöms relevant. Skolverket identifierar ett behov av att branschen fortsätter att erbjuda yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik, eftersom teknikutvecklingen inom området fortsätter att utvecklas hela tiden.

Skolverket bedömer att detta inte påverkar lärarbehörigheten i aktuella ämnen i någon större utsträckning eftersom sökanden till lärarutbildningen från och med hösten 2025 med största sannolikhet har med sig yrkeserfarenhet inom el- och hybridfordon. Skolverket föreslår även ett ämne inom ett nytt område, ämnet *cykelteknik*. Ett sådant ämne har efterfrågats av cykelbranschen och av vissa skolhuvudmän. Ämnet är teknikintensivt och behandlar cyklar, elcyklar och elsparkcyklar.

ATV- och motorcykelteknik

Skolverket föreslår att ämnet *ATV- och motorcykelteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar service, underhåll, felsökning och reparationer av ATV och motorcyklar, deras konstruktion och funktion samt deras olika tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ATV- och motorcykelteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ATV- och motorcykelteknik*. Dessa lärare kommer få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Cykelteknik

Skolverket föreslår att ämnet *cykelteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar cykelbranschen och dess olika verksamheter. Ämnet behandlar även cyklarnas konstruktion, funktion och användningsområden samt service, underhåll och reparationer av cyklar, elcyklar och elsparkcyklar samt deras tilläggsutrustningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *cykelteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *cykelteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Hjulutrustningsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *hjulutrustningsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar den teknik som berör fordons hjulutrustning och omfattar reparation och byte av däck, fälgar och hjul. Ämnet behandlar även material, arbetsmetoder, verktyg och andra hjälpmedel inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hjulutrustningsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hjulutrustningsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Husvagns- och husbilsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *husvagns- och husbilsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar service, underhåll och reparation av husvagnar och husbilar och deras tilläggsutrustning samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husvagns- och husbilsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *husvagns- och husbilsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i personbilar och lätta transportfordon. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *personbilar – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsverkstaden som arbetsplats. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av personbilar och lätta transportfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och

flerbränslefordonsteknik ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – service och underhållsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *personbilar – service och underhållsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – system och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparationer i olika system i fordon. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *personbilar – system- och diagnosteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning lastbilar och mobila maskiner samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *lastbilar och mobila maskiner* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen. Detta har bland annat inneburit att ämne *el- och hybridfordonsteknik* föreslås utgå och att det aktuella ämnesinnehållet föreslås integreras i alla ämnen inom området på i den utsträckning som det bedöms relevant. Skolverket identifierar ett behov av att branschen fortsätter att erbjuda yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik, detta eftersom teknikutvecklingen inom området fortsätter att utvecklas hela tiden.

Skolverket föreslår även ett nytt ämne som har efterfrågats av branschen och av vissa skolhuvudmän, ämnet *anläggningsmaskinsteknik*. Ämnet är teknikintensivt och behandlar olika anläggningsmaskiner och deras tilläggsutrustning.

Anläggningsmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *anläggningsmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar olika typer av tilläggsutrustningar och maskinstyrningssystem för anläggningsmaskiner. Ämnet behandlar även service, underhåll, felsökning, reparationer och kalibrering av maskinstyrningssystem och system i tilläggsutrustningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *anläggningsmaskinsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *anläggningsmaskinsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Bussteknik

Skolverket föreslår att ämnet *bussteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och enklare reparationer av bussar och vanligt förekommande tilläggsutrustningar samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bussteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bussteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Grönyte- och småmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *grönyte- och småmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av grönyte- och småmaskiner och deras olika redskap samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grönyte- och småmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grönyte- och småmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lantbruksmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av vanligt förekommande fordon och redskap som används i lantbruket samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lantbruksmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar och mobila maskiner – motorteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar motorers funktion och konstruktion samt felsökning och reparationer av motorer i lastbilar och mobila maskiner. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsverkstaden som arbetsplats. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av lastbilar och mobila maskiner. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i lastbilar. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar – system- och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparation i olika system i lastbilar. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar – reparations- och systemteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar – system- och diagnosteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – container och anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen container- och anläggningspåbyggnad på lastbilar med tillhörande system och utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar container och anläggning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen kranförsedd lastbilspåbyggnad för rundvirke med tillhörande utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar rundvirkestransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – skåp

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – skåp* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburna påbyggnadsskåp på lastbilar med tillhörande system och utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar skåp kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – skåp*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – tank och bulk

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – tank och bulk* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen tank- och bulkpåbyggnad med tillhörande utrustning på lastbilar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar tank och bulk kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mobila maskiner – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i mobila maskiner. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mobila maskiner – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mobila maskiner – system- och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mobila maskiner – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparation i olika system på mobila maskiner. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skogsbruksmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *skogsbruksmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av olika skogsbruksmaskiner och deras tilläggsutrustning samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsbruksmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsbruksmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Truckteknik

Skolverket föreslår att ämnet *truckteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar olika truckar och tilläggsutrustningar samt deras användningsområden. Ämnet behandlar även service, felsökning och reparationer av olika truckar och tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *truckteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *truckteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning fordonsskadeteknik och lackering samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Inriktningen *karosseri och lackering* föreslås byta namn till *fordonsskadeteknik och lackering* då det bedöms vara en mer modern och relevant benämning på den aktuella inriktningen. Utifrån Skolverkets bedömning kommer det föreslagna namnet på inriktningen göra inriktningens innehåll tydligare än i dag för avnämare, elever och skolhuvudmän. Benämningen fordonsskadeteknik öppnar för alla typer av fordon på ett tydligare och mindre begränsande sätt än i dag och möjliggör fördjupningar för olika fordonsslag inom utbildningen. Dessutom är benämningen mer vedertagen i branschen och därför även mer anpassad till framtida yrkesutövning. Skolverket ser dock att förslaget att ändra inriktningens namn leder till att enskilda huvudmäns tillstånd behöver revideras. Det

innebär även att alla skolhuvudmän behöver uppdatera sin egen information om utbildningen.

Ämnena inom inriktningen *fordonsskadeteknik och lackering* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och elevers framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. Syftet är att stärka elevernas möjlighet att vara anställningsbara på en modern fordonsskadeteknikverkstad eller fordonslackeringsverkstad efter slutförd utbildning. Detta har bland annat inneburit att innehållet från nuvarande ämnen, ämnet karosseriteknik och ämnet lackeringsteknik, har delats upp i flera ämnen och innehållet har dessutom omarbetats utifrån kunskapsbehoven. Skolverket identifierar ett behov av att branschen erbjuder yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik och specifikt inom hantering av skadade el- och hybridfordon. Skolverket föreslår utöver ovanstående ett nytt ämne som har efterfrågats av branschen och av vissa skolhuvudmän, ämnet fordonsskadeteknik – plastreparationer. Ämnet är efterfrågat och kan med fördel även läsas av elever inom inriktningen *personbilar* eller *lastbilar och mobila maskiner*. Ämnet behandlar olika plaster som finns i fordon, olika reparations- och sammanfogningsmetoder av plaster samt den utrustning som krävs.

Fordonslackering

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar våtlackering av fordonsdetaljer. Ämnet behandlar fordonslackeringsverkstaden som arbetsplats, arbetsprocessen för fordonslackering samt verktyg, utrustning och produkter som används.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonslackering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonslackeringsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackeringsteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 100 poäng och behandlar lackering av fordon och de olika arbetsmomenten vid uppbyggnad av lackskikten samt färglära, materiallära och skadeberäkning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonslackeringsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonslackeringsteknik – småreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackeringsteknik – småreparationer* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för småreparationer av lackerade ytor på fordon samt uppbyggnaden av lackskikt och efterbehandling.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonslackeringsteknik – småreparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadereparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadereparationer* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsskadereparationer av fordonsdetaljer. Ämnet behandlar fordonsskadeverkstaden som arbetsplats och arbetsprocessen för fordonsskadereparationer samt materiallära och produkter, verktyg och utrustning som används.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadereparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadeteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar diagnos och reparationer av chassi- och karosseriskador samt de arbetsmetoder, verktyg och utrustning som används i arbetet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadeteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadeteknik – plastreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för reparationer av olika typer av fordonsdetaljer i plast. Ämnet behandlar även olika plastmaterial och deras egenskaper samt verktyg och utrustning för plastreparationer.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Fordonsskadeteknik – småreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik – småreparationer* behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för småreparationer av mindre plåtskador på begränsade ytor på fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadeteknik – småreparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Inriktning transport samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *transport* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. I syfte att stärka elevernas möjlighet att vara anställningsbara så har ett flertal av de nya ämnena varit föremål för samråd med Transportstyrelsen. Syftet är att eleverna ska få möjlighet att tillgodogöra sig olika körkortsbehörigheter och yrkesförarkompetens för gods- eller persontransporter under sin utbildning. En del mindre lag- och förordningsändringar⁵⁰ har redan genomförts och Transportstyrelsens föreskrifter behöver därför revideras utifrån de nya ämnena som föreslås. Transportstyrelsens föreskrifter är föremål för en egen remiss.

Skolverket föreslår en uppdelning av innehållet i nuvarande godshanteringsämnen där truck, hjullastare och fordonsmonterad kran blir separata ämnen. Avsikten är att skapa en större flexibilitet för skolhuvudmännen och eleverna samt att underlätta lärarrekryteringen genom att ämnena blir mer tydligt avgränsade än motsvarande ämnen idag. Vidare föreslår Skolverket ett antal ämnen som syftar till att ersätta innehållet i nuvarande ämnen godstransporter, kursen godstransporter – specialisering. De aktuella ämnena, till exempel, *godstransporter – distribution och fjärr* föreslås nu avgränsas utifrån respektive typ av transport.

⁵⁰ Lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens, förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens och körkortsförordningen (1998:980).

Detta är till följd av att Skolverket har beslutat att inte ta fram ämnen med motsvarande specialiseringsmöjligheter samt att denna lösning med mer avgränsade ämnen utifrån olika godstransporttyper bedöms underlätta för yrkeslärare att bli behöriga i dessa ämnen.

Djurtransporter

Skolverket föreslår att ämnet *djurtransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga djurtransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av de djur som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar djurtransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurtransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Flygplatsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *flygplatsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar flygplatsen som arbetsplats och de olika verksamheter som förekommer på en flygplats. I ämnet behandlas även olika arbetsområden och arbetsuppgifter samt säkerhets- och miljöaspekter.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *flygplatsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *flygplatsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fordonskombinationer – godstransporter

Skolverket föreslår att ämnet *fordonskombinationer – godstransporter* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar yrkesmässiga vägtransporter av gods med fordonskombinationer. Det omfattar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonskombinationer – godstransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonskombinationer – persontransporter

Skolverket föreslår att ämnet *fordonskombinationer – persontransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga persontransporter med fordonskombinationer. Det omfattar dels förarutbildning för att framföra fordonskombinationer som används för persontransporter på väg, dels säker och trygg transport av passagerare och gods.

De lärare som idag är behöriga i ämnet *transportteknik* kommer att bli behöriga i det nya ämnet *fordonskombinationer – persontransporter*. Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonskombinationer – persontransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – fordonsmonterad kran

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – fordonsmonterad kran* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av kranar och olika lyftredskap. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar fordonsmonterad kran kommer att kunna bli behöriga att

undervisa i det nya ämnet *godshantering – fordonsmonterad kran*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – hjullastare

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – hjullastare* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av hjullastare och olika typer av lastbärare. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar hjullastare kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godshantering – hjullastare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – truck

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – truck* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av truckar och olika typer av lastbärare. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar truck kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godshantering – truck*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar yrkesmässig vägtransport av gods. Det behandlar dels förarutbildning på de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Godstransporter – anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – anläggning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga anläggningstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar anläggning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – container och återvinning

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – container och återvinning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga container- och återvinningstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar container och återvinning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – container och återvinning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – distribution och fjärr

Skolverket föreslår att Ämnet *godstransporter – distribution och fjärr* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga distributions- och fjärrtransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar distribution och fjärr kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – distribution och fjärr*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – skog

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – skog* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga skogstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar skog kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – skog*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – specialtransport

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – specialtransport* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga specialtransporter med mått eller vikt som avviker från vad som allmänt tillåts på väg. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för specialtransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar specialtransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – specialtransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – sug- och spolbil

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – sug- och spolbil* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga sug- och spolbilstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar sug- och spolbil kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – sug- och spolbil*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – tank och bulk

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – tank och bulk* behandlar yrkesmässiga tank- och bulktransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar tank och bulk kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – tank och bulk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och terminal

Skolverket föreslår att ämnet *lager och terminal* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och behandlar olika logistikflöden, kopplingar mellan olika transportslag och hanteringsmetoder samt hur samspelet mellan dessa påverkar gods- och varuflöden. I ämnet behandlas också rationell lager- och terminalhantering samt de krav och regelverk som är kopplade till yrkesmässig lager- och terminalhantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lager och terminal* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och terminal*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Persontransporter

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga persontransporter med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *persontransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *persontransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Persontransporter – beställningstrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – beställningstrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässig beställningstrafik med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt service och kundbemötande, säkerhet för passagerare och reseplanering.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – beställningstrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – beställningstrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – sjuktransport

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – sjuktransport* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar sjuktransporter. Det omfattar förarutbildning på fordon för sjuktransporter samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – sjuktransport* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – sjuktransport* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – skolskjutstrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga skolskjutstrafik. Det omfattar förarutbildning på fordon för skolskjutstrafik samt kommunikation, bemötande av barn och ungdomar och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – taxitrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – taxitrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässig taxitrafik. Det omfattar körning med fordon som används för taxitrafik samt service, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – taxitrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i det nya ämnet *persontransporter – taxitrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Snöfordon – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *snöfordon – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar arbete och verksamhet i en fordonsverkstad inrättad för pistmaskiner och snöskotrar. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av pistmaskiner och snöskotrar. I ämnet ingår också elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *snöfordonsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *snöfordon – service och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Yrkestrafik

Skolverket föreslår att ämnet *yrkestrafik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar yrkesmässiga vägtransporter inom områdena persontransporter och godstransporter. Det behandlar även fordon som används inom dessa transportverksamheter samt framförande av fordon i trafik och säker hantering av det som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *yrkestrafik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur fordons- och transportprogrammet

Fordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och ersättas av det nya ämnet *fordon och transport*. Mer information finns under rubriken ämnet *fordon och transport*.

El- och hybridfordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedöms vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordon och transport*, *personbilar – service och underhållsteknik*, *personbilar – reparations och systemteknik*, *personbilar – system- och diagnosteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*, *lastbilar – reparations och systemteknik*, *lastbilar – system- och diagnosteknik*, *mobila maskiner – reparations och systemteknik* och *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*.

Flerbränslefordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedöms vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordon och transport*, *personbilar – service och underhållsteknik*, *personbilar – reparations och systemteknik*, *personbilar – system- och diagnosteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*, *lastbilar – reparations och systemteknik*, *lastbilar – system- och diagnosteknik*, *mobila maskiner – reparations och systemteknik* och *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*.

Marinmotorteknik

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för framtiden inom fordons- och transportprogrammets branschområden.

Reseproduktion och marknadsföring

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för det framtida rekryteringsbehovet inom fordons- och transportprogrammets branschområden.

Service och bemötande

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för det framtida rekryteringsbehovet inom fordons- och transportprogrammets branschområden. Ämnesinnehåll som berör *service och bemötande* är integrerat i ett flertal yrkesämnen som föreslås inom programmet, såväl inom det programgemensamma ämnet som inom inriktnings- och programfördjupningsämnen inom respektive branschområde.

Specifika ämnen som endast kan läsas inom kommunal vuxenutbildning (yrkesförarutbildningarna)

Skolverket föreslår specifika vux-ämnen som ska ingå i yrkesförarutbildningarna inom kommunal vuxenutbildning. Dessa ersätter nuvarande specifika vux-kurser och innehållet har därmed moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. Skolverket föreslår också ett förkunskapskrav om körkortsbehörighet B (personbil) till ämnet *yrkestrafik – vux*. Förkunskapskravet är utformat på samma vis för nuvarande kurs *yrkestrafik – vux* som nu ersätts genom ämnet *yrkestrafik – vux*. Syftet är att möjliggöra för eleverna att tillgodogöra sig olika körkortsbehörigheter och yrkesförarkompetens för gods- eller persontransporter under sin utbildning. Aktuella ämnen har varit föremål för samråd med Transportstyrelsen och ämnena medger en förkortad grundutbildning för yrkesförarkompetens⁵¹ tillsammans med andra ämnen⁵² inom de sammanhållna yrkesförarutbildningarna för buss eller lastbil alternativ lastbil med släp. En del mindre lag- och förordningsändringar har redan genomförts medan Transportstyrelsens föreskrifter behöver revideras utifrån de nya ämnena som föreslås. Transportstyrelsens föreskrifter är föremål för en egen remiss.

Yrkestrafik – vux

Skolverket föreslår att ämnet *yrkestrafik – vux* behandlar yrkesmässiga vägtransporter inom områdena persontransporter och godstransporter. Det behandlar även fordon som används i olika transportverksamheter och framförande av fordon i trafik samt säker hantering av det som transporteras. Förkunskapskrav för att få delta i ämnet är att eleven har körkort med behörigheten B.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *yrkestrafik – vux*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnet godstransporter – vux

Ämnet *godstransporter – vux* behandlar yrkesmässig vägtransport av gods. Det behandlar dels förarutbildning på de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

⁵¹ 4 kap. 2 § lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

⁵² Ämnet godshantering – truck eller godshantering – hjullastare samt ämnet godstransporter – distribution och fjärr eller godstransporter – anläggning eller godstransporter – skog eller godstransporter – container och återvinning eller godstransporter – tank och bulk eller godstransporter – specialtransport eller godstransporter – sug- och spolbil eller godstransporter – djur och fordonskombinationer – godstransporter.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* i kommunal vuxenutbildning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – vux* i kommunal vuxenutbildning. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnet persontransporter – vux

Ämnet *persontransporter – vux* behandlar yrkesmässiga persontransporter med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *persontransporter* i kommunal vuxenutbildning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *persontransporter – vux* i kommunal vuxenutbildning. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör- och stylistprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att hantverksprogrammet upphör från och med 1 juli 2025 och myndigheten har därför den 16 september 2022 redovisat till Regeringskansliet förslag på hur hantverksprogrammets nuvarande utbildningsinnehåll för samtliga inriktningar kan tas omhand inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. I regeringsredovisningen föreslår Skolverket att nuvarande inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist på hantverksprogrammet blir ett nytt nationellt program med namnet frisör- och stylistprogrammet. Programmet föreslås ha de tre inriktningarna *barberare*, *frisör* och *hår- och makeupstylist*. Huruvida Skolverkets förslag till regeringen, som remitterades våren 2022, genomförs beror på om regeringen beslutar att gå vidare med förslaget. I denna remiss utgår Skolverket från förslaget i regeringsredovisningen och föreslår därmed programstruktur samt ämnesplaner för det föreslagna nya programmet frisör- och stylistprogrammet.

Ämnena *entreprenörskap* och *hårvård och salongs-kunskap* föreslås bli programgemensamma ämnen för frisör- och stylistprogrammet. Det nya ämnet *entreprenörskap* motsvarar det nuvarande ämnet *entreprenörskap* på hantverksprogrammet. Det föreslagna programgemensamma ämnet *hårvård och salongs-kunskap* innehåller kunskaper samt tekniker och metoder som är gemensamma inom programmets alla inriktningar. Det innebär bland annat att ämnets syfte, mål och betygskriterier specifikt beskriver yrkeskunskaper som programmet utbildar för. Vad undervisningens ska omfatta blir tydligare konkretiserat för läraren och resultatet blir en tydligare styrning i undervisningen, vilket bör bidra till en ökad likvärdighet i undervisningen och även en ökad likvärdighet i bedömning och betygsättning.

Frisör- och stylistprogrammet föreslås bestå av tre inriktningar:

- *frisör*
- *barberare*
- *hår- och makeupstylist*.

Inom inriktningarna föreslås omfattningen av poäng i yrkesämnena vara högre än de 100 poängen i nuvarande inriktning *frisör, barberare och hår- och makeupstylist* på dagens hantverksprogram. Det innebär att poängomfattningen ökar inom respektive inriktning och därmed blir obligatoriska för huvudman att anordna.

Skolverket föreslår en viss skillnad i poängomfattningen för yrkesämnena mellan *barberare* och *frisör*. De arbetsmoment som arbetsgivarna efterfrågar inom barberaryrket har en mindre omfattning än arbetsmoment inom frisöryrket. Detta visar sig bland annat i

branschens yrkesprov och därför finns en skillnad i poängomfattning mellan yrkesämnena inom barberare och frisör.

Ämnesplaner på frisör- och stylistprogrammet

Barberare – teknik

Skolverket föreslår att ämnet *barberare – teknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande som barberare. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande barberarkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Ämnet finns i sin helhet under inriktningen *barberare*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom barberaryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *barberare – teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Barberare – fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *barberare – fördjupning* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *barberare – teknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och barberarbearhandlingar på kunder samt utföra moment inom yrkesprovet. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande barberarkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1 och 2 finns under inriktningen *barberare* och nivå 3 och 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom barberaryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *barberare – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – behandling

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – behandling* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *frisör – teknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och frisörbearhandlingar på kunder. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1, 2 och 3 finns under inriktningen *frisör* och nivå 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör – behandling*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – fördjupning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *frisör – fördjupning*, nivå 3. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak vidareutveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och frisörbearhandlingar på kunder samt utföra moment inom yrkesprov. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Hela ämnet finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – teknik

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – teknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande inom frisör. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Ämnet finns i sin helhet under inriktningen *frisör*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör - teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårstyling och makeupteknik

Skolverket föreslår att ämnet *hårstyling och makeupteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande inom hårstyling och makeup. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Hela ämnet återfinns i inriktningen *hår- och makeupstylist*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hårstyling och makeupteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hår- och makeupstylist

Skolverket föreslår att ämnet *hår- och makeupstylist* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårstyling och makeupteknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra hårstyling och makeup på kunder och modeller. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1, 2 och 3 finns under inriktningen *hår- och makeupstylist* och nivå 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hår- och makeupstylist*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårstylist och makeupartist

Skolverket föreslår att ämnet *hårstylist och makeupartist* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hår- och makeupstylist*, nivå 3. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak vidareutveckla sin förmåga att utföra hårstyling och makeup på kunder och modeller samt utföra moment som ingår inom yrkesprovet. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Ämnet finns i sin helhet i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hårstylist och makeupartist*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårvård och salongs-kunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hårvård och salongs-kunskap* omfattar nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng och är ett nytt programgemensamt ämne. Det centrala innehållet i nivå 1

består av yrkenas gemensamma grundkunskaper och tekniker. Nivå 2 kan riktas mer yrkesspecifikt mot respektive yrkesområde, barberare, frisör eller makeupstylist. Nivå 2 i ämnet *hårvård och salongskunskap* kan med fördel läsas parallellt med respektive yrkesområdets andra yrkesämnen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom något av yrkesområdena frisör, barberare eller hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behörighet i det nya ämnet *hårvård och salongskunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur frisör- och stylistprogrammet

Ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* är programgemensamma ämnen på dagens hantverksprogram och läses av samtliga elever på programmet, till exempel de som går inriktningen *frisör, barberare och hår- och makeupstylist*. Ämnena föreslås utgå men det centrala innehåll som är relevant för det nya programmet återfinns i de nya yrkesspecifika ämnesplanerna. I denna remiss redogör vi för hur ändringarna påverkar lärare som undervisar elever som läser till frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Att dessa ämnen utgår påverkar dock även andra lärare, det vill säga lärare som idag undervisar i ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* för elever som läser hantverksprogrammets inriktningar *finsnickeri, florist, textil design* och *övriga hantverk*. Enligt Skolverkets förslag till regeringen den 16 september 2022 ska dessa inriktningar kunna bli riksrekryterande utbildningar med eget examensmål, om en huvudman ansöker och får tillstånd om att få bedriva en sådan utbildning. Skolverket planerar att ta fram nya yrkesämnen för yrkesområdena finsnickeri, florist och även för utbildningar inom dagens inriktning *övriga hantverk* som bedöms kunna ges som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål såsom guldsmed. I de ämnena kommer det centrala innehållet från dagens ämnen *hantverk* och *hantverkskunskap* som är relevant för respektive yrkesområde återfinnas i de nya yrkesspecifika ämnesplanerna. Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämnen *hantverk* och *hantverkskunskap* ska kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation på samma sätt som redovisas för lärare inom utbildningar till frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Ämnesplaner för de hantverksutbildningar som inte ingår i frisör- och stylistprogrammet remitteras vid tredje remissomgången som är vid årsskiftet 2023/2024. Ämnesplaner inom inriktningen *textil design* återfinns under estetiska programmet. Detta eftersom Skolverket föreslår till regeringen att inriktningen flyttas till estetiska programmet. Inriktningen *textil design* kan även bli föremål för riksrekryterande utbildning med eget examensmål. Då kommer ytterligare yrkesämnen att tas fram på samma sätt som beskrivits ovan.

Beskrivning av eventuella alternativa lösningar

Förslaget i sin helhet och motiveringen till förslagen gällande nuvarande hantverksprogram kan läsas i Skolverkets redovisning till regeringen.⁵³

Försäljnings- och serviceprogrammet

Programstruktur

Försäljnings- och serviceprogrammet har inga inriktningar varför denna text endast handlar om ämnen inom den programgemensamma delen och programfördjupningen.

Det ska vara möjligt för eleverna att fördjupa sig ytterligare i de ämnen som ingått i den programgemensamma delen (*entreprenörskap, försäljning och kundservice, handel och information och kommunikation*), men det ska också vara möjligt att läsa nya ämnen som kan bredda utbildningen för eleverna, till exempel *administration, besöksnäringen, exponering, färskvaror och*

⁵³ Skolverket uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet. Se avsnitt 3.4 sidan 56 i regeringsredovisningen gällande förslag på åtgärder som rör hantverksprogrammet. Dnr: 2022:263

delikatesser, godshantering, inköp, logistik och personaladministration. Förslaget innehåller också ämnen som *företagsekonomi, ledarskap och organisation, möten och event* samt *moderna språk* för att ge möjlighet till en breddad utbildning.

Ämnesplaner utan större förändringar

Affärskommunikation, 1 nivå, 100 poäng

Försäljning och kundservice, 4 nivåer om 100 poäng vardera

Information och kommunikation, 2 nivåer om 100 poäng vardera

Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen *affärskommunikation, försäljning och kundservice* och *information och kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnen med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnesplaner på försäljnings- och serviceprogrammet

Administration

Skolverket föreslår att ämnet *administration* delas upp i två nya ämnen, *administration*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng samt *personaladministration*, nivå 1, 100 poäng. Kurserna *administration specialisering* och *receptions- och konferensservice* utgår. Kursen *administration specialisering* utgår då innehållet i kursen återfinns i andra ämnen såsom *administration, information och kommunikation* samt *personaladministration*. Kursen *receptions- och konferensservice* ersätts av ämnet *möten och event*, nivå 1, 100 poäng från hotell- och turismprogrammet och återfinns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *administration* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *administration* respektive *personaladministration*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *administration* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *administration*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Exponering

Skolverket föreslår att ämnet *exponering* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng är ett nytt ämne och ersätter tidigare ämnet *utställning och design*. Ämnet *exponering* speglar bättre branschens behov och gör det tydligare vad ämnets innehåll ska bestå av.

Ämnet *exponering* kommer att finnas i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *utställningsdesign* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *exponering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Handel

Skolverket föreslår att ämnet *handel* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av en delning av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 och 2 finns i den programgemensamma delen och nivå 3 i programfördjupningen

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela

nuvarande ämne i tre nya ämnen, *handel*, *handel och hållbar utveckling* respektive *praktisk marknadsföring*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *handel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Handel och hållbar utveckling

Skolverket föreslår att ämnet *handel och hållbar utveckling*, består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 i ämnet finns i den programgemensamma delen och nivå 2 i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i tre nya ämnen, *handel*, *handel och hållbar utveckling* respektive *praktisk marknadsföring*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *handel och hållbar utveckling*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Inköp

Skolverket föreslår att ämnet *inköp* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *inköp och logistik*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *inköp och logistik* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *inköp* respektive *logistik*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *inköp*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Logistik

Skolverket föreslår att ämnet *logistik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *inköp och logistik*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *inköp och logistik* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *inköp* respektive *logistik*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logistik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Personaladministration

Skolverket föreslår att ämnet *personaladministration* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *administration*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *administration* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *administration* respektive *personaladministration*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *administration* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *personaladministration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Praktisk marknadsföring

Skolverket föreslår att ämnet *praktisk marknadsföring* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 i ämnet finns i den programgemensamma delen och nivå 2 i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *handel* respektive *praktisk marknadsföring*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *praktisk marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hotell- och turismprogrammet

Programstruktur

Hotell- och turismprogrammet har inga inriktningar varför denna text endast handlar om programfördjupningen. Skolverket föreslår att det för den enskilda skolan kommer det finnas 500 poäng från programfördjupningen för att anpassa utbildningen till lokala behov och efterfrågan från arbetsliv och eleverna. Till det kommer elevernas individuella val om 200 poäng.

Det ska vara möjligt för eleverna att fördjupa sig ytterligare i de ämnen som ingått i det programgemensamma blocket (*hållbar turism, logi och värdskap, möten och event och resor och destinationer*), men det ska också vara möjligt att läsa nya ämnen specifika för branschen, till exempel *frukost- och bufféserving, barteknik och ansvarfull alkoholserving, eventteknik, marknadsföring inom besöksnäringen och våningsservice*. Skolverkets förslag innehåller också ämnen som *företagsekonomi, ledarskap och organisation, moderna språk och praktisk psykologi*, för att ge möjlighet till en utvidgad utbildning.

Skolverket menar att förslaget dels ger eleverna en likvärdig grundutbildning om 900 programgemensamma poäng som är densamma för alla elever på programmet, dels en möjlighet att anpassa utbildningen till eleven och till lokal efterfrågan.

Ämnesplaner på hotell- och turismprogrammet

Aktiviteter och upplevelser

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *aktiviteter och upplevelser* som består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delning av det befintliga ämnet *aktiviteter och värdskap*. Ämnet är förlagt till programfördjupningen.

Det har länge funnit ett behov av ett ämne med ett ganska öppet innehåll som går att anpassa till lokala och regionala förutsättning för skolorna. Ämnet ger också möjlighet till individuell anpassning utifrån varje elevs intresse för olika aktiviteter och upplevelser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *aktiviteter och upplevelser*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Besöksnäringen

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *besöksnäringen* som består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av en delning av ämnet *aktiviteter och värdskap*. Ämnet finns i den programgemensamma delen.

Ämnet *besöksnäringen* är grunden i utbildningen på hotell- och turismprogrammet. Några av de andra ämnena föreslås ”bygga på” ämnet *besöksnäringen* för att ge eleverna ett gemensamt avstamp i utbildningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *besöksnäringen*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frukost- och bufféserving

Skolverket föreslår att ämnet *frukost- och bufféserving* består av nivå 1, 100 poäng. Idag finns kursen *frukost- och bufféserving* under ämnet *serveringskunskap*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen. Nuvarande kurs läses främst av elever på hotell- och turismprogrammet. Ämnet *frukost- och bufféserving* kan inte ingå i ämnet *serveringskunskap* eftersom ämnet *frukost- och bufféserving* behöver egna betygskriterier.

Genom att skapa det nya ämnet *frukost- och bufféserving* kommer elever på hotell- och turismprogrammet även fortsättningsvis att kunna läsa ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *frukost- och bufféserving*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hållbar turism

Skolverket föreslår att ämnet *hållbar turism* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Den nuvarande kursen *hållbar turism* finns i ämnesplanen *reseproduktion och marknadsföring* men föreslås i stället bli ett eget ämne. Nivå 1 läses programgemensamt och nivå 2 återfinns i programfördjupningen.

Hållbarhetsfrågor är något av det viktigaste inom besöksnäringen och att inte erbjuda eleverna ett ämne inom detta område vore att missa en kärnverksamhet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reseproduktion och marknadsföring* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hållbar turism*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Logi och värdskap

Skolverket föreslår att ämnet *logi och värdskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nuvarande ämnet *reception* byter namn till *logi och värdskap*.

Eleverna på programmet läser *logi och värdskap*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt och nivå 3 återfinns i programförändringen.

Ämnet får ett delvis nytt kunskapsområde för att visa att ämnet innehåller mer än receptionsarbete. Skolverket föreslår att eleverna läser två nivåer programgemensamt.

Nuvarande fyra kurser i ämnet *reception* ingår i det nya ämnet *logi och värdskap* som kommer ha tre nivåer. Ämnesplanen föreslås inte kunna ingå i examen tillsammans med ämnet *service och bemötande* eftersom en central del av ämnet *logi och värdskap* är just service och bemötande.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reception* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logi och värdskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Marknadsföring inom besöksnäringen

Skolverket föreslår att ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurser *marknadsföring och försäljning* och *reseproduktion och försäljning*. Det nya ämnet kommer återfinnas i programförändringen.

Marknadsföring är viktigt inom besöksnäringen och därför skapas det nya ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen*. Ämnet får också ett namn som tydligt visar att det är just marknadsföring inom besöksnäringen till skillnad från till exempel handeln. Begreppet reseproduktion får inte samma fokus i det nya ämnet eftersom det är först i eftergymnasial utbildning som eleverna förväntas lära sig och kunna något om detta.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reseproduktion och marknadsföring* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Möten och event

Skolverket föreslår att ämnet *möten och event* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Nuvarande ämnesplan *konferens och evenemang* byter namn till *möten och event*. Eleverna på programmet läser *möten och event*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt medan nivå 3 återfinns i programförändringen. *Möten och event* föreslås inte kunna ingå i examen tillsammans med ämnet *service och bemötande*.

Ämnet byter namn eftersom branschen mer och mer använder begreppen möten och event i stället för konferens och evenemang. Att ändra namnet visar också att möten och event kan ske på andra ställen än en konferensanläggning (på till exempel ett hotell). En stor del av besöksnäringen består av möjligheten att mötas och därför föreslår Skolverket att eleverna läser två nivåer programgemensamt.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *konferens och evenemang* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *möten och event*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Resor och destinationer

Skolverket föreslår att ämnet *resor och destinationer* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *resor och destinationer* är en sammanslagning av flera kurser i nuvarande hotell- och turismprogram. Dessa kurser är *guide och reseledare*, *turistbyråservice*, *värdskap på resmålet* från nuvarande ämne *aktiviteter och värdskap* samt kursen *resmål och resvägar* från ämnet *reseproduktion och marknadsföring*. Eleverna på programmet läser *resor och destinationer*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt och nivå 3 återfinns i programförändringen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskep* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *resor och destinationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Städservice

Skolverket föreslår att ämnet *städservice* består av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet *städservice* motsvaras av dagens ämne *rengöringservice* och läses inom vuxenutbildningen. Ämnesplanen läses ofta i kombination med SFI och blir ett första steg in på svensk arbetsmarknad för målgruppen. Namnet föreslås byta namn från *rengöringservice* till *städservice* för att underlätta förståelsen för målgruppen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *rengöringservice* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *städservice*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Våningsservice

Skolverket föreslår att ämnet *våningsservice* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Skolverket föreslår att ämnet omfattar två nivåer om 100 poäng per nivå i stället för nuvarande tre kurser. Det centrala innehållet i nuvarande ämnesplans tre kurser har anpassats till två nivåer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *våningsservice* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *våningsservice*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industritekniska programmet

Programstruktur

Skolverket föreslår att behålla de fyra inriktningarna, *driftsäkerhet och underhåll*, *processteknik*, *produkt och maskinteknik* samt *svetsteknik*. Svetsteknik ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 400 poäng till 600 poäng.

Inriktning driftsäkerhet och underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *driftsäkerhet*, nivå 2 läggs in i inriktningen. Kursen *underhåll – driftsäkerhet 1* utgår, men innehållet finns kvar fördelat i det programgemensamma ämnet *driftsäkerhet*, nivå 1 samt i inriktningsgemensamma ämnen. Ämnet *underhåll och automation*, nivå 1 läggs till i inriktningen. Ämnet *mekaniskt underhåll*, nivå 1 läggs till i inriktningen. *Avhjälpande underhåll* utgår men innehållet finns kvar, fördelat i övriga inriktningsgemensamma ämnen. *Underhåll – lager och smörjteknik* utgår men innehållet finns kvar i ämnet *mekaniskt underhåll*. *Underhåll – elteknik* finns kvar.

Det nationella programrådet har förordat att kunskaper inom automation och el behöver förstärkas inom inriktningen på grund av elektrifieringen av industrin. Därför förstärks det programgemensamma innehållet med ett nytt ämne i underhåll och automation. I delningen av ämnet *driftsäkerhet och underhåll* har flera nya ämnen skapats, bland annat ett nytt sammanhängande ämne i *mekaniskt underhåll*, där bland annat *lager och smörjteknik* ingår.

Inriktning processteknik

Skolverket föreslår att ämnet *produktionskunskap* ersätts av *industriell produktion*, nivå 2 i inriktningen. *Industritekniska processer*, nivå 1 läggs till i inriktningen men med ett uppdaterat innehåll. *Industritekniska processer*, nivå 2 samt *produktionsutrustning*, nivå 2 finns kvar i inriktningen. Inriktningen förstärks med kunskaper inom industriell produktion och industritekniska processer.

Inriktning produkt och maskinteknik

Skolverket föreslår att ämnena *produktionsutrustning, nivå 2* och *produktutveckling* nivå 1 finns kvar i inriktningen. *Datorstyrd produktion*, nivå 1 finns kvar med uppdaterat innehåll.

Inriktning svetsteknik

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma ämnen ökar från 400 poäng till 600 poäng. *Svets grund* finns kvar men byter namn till *svetsteknik, nivå 1*. Tillverkningsunderlag finns kvar. *Produktutveckling* utgår på inriktningen. *Svetsmetod MMA*, nivå 1 läggs in i inriktningen. *Svetsmetod MIG/MAG* läggs in i inriktningen. *Svetsmetod TIG* läggs in i inriktningen. *Materialkunskap* läggs in i inriktningen. *Kälsvets 1* utgår.

Genom att utöka antalet inriktningsgemensamma ämnena får eleverna en mer likvärdig och bred grund. Eleven kan bli mer rörlig på arbetsmarknaden och inte lika beroende av regionala behov. Eleven får också en bredare grundkompetens med baskunskaper i de tre vanligaste metoderna MMA, MIG/MAG och TIG. Skolverket anser att kunskaper om material är viktigt inom svetsteknik. De kunskaper som eleverna behöver inom *produktutveckling* får de med sig i det programgemensamma ämnet *industriell produktion*.

Ämnesplaner på industritekniska programmet

Automatiserade system

Skolverket föreslår att ämnet *automatiserade system* består av nivå 1, 100 poäng. Dagens ämne har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsreformen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *automatiserade system* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *automatiserade system*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Cam

Skolverket föreslår att ämnet *cam* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och är ett nytt ämne som består av innehåll från kursen *cad/cam* i ämnet *datorstyrd produktion* men med fokus på enbart cam. Skälet är bland annat att det nationella programrådet har förordat ett ämne som enbart behandlar cam.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *datorstyrd produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *cam*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Datorstyrd produktion

Skolverket föreslår att ämnet *datorstyrd produktion* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng, nivå 3, 100 poäng och nivå 4, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsreformen. Bedömningen gjordes att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 400 poäng, då innehållet som behandlar cam blir ett eget ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *datorstyrd produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *datorstyrd produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Distribuerade styrsystem

Skolverket föreslår att ämnet *distribuerade styrsystem* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne där innehållet kommer från ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* och kurserna *programmerbara styrsystem* och *distribuerade styrsystem*, som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *distribuerade styrsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Driftsäkerhet

Skolverket föreslår att ämnet *driftsäkerhet*, är ett nytt programgemensamt ämne. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*. Ämnet har två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa *driftsäkerhet*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Grafisk produktion

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk produktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng har uppdaterats och finns kvar i programfördjupningen. Bedömningen gjordes att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 300 poäng. För att få en tydlig progression i ämnet har innehållet fördelats på två nivåer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grafisk produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriell elmotorstyrning

Skolverket föreslår att ämnet *industriell elmotorstyrning* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer från ämnet *installationsteknik* och kursen *elmotorstyrning* som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell elmotorstyrning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriell mätteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industriell mätteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *produktionsutrustning*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell mätteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriell produktion

Skolverket föreslår att ämnet *industriell produktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt programgemensamt ämne med innehåll från ämnet *produktionskunskap* som utgår som ämne och *industritekniska processer* som utgår som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell produktion*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Industriella interna transporter

Skolverket föreslår att ämnet *industriella interna transporter* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Ämnet består av innehållet från kursen *interna transporter* som ingår i det nuvarande ämnet *produktionsutrustning*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriella interna transporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriteknisk fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *industriteknisk fördjupning* består av nivå 1, 100 poäng, och finns kvar i programfördjupningen. Nuvarande kurser i ämnet *industriteknisk fördjupning* har slagits ihop till en nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriteknisk fördjupning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriteknisk fördjupning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industritekniska processer

Skolverket föreslår att ämnet *industritekniska processer* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen. Då kursen *industritekniska processer* utgår som programgemensam kurs, flyttas innehållet från den kursen till det nya programgemensamma ämnet *industriell produktion*. Utifrån detta har innehållet i det nya ämnet *industritekniska processer* justerats och bedömningen gjorts att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industritekniska processer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industritekniska processer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Laboratorieteknik

Skolverket föreslår att ämnet *laboratorieteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som kurs i *produktionsutrustning*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *laboratorieteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lås- och passerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lås- och passerteknik* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng och är ett befintligt ämne som finns i programfördjupningen. Ämnet utökas i antal poäng och blir ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lås- och passerteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lås- och passerteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Låsinstallation

Skolverket föreslår att ämnet *låsinstallation* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnena *larm- och säkerhetsteknik* och kursen *låsteknik i ämnet lås- och passerteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lås- och passerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *låsinstallation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Materialteknik

Skolverket föreslår att ämnet *materialteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Det tidigare ämnet *materialkunskap* har bytt namn till *materialteknik*. Ämnet har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *materialkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *materialteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mekaniskt underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *mekaniskt underhåll* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Innehållet ingår till viss del idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll* men har nu förts samman i ett underhållstekniskt ämne. Ämnet har två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mekaniskt underhåll*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Människan i industrin

Skolverket föreslår att ämnet *människan i industrin* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen och finns kvar som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *människan i industrin* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människan i industrin*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mät- och reglerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mät- och reglerteknik* består av nivå 1, 100 poäng som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* och kursen *mät- och reglerteknik* som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mät- och reglerteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Original, reproduktion och prepress

Skolverket föreslår att ämnet *original, reproduktion och prepress* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnet *grafisk kommunikation* och kursen *original, reproduktion och prepress* som stryks från Estetiska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grafisk produktion* eller *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *original, reproduktion och prepress*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Produktionsutrustning

Skolverket föreslår att ämnet *produktionsutrustning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng, nivå 3, 100 poäng och nivå 4, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen och finns kvar som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktionsutrustning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Sammanfogning

Skolverket föreslår att ämnet *sammanfogning* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *sammanfogningsteknik*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *sammanfogning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod MIG/MAG

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod MIG/MAG* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod MIG/MAG*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod MMA

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod MMA* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod MMA*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod TIG

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod TIG* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod TIG*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *svetsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *sammanfogningsteknik* under namnet *svets grund*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetssteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tillverkningsunderlag

Skolverket föreslår att ämnet *tillverkningsunderlag* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *tillverkningsunderlag* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *tillverkningsunderlag*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tillämpat underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *tillämpat underhåll* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Skolverket har fått signaler från bransch, lärare och skolledare att det finns ett behov av ett underhållsämne som går att tillämpa inom olika typer av industritekniska områden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpat underhåll*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll – automation

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll – automation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne i inriktningen *driftsäkerhet och underhåll*. Innehållet kommer ifrån nuvarande ämne *automatiserade system* och *kursen avhjälpan och förebyggande underhåll* men är nu sammanfört i ett underhållstekniskt ämne för att möjliggöra en fördjupning för underhåll kopplat till automatiserad utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll – automation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll – elteknik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll – elteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*, *underhåll – elteknik*, *underhåll mekatronik* och *underhåll – produktionsmekanik* men är nu sammanfört till ett underhållstekniskt ämne med fokus på elteknik.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektroteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll – elteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll hydraulik och pneumatik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll hydraulik och pneumatik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*, *underhåll hydraulik och pneumatik*, *underhåll hydraulik* och *underhåll pneumatik* men har nu förts samman i ett underhållstekniskt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll hydraulik och pneumatik*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Underhåll pumpteknik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll pumpteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kursen *underhåll – pumpteknik* i ämnet *driftsäkerhet och underhåll* men har nu sammanförts till ett underhållstekniskt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll pumpteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Verktygsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *verktygsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne. Innehållet kommer från nuvarande ämne *produktionsutrustning* och kursen *verktygskunskap*. Det nya ämnet får namnet *verktygsteknik* i stället för *verktygskunskap*. Ämnet byter namn för att det ska bli tydligare att det handlar om tillverkning av verktyg.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *verktygsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur industritekniska programmet

Kurser i ämnena *biologi – naturbruk*, *fordonsteknik*, *husbyggnad*, *hälsa*, *lackeringsteknik*, *mekatronik*, *mät- styr och reglerteknik* samt *skogsproduktion* utgår.

Ämnet *driftsäkerhet och underhåll* stryks och delas upp i nya ämnen inom driftsäkerhet och underhåll: *Driftsäkerhet*, två nivåer, *mekaniskt underhåll*, två nivåer, *underhåll – automation*, två nivåer, *underhåll hydraulik och pneumatik*, två nivåer, *underhåll pumpteknik*, två nivåer, *underhåll – elteknik*, tre nivåer och *tillämpat underhåll*, en nivå.

Ämnet *driftsäkerhet och underhåll* består av 13 olika kurser. Att göra dessa till ett enda stort ämne är inte möjligt då det måste finnas möjlighet att inrikta sig på olika typer av underhåll. Enligt nationella programrådet, lärare och huvudmän finns ett ökat behov inom området. Därför har en del av de nya ämnena fler nivåer än nuvarande kurser. Det finns även ett behov av ett ämne inom *underhåll – automation*.

Innehåll från ämnet *mekatronik* samt *mät-, styr- och reglerteknik* ingår i nya ämnen på industritekniska programmet. Kursen *mångbruk av skog* samt kurser i ämnet *livsmedelskunskap* utgår, eftersom ingen elev på industritekniska programmet har läst kurserna sedan 2015. Skolverket gör därför bedömningen att ämnet bör utgå. *Larm- och säkerhetsystem* utgår och ersätts av nya ämnen inom låsteknik.

Ämnet *sammanfogningsteknik* utgår och bildar i stället nya ämnen inom sammanfogningsteknik: *Sammanfogning*, en nivå, *svetsmetod MIG/MAG*, sex nivåer, *svetsmetod MMA*, 6 nivåer, *svetsmetod TIG*, 6 nivåer och *svetsteknik*, 2 nivåer. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Nya ämnen har skapats utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG med sex nivåer i varje ämne. Även kursen *svets grund* och kursen *sammanfogning* har blivit ett eget ämne.

Naturbruksprogrammet

Programstruktur

Naturbruksprogrammet har nyligen genomgått en omarbetning där såväl examensmål som programstruktur och antalet inriktningar förändrats. Programmet är nu avsevärt mycket tydligare och mer logiskt uppbyggt än tidigare med de sex inriktningarna *djurrvård*,

hästhållning, lantbruk, naturturism, skogsbruk och trädgård. Några ytterligare förändringar på programnivå eller inriktningarnas egentliga innehåll och omfattning är därför inte aktuella.

De justeringar som ändå görs är i huvudsak konsekvensförändringar utifrån ett införande av ämnesbetyg och vissa anpassningar efter till exempel teknik- eller branschutveckling och ett behov av att göra vissa av de nuvarande kurserna mer inriktningsspecifika och kopplade mer mot karaktärsämnena än den relativt generella karaktär de har idag. Detta gäller i första hand de kurser som ryms inom ämnet *biologi – naturbruk* samt kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som dessutom anses vara alltför lika varandra.

Inriktning djurvård

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 500 poäng. Ämnet *sällskapsdjur* finns kvar som inriktningsgemensamt och utökas till 200 poäng. Ämnet *djur* delas i flera ämnen där *sällskapsdjur* finns kvar som inriktningsgemensamt med första nivån om 100 poäng. De nuvarande kurserna *djuren i naturbruket* och *djurhållning* slås ihop och utgör grunden i det nya inriktningsgemensamma ämnet *djurhållning – sällskapsdjur* om 100 poäng. Ämnet *hundkunskaps* första nivå om 100 p tillkommer som inriktningsgemensamt ämne medan ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning hästhållning

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnet *hästkunskap* utökas till 300 inriktningsgemensamma poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* men poängomfattningen behålls. Ämnet *ridning och körning* delas i ämnena *ridning* respektive *körning med häst* där de första nivåerna om 100 poäng blir inriktningsgemensamma. Ämnet *djurhållning* ersätts av det nya mer hästspecifika ämnet *djurhållning – häst*. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning lantbruk

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnena *lantbruksdjur* och *växtodling* behålls som inriktningsgemensamma men den sistnämnda utökas med 100 poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* och utökas med 100 poäng. Ämnena *djuren i naturbruket* samt *naturbrukets byggnader* ersätts av de nya ämnena *djurhållning – lantbruksdjur* respektive *byggnadsunderhåll inom naturbruk* om 100 poäng var. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning naturturism

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 600 poäng. Ämnet *naturturism* utökas till 300 poäng medan ämnet *mångbruk av skog* utgår. Den nuvarande kursen *terrängtransporter* bryts ut ur ämnet *skogsmaskiner* och blir inriktningsgemensamt ämne om 100 poäng. *Motor och röjmotorsåg* 100 poäng kvarstår som inriktningsgemensamt. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår och ersätts av det nya ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer*.

Inriktning skogsbruk

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnet *motor och röjmotorsåg* kvarstår som inriktningsgemensamt med 100 poäng. Ämnet *mångbruk av skog* utgår. *Terrängtransporter* bryts ut ur ämnet *skogsmaskiner* och båda blir inriktningsgemensamma ämnen om 100 poäng. Ämnet *skogproduktion* kvarstår om 200

poäng och ämnet *skogsvård* tillkommer med 200 poäng. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning trädgård

Skolverket föreslår att antalet inriktningssammansatta poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnena *växtkunskap, trädgårdsanläggning* och *skötsel av utemiljöer* kvarstår med oförändrad poängomfattning. Ämnet *trädgårdsodling* utökas till 200 poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* men poängomfattningen behålls. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Ämnen på naturbruksprogrammet

Bevarandebiologi

Skolverket föreslår att ämnet *bevarandebiologi* består av nivå 1, 100 poäng och bygger på nuvarande kursen *bevarandebiologi* och vissa andra delar av ämnet *biologi – naturbruk*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biologi – naturbruk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bevarandebiologi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Biodling

Skolverket föreslår att ämnet *biodling* består av nivå 1, 100 poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Byggnadsunderhåll inom naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsunderhåll inom naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng som bygger på den gamla kursen *byggnadsunderhåll* och fokus på underhåll har förstärkts.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *naturbrukets byggnader* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsunderhåll inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djur för forskningsändamål

Skolverket föreslår att ämnet *djur för forskningsändamål* består av nivå 1, 200 poäng och bedöms svara väl mot branschkrav och standarder. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur för forskningsändamål* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djur för forskningsändamål*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Djur i zoohandel

Skolverket föreslår att ämnet *djur i zoohandel* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kursen *djur i zoohandel*. Förslagen innebär inte några större innehållsliga ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djur i zoohandel*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – häst

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – häst* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – lantbruksdjur* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – lantbruksdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – sällskapsdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – sällskapsdjur* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – sällskapsdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurparksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurparksdjur* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djurparksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurparksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård

Skolverket föreslår att ämnet *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det innebär en utökning av antalet poäng jämfört med dagens ämne med 200 poäng. Vissa veterinärmedicinska delar har tillkommit och den biologiska grunden har förtydligats.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ekologi i naturbruksmiljöer

Skolverket föreslår att ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är nytt och framtaget för att möjliggöra en biologisk grund för inriktningen *naturturism* som annars saknar en sådan bas.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biologi – naturbruk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fiske och vattenvård

Skolverket föreslår att ämnet *fiske och vattenvård* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är en delning av ämnet *skog, mark och vatten* vilket har anpassats och delats i två olika ämnen utifrån ämnesbetygsreformens förutsättningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skog, mark och vatten* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fiske och vattenvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hundkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hundkunskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Innehållet i nuvarande kurs *träning av hund* är integrerat i ämnet. Förslaget innebär utöver detta inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hundkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hundkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hästkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hästkunskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet har fått ett större fokus på den biologiska grunden. I övrigt har inga andra ändringar gjorts än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hästkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hästkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Jakt och viltvård

Skolverket föreslår att ämnet *jakt och viltvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en delning av nuvarande ämne *skog, mark och vatten* vilket har anpassats och delats i två ämnen utifrån ämnesbetygsreformens förutsättningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skog, mark och vatten* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *jakt och viltvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kattkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *kattkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne. Ämnet bedöms fylla ett behov då katten är ett av de vanligaste husdjuren och utgör en icke obetydlig del av djurbranschen.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *kattkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i det nya ämnet *kattkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Körning med häst

Skolverket föreslår att ämnet *körning med häst* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *körning med häst* är en delning av ämnet *ridning och körning* som har delats i två ämnen som en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ridning och körning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körning med häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksdjur* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort men ämnet omfattar fortfarande samma antal poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lantbruksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet utgår från innehåll i ämnena *fordon och redskap*, *trädgårdsmaskiner* och *lantbruksmaskiner*. Körningen har koncentrerats hit, och ämnet är inriktningsgemensamt för tre inriktningar vilket förmodligen innebär samordningsvinster för utbildningsanordnaren.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *fordon och redskap inom naturbruk*, *trädgårdsmaskiner* eller *lantbruksmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Motor- och röjmotorsåg

Skolverket föreslår att ämnet motor- och röjmotorsåg består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier. Ämnet bedöms svara väl mot branschstandarder och krav.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *motor- och röjmotorsåg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *motor- och röjmotorsåg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *naturbruk* består av nivå 1, 200 poäng och är ett programgemensamt ämne. Innehållet från det befintliga ämnet *naturbruk* har reviderats för att bättre passa alla programmets inriktningar. Bland annat har körning med basmaskin tagits bort och mer om arbetsmiljö, systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetslivets villkor lagts till.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Natur- och landskapsvård

Skolverket föreslår att ämnet *natur- och landskapsnivå* består av nivå 1, 100 poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *natur- och landskapsvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *natur- och landskapsvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturturism

Skolverket föreslår att ämnet *naturturism* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Förslagen innebär utöver en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier endast små ändringar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturturism* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturturism*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ridning

Skolverket föreslår att ämnet *ridning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en delning av ämnet *ridning och körning* vilket har delats i två som en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ridning och körning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ridning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Serviceteknik – naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *serviceteknik – naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen utgår, men utöver detta innebär det inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serviceteknik - naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *serviceteknik – naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsproduktion

Skolverket föreslår att ämnet *skogsproduktion* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Nuvarande ämne *skogsproduktion* har arbetats om och delats i två nya ämnen *skogsproduktion* och *skogsvård* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen. Innehåll från kurserna *virkeslära* och *virkesmätning* ingår i detta ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsmaskiner

Skolverket föreslår att ämnet *skogsmaskiner* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Nuvarande ämne *skogsmaskiner* har delats i två nya ämnen *skogsmaskiner* och *terrängtransporter*. Ämnet har arbetats om utifrån ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsmaskiner* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsmaskiner*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsvård

Skolverket föreslår att ämnet *skogsvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på en delning av ämnet *skogsproduktion* i ämnena *skogsvård* och *skogsproduktion* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skötsel av utemiljöer

Skolverket föreslår att ämnet *skötsel av utemiljöer* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort och beskärning och trädvård arbetats in i ämnet. Utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skötsel av utemiljöer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skötsel av utemiljöer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Småskalig skogsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *småskalig skogsteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet bygger på en delning av ämnet *skogsmaskiner* och bygger på den tidigare kursen *småskalig skogsteknik* och är en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *småskalig skogsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sällskapsdjur

Skolverket föreslår att ämnet *sällskapsdjur* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet *sällskapsdjur* är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *djur* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sällskapsdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Terrängtransporter

Skolverket föreslår att ämnet *terrängtransporter* består av nivå 1, 100 poäng och är inriktningsgemensamt för inriktningarna *naturturism* respektive *skogsbruk*. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *terrängtransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *terrängtransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Travkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *travkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *travkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *travkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsanläggning

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsanläggning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort, men

utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trädgårdsanläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *trädgårdsanläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsodling

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsodling* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet *trädgårdsodling* bestod tidigare av flera specifika odlingskurser och en specialiseringskurs. Ämnet är nu omgjort för att vara mer generellt och går att tillämpa inom den gren av trädgårdsodlingen som utbildningsanordnaren väljer. Poängomfattningen är oförändrad men med något mer fokus på den biologiska grunden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trädgårdsodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växthusteknik

Skolverket föreslår att ämnet *växthusteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet *växthusteknik* bygger på de tekniska delarna i ämnet *odling i växthus*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *odling i växthus* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *växthusteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Växtkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *växtkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Det nya ämnet *växtkunskap* har ett mer uttalat fokus på den biologiska grunden, men utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *växtkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtodling

Skolverket föreslår att ämnet *växtodling* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen och kursen *odling av djurfoder* har tagits bort. Bedömningen är att specialgrödor och vallodling med mera ryms inom ämnet som det nu är utformat. Ämnet har fått ett något ökat fokus på den biologiska grunden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *växtodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnen som har delats på naturbruksprogrammet

Det gamla ämnet *djur* innehöll kurserna *djurbållning* och *djuren i naturbruket* som har delats i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning. De nya ämnena är nu *djurbållning – häst*, *djurbållning – lantbruksdjur*, samt *djurbållning – sällskapsdjur*.

Det gamla ämnet *djur* har vidare delats i *sällskapsdjur* och *djur i zoohandel*. Ämnet *djur* var alltför brett för att passa nuvarande regelverk sett såväl till ämnesbetyg som lärarbehörighet.

Det gamla ämnet *ridning och körning* har delats i två ämnen: *ridning* respektive *körning med häst*.

Det gamla ämnet *skogsmaskiner* delas i ämnena *terrängtransporter* som fokuserar mer på körning och *skogsmaskiner*.

Det gamla ämnet *skogproduktion* delas i ämnena *skogsvård* och *skogproduktion*. I den sistnämnda ingår bland annat innehåll från kurserna *virkeslära* och *virkesmätning*.

Det gamla ämnet *skog, mark och vatten* delas upp i ämnena *fiske och vattenvård* och *jakt och viltvård*. Innehållet i den nuvarande kursen *mångbruk av skog* fångas delvis upp av dessa.

Ämnen som utgår ur naturbruksprogrammet

Ämnet *naturguidning* bedömdes inte ha tillräckligt stor skillnad i innehållet jämfört med ämnet naturturism. Kursen *guidning i naturbruksmiljöer* blir eget ämne.

Ämnet *arkitektur* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen.

Ämnet *design* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen.

Ämnet *mobila arbetsmaskiner* utgår men kommer att ersättas av de nya ämnena *grävmaskiner* och *hjullastare*.

Ämnet *hygienkunskap* ersätts av ämnet *livsmedelshygien* som bedömts vara bättre lämpat för naturbruksprogrammet.

Ämnet *lantbruksmaskiner* utgår men innehållet återfinns i huvudsak i ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*.

Ämnet *livsmedel-s och näringskunskap* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen. Det ersätts i viss mån av ämnet *livsmedelshygien*.

Ämnet *lastmaskiner och truckar inom naturbruk* bedöms inte kunna svara mot nuvarande krav och standarder och ersätts därför i viss mån av ämnet *hjullastare*.

Ämnet *odling i växthus* innehåller tekniska delar som fångas upp i det nya ämnet *växthuseteknik* medan odlingen återfinns i det mer allmänt skrivna ämnet *trädgårdsodling*.

Ämnet *trädgårdsmaskiner* utgår eftersom innehållet i huvudsak återfinns i ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att restaurang- och livsmedelsprogrammet även fortsättningsvis har en programgemensam del som omfattar 400 poäng med samma innehåll som idag, fördelat på ämnena *livsmedels- och näringskunskap* nivå 1, 100 poäng samt *måltid och bransch*, nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng.

Vidare föreslås att programmets två inriktningar, *bageri och konditori* och *kök och servering* finns kvar med motsvarande innehåll och omfattning som idag.

I programfördjupningen föreslår Skolverket såväl långa sammanhållna ämnen som tydligt leder mot olika yrkesutgångar som mindre ämnen och nivåer för att skapa en rimlig flexibilitet i studiegången.

Ämnesplaner på restaurang- och livsmedelsprogrammet

Bageri

Skolverket föreslår att ämnet *bageri* består av *bageri*, nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 och består av innehåll från det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *bageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Barteknik och ansvarsfull alkoholserving

Skolverket föreslår att ämnet *barteknik och ansvarsfull alkoholserving* består av nivå 1, 100 poäng och bygger på två kurser i nuvarande ämne *dryckeskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dryckeskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *barteknik och ansvarsfull alkoholserving*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Caféluncher

Skolverket föreslår att ämnet *caféluncher* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet har ett innehåll som idag delvis motsvarar kursen *bageri specialisering* i nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*. Ämnet *bageri- och konditorikunskap* kommer att utgå.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *caféluncher*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Charkuteri

Skolverket föreslår att ämnet *charkuteri* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och motsvaras av nuvarande *charkuterikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *charkuterikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *charkuteri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Choklad och konfektyr

Skolverket föreslår att ämnet *choklad och konfektyr* består av nivå 1, 100 poäng och motsvarar nuvarande kurs *choklad och konfektyr* i ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *choklad och konfektyr*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Färskvaror och delikatesser

Skolverket föreslår att ämnet *färskvaror och delikatesser* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och motsvarar nuvarande ämne *mat och butik* vilket inte innebär några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mat och butik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *färskvaror och delikatesser*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Konditori

Skolverket föreslår att ämnet *konditori* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och består av innehåll från det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konditori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Livsmedels- och näringskunskap

Skolverket föreslår att ämnet *livsmedels- och näringskunskap* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och är en del av nuvarande ämne *livsmedels- och näringskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *livsmedels- och näringskunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *livsmedels- och näringskunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mat och dryck i kombination

Skolverket föreslår att ämnet *mat och dryck i kombination* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och motsvarar nuvarande ämne *mat och dryck i kombination*. Detta innebär inte några ändringar förutom en anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mat och dryck i kombination* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mat och dryck i kombination*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Matlagning

Skolverket föreslår att ämnet *matlagning* består av, nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng och motsvarar nuvarande ämne *matlagningskunskap*. Detta innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *matlagningskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *matlagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måltid och bransch

Skolverket föreslår att ämnet *måltid och bransch* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och är en sammanslagning av ämnena *service och bemötande*, *hygienkunskap* och *måltid och branschkunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måltids- och branschkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måltid och bransch*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Servering

Det nya ämnet *servering* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng och bygger på nuvarande ämnet *serveringskunskap* samt relevanta delar av nuvarande ämnet *dryckeskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *servering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Styckning

Skolverket föreslår att ämnet *styckning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Innehållet i ämnet *styckning* motsvarar nuvarande ämne *styckningskunskap* och innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *styckningskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *styckning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Livsmedelshygien

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Service och bemötande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

VVS- och fastighetsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår ingen förändring vad gäller antal inriktningar eller inriktningarnas namn. Inriktningen *fastighet* ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 300 poäng till 600 poäng. Inriktningen *kyl- och värmepumpsteknik* ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 300 poäng till 600 poäng. Inriktningen *ventilation* behåller antalet inriktningsgemensamma poäng, 500 poäng. Inriktningen *VVS* behåller antalet inriktningsgemensamma poäng, 300 poäng.

Inriktning fastighet

Skolverket föreslår att inriktningen får en utökning med 300 poäng jämfört med idag. Samtidigt förtydligas inriktningen i linje med den föreslagna yrkesutgången, fastighetstekniker, där första nivån i ämnena *kyl-och värmepumpsteknik*, *ventilationsteknik* och *VVS-teknik* läggs in tillsammans med *fastighetsteknik* och *ellära*. Ämnet *fastighetsteknik* fortsätter i programfördjupningen där också övriga fastighetsspecifika ämnen finns. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ellära*, nivå 1, 100 poäng
- *fastighetsteknik*, nivå 1, 200 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *ventilationsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning kyl- och värmepumpsteknik

Skolverket föreslår att inriktningen får en utökning med 300 poäng jämfört med idag. Anledningen är dels att en första nivå lades på 100 poäng för att möjliggöra för inriktningen *fastighet* att använda ämnet, dels att det i ämnesplanekonstruktionen blev nödvändigt med denna fördelning för progressionsbygget. I inriktningen finns även *ellära*. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ellära*, nivå 1, 100 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 2, 200 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 3, 200 poäng.

Inriktning VVS

Skolverket föreslår att inriktningen VVS finns även idag med 300 poäng. Förslag på upp till 900 poäng har diskuterats. Denna inriktning har flera programfördjupningspaket att ta hänsyn till och tillsammans med en strävan att, så långt det är möjligt, freda det individuella valet, så landade slutförslaget på 300 poäng. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng
- *VVS-teknik*, nivå 2, 200 poäng.

Inriktning ventilation

Skolverket föreslår att inriktningen *ventilation* är relativt nyligen reviderad och bedömningen är att omfattningen är den optimala för inriktningen. Det har skett en intern omfördelning när det gäller inriktningens centrala innehåll för att medge progressionsbygge och för att följa principen om långa och sammanhållna ämnen. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ventilation – installation*, nivå 1, 200 poäng
- *ventilation – installation*, nivå 2, 200 poäng
- *ventilation – installation*, nivå 3, 100 poäng.

Föreslagna förändringar inom respektive inriktning har, utöver det uppdraget anger, gjorts för att på olika sätt öka sammanhållningen i programmet. Det programgemensamma ämnet *VVS och fastighet* är den inledande plattformen för betoningen av det gemensamma som sedan byggs på med inriktningsspecifika ämnen. Strävan är sedan att eleverna ska komma snabbare in på sina respektive yrkesområden utan att förlora helhetsbilden av området och att det ges större utrymme inom programfördjupningen.

Ämnesplaner på VVS- och fastighetsprogrammet

Fastighetsautomation

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *fastighetsautomation* och föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsförvaltning

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsförvaltning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *fastighetsförvaltning*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsförvaltning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsförvaltning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och utgår från nuvarande ämne *fastighetservice*. Ämnet får även en namnändring från *fastighetservice* till *fastighetsteknik*. Nivå 1 föreslås ligga i inriktningen *fastighet* och nivå 2 i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetservice* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Gassvetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *gassvetsning rör* består av nivå 1, 100 poäng som utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* som har delats i tre nya ämnen, *VVS-teknik*, *VVS – installation* och *gassvetsning rör*. Ämnet *gassvetsning rör* omfattar centralt innehåll från nuvarande kurser *VVS gassvetsning rör* samt något moment från kursen *VVS svets och lödning rör*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS-installation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *gassvetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industrirörteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industrirörteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *industrirörteknik*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirörteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industrirörteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriisolerings

Skolverket föreslår att ämnet *industriisolerings* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *teknisk isolering* som har delats i tre nya ämnen, *teknisk isolering*, *VVS-isolerings* och *industriisolerings*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriisolerings*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kyl- och värmepumpsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *kyl- och värmepumpsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *kyl- och värmepumpsteknik*. Nivå 1, 2 och 3 föreslås ligga i inriktningen *kyl- och värmepumpsteknik* och nivå 4 i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kyl- och värmepumpsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kyl- och värmepumpsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

MMA-svetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *MMA-svetsning rör* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *industrirör svets VVS* och är ett resultat av delning av det nuvarande ämnet *industrirör svets VVS*. Omfattningen av det föreslagna ämnet *MMA-svetsning rör* är utökat i jämförelse med nuvarande kurs *VVS MMA-svetsning rör*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirör svets VVS* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *MMA-svetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sprinklerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *sprinklerteknik* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *sprinklerteknik* men där nuvarande två kurser läggs samman till en nivå. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sprinklerteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sprinklerteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Teknisk isolering

Skolverket föreslår att ämnet *teknisk isolering* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Nuvarande ämne *teknisk isolering* har delats i tre nya ämnen: *teknisk isolering*, *VVS-*

isolering och *industriisolering*. Dessa ämnen redovisas under respektive ämnesnamn. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknisk isolering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

TIG-svetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *TIG-svetsning rör* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *industrirör svets VVS* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet. Poängomfattningen i det nya ämnet *TIG-svetsning rör* är den samma som i nuvarande kurs *VVS TIG-svetsning rör*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirör svets VVS* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *TIG-svetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ventilationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *ventilationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det innebär att ämnet innehåller 200 poäng mindre i jämförelse med nuvarande ämne *ventilationsteknik*. Den minskade omfattningen är ett resultat av en omfördelning mellan detta ämne och ämnena *VVS och fastighet* samt *ventilation – installation*. Ämnet *ventilationsteknik* föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ventilation – installation

Skolverket föreslår att ämnet *ventilation – installation* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det innebär samma poängomfattning som det nuvarande ämnet *ventilation – installation*. Ämnet i sin helhet föreslås ligga som inriktningsämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilation – installation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilation – installation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

VVS-isolering

Skolverket föreslår att ämnet *VVS-isolering* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *teknisk isolering* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *industriisolering*, *teknisk isolering* och *VVS-isolering*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS-isolering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS-teknik

Skolverket föreslår att ämnet *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *gassvetsning rör*, *VVS-teknik* och *VVS – installation*. Ämnet föreslås i sin helhet att ligga i inriktningen *VVS*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS-installation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS-teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS och fastighet

Skolverket föreslår att ämnet *VVS och fastighet* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet utgår från de nuvarande ämnena *systemkunskap* och *verktygs- och materialhantering*. Därtill har grundläggande moment från respektive inriktning på programmet flyttats upp och använts som konkretion av innehållet samt för att skapa ett mer praktiskt ämne än det nuvarande programgemensamma ämnet *systemkunskap*. Ämnet *VVS och fastighet* föreslås i sin helhet ligga som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *systemkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS och fastighet*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS – installation

Skolverket föreslår att ämnet *VVS – installation* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *gassvetsning rör*, *VVS-teknik* och *VVS – installation*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS – installation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS – installation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Yttre miljö

Skolverket föreslår att ämnet *yttre miljö* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet har uppdaterats och har i delar förtydligats kring material samt verktyg och maskiner i jämförelse med nuvarande ämnet *yttre miljö*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *yttre miljö* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *yttre miljö*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnen som utgår ur VVS- och fastighetsprogrammet

Kursen *Mekatronik* uppgår i nytt ämne, *automationsteknik*. Ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* som finns under el- och energiprogrammets ansvar där innehållet uppgår i nytt ämne, *automationsteknik*. Detta nya ämne är inte av intresse för VVS-och fastighetsprogrammet, eftersom relevant innehåll för detta program återfinns i det egna ämnet *fastighetsautomation*. På industritekniska programmet skapas ett nytt ämne, *mät- och reglerteknik*, som utgår från dagens ämne *mät-, styr- och reglerteknik*. Då det nya ämnet *mät- och reglerteknik* är alltför begränsat för VVS- och fastighetsprogrammets behov så har i stället har ämnet *fastighetsautomation* förstärkts.

Ämnena *skötsel av utemiljöer* och *växtkunskap* utgår, för programmet relevant innehåll återfinns i det egna ämnet *yttre miljö*, som har förstärkts på gemensamma punkter.

Vård- och omsorgsprogrammet

Programstruktur

Det nya vård- och omsorgsprogrammet som tillämpades första gången från och med 1 juli 2021 har ännu inte hunnit utvärderas i någon större omfattning. Därför har inte programmet genomgått någon större förändring i detta förslag utan det har mest handlat om att anpassa ämnena till den nya modellen för ämnesbetyg. Skärningen mellan ämnen har behållits helt för de ämnen som ingår i den programgemensamma delen.

Den programgemensamma delen, som omfattar 1 300 poäng är remitterad sedan tidigare. I den delen behålls ämnena och dess omfattning på samma sätt som i nuvarande utformning.

Då vård- och omsorgsprogrammet saknar inriktningar både nu och framöver finns inga förslag där.

Eftersom den programgemensamma delen omfattar 1300 poäng medför det att det endast finns 200 poäng kvar i programfördjupningen för eleven att välja på. Utifrån begränsningen om 200 poäng har nuvarande ämnen i programfördjupningen setts över. Ibland har kursers innehåll lagts ihop till ett nytt ämne och ibland har det behövts delas på för att kunna bygga ett fungerande ämne utifrån modellen med ämnesbetyg.

Ämnesplaner på vård- och omsorgsprogrammet

Skolverket föreslår att

- *funktionsförmåga och funktionsnedläggning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *gerontologi och geriatrik* består av nivå 1, 100 poäng
- *grundläggande vård och omsorg*, består av nivå 1, 100 poäng
- *hälso- och sjukvård* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *människans säkerhet* består av nivå 1, 100 poäng
- *omvårdnad* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *psykiatri* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *social omsorg* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *vård och omsorg – specialisering* består av nivå 1, 100 poäng.

Förslagen för ämnena ovan innebär inte några större ändringar än viss justering mellan nivåerna och anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen, enligt ovan, kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämne med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Akut omhändertagande (tidigare kursen *räddningsmedicin* i ämnet *hälso- och sjukvård*)

Kursen *räddningsmedicin* ingår i nuvarande ämne *hälso- och sjukvård*. Då ämnet *hälso- och sjukvård* behöver delas föreslås att kursen *räddningsmedicin* byter namn till *akut omhändertagande* och bildar ett eget ämne *akut omhändertagande*, nivå 1, 100 poäng. Innehållet i ämnet handlar till stor del om ett akut omhändertagande vilket gör att det föreslagna namnet bättre speglar ämnets faktiska innehåll. Förslaget innebär i övrigt inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen och något ändrade betygskriterier för att passa i modellen.

De konsekvenser som kan identifieras är möjligen att man ändrar ett känt begrepp, räddningsmedicin, men i övrigt bedöms det inte innebära några konsekvenser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hälso- och sjukvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *akut omhändertagande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Anatomi och fysiologi

Ämnet föreslås bli ett så kallat spårämne med *anatomi och fysiologi*, nivå 1a, 50 poäng, *anatomi och fysiologi*, nivå 2a, 50 poäng och *anatomi och fysiologi*, nivå 1b, 100 poäng. Förslaget innebär i övrigt inte några andra ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen och något ändrade betygskriterier för att passa till modellen och nuvarande betygskriterier.

Skolverket har fått en mängd reaktioner från olika samråd, frågor till Skolverkets upplysningstjänst, synpunkter vid konferenser och andra möten som framhåller att det är olämpligt att dela upp nuvarande två kurser *anatomi och fysiologi* 1 och 2 om 50 poäng vardera

för de elever som sammanhållet läser båda kurserna. Skolverket lämnar därför ett förslag där både motsvarigheten till nuvarande två kurser finns kvar i form av *anatomi och fysiologi*, nivå 1a och 2a om 50 poäng vardera och en sammanhållen nivå om *anatomi och fysiologi*, nivå 1b om 100 poäng för de som läser på vård- och omsorgsprogrammet och de som läser yrkespaketet till undersköterska om 1 500 poäng. Då kan elever inom vuxenutbildningens yrkespaket för vårdbiträden, 800 poäng och introduktionsprogrammen fortfarande läsa *anatomi och fysiologi* 1a, 50 poäng inom ramen för sina utbildningar och sedan ha möjlighet att bygga på med den senare delen i form av *anatomi och fysiologi* 2a, 50 poäng.

Förslaget innebär en bättre anpassning till behoven hos de elever som behöver få detta ämne sammanhållet och erbjuder även en möjlighet att dela upp ämnet i två nivåer som kan läsas vid olika tillfällen för de elever som har behov av detta, till exempel elever på introduktionsprogram eller yrkespaket för vårdbiträden inom vuxenutbildningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anatomi och fysiologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anatomi och fysiologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Barn- och ungdomsvård

Ämnet *barn- och ungdomsvård* består idag av två kurser, *barnhälsovård*, 100 poäng och *barnsjukvård*, 200 poäng. Skolverket föreslår att dessa två kursers innehåll slås samman och bildar ämnet *barn-och ungdomsvård*, nivå 1, 200 poäng.

Statistik visar att få elever väljer att läsa kursen *barnhälsovård 100 poäng* samt att det är svårt att skapa apl-platser inom det området. Fler elever väljer att läsa nuvarande kurs *barnsjukvård* 200 poäng. Vid en genomgång av de befintliga kurserna har Skolverket gjort bedömningen att det inte är lämpligt att göra två nivåer av nuvarande ämne men att det däremot är möjligt att slå samman innehållet från nuvarande två kurser och även minska poängomfattningen i det föreslagna nya ämnet. Utifrån tillgängligt utrymme för elever på vård- och omsorgsprogrammet så passar dessutom ett ämne om 200 poäng bättre då det ryms inom de 200 poäng som kvarstår för eleverna att välja inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *barn- och ungdomsvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *barn- och ungdomsvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Handledning i vård och omsorg

Nuvarande ämne *pedagogik i vård och omsorg* föreslås byta namn till *handledning i vård och omsorg*, nivå 1, 50 poäng och nivå 2, 50 poäng.

Skolverkets förslag om namnbyte på ämnet utgår från behovet av att lyfta handledning redan i ämnesnamnet. Förslaget om att dela ämnet i två 50-poängsnivåer utgår från bedömningen att lättare anpassa ämnet till identifierade behov av att kunna dela upp ämnet i mindre delar för att skaffa sig praktisk erfarenhet som sedan kan byggas på.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik i vård och omsorg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *handledning i vård och omsorg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Internationellt arbete

Nuvarande kurs *internationellt arbete* i ämnet *människan* föreslås bilda ett eget ämne med namnet *internationellt arbete*, nivå 1, 100 poäng

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *människan* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *internationellt arbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur vård- och omsorgsprogrammet

Nuvarande ämne *hälsa* föreslås utgå och de ingående kurserna *ergonomi, kost och hälsa* utgår på grund av att de bedöms ha ett innehåll som återfinns i andra obligatoriska ämnen på programmet. Kursen *mental träning* bedöms inte ha ett aktuellt och relevant innehåll och kommer inte enligt förslaget heller att bli ett eget ämne. Kursen *hälsopedagogik* är den kurs inom ämnet *hälsa* som föreslås bli ett eget ämne med namnet *hälsopedagogik*, nivå 1,100 poäng. Det nya ämnet *hälsopedagogik* finns närmare redovisat under barn-och fritidsprogrammet ovan.

Ämnet *hälsa* har även identifierats som problematiskt av både UHR i samband med ansökningar till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets hantering av lärarlegitimationer, då ämnet är så brett att det är svårt att finna en lärare som har den kunskapsbredd som krävs för hela ämnet på en SeQF nivå 5.

Nuvarande ämne *hälsovård* föreslås utgå i sin helhet då de ingående kurserna *friskvård och hälsa* och *kost, måltid och munhälsa* har innehåll som i olika omfattning bedöms ingå i andra obligatoriska ämnen. Kursen *komplementärmedicin*, 100 poäng bedöms inte ha ett innehåll som är relevant att göra ett eget ämne av och föreslås därför utgå helt. Ämnet har även identifierats som problematiskt av både UHR i samband med ansökningar till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets hantering av lärarlegitimationer, då ämnet är så brett att det är svårt att finna en lärare som har den kunskapsbredd som krävs för hela ämnet på en SeQF nivå 5.

Det blir ett något minskat utbud av möjliga ämnen (tidigare kurser) för eleverna att välja mellan inom ramen för sin utbildning. Denna konsekvens bedöms dock vara ringa då både vård- och omsorgsprogrammet och yrkespaketet för undersköterskor är tänkta att utgöra grunden för den skyddade yrkestiteln för undersköterskor som Socialstyrelsen hanterar och som ska träda i kraft den 1 juli 2023. Då de ämnen som föreslås utgå inte ingår i den gemensamma utbildningen bedöms detta inte få någon större påverkan.

Ämnesplaner som finns på flera program

Artificiell intelligens

Skolverket föreslår att ämnet *artificiell intelligens* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och behandlar AI-utvecklingen framför allt ur ett samhällsperspektiv samt vilka konsekvenser det kan ha för det digitaliserade samhället.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *programmering, gränssnittsdesign* eller *webbutveckling* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *artificiell intelligens*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *artificiell intelligens* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Entreprenörskap

Skolverket föreslår att ämnet *entreprenörskap* får 1 nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *entreprenörskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Filosofi

Ämnesplanen i *filosofi* föreslås bestå av två nivåer om 50 poäng, vilket är en viktig omständighet när ämnesplanen utformas. Filosofin som ämne på gymnasial nivå läses obligatoriskt för vissa inriktningar på det samhällsvetenskapliga programmet och på samtliga inriktningar på det humanistiska programmet. I den ämnesutformade gymnasieskolan bibehålls ämnets två nivåer, poängomfattningen om 50 poäng per nivå samt ämnets förekomst på de olika utbildningarna.

Syftet skrivs om för att bättre beskriva ämnet *filosofi* relation till andra ämnen samt för att lyfta det filosofiska samtalet. Skolverket föreslår att tydliggöra progressionen i ämnesplanen i *filosofi*. Målet har varit att dels forma innehållet på nivå 1 och 2 så att nivå 2 förutsätter inhämtade kunskaper på nivå 1, dels att konkretisera innehållet på nivå 2 så att den ger mer stöd för vad som ska avhandlas.

Stoffträngseln är en utmaning i ämnet *filosofi*. Skolverket föreslår att omfattningen i det centrala innehållet begränsas genom att till exempel formuleringen nutida filosofiska riktningar har tagits bort i *filosofi*, nivå 1, 50 poäng, samt att strecksatsen om logik och argumentation begränsas till att endast innehålla argumentation. I *filosofi*, nivå 2, 50 poäng föreslår Skolverket att grundläggande redskap för logisk analys tas bort.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *filosofi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *filosofi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *filosofi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Internationell ekonomi och internationella relationer

I nuvarande ämnesplan för ämnet *sambällskunskap* ingår kurserna *internationell ekonomi* och *internationella relationer*. I den reviderade ämnesplanen för ämnet *sambällskunskap* har dessa kurser brutits ut. Skolverket föreslår i stället att *internationell ekonomi* och *internationella relationer* bildar egna ämnen. Varje ämne utgörs av en nivå med omfattningen 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sambällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *internationella ekonomi* och *internationella relationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Livsmedelshygien

Skolverket föreslår att ämnet *livsmedelshygien* består av nivå 1, 100 poäng och har i stora delar ett innehåll som motsvarar nuvarande ämne *hygienkunskap*. Ämnet byter namn för att bättre svara mot innehållet i ämnet och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivå och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hygienkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *livsmedelshygien*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Programmering

Ämnet *programmering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens kurser *programmering 1* och *programmering 2*. Innehållet i dagens kurs *programmering 3* föreslås bli ett eget ämne som, liksom idag, bara får läsas på

gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år. Ämnet kommer remitteras i remiss 3 runt årsskiftet 2023–2024.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *programmering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *programmering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *programmering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Service och bemötande

Skolverket föreslår att ämnet *service och bemötande* består av nivå 1, 100 poäng och innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivå och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *service och bemötande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *service och bemötande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tillämpad programmering

Ämnet *tillämpad programmering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnets innehåll är detsamma som idag, men utökas med ytterligare en nivå och ger därmed möjlighet till fördjupning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *tillämpad programmering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpad programmering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *tillämpad programmering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnesplaner inom ämnesgruppen engelska

Kreativt skrivande på engelska

Kreativt skrivande på engelska föreslås bli ett nytt ämne som omfattar en nivå på 100 poäng. Innehållet kommer från ämnet *språk specialisering*. Dagens ämne *språk specialisering* kan läsas på olika språk och bygger på *engelska 5*, *moderna språk* eller *modersmål 1*. Skolverkets statistik visar dock att ämnet aldrig har lästs på något annat språk än *engelska* sedan det infördes 2011. Skolverket bedömer därför att ändringen inte kommer att minska huvudmännens utbud av undervisning i andra språk än *engelska*. Namnändringen syftar till att tydliggöra ämnets innehåll och att skilja ämnet från ämnet *kreativt skrivande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kreativt skrivande på engelska*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Retorik på engelska

Retorik på engelska föreslås bli ett nytt ämne som omfattar en nivå på 100 poäng. Innehållet kommer från ämnet *språk specialisering*. Dagens ämne *språk specialisering* kan läsas på olika språk och bygger på *engelska 5*, *moderna språk 5* eller *modersmål 1*. Skolverkets statistik visar dock att ämnet aldrig har lästs på något annat språk än *engelska* sedan det infördes 2011.

Skolverket bedömer därför att ändringen inte kommer att minska huvudmännens utbud av undervisning i andra språk än *engelska*. Namnändringen syftar till att tydliggöra ämnets innehåll och att skilja ämnet från ämnet *retorik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *retorik på engelska*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ämnesplaner inom ämnesgruppen matematik

Skolverket redovisade⁵⁴ ett huvudförslag avseende ämnet *matematik* till regeringen i september 2022. Förslaget innebär att dagens ämnesplan i *matematik* med fyra kurser *matematik* 1c, 2c, 3c och 4c bildar två ämnen, *matematik* och *matematik – analys*. Båda med två nivåer om 100 poäng/nivå. Skolverket inväntar regeringens beslut för dessa ämnen som är gymnasiegemensamma och därför beslutas av regeringen. De ämnen som inte är gymnasiegemensamma beslutar Skolverket om ämnesplaner för och det är sådana matematikämnen som förslagen i denna remiss behandlar. Skolverkets utgångspunkt är att en lärare som idag är behörig i gymnasieämnet *matematik* i den kursutformade gymnasieskolan ska kunna bli behörig i samtliga matematikämnen i den ämnesutformade gymnasieskolan.

Matematik – analys

Skolverket föreslår att ämnet *matematik* kompletteras med ämnet *matematik – analys* (motsvarande nuvarande *matematik* 3–4). Att de 400 första poängen av nuvarande ämnesplan i *matematik* delas upp i två ämnen motiveras dels med att innehållet har en mer specialiserad inriktning, dels att det finns en risk att elever väljer bort att läsa *matematik* av rädsla för att sänka ämnesbetyget. Om betygen omfattar högst 200 poäng kompenseras eventuell sänkning av betyg i praktiken av meritpoäng för många elevgrupper. Innehållsmässigt avspeglar *matematik – analys* i mycket hög grad nuvarande *matematik* 3b, 3c och 4.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer att kunna bli behöriga att också undervisa i det nya ämnet *matematik – analys*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Matematik – fördjupning samt matematik – specialisering B och matematik – specialisering C

Som komplement till ämnena *matematik* och *matematik – analys* (motsvarande nuvarande *matematik* 1–4) föreslår Skolverket tre fördjupande matematikämnen: *matematik – fördjupning*, *matematik – specialisering B* och *matematik – specialisering C*.

Att två specialiseringsämnen föreslås beror på att modellen för ämnesbetyg inte tillåter att läsa en specialisering flera gånger med olika innehåll och på så sätt få flera betyg i samma ämne. Med de två ämnena *matematik – specialisering B* och *matematik – specialisering C* ges möjlighet att läsa som mest 200 poäng specialisering inom matematikområdet.

⁵⁴ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Nuvarande *matematik – specialisering* läses av 1200–1900 elever per avgångskull. Cirka 50–120 elever har två betyg i kursen och cirka 25–60 elever har mer än två betyg i kursen, per avgångskull. Kursen läses mycket sällan inom kommunal vuxenutbildning. I och med övergång till ämnesbetyg skulle möjligheten att läsa mer än 200 poäng specialisering inom *matematik* försvinna, 25–60 elever per avgångskull har alltså gjort detta under åren 2014–2021.

Innehållsmässigt avspeglar ämnena *matematik – fördjupning* respektive *matematik – specialisering B* och *C* i mycket hög grad nuvarande kurserna *matematik 5* respektive *matematik – specialisering*. De är dock exempel på områden som nämns i *matematik – specialisering B* och är valda för att bättre passa med de program där matematikens b-spår används. Specialisering B kan dessutom läsas efter sista nivån inom b-spåret, vilket är 100 poäng tidigare än nuvarande specialisering. En konsekvens av övergång till ämnesbetyg bedöms därmed vara att elever inom b-spåret får lättare att läsa specialisering inom matematikområdet. I övrigt bedöms övergången till ämnesbetyg inom dessa ämnen ha små konsekvenser för elever, undervisning och exempelvis inköp av läromedel.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *matematik – fördjupning*, *matematik – specialisering B* och *matematik – specialisering C*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ämnesplaner inom språk

Kinesiska

Skolverket föreslår att kurser i *kinesiska* som idag ingår i ämnet *moderna språk* delas upp i tre olika ämnen: *kinesiska – nybörjare*, *kinesiska – fortsättning* och *kinesiska – fördjupning*. I nuvarande ämnesplan finns fjorton kurser, varav sju i *kinesiska* som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *kinesiska* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå.

I Skolverkets förslag på ämnesplaner i *kinesiska* behålls den nuvarande konstruktionen med relativt detaljerade värdeord. Myndigheten bedömer att den nuvarande konstruktionen i grunden även passar för ämnesbetyg i *kinesiska*. Den kunskapsnivå som värdeorden anger har dock i vissa fall behövt justeras något för att fungera för ämnets samtliga nivåer. Justeringen medför att förslaget på betygskriterier för ämnet *kinesiska – nybörjare* i högre grad liknar nuvarande kurs 1 än kurs 2 och att det därmed kommer att ställas något lägre krav på nivå 2 i *kinesiska – nybörjare* än i nuvarande kurs 2. Det medför också att det kommer att ställas olika krav i *kinesiska* inom gymnasial utbildning och inom grundskolans språkval efter att samma centrala innehåll behandlats. Genom förslaget skapas dock tydlig progression inom den gymnasiala utbildningens ämnesplaner i *kinesiska*.

Läs även under *moderna språk* nedan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk/kinesiska, mandarin* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *kinesiska – nybörjare*, *kinesiska – fortsättning* och *kinesiska – fördjupning*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Moderna språk

Skolverket föreslår att de nuvarande kurserna i *moderna språk* delas upp i tre olika ämnesplaner: *moderna språk – nybörjare* med två nivåer, *moderna språk – fortsättning* med två nivåer och *moderna språk – fördjupning* med tre nivåer. I nuvarande ämnesplan finns fjorton kurser, varav sju i *moderna språk* som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *moderna språk* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå. Det gäller särskilt de värdeord som beskriver förmågan att uttrycka sig på språket. Genom att dela upp de sju kurserna i *moderna språk* på tre ämnesplaner används inte samma betygskriterier för mer än tre nivåer i någon av ämnesplanerna. För att bedöma vilken fördelning av antalet nivåer per ämne i *moderna språk* som är mest ändamålsenligt har Skolverket beaktat hur *moderna språk* läses inom gymnasial utbildning och grundskoleutbildning samt relationen mellan ämnesplanerna i *moderna språk* och ämnesplanen i *engelska*. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁵⁵ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att respektive ämnesplan för *moderna språk* ska vara gemensamma för flera olika moderna språk, det vill säga flera olika ämnen. Förslaget innebär vidare att de olika språk som anges i bilagan till föreskrifterna utgör de ämnen som respektive ämnesplan omfattar.

Betygets omfattning behöver ses över för nivå 2 i nybörjarämnet så hänsyn tas till elevens utbildningsnivå

I gymnasieförordningen anges att språkundervisningen i gymnasieskolan ska utgå från grundskolans utbildningsnivå.⁵⁶ Det innebär i dag att en elev som har läst språkval i grundskolan och vill fortsätta med språket i gymnasieskolan ska läsa kursen *moderna språk 3* i gymnasieskolan. På samma sätt ska en elev som har läst ett språk som elevens val i grundskolan och vill fortsätta i gymnasieskolan läsa kursen *moderna språk 2*. För en elev som i den ämnesutformade gymnasieskolan vill läsa motsvarigheten till *moderna språk 3* innebär förslaget att eleven kommer att läsa nivå 1 i *moderna språk – fortsättning*. Läser eleven vidare i ämnet kommer eleven att läsa nivå 2 i *moderna språk – fortsättning*. Därefter kommer eleven att få ett ämnesbetyg där betyget på nivå 2 ersätter betyget på nivå 1. Betyget i ämnet kommer då att i enlighet med ämnesbetygsreformen omfatta 200 gymnasiepoäng. För den elev som i den ämnesutformade gymnasieskolan vill läsa motsvarigheten till dagens kurs *moderna språk 2* innebär förslaget att eleven ska börja på nivå 2 i *moderna språk – nybörjare*. Anledningen är att eleven läst språket i grundskolan till en utbildningsnivå som motsvarar nivå 1 i *moderna språk – nybörjare*. Skolverket menar dock att en sådan elev rimligtvis inte ska få ett betyg i *moderna språk – nybörjare* som omfattar 200 gymnasiepoäng utan endast 100 gymnasiepoäng. Detsamma gäller *kinesiska – nybörjare* och *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare*. Skolverket avser därför att utreda denna fråga vidare eftersom det frångår principerna för ämnesbetygsreformen.

Läs även under *moderna språk* ovan.

⁵⁵ 16 kap. 21 § och 20 kap. 6 § skollagen. Angående särskilda skäl, se ovan under rubriken *Gymnasieskolans programstrukturer*.

⁵⁶ 4 kap. 9 § gymnasieförordningen. Det framgår också att en elev även får läsa nya språk i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *moderna språk – nybörjare*, *moderna språk – fortsättning* och *moderna språk – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *moderna språk* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenskt teckenspråk för hörande

Skolverket föreslår att de nuvarande kurserna i ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* delas upp i tre olika ämnesplaner: *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare* med två nivåer, *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* med två nivåer och *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* med tre nivåer. Samtliga nivåer föreslås bestå av 100 poäng. I nuvarande ämnesplan finns sju kurser som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *svenskt teckenspråk för hörande* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå. Det gäller särskilt de värdeord som beskriver förmågan att uttrycka sig på språket. Genom att dela upp de sju kurserna i *svenskt teckenspråk för hörande* på tre ämnesplaner används inte samma betygskriterier för mer än tre nivåer i någon av ämnesplanerna. För att bedöma vilken fördelning av antalet nivåer per ämne i *svenskt teckenspråk för hörande* som är mest ändamålsenlig har Skolverket beaktat relationen till ämnesplanerna i *moderna språk* och ämnesplanen i *engelska*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare*, *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* och *svenskt teckenspråk för hörande – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Alternativ lösning

Skolverket föreslår att *svenskt teckenspråk för hörande* bör byta namn och avser att se över möjliga förslag till nytt namn. Detta bottnar i att referenspersoner från Institutet för språk och folkminnen, Riksgymnasiet Örebro, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Stockholms universitet och Sveriges Dövas Riksförbund har uttryckt kritik mot att ämnesnamnet *svenskt teckenspråk för hörande* kan uppfattas som att en elev som inte hör inte får läsa ämnet, oavsett vilka kunskaper i svenskt teckenspråk eleven har. Förutom hörande elever utan någon tidigare kunskap i svenskt teckenspråk kan det till exempel handla om elever med hörselnedsättning med begränsade kunskaper i svenskt teckenspråk. Det nuvarande ämnesnamnet väcker också frågor om ämnet även riktar sig till de elever som talar flytande svenskt teckenspråk i familjen och som själva är hörande. Referenterna menar därför att namnet bör tydliggöra att ämnet behandlar grundläggande kunskaper i språket. Även Utredningen⁵⁷ om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar föreslog att ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* skulle byta namn.

Ämnesplaner inom psykologi

Psykologi

Det nya ämnet *psykologi* föreslås bestå av nivå 1, 50 poäng, nivå 2, 50 poäng och nivå 3, 100 poäng. Dagens ämne *psykologi* behöver delas för att fungera i en ämnesutformade

⁵⁷ U2013:02

gymnasieskola. Delningen resulterar i ämnena *psykologi*, *psykologi – fördjupning* och *tillämpad psykologi*. Delningen av ämnet har sin grund i att ämnesbetygsmodellen bygger på en tydlig progression inom ämnet och med endast en uppsättning betygskriterier för hela ämnet. För att kunna bygga progression på ett relevant sätt har vissa delar av det centrala innehållet i dagens ämne *psykologi* behövt bilda egna ämnen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *psykologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *psykologi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Psykologi – fördjupning

Det nya ämnet *psykologi – fördjupning* föreslås bestå av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet har sitt ursprung i dagens ämne *psykologi*. Ämnet *psykologi – fördjupning* tar hand om de delar av dagens ämne *psykologi* som inte bedömts möjligt att bygga progression på. Vissa delar av det centrala innehållet i dagens ämne *psykologi* bildar det nya ämnet *psykologi – fördjupning*. I och med att det föreslås bli ett eget ämne skapas det även utrymme för en ytterligare fördjupning inom psykologi jämfört med dagens ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *psykologi – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Tillämpad psykologi

Skolverket föreslår att det nya ämnet *tillämpad psykologi* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnesplanen i *tillämpad psykologi* är framtagen utifrån ett identifierat önskemål om att kunna vikta ett psykologiamne mot olika områden, specifika för de olika gymnasieutbildningarna.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpad psykologi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Ämnesplaner inom specialidrott, tränings- och tävlingslära, träningslära och tävlingsidrott

Specialidrott och tränings- och tävlingslära

Ämnet *specialidrott* omfattar i dagens system sju kurser om vardera 100 poäng tre kurser med benämning *idrottspecialisering*, tre kurser med benämning *tränings- och tävlingslära* samt en kurs benämnd *idrottsledarskap*.

Kurserna *idrottspecialisering* 1, 2 och 3 har haft fokus på genomförande av träning, tävling och satsning mot elitnivå inom den valda idrotten vilket är syftet med gymnasiala idrottsutbildningar i stort. Kurserna *tränings- och tävlingslära* 1, 2 och 3 har haft ett större teoretiskt fokus. För att möjliggöra en tydlig progression genom ämnets nivåer samt att en uppsättning betygskriterier ska gälla för samtliga nivåer föreslår Skolverket att ämnet

specialidrott delas i två ämnen, *specialidrott*, 3 nivåer, om sammanlagt 400 poäng, samt *tränings- och tävlingslära*, 1 nivå, 100 poäng.

Eftersom ämnet *specialidrott* förekommit på de gymnasiala idrottsutbildningarna sedan lång tid och är ett etablerat begrepp, avser Skolverket inte att ta bort ämnesnamnet *specialidrott*. I stället att de nu gällande kurserna *idrottspecialisering* och deras kunskapsinnehåll får namnet *specialidrott* och att kurserna *tränings- och tävlingslära* behåller sitt namn men blir ett nytt ämne.

Skolverket föreslår att den första nivån i ämnet *specialidrott* blir 200 poäng eftersom elever som läser ämnet på gymnasiala idrottsutbildningar läser 400 poäng, 200 poäng inom programfördjupningen samt 200 poäng inom individuellt val. Detta svarar då bättre mot intentionerna med längre och mer sammanhållna ämnen. Skolverket har vidare renodlat det centrala innehållet mellan två nya ämnen och också gjort bedömningen att *tävlings- och träningslära* i fortsättningen ska omfatta 100 poäng i 1 nivå. Statistik visar att kursen *tränings- och tävlingslära 3* läses av få elever. De delar av kunskapsinnehållet som handlar om dubbla karriärer och möjligheter efter avslutad idrottskarriär har dock ansetts vara viktiga i elevens utbildning.⁵⁸ Dessa delar har därför komprimerats samt lyfts över i ämnet *specialidrott*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *specialidrott* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *specialidrott* med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket bedömer att ämnet *specialidrott* ska klassificeras som ett vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Skolverket föreslår att det inte kommer finnas något ”bygger på” mellan ämnena *tränings- och tävlingslära* och *specialidrott* vilket skulle kunna få till följd att eleverna enbart skulle läsa ämnet *specialidrott* om 400 poäng. Skolverket har därför försökt göra detta tydligt genom en skrivning i de båda ämnenas ämnesplaner att de tillsammans utgör en helhet för elevens elitidrottssatsning.

Kursen *idrottsledarskap* utgår då statistik visar att mycket få elever väljer denna kurs inom ramen för sin elitsatsning. De väljer i stället merithöjande kurser om det finns utrymme i studieplanen. Skolverket gör dessutom bedömningen att ledarskap som kunskapsområde finns inom andra ämnesplaner och då kan erbjudas inom individuellt val.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tränings- och tävlingslära*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tränings- och tävlingslära* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Träningslära

I Skolverket förslag till ämnesplan för *träningslära* har mindre uppdateringar av innehåll gjorts. En förstärkning av ledarskap har skrivits fram för att förstärka elevernas förberedelser för framtida arbete inom fritids- och friskvårdssektorn. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng vardera i stället för dagens två kurser om samma poäng och betygsriterierna har anpassats till modellen. *Träningslära*, nivå 1, 100 poäng samt *träningslära*, nivå 2, 100 poäng föreslås båda ligga i programfördjupningen.

⁵⁸ Samråd med Riksidrottsförbundet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *träninglära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *träninglära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tävlingsidrott

Kurserna, *idrott och hälsa 1 – specialisering* samt *idrott och hälsa 2 – specialisering*, är inriktade mot den valda idrotten och används idag av många gymnasieskolor som en variant av idrottsutbildningar. Eftersom en idrottsutbildning i hög grad fokuserar på tävlingsidrott har inte Skolverket sett att idrott och hälsa specialiseringskurserna gått att förena med syfte och betygskriterier för ämnet *idrott och hälsa*.

Skolverket föreslår därför ett nytt ämne *tävlingsidrott* om 200 poäng i två nivåer (100 poäng/nivå). Det nya ämnet kan ges av samtliga gymnasieskolor utan tillstyrkansprocess i enlighet med ämnet *specialidrott* och *tävlings- och träninglära*. Syftet är att elever ska kunna fördjupa sig i den valda tävlingsidrotten lokalt och utan elitidrottssatsning inom ramen för individuellt val.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *idrott och hälsa* eller *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tävlingsidrott*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tävlingsidrott* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Ämnesplaner inom ämnesgruppen svenska

Journalistiskt skrivande, kreativt skrivande, litteratur och retorik

För att ämnet *svenska* ska fungera i ett ämnesbetygssystem med krav på tydlig progression mellan ämnets nivåer och betygskriterier som gäller för hela ämnet föreslår Skolverket att fördjupningskurserna, *litteratur, retorik och skrivande*, som i gällande ämnesplan ingår i ämnet *svenska* lyfts ut och görs om till egna ämnen. Samtliga fördjupningsämnen består av en nivå som omfattar 100 poäng. Ämnena bygger på nivå 1 i ämnet *svenska* eller nivå 1 i ämnet *svenska som andraspråk*.

Den nuvarande kursen *skrivande* motsvaras i det nya systemet av två ämnen, nämligen *journalistiskt skrivande* respektive *kreativt skrivande*. Syftet med denna konstruktion är att skapa tydligare fördjupningar inom respektive område. I den nuvarande kursen *skrivande* ingår skriftlig framställning av såväl skönlitterära texter som journalistiska texter. Det har bedömts vara svårt att åstadkomma fördjupade färdigheter inom båda dessa skilda områden inom ramen för 100 poäng. Genom att bilda två nya ämnen skapas förutsättningar för fördjupning inom respektive område. Ett ytterligare skäl är att *kreativt skrivande* föreslås ingå i ämnesplanen för *svenska*, vilket är en förändring jämfört med gällande ämnesplan. Det är mot den bakgrunden logiskt att också skapa fördjupningsämnet *kreativt skrivande* inom vilket elever kan få möjlighet att utveckla sin förmåga att skriva i skönlitterära genrer.

Ämnet *journalistiskt skrivande* syftar till att utveckla elevernas förmåga att skriva journalistiska texter. I ämnet *journalistiskt skrivande* ingår också läsning av journalistiska texter i syfte att utveckla elevernas förmåga att skriva och kritiskt granska sådana texter.

I ämnet *kreativt skrivande* ingår också läsning av skönlitterära texter för att utveckla elevernas förmåga att skriva i skönlitterära genrer.

Ämnet *litteratur* syftar till att utveckla elevernas förmåga att läsa och analysera skönlitteratur. I ämnet ingår läsning av skönlitterära texter från olika tider.

Ämnet *retorik* syftar till att utveckla elevernas förmåga att uttrycka sig retoriskt medvetet. I ämnet ingår muntlig framställning i olika typer av retoriska situationer. Dessutom läses nedtecknade tal och andra typer av texter i syfte att utveckla elevernas förmåga att identifiera och kritiskt granska retorik i olika typer av texter.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *litteratur*, *kreativt skrivande*, *journalistiskt skrivande* och *retorik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnena *kreativt skrivande* och *retorik* varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Skolverket föreslår att ämnena *journalistiskt skrivande* och *litteratur* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade

För elever som är döva eller hörselskadade finns ämnesplanerna *engelska för döva*, *svenska för döva* och *svenskt teckenspråk*. Av gymnasieförordningen framgår att teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne ska förekomma på alla nationella program som anordnas för döva elever. Kurser i teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne får ersätta en eller flera kurser i studievägen för döva elever med undantag för kurser i svenska. Beslut fattas av rektor. I stället för *svenska* eller *svenska som andraspråk* respektive *engelska* får döva elever läsa *svenska för döva* respektive *engelska för döva* som gymnasiegemensamma ämnen.⁵⁹

Vidare framgår av gymnasieförordningen att kurser i teckenspråk som annat ämne än gymnasiegemensamt ämne får anordnas för hörselskadade elever, om de har behov av det och vill delta i de kurserna. Kurser i teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne får ersätta en eller flera kurser i studievägen för hörselskadade elever med undantag för kurser i *svenska*. Beslut fattas av rektor.⁶⁰

Engelska för döva

Skolverket föreslår att ämnet *engelska för döva* blir ett ämne med tre nivåer om 100 poäng vardera. Den föreslagna ämnesplanen är uppbyggd på samma sätt som den föreslagna ämnesplanen i *engelska* och delar i princip samma formuleringar i fråga om *engelska* i skrift.

Ämnet *engelska för döva* likställs i alla sammanhang med ämnet *engelska* och riktar sig till elever med svenskt teckenspråk som primärt språk. Skolverket har därför bedömt det motiverat att ämnesplanen endast avviker från ämnesplanen i *engelska* i de fall det är motiverat utifrån målgruppens förutsättningar. I jämförelse med den gällande ämnesplanen i *engelska för döva* har beskrivningen av didaktiska principer för undervisning av döva elever fått mindre plats. Skälet är att de elever som undervisas i *engelska för döva* är en mycket heterogen grupp vilket gör det svårt att formulera principer för undervisning av döva som berör alla elever. Därför har Skolverket valt att även i detta efterlikna ämnesplanen i *engelska* och i stort sett utelämna didaktiska anvisningar.

I arbetet har särskilt övervägts om American Sign Language har en plats i ämnet samt om innehåll som berör dövas kulturella sammanhang bör ingå. American Sign Language är, precis som *svenskt teckenspråk för hörande*, ett eget språk. Skolverket menar därför att lärare i *engelska* inte bör förväntas ha kunskaper i detta språk. På samma sätt innebär den föreslagna

⁵⁹ 10 kap. 5 § gymnasieförordningen.

⁶⁰ 10 kap. 6 § gymnasieförordningen.

ämnesplanen att det är det kulturella sammanhang där *engelska* används som eleverna ska få möta. Innehåll som berör dövas kultur föreslås i stället ingå i ämnena *svenska för döva*, *svenskt teckenspråk* samt *svenskt teckenspråk för hörande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska för döva* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *engelska för döva*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *engelska för döva* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenska för döva

Idag finns ämnet *svenska för döva* med kurserna *svenska för döva 1–3*.

Ämnet *svenska för döva* följer helt ämnesplanen för *svenska* förutom i de delar som är specifika för ämnet *svenska för döva*. Ämnet har uppdaterats och formulerats i progression i 3 nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet är strukturerat från motsvarande ämnens huvudsakliga innehåll. Vidare har förändringar av innehållsmässig karaktär gjorts i det centrala innehållet i syfte att stärka läsning, litteraturhistorisk bildning, kritisk läsning och akademisk skriftspråkskompetens. Slutligen har de delar av det centrala innehållet som berör nationella minoriteter stärkts genom att det nuvarande begreppet minoritetsspråk ersatts av nationella minoritetsspråk.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska för döva* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *svenska för döva*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenska för döva* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenskt teckenspråk

Idag finns ämnet *svenskt teckenspråk* med kurserna *svenskt teckenspråk 1–2* och *svenskt teckenspråk – aktiv tvåspråkighet*.

För att anpassa ämnena till ämnesbetygsmodellen föreslår Skolverket att ämnet *svenskt teckenspråk* uppdateras och formuleras med progression i tre nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet är strukturerat från motsvarande ämnens huvudsakliga innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *svenskt teckenspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare

Ämnesbetygsreformen innebär att befintliga legitimationer kommer att behöva uppdateras för många lärare. Behörighetsreglerna ser olika ut beroende på om det är ett ämne som klassificeras som ett yrkesämne, ett ämne som anges i kapitel 4 i förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare eller om det handlar om ett s.k. vissa ämne. Skolverkets förslag och hur de påverkar lärares legitimationer och behörighet i olika ämnen beskrivs ovan under respektive ämne.

Ämnen som föreslås klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare

Som redovisats ovan anser Skolverket att flertalet av de föreslagna nya ämnena varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att ett flertal ämnen i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

I kapitel 4 förordningen om utbildning till lärare och förskollärare anges vilka ämnen som kan ingå i en ämneslärarexamen. Av nämnda kapitel framgår att en ämneslärarexamen kan omfatta följande undervisningsämnen: bild, biologi, dans, engelska, filosofi, fysik, företagsekonomi, geografi, grekiska, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, juridik, kemi, latin, matematik, moderna språk, modersmål, musik, naturkunskap, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, slöjd, svenska, svenska som andraspråk, teater, teckenspråk och teknik. Det är också möjligt att få en ämneslärarexamen utfärdad i andra ämnen, exempelvis sociologi och programmering, om läraren läser en kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen.⁶¹ Den lärare som sedermera ansöker om behörighet att undervisa i andra ämnen än yrkesämnen i gymnasieskolan utifrån en ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan blir behörig i de undervisningsämnen som ingår i examen.⁶² Eftersom Skolverket bedömer att flertalet nya ämnen bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. förordningen om utbildning till lärare och förskollärare avser myndigheten att lyfta förslagen till utbildningsdepartementet.

Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan

Vad som krävs för att vara behörig att undervisa i gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnen framgår av 2 kap. 21 och 22 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. En lärare kan utifrån en ämneslärarexamen bli behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. En lärare med en annan behörighetsgivande examen kan även bli behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämne) om denne har fullgjort kompletterande studier om 90 högskolepoäng i ämnet eller om 120 högskolepoäng för ämnen svenska, samhällskunskap och musik. En lärare som genom sin examen eller kompletterande studier uppfyller kraven för att vara behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämnen) kan även få behörighet att undervisa i ett eller flera andra ämnen för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen). Skolverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett sådant ämne. Ett sådant s.k. vissa ämne får inte vara ett ämne som anges i 4 kap. förordningen om utbildning till lärare och förskollärare.⁶³ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. I bilagan till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 2 kap. 22 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. Relevant kompetens i ett s.k. visst ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁶¹ Förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen

⁶² 2 kap. 21 och 22 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁶³ 2 kap. 22 och 23 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller bestämmelser om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de s.k. vissa ämnen som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till vilka krav som ställs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vart och ett av de föreslagna ämnen som föreslås vara s.k. vissa ämnen, se Skolverkets förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.

Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

En lärare är endast behörig att undervisa i det eller de yrkesämnena i gymnasieskolan för vilka lärarens yrkeskunskaper är relevanta. Motsvarande gäller i sak även för anpassade gymnasieskolan. Skolverket får meddela föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att de ska vara relevanta för ett yrkesämne.⁶⁴ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne. I bilaga 1 till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärarens yrkeskunskaper ska vara relevanta för respektive yrkesämne i gymnasieskolan. Relevanta yrkeskunskaper för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan är de som regleras i bilaga 1 för motsvarande ämne i gymnasieskolan. Vilka yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan som motsvarar yrkesämnena i gymnasieskolan framgår av bilaga 2 till föreskrifterna.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller de yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i de yrkesämnena som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till så kallade kunskapskriterier för var och ett av de föreslagna ämnena.

Särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen har den som genom yrkeserfarenhet har tillägnat sig kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper. Universitets- och högskolerådet (UHR) får meddela närmare föreskrifter om vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.⁶⁵ Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen innebär det att UHR behöver ändra i sina motsvarande föreskrifter – Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Myndigheterna skickar ut respektive föreskrifter på remiss var för sig.⁶⁶

Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade

- Ett ämne bör inte vara bredare än att en lärare kan undervisa i hela ämnet.
- Myndigheternas föreskrifter ska utformas så att de är likalydande.
- Det som myndigheterna kan föreskriva om är yrkeskunskaper. I ämnesplanerna, som lärarna ska undervisa utifrån, ingår även andra mer generella kunskapsområden. Dessa kunskaper och förmågor får lärarna antas ha bland annat utifrån den grundläggande behörigheten för högskolestudier.
- Yrkeskunskaperna ska vara såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska.⁶⁷

⁶⁴ 2 kap. 25 och 26 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁶⁵ 4 § förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

⁶⁶ UHR:s remiss, dnr 4.1.2-02016-2019.

⁶⁷ Detta innebär att en person genom yrkesutövning anses kunna förvärva såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska yrkeskunskaper. Det innebär däremot inte att en person som genom utbildning förvärvat teoretiska yrkeskunskaper också anses ha förvärvat erfarenhetsbaserade yrkeskunskaper.

- Med kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper avser myndigheterna innehåll (vad man ska kunna), nivå (hur väl man ska kunna det) och aktualitet (att kunskapen är giltig i nutid). För att definiera vad som är nödvändig kunskap använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF, nivå 5.⁶⁸
- De kvalificerade och relevanta yrkeskunskaperna uttrycks i form av kunskapskriterier. Kunskapskriterierna ska ge en förutsägelse om vilka yrkeskunskaper som, tillsammans med yrkeslärarutbildningen eller lärarutbildningen⁶⁹, ger optimala förutsättningar för att kunna undervisa i det aktuella ämnet.
- En viktig utgångspunkt för kunskapskriterierna är ämnesplanerna för de enskilda yrkesämnena i gymnasieskolan eftersom det är ämnesplanerna som anger vad läraren kommer att undervisa i. Kunskapskriterierna utgår också från yrkeskunskaper förvärvade genom yrkesutövandet i arbetslivet och som anses nödvändiga som grund för att undervisa i ett yrkesämne.

SeQF används som utgångspunkt för kunskapskriterierna

För att definiera vad som är nödvändiga kunskaper för att undervisa i ett yrkesämne använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF. Ramverket innehåller åtta referensnivåer - från grundläggande nivå (nivå 1) till avancerad nivå (nivå 8). De åtta referensnivåerna uttrycks som resultat av lärande, som definieras som vad en person vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad, inte för hur lärandet uppnåtts. Myndigheterna har i framtagandet av kunskapskriterier utgått från principen att den som undervisar ska ha kunskaper som ligger minst en nivå över de kunskaper en elev förvärvar i gymnasieskolan. Gymnasieexamen är inplacerad på nivå 4 i SeQF. Det innebär att den som vill undervisa i yrkesämnen i gymnasieskolan ska ha yrkeskunskaper motsvarande minst nivå 5 i SeQF.

3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Skolverket bedömer att de generella ändringar som görs för att förbereda gymnasieskolan för ett införande av ämnesbetyg är nödvändiga utifrån de ändringar som införts i skollagen om ämnesbetyg samt enligt det uppdrag om förberedelser för ämnesbetyg i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och dess motsvarigheter inom den kommunala vuxenutbildningen som Skolverket har att genomföra.⁷⁰

Parallellt med anpassningen till ämnesbetyg föreslår Skolverket även olika nödvändiga följdändringar av gymnasieprogram och ämnen för att de ska vara aktuella utifrån teknik- och samhällsutveckling. I de fall det finns program- eller ämnesspecifika alternativa lösningar presenteras dessa under respektive program eller ämne.

Om de ändringar som Skolverket föreslår inte kommer till stånd skulle det innebära att ämnesbetygsreformen inte kan realiseras fullt ut eftersom det är nödvändigt att ämnesplanerna för de ämnen som ges inom såväl gymnasieskolan som kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå utformas i enlighet med hur bestämmelserna i skollagen är utformade. Om föreslagen reglering inte kommer till stånd så kommer de vinster som förväntas av ämnesbetygsreformen att utebli. Förslagen ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att minska stressen och öka elevers motivation.

⁶⁸ För ett fåtal yrkesämnena inom vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år har SeQF nivå 6.

⁶⁹ För behörighet enligt 2 kap. 25 § 3 behörighetsförordningen krävs inte nödvändigtvis en yrkeslärarexamen.

⁷⁰ Givet i Skolverkets regleringsbrev för 2023.

4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen berör samtliga elever som påbörjar en utbildning på gymnasial nivå, i gymnasieskolan och komvux, efter den 30 juni 2025. Enligt övergångsbestämmelserna i skollagen ska äldre bestämmelser fortsatt gälla för utbildning i gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. Detsamma gäller för komvux på gymnasial nivå i fråga om kurser eller en sammanhållen yrkesutbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska utbildningen dock fullföljas enligt de nya bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Förslagen kommer att påverka skolhuvudmän⁷¹ som bedriver eller avser att bedriva gymnasieutbildning då de behöver tillämpa och implementera de nya ämnena och de ändrade programstrukturerna. Förslagen om nya ämnesplaner berör även huvudmän och utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som bedriver eller avser att bedriva utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen kommer även att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive programs redovisning). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna att uppfylla kraven för lärarlegitimation. Under respektive ämne ovan framgår vad som krävs för just det ämnet.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

Skolverkets förslag berör elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare som arbetar i gymnasieskolan och i komvux på gymnasial nivå.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare kommer att behöva ta del av de planerade informations- och implementeringsinsatser som Skolverket kommer att genomföra, men även av lokala informations- och implementeringsinsatser. Det handlar dels om information och implementering vad gäller modellen för ämnesbetyg, dels ämnes- och programspecifika förändringar. Skolverket avser att återkomma med mer information om planerade implementeringsinsatser.

För rektorer handlar det även om att organisera utbildningen på skolorna utifrån de delvis ändrade programmen och de nya ämnena. Det kan även behövas viss kompetensutveckling av personal och tillgång till nya läromedel.

Studie- och yrkesvägledare behöver kunna informera elever om de reviderade ämnena och programmen och de individuella studieplanerna. För den kommunala vuxenutbildningen påverkas de individuella studieplanerna särskilt eftersom dessa kan behöva ändras utifrån att elever kan ha både kurser och ämnen i sina individuella studieplaner.

Förslagen får konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän och vissa andra utbildningsanordnare som tillhandahåller utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Gymnasieskolans högskoleförberedande program

Lsåret 2021/2022 fanns det totalt 362 000 elever i gymnasieskolan varav 218 623 gick på högskoleförberedande program. Det fanns sammanlagt 1 284 skolenheter, varav 812 med kommunal huvudman, 460 med enskild huvudman och 12 regiondrivna skolenheter. En huvudman kan erbjuda samtliga nationella gymnasieprogram eller endast vissa av programmen.

Komvux på gymnasial nivå

⁷¹ Skolhuvudmän är dels kommuner, dels enskilda huvudmän som har fått ett godkännande av Skolinspektionen enligt 2 kap. 5 § skollagen. Även regioner kan vara huvudmän för nationella program som avser naturbruk och omvårdnad i gymnasieskolan.

Året 2021 fanns 259 812 elever inom komvux på gymnasial nivå vid 240 skolenheter. Statistik saknas för omfattningen av upphandlad utbildning. Utöver detta finns 3 regiondrivna huvudmän.

Gymnasieskolans yrkesprogram

Läsåret 2021/2022 fanns 105 618 elever på gymnasieskolans yrkesprogram. Av dessa finns 72 715 elever hos offentlig huvudman och 32 903 elever hos enskilda huvudmän. En huvudman kan erbjuda samtliga nationella gymnasieprogram eller endast vissa av programmen.

Antal elever som läst yrkespaket⁷²

	<i>Nationellt paket</i>	<i>Regionalt paket</i>
Vård och omsorg	13 859	4 192
Barn och fritid	4 645	3 517
Fordon och transport	1 807	979
Bygg och anläggning	1 416	1 311
Handel och administration	1 971	752
El och energi	789	1 810
Restaurang och livsmedel	553	1 446
Industriteknik	240	942
Naturbruk	26	1 101
VVS och fastighet	271	696
Hantverk	577	369
Hotell och turism	108	214

Staten

Förslagen får även konsekvenser för statliga myndigheter inom utbildningsområdet. I propositionen⁷³ beskrivs att Universitets- och högskolerådet (UHR) påverkas i stor omfattning då myndigheten behöver justera om i sina digitala system, vissa föreskrifter och även genomföra implementeringsinsatser. Universitet och högskolor kan påverkas utifrån behörighetsfrågor i olika ämnen. Vidare påverkas universitet och högskolor påverkas utifrån olika lärarutbildningar. Centrala studiemedelsnämnden (CSN) kommer att behöva anpassa sitt handläggningssystem med anledning av ämnesbetyg. Skolverket samråder med dessa myndigheter i uppdragets genomförande.

Vidare berörs Statens skolinspektion (Skolinspektionen) när det gäller beslut om godkännanden som huvudmän för en viss utbildning som lämnas med stöd av 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) utifrån de förändringar som föreslås om vissa program och inriktningars benämningar vilket Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Skolinspektionen berörs även i form av att enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena. När det gäller

⁷² Källa: Skolverket (2022): Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2021.

⁷³ Prop. 2021/22:36.

Skolinspektionens tillståndsgivning har myndigheterna kontakt för att säkerställa att de huvudmän som berörs informeras i tid och att eventuella nya tillstånd hanteras på lämpligt sätt. Även Statens institutionsstyrelse (SiS) och Kriminalvården som anordnare av utbildning motsvarande gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå berörs av förslagen.

Skolverket har för avsikt att planera och genomföra informations- och implementeringsinsatser gentemot huvudmännen samt ta fram olika former av stödmaterial, bedömningsstöd och reviderade nationella prov. Förslagen får också konsekvenser för Skolverkets handläggning av lärarlegitimationer och statsbidrag.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Under förutsättning att Skolverket även framgent kommer att ha föreskriftsrätt avseende programstrukturer i gymnasieskolan och ämnesplaner i gymnasieskolan och inom komvux på gymnasial nivå har Skolverkets för avsikt att föreskriva om dessa med stöd av 1 kap. 4 § och 4 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039) samt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning. När det gäller de förslag till ämnen som är föremål för samråd med Transportstyrelsen avser Skolverket att, utöver bemyndigandet i 1 kap. 4 § gymnasieförordningen och 2 kap. 13 § förordningen om vuxenutbildning, grunda sina föreskrifter på myndighetens bemyndiganden 8 kap. 4 § körkortsförordningen (1998:980) och 8 kap. 2 § förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens. När det gäller de förslag till motsvarande ämnen som endast ska kunna läsas inom kommunal vuxenutbildning, och där förkunskapskrav ställs avser Skolverket att, utöver dessa bemyndiganden, grunda sina föreskrifter på myndighetens bemyndigande i 3 kap. 6 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

När det gäller föreskrifter om behörighet att undervisa i yrkesämnen respektive i s.k. vissa ämnen har Skolverket för avsikt att meddela föreskrifter med stöd av 2 kap. 23 och 26 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, förutsatt att Skolverket fortsatt har sådan föreskriftsrätt.

6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser

De kostnadsmässiga konsekvenser som ett införande av ämnesbetyg innebär redovisas i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36). I propositionen, som nu är beslutad av riksdagen, konstaterar regeringen att det visserligen kan komma att behövas visst förberedande arbete inför att de förändrade bestämmelserna om sammantagen bedömning och ämnesbetyg träder i kraft, men att kompetensutveckling, ämnesdidaktiska diskussioner med mera inte är något nytt, utan en naturlig del av lärares arbete, reglerat i skollagen⁷⁴, och således ryms inom ramen för huvudmannens normala ansvar. Regeringen bedömer samtidigt att det, trots detta, under en övergångsperiod kan behövas särskilda riktade stödinsatser med anledning av förslagen. Dessa insatser bör genomföras med hjälp av statlig finansiering.

Skolverket bedömer å sin sida att myndighetens förslag kan innebära vissa kostnadsmässiga konsekvenser för huvudmännen i gymnasieskolan och inom komvux (i form av inköp av läromedel, lärplattformar och viss anpassning av informationsmaterial). Regeringen har

⁷⁴ 2 kap. 34 § skollagen.

föreslagit⁷⁵ att kompensation för implementering av reformen ska ges med 25 miljoner kronor per år för åren 2023–2024. Därutöver beräknas 140 miljoner kronor tillföras Skolverket för fördelning av statsbidrag till skolhuvudmännen för åren 2024–2026.

Skolverket bedömer att myndigheten behöver göra implementeringsinsatser för skolhuvudmän utifrån förslagen. Sådana insatser avser att motverka ytterligare kostnader hos skolhuvudmännen för att se till att de är väl förberedda för ett system med ämnesbetyg. Sådana kostnader beräknas tillkomma för föreskriftsarbete, implementeringsinsatser, information, stödmaterial, digitala system, processen för ändringar i lärares legitimation med mera. Medel har även avsatts för UHR:s arbete med att införa ämnesbetyg.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten identifierat vissa kostnadsmissiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimation. Att meddela legitimationer till lärare och efter ansökan komplettera dessa är en del av Skolverkets uppdrag. Även om Skolverket eftersträvar en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen kan myndigheten konstatera att lärare kan komma att påverkas om ämnen ändras och detta innebär att lärarna behöver ansöka om eller komplettera sin legitimation. Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering.

Skolverket delar den bedömning regeringen gör i propositionen⁷⁶ att sådana kompletteringar eller ändringar bör vara avgiftsfria för enskilda lärare och att det därför kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i detta avseende. Av propositionen framgår en beräkning av vilka kostnader som skulle uppstå för Skolverket om lärares legitimationer behöver ändras och uppskattar kostnaden till 6 miljoner kronor fördelade på tre år.

6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation

När det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen bör Skolverket, enligt regeringens proposition om ämnesbetyg⁷⁷, eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt. Detta eftersom sådana ändringar kommer att bero på att staten gör förändringar som den enskilde läraren inte kan påverka. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare behöver ändras för att lärare inte ska behöva betala ansökningsavgift för att komplettera sin legitimation med nya ämnen.⁷⁸

Förslagen kommer att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive program). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna för lärare att bli behöriga i ämnet. Under respektive ämne ovan (se ovan under avsnitt A1) framgår vad som krävs för just det ämnet och vilken eventuell åtgärd som krävs av en redan legitimerad lärare för att kunna få ämnet i sin legitimation. Åtgärderna och Skolverkets hantering kommer att se olika ut beroende på om läraren redan har fått legitimation eller inte samt när i tid som läraren gör en ansökan till Skolverket. Det kommer även att skilja sig åt beroende på vilken behörighet som läraren har i sin legitimation.

⁷⁵ Prop. 2021/22:36.

⁷⁶ Prop. 2021/22:36.

⁷⁷ Prop. 2021/22:36.

⁷⁸ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverket har nedan, för att på ett överblickbart sätt redovisa konsekvenser för lärarbehörigheter, placerat in samtliga föreslagna ämnen i tre grupper som föranleder olika typer av åtgärder från Skolverket och från den enskilda läraren:

1. **Det nya ämnet har samma namn som det nuvarande ämnet som utgår**

I dessa fall kvarstår lärarens behörighet och Skolverket behöver endast göra ett tillägg av det nya ämnets ämneskod i lärarlegitimationsregistret. Läraren behöver inte ansöka om komplettering av legitimationen för ett ämne som har kvar samma namn.

2. **Det nya ämnet motsvarar ett nuvarande ämne men har ett annat namn**

I dessa fall kan Skolverket ge behörighet i det nya ämnet utifrån den tidigare behörigheten. Läraren behöver ansöka om att komplettera sin legitimation för att få behörighet i det nya ämnet. Dessa lärare kommer att kontaktas av Skolverket för mer information.

3. **Det nya ämnet saknar motsvarighet i ett nuvarande ämne**

I dessa fall behöver Skolverket göra en bedömning av lärarens utbildning och/eller yrkeserfarenhet för att pröva om läraren uppfyller kraven för att bli behörig i det nya ämnet. Läraren behöver därför ansöka om att komplettera sin legitimation med behörighet i det nya ämnet. Skolverket kommer att informera om när det blir möjligt att ansöka om behörighet i de nya ämnena.

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024, då de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft, kommer att kunna ansöka om att komplettera sin legitimation för att bli behörig att undervisa i de nya ämnena. Skolverket kommer att kontakta de lärare som är behöriga att undervisa i ett eller flera nuvarande ämnen som Skolverket bedömer har en motsvarighet i ett nytt ämne. Dessa lärare kommer att behålla sin tidigare behörighet i nuvarande ämnen samt efter ansökan kunna få de nya motsvarande ämnena tillagda i sin legitimation. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att en sådan komplettering utifrån nuvarande reglering innebär att läraren behöver betala en avgift.

En prövning mot de nya ämnena för en redan legitimerad bygger på en bedömning där kunskapskraven för ett av dagens ämne motsvarar de kunskapskrav som krävs för ett eller flera nya ämnen. Det nya ämnet behöver därmed vara sprunget ur dagens ämne för att Skolverket ska kunna ge behörighet i det nya ämnet utifrån dagens ämne. Exempelvis bedömer Skolverket, under förutsättning att nödvändiga förordningsändringar genomförs, att lärare med behörighet att undervisa i nuvarande ämne *svenska* bör kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenska, litteratur, kreativt skrivande, retorik och journalistiskt skrivande* då innehållet i det nuvarande ämnet *svenska* har delats upp i fler ämnen för att passa en ämnesutformad gymnasieskola.

En del lärare kommer inte att behöva ansöka om att komplettera sin legitimation. Det gäller om läraren enbart är behörig att undervisa i ämnen som inte delas och inte byter namn, exempelvis *djurparksdjur*. Den redan beslutade behörigheten kvarstår och Skolverket uppdaterar lärarlegitimationsregistret så att det även framgår ämneskod för det nya ämnet med samma namn. Om denna lärare vill provas mot fler ämnen behöver läraren göra en ansökan om komplettering av sin legitimation, vilket är förenat med en ansökningsavgift.

Skolverket har kontrollerat hur stor andel av nuvarande ämnen som har en motsvarighet i de nya ämnena och funnit att de allra flesta av nuvarande ämnen har motsvarigheter. Det innebär att de allra flesta lärare som har legitimation idag, efter ansökan om komplettering, kommer att kunna bli behöriga i nya ämnen. Men det finns ett antal av nuvarande ämnen

som kommer att upphöra och som saknar motsvarighet bland de nya ämnena. I gymnasieskolan är dessa ämnen följande:

- *el- och hybridfordonsteknik*
- *elektroniksystem - installation och underhåll*
- *elementmontering*
- *flerbränslefordonsteknik*
- *fordons- och transportbranschen*
- *fordonsteknik*
- *fordonstestteknik*
- *hippologi*
- *humanistiska och samhällsvetenskaplig hållbart samhälle spets inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*
- *hälsa*
- *hälsovård*
- *lantbruksmaskiner*
- *lastmaskiner och truckar inom naturbruk*
- *marinmotorteknik*
- *mediekommunikation*
- *medier, samhälle och kommunikation*
- *naturvetenskaplig spets inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*
- *språk specialisering*
- *trädgårdsmaskiner*
- *verktygs- och materialhantering.*

När det gäller gymnasieskolan finns per den 28 november 2022 totalt 61 lärare som är behöriga att undervisa i något av dessa ämnen och som inte har någon annan behörighet i gymnasieskolan. Skolverket har granskat samtliga ärenden och funnit följande:

- 50 lärare har annan behörighet som inte kommer att påverkas, exempelvis i grundskolan och/eller anpassad gymnasieskola.
- 44 lärare har behörighet i fordons- och transportbranschen, fordonsteknik, hippologi eller verktygs- och materialhantering och bör, enligt Skolverkets bedömning, efter ansökan om komplettering kunna bli behöriga i fler ämnen i gymnasieskolan utifrån sin behörighetsgivande examen.
- Omkring 10 lärare har enbart behörighet i fordons- och transportbranschen, fordonsteknik eller verktygs- och materialhantering och kan inte få någon ny behörighet utifrån sin behörighetsgivande examen.

Skolverket bedömer att anställningsbarheten för de cirka 10 lärare som förlorar sin ämnesbehörighet i mindre grad kommer att förändras då behörighet enbart i något av dessa ämnen inte är tillräckligt för en lärartjänst på fordons- och transportprogrammet eller ett annat yrkesprogram. Dessa lärare kommer dock fortsatt ha en lärarlegitimation och undervisning i yrkesämnena kan bedrivas utan legitimation och behörighet. Skolverket bedömer därför denna konsekvens som liten i förhållande till fördelarna med att införa de nya ämnena som föreslås.

Lärare som har en pågående ansökan den 1 januari 2024

Utgångspunkten för Skolverkets prövning av lärarlegitimationer är att lärare som har en pågående ansökan hos Skolverket den 1 januari 2024 kommer att kunna bli behöriga att undervisa i både nuvarande ämnen och i nya föreslagna ämnen. Skolverket bedömer det som nödvändigt att under en övergångsperiod ge ämnesbehörighet i både dagens ämnen

och nya ämnen, eftersom undervisningen i gymnasial utbildning kommer att omfatta både nuvarande och nya ämnen under den perioden. Att legitimera på detta sätt innebär att det blir tydligt vad läraren är behörig att undervisa i. På så sätt undviks att lärare under denna period missgynnas i en anställningssituation. När nuvarande ämnen upphör kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret.

Lärare som ännu inte har ansökt om legitimation

Lärare som har en ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen eller motsvarande äldre examen (behörighetsgivande examen) men som ännu inte har ansökt om legitimation kommer, efter en prövning, att kunna få behörighet i de föreslagna nya ämnena. Detta gäller även för lärare som har antagits till ett yrkeslärarprogram i äldre ämnen och lärare som har påbörjat ett ämneslärarprogram i äldre ämnen.

En lärare som ansöker om legitimation från och med den 1 januari 2024, och vars ansökan beslutas före det att nuvarande ämnen har upphört, kommer att kunna ansöka om och provas mot behörighet både i nuvarande ämnen och i nya ämnen. De kommer alltså att kunna få sin ansökan prövad både mot nu gällande föreskrifter som rör s.k. vissa ämnen respektive yrkesämnena, och mot de nya föreslagna föreskrifterna. Vilka föreskrifter som blir aktuella att tillämpa i en ansökan styrs av vilka ämnen som läraren ansöker om att bli behörig i. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. En lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet aktiviteter och värdskap kommer alltså att kunna bli behörig att undervisa i såväl det nuvarande ämnet aktiviteter och värdskap, som i motsvarande nya ämnen aktiviteter och upplevelser, besöksnäringen samt resor och destinationer.

När nuvarande föreskrifter inte längre ska tillämpas och nuvarande ämnen har upphört kommer en ansökan endast provas mot behörigheter i nya ämnen. Om en lärare i en sådan situation ansöker med en behörighetsgivande examen omfattande nuvarande ämnen kommer Skolverket att bedöma vilka nya föreslagna ämnen som dessa lärares behörighetsgivande examen motsvarar. Lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet *aktiviteter och värdskap* kommer då alltså inte att bli behörig att undervisa i detta ämne när det har upphört. Skolverket bedömer att läraren då i stället kommer att kunna bli behörig att undervisa i de nya motsvarande ämnena *aktiviteter och upplevelser, besöksnäringen* samt *resor och destinationer*.

Skolverket samråder med Universitets- och högskolerådet (UHR) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) vad gäller frågor om lärarbehörigheter och lärarutbildning.

6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några negativa effekter för jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet har förstärkts i vissa ämnesplaner utifrån ämnets karaktär i gymnasieskolan.

Skolverket bedömer också att förslagen om längre och mer sammanhållna ämnen samt färre detaljer i betygskriterierna kommer att gynna elever, inklusive elever med funktionsnedsättning

6.4 Nationella minoriteter

Då syftet med de föreslagna ändringarna är att stärka kvaliteten och likvärdigheten i undervisningen och skapa förutsättningar för mer rättvisande betyg bedömer Skolverket att förslagen kommer att få positiva effekter även för de nationella minoriteterna. De nationella minoriteterna har synliggjorts i Skolverkets förslag till ämnesplaner i de gymnasiegemensamma ämnena *historia, religionskunskap, svenska* och *svenska som andraspråk* som redovisades till regeringen 16 september 2022.

I den tredje remissen som planeras till årsskiftet 2023–2024 avser Skolverket remittera förslag till ämnesplaner i *modersmål* och *minoritetsspråk*.

6.5 Konsekvenser för elever

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Samråd har skett med elevorganisationer och även i samtal med elever i samband med besök i referensskolor, där förslagen har diskuterats med elever som till övervägande del stödjer förslagen.

Skolverket bedömer att förslagen som redovisas i denna konsekvensutredning ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att öka elevers motivation, samt sänka den stress som kursbetygen skapar. Det kan också möjliggöra att mindre tid behöver läggas på bedömning och betygssättning, vilket ger mer tid för undervisning och i och med det en bättre förberedelse för både arbetsliv och fortsatta studier.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskilda hänsyn gällande tidpunkten för ikraftträdande

De ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå trädde i kraft den 15 juli 2022. Bestämmelserna ska tillämpas på utbildning nivå som påbörjas efter den 30 juni 2025.⁷⁹ Som skäl till tidpunkten för ikraftträdande angavs i propositionen att Skolverket behöver tid för arbetet med styrdokumentsutveckling och för att huvudmännen, rektorerna och lärarna ska ha möjlighet till kompetensutveckling samt för att planera och organisera verksamheterna så att de är anpassade för det nya systemet. Vidare angavs att elever och föräldrar behöver få information i god tid inför val till gymnasieskola, gymnasiesärskola eller komvux.

Regeringen har ännu inte beslutat om ändringar i gymnasieförordningen eller förordningen om vuxenutbildning till följd av införandet av ämnesbetyg i skollagen.

När det gäller de förslag som Skolverket remitterar i denna omgång föreslår Skolverket att dessa ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025. Skälen till detta är att huvudmän ska hinna förbereda sig inför ämnesbetygens införande, att huvudmän som har tillstånd ska hinna ansöka om förnyade tillstånd och att Skolverket ska kunna utfärda behörigheter att undervisa i de nya ämnena i tid till tillämpningen.

⁷⁹ Införande av ämnesbetyg enligt lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) samt införande av anpassad utbildning enligt lagen (2022:1317) om ändring i skollagen (2010:800).

Övergångsbestämmelser finns i skollagen

Enligt övergångsbestämmelser till skollagen ska äldre bestämmelser fortsatt gälla för utbildning i gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortsatt gälla i fråga om kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska dock utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Programstrukturerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att de nya föreskrifterna för programstrukturer för programmen i gymnasieskolan ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. De nuvarande programstrukturerna kommer således fortsatt att vara tillämpliga för utbildning som påbörjas före den 1 juli 2025. Skolverket avser att återkomma med förslag om upphävande av de nuvarande programstrukturerna.

Ämnesplanerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att ämnesplanerna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. I enlighet med övergångsbestämmelserna till skollagen kommer de nuvarande ämnesplanerna fortsatt vara tillämpliga på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025. Det innebär att de nuvarande ämnesplanerna kommer att behöva tillämpas parallellt med de nya under en viss övergångsperiod enligt vad som följer av övergångsbestämmelserna till skollagen.⁸⁰ Enligt övergångsbestämmelserna till skollagen framgår även att den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 senast den 30 juni 2030 får genomgå prövning inom kommunal vuxenutbildning enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Prövning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som prövningen gäller. Det kan tilläggas, även om denna remiss inte innehåller förslag till föreskrifter om betygsdokument, att det i skollagen också finns en övergångsbestämmelse enligt vilken en gymnasieexamen som utfärdas efter den 30 juni 2025, utöver betyg i ämnen, får innehålla betyg som satts på kurser enligt de äldre bestämmelserna.⁸¹

Behörighetsföreskrifterna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning.

⁸⁰ Se ikraftträdande och- övergångsbestämmelser till lagen (2022:147) om ändring i skollagen.

UHR föreslår att deras likalydande föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas vid antagning till yrkeslärarutbildning som startar efter den 31 juli 2024. Detta innebär att sista gången studenter påbörjar yrkeslärarutbildningen utifrån nuvarande kunskapskriterier kommer att vara vårterminen 2024 (antagning hösten 2023). Yrkeslärarprogrammet omfattar 90 högskolepoäng, vilket motsvarar 1,5 års heltidsstudier eller 3 års studier på halvfart. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen med full studietakt kommer således att examineras i juli 2025. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen på halvfart kommer att examineras i januari 2027. Skolverkets utgångspunkt är att lärare som har fullgjort en yrkeslärarexamen med antagning utifrån nuvarande kunskapskriterier och ämnen inte ska missgynnas av förslagen till nya och förändrade ämnen och kunskapskriterier. Med anledning av detta bedömer Skolverket att det finns ett behov att säkerställa att lärare som är under utbildning kan meddelas behörighet i och undervisa i nuvarande ämnen, och som examen omfattar, i vart fall fram till utgången av juni 2027.

För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Myndigheten föreslår därför att nu gällande föreskrifter, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2027.

Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vad som krävs för att lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning. För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Till skillnad mot föreskrifterna om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne saknas det högskoleutbildningar som påverkas av att kriterierna för relevant kompetens ändras. Därför finns det inte ett motsvarande behov av att säkerställa att lärare som är under utbildning inte missgynnas av förslagen på nya och förändrade ämnen och krav för behörighet i dessa ämnen. Myndigheten föreslår därför att nu gällande föreskrifter, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2025.

Behov av speciella informationsinsatser

Skolverket kommer att bistå huvudmän med informations- och implementeringsinsatser inför ett införande av ämnesbetyg inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning.

B Kommuner och regioner

I propositionen redogjordes för konsekvenser av ämnesbetygsreformen. Här tar Skolverket upp konsekvenser som mer precist följer av Skolverkets förslag. Skolverket bedömer att

förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över bemanning i samband med att utbildningar och behörighetskrav för lärare ändras samt att se över organiseringen av utbildningarna och planera för implementering.

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen, utan bedöms ligga inom ramen för huvudmannens normala ansvar, och bedöms alltså inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

C Företag

De förslag som omfattas av denna konsekvensutredning rör såväl offentliga som enskilda huvudmän och andra enskilda utbildningsanordnare. De bedömningar som Skolverket gör i fråga om konsekvenser ovan gäller också enskilda huvudmän för fristående skolor på samma sätt som de kommunala huvudmännen.

Enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena.

Informations- och implementeringsinsatser och stöd kommer även att riktas till enskilda huvudmän och vissa andra enskilda utbildningsanordnare. Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för dessa företags arbetsförutsättningar eller konkurrensförmåga.

D Samråd

Under arbetet med regeringsuppdraget har Skolverket inbjudit en rad intressenter till olika samråd. De förslag som omfattas av denna remiss har även förankrats med ämnesexperter och forskare. Kommentarer har vidare samlats in från de referensskolor som Skolverket har överenskommelser med samt med referenslärare inom utbildning i gymnasieskolan och inom komvux. De nationella programråden samt rådet för de högskoleförberedande programmen har också deltagit i arbetet med synpunkter och förslag.

Skolverket har även haft möten med företrädare för de nationella minoriteterna, funktionshinderorganisationer och läromedelsförlagen.

Vidare har samråd skett med olika intresseorganisationer och i vissa fall arbetsgivare. Samråd har även hållits med olika myndigheter och organisationer, till exempel Universitets- och högskolerådet (UHR), Universitetskanslersämbetet (UKÄ), Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vuxenutbildning i samverkan (VIS) och universitet och högskolor med lärarutbildning.

Skolverket har under arbetet samrått med Skolverkets råd för de högskoleförberedande programmen. Vidare har samråd skett med olika nationella centrum, resurscentrum och ämnesföreningar, Kungliga vetenskapsakademins kommitté för utbildning, myndigheter som SPSM och Institutet för språk och folkminnen samt ett flertal universitet och högskolor.

Utöver dessa samråd inom ramen för uppdraget har Skolverket en löpande referensverksamhet, där lärare, rektorer, elever och andra intressenter har möjlighet att delge erfarenheter av och synpunkter på styrdokumentet.

För utbildningar som kräver olika former av certifikat eller auktorisationer har samråd skett, till exempel för inriktningen *elteknik* på el- och energiprogrammet. Här har Skolverket haft tät kontakt med Elsäkerhetsverket och ECY. Det medför att ämnet installationsteknik, nivå 1 tillsammans med *ellära*, nivå 1 är ett krav från ESV för den teoretiska delen för att få auktorisation B.

E Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta enheten för gymnasieskola:

Anna Jägberg, undervisningsråd anna.jagberg@skolverket.se eller

Eva Ekstedt Salzmänn, undervisningsråd eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se.

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i anpassade gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå

- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå
- Förslag till programstrukturer för samtliga nationella program i anpassade gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023¹ avseende Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.²

Skolverket lämnar i denna andra remissomgång förslag på

- ämnesplaner för ämnen som ingår i en ämneslärarexamen enligt 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare³
- ämnesplaner för s.k. vissa ämnen
- ämnesplaner för yrkesämnena

¹ Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.

² Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Ändringarna i skollagen (2010:800) införs till följd av propositionen *Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (prop. 2021/22:162).

³ Ämneslärarexamen regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) och ämneskombinationerna regleras i 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

- programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- programstrukturer för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har valt att redovisa förslagen i två konsekvensutredningar, en för gymnasieskolan och en för anpassade gymnasieskolan. I denna konsekvensutredning redovisas Skolverkets förslag avseende anpassade gymnasieskolan inklusive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen och de konsekvenser som redovisas i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Dessa förslag remitterades av Skolverket den 9 februari till 10 maj 2022. Denna konsekvensutredning avser förslag till föreskrifter om ämnesplaner för de ämnen som ingår i de nationella programmen inom anpassade gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, föreskrifter om programstrukturer för de nationella programmen inom anpassade gymnasieskolan, föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne och föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan⁴.

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge bättre förutsättningar till fördjupat lärande och lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygsriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygsriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygsriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

För den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket programstrukturer för varje nationellt program som utgår från ämnen och nivåer i dessa ämnen. I september 2022 redovisade Skolverket förslag till regeringen om de nationella programmets benämning som regleras i bilaga 3 till skollagen (2010:800) och de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till gymnasieförordningen (2010:2039).⁵ Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från de förslag som har redovisats till regeringen och omfattar ämnen och nivåer i ämnen inom det programgemensamma utrymmet, inriktningarna och programfördjupningen.

⁴ "Vissa ämnen" innebär i denna konsekvensutredning ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. "Vissa ämnen" är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämnesläroexamen, och som inte heller är yrkesämnen. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera "vissa ämnen" genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverkets samtliga förslag till ämnesplaner och programstrukturer som omfattas av denna konsekvensutredning finns i bilagor på Skolverkets webbplats. Där finns även förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan och förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har gjort bedömningen att i denna remissomgång endast redovisa åtta styrdokument på sådant sätt de formellt kommer att vara utformade när de är beslutade och kungjorda som en författning, till exempel förslag avseende ämnesplan för ämnet *trafikanterkunskap* och programstrukturen för programmet för hälsa, vård och omsorg.

Enligt regeringens proposition om ämnesbetyg bör Skolverket eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt när det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet.

Förändringarna kommer att medföra behov av informations- och implementeringsinsatser samt behov av uppdatering av lärares legitimationer.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll	4
Bakgrund.....	6
Omfattning och avgränsningar	7
A Allmänt.....	9
1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag.....	9
Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system	9
Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion.....	10
Mål.....	11
Nivåer	11
Centralt innehåll och progression.....	12
En uppsättning betygsriterier.....	12
Nya värdeord i anpassad gymnasieskola.....	13
Ämnen behöver delas.....	13
Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för anpassade gymnasieskolan.....	13
Särskilda förutsättningar för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.....	14
Kopplingen till ett framtida yrkesliv behöver stärkas för anpassade gymnasieskolan .	15
Anpassade gymnasieskolans programstrukturer	15
Garanterad undervisningstid	16
Gymnasiegemensamma ämnen i anpassade gymnasieskolan	17
Engelska	17
Estetisk verksamhet.....	17
Historia	18
Idrott och hälsa	18
Matematik.....	19
Naturkunskap	19
Religionskunskap	20
Samhällskunskap	20
Svenska och svenska som andraspråk.....	21
Svenska	22
Svenska som andraspråk.....	22
Nationella program i anpassade gymnasieskolan.....	22
Programmet för estetiska verksamheter	23
Ämnesplaner på programmet för estetiska verksamheter	23
Programmet för fastighet och byggnation	27
Ämnesplaner på programmet för fastighet och byggnation.....	27
Programmet för fordonsvård och godshantering	28
Ämnesplaner på programmet för fordonsvård och godshantering.....	29
Programmet för handel och service	32
Ämnesplaner på programmet för handel och service	32
Programmet för hantverk och produktion.....	33
Ämnesplaner på programmet för hantverk och produktion.....	34
Programmet för hotell, restaurang och bageri.....	35
Ämnesplaner på programmet för hotell, restaurang och bageri	35
Programmet för hälsa, vård och omsorg.....	37
Ämnesplaner på programmet för hälsa, vård och omsorg	37
Programmet för samhälle, natur och språk.....	39
Ämnesplaner på programmet för samhälle, natur och språk	40

Programmet för skog, mark och djur	41
Ämnesplaner på programmet för skog, mark och djur.....	41
Ämnesplaner som finns på flera program.....	45
Ämnesplaner för döva och hörselskadade	48
2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare.....	48
Ämnen i anpassade gymnasieskolan som motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan.....	49
Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.....	49
Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.....	50
Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade	50
3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.....	51
4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	52
5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på	53
6. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen	53
6.1 Kostnadsmissiga konsekvenser	53
6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation.....	54
6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv	57
6.4 Nationella minoriteter.....	57
6.5 Konsekvenser för elever.....	57
7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	58
8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	58
B Kommuner och regioner	60
C Företag.....	60
D Samråd	61
E Kontaktpersoner.....	61

Bakgrund

Begreppsanvändning med anledning av att gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) som särskild utbildning byter namn

Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive komvux som anpassad utbildning.⁶ De förslag till ämnesplaner och programstrukturer som Skolverket nu remitterar ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 och förslagen har därför utformats i enlighet med de kommande benämningarna för dessa skolformer. Begreppet gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola ersätter begreppet gymnasiesärskolepoäng och har förts in i bilaga 4 till skollagen. Det nya begreppet används därför i denna konsekvensutredning. Genom ändringar som har förts in i gymnasieförordningen har även begreppet gymnasiesärskolegemensamma ämnen ersatts av begreppet gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola och begreppet gymnasiesärskolebevis har ersatts av begreppet gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola. Även dessa nya begrepp används därför nedan.

Bakgrund till uppdraget

Utgångspunkten till de förslag som Skolverket redan har remitterat och till de förslag som redovisas i denna konsekvensutredning är riksdagens beslut om propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) som fattades den 23 februari 2022. Beslutet innebär bland annat att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg när det gäller gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Syftet med ämnesbetygsreformen är att ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid och motivation för eleverna att genomföra utbildningen. Ämnesbetygen ska bättre spegla elevers kunskaper i ämnet som helhet än som separata kursbetyg. Lärare ska därmed få bättre förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån hela ämnet.

Regeringsuppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2023⁷ har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen förbereda för en övergång till ämnesbetyg i anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. I uppdraget ingår att genomföra implementeringsinsatser utformade för de olika skolformerna. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten föra en dialog med Universitets- och högskolerådet och Centrala studiestödsnämnden. Myndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om uppdraget. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

Myndighetens instruktionsenliga uppdrag

Enligt myndighetens instruktion ska Skolverket kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument för skolväsendet som regeringen beslutar om. Myndigheten ska vid behov föreslå ändringar av dessa samt även utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om.⁸ I samband med uppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg har myndigheten gjort bedömningen att arbetet enligt instruktionen ska

⁶ Riksdagen beslutade den 21 juni 2022 om propositionen *Elevbälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning*, prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429.

⁷ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=23208>.

⁸ 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

bedrivs parallellt med regeringsuppdragen som rör införandet av ämnesbetyg⁹ så att de styrdokument som beslutas inför ett införande av ämnesbetyg 2025 är uppdaterade och relevanta. De olika delarna – regeringsuppdragen och myndighetens uppdrag enligt instruktionen – har hanterats integrerat i arbetet. Förslag till förändringar utifrån de olika uppdragen beskrivs samlat i denna konsekvensutredning.

Skolverket har redovisat delar av uppdraget till regeringen

Skolverket redovisade till regeringen i september 2022 de delar av uppdraget som innehåller förslag som kräver ändringar dels i skollagen och som beslutas av riksdagen, dels på förordningsnivå och som beslutas av regeringen.¹⁰ Det som redovisades var förslag till examensmål, programmål, ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och de delar i programstrukturen för de nationella programmen som regeringen beslutar om. Innan förslagen redovisades till regeringen remitterades förslagen under våren 2022.¹¹ Skolverkets förslag i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som myndigheten har redovisat till regeringen. Eftersom regeringen ännu inte fattat några beslut kan förutsättningarna för Skolverkets förslag komma att ändras beroende på vad regeringen beslutar att gå vidare med.

Omfattning och avgränsningar

De förslag som Skolverket arbetar med inom ämnesbetygsreformen utmynnar i tre olika remissomgångar. Denna konsekvensutredning behandlar de förslag som remitteras i den andra omgången och rör anpassade gymnasieskolan och i delar, komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Skolverket avser att efter denna remissomgång besluta om de remitterade förslagen inför ett införande av ämnesbetyg hösten 2025.

Förslag till ändringar i de styrdokument som beslutas av Skolverket:

- programstrukturer¹² för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- ämnesplaner för samtliga övriga ämnen som hör till de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå inklusive de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan
- föreskrifter som reglerar behörighet att undervisa i yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan¹³ respektive föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan¹⁴.

⁹ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

¹⁰ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

¹¹ Konsekvensutredning avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå, dnr. 2022:55.

¹² En programstruktur är uppbyggd av respektive nationellt program i anpassade gymnasieskolan enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS) för respektive program.

¹³ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

¹⁴ ”Vissa ämnen” innebär här ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan. ”Vissa ämnen” är i behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnena. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera ”vissa ämnen” genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

I denna konsekvensutredning presenteras förslag för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och tillhörande ämnesplaner som även ska gälla inom komvux som anpassad utbildning inom komvux på gymnasial nivå. I konsekvensutredningen presenteras först ämnesplanerna för de ämnen som är gymnasiegemensamma i anpassade gymnasieskolan. Därefter presenteras programstrukturen för respektive program och förslagen till ämnen som ingår i programmen. De ämnesplaner som finns på flera av programmen redovisas under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade redovisas under rubriken *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

I bilagorna till konsekvensutredningen presenterats respektive programstruktur i sin helhet och de ämnesplaner som ingår i de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket planerar en tredje remissomgång vid årsskiftet 2023 – 2024. Den kommer omfatta ämnesplanen *eurytmi* för Waldorf-utbildningar samt ämnesplaner för *modersmål* och *minoritetsspråk*. Eventuella förslag till ytterligare ämnen, där behov har framkommit i samband med denna remiss, kan också komma att remitteras i den tredje remissomgången. Myndigheten avser även att i ett senare skede remittera ytterligare föreskrifter, bland annat föreskrifter om olika betygskriterier.

Av Skolverkets uppdrag enligt regleringsbrevet för 2022 framgick att om myndigheten bedömer att vissa förändringar behöver göras i de nationella programmets innehåll och att det är lämpligt att göra dessa i samband med en övergång till ämnesbetyg ska Skolverket lämna förslag till sådana justeringar¹⁵. Myndigheten har dock inte fått i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Arbetet har därför inte syftat till att ta fram helt nya program, undantaget det särskilda regeringsuppdraget om hantverksprogrammet. Utgångspunkten är i stället att det nuvarande kunskapsinnehållet i huvudsak ska anpassas och uppdateras inom ramen för befintliga program och ämnen. Däremot kan till exempel förändrade behov i arbetslivet och delning av ämnen innebära att de föreslagna förändringarna är mer omfattande i vissa ämnen och program än andra.

Inför regeringsuppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg och inom ramen för Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att kontinuerligt revidera styrdokumentet, har Skolverket genomfört en behovsanalys¹⁶. I det arbetet identifierades bland annat behovet av att i linje med modellen för ämnesbetyg säkerställa en tydlig progression mellan nivåerna i ämnesplanerna, att ta fram en uppsättning betygskriterier som ska gälla för samtliga nivåer i ämnet samt att skapa mer sammanhållna ämnen (se vidare under rubriken *Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion*). Ett annat behov som identifierades var att se över det centrala innehållets omfattning i relation till undervisningstid och poäng. Vidare identifierades ett behov av att säkerställa bildningsperspektivet i utbildningarna och att förstärka det tredelade uppdraget, det vill säga att anpassade gymnasieskolan i enlighet med skollagen ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet, samt motsvarande för övriga berörda skolformer. Ytterligare behov som identifierades i det förberedande arbetet var att på ett bättre sätt förstärka kopplingen till ett framtida yrkesliv på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

I genomförandet av uppdraget har Skolverket genomfört samråd med representanter för Skolverkets olika målgrupper, till exempel lärare, rektorer, elever, myndigheter och branschföreträdare. Under avsnitt D nedan presenteras det samrådsarbete som Skolverket har genomfört.

¹⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk.

¹⁶ Skolverket, dnr. 2020:131.

Nedanstående förslag redovisades till regeringen 16 september 2022 och berörs därför inte av denna konsekvensutredning. Förslagen i denna remiss bygger dock vidare på förslagen som tidigare redovisats till regeringen.

Förslag som har redovisats till regeringen:

- examensmål för de nationella programmen inklusive vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år
- programmålen för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- de programgemensamma ämnena och deras poängomfattning för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- de nationella inriktningarna som anges i bilaga 1 till gymnasieförordningen,
- ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena¹⁷
- de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan, deras namn och poängomfattning
- ändringar rörande hantverksprogrammet som föreslås avvecklas och inriktningen *textil design* föreslås flyttas till estetiska programmet och byta namn till *modedesign*. Förslagen innebar vidare att ett nytt program, *frisör- och stylistprogrammet*, föreslås inrättas.

A Allmänt

1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag

Skolverket vill med förslagen i denna remiss skapa ämnen som fungerar väl med ämnesbetyg och programstrukturer som är framtagna för en ämnesutformad anpassad gymnasieskola i enlighet med riksdagens beslutade proposition. Nuvarande programstrukturer och ämnen är inte framtagna för en ämnesutformad anpassad gymnasieskola med ämnesbetyg. Som en konsekvens behöver även föreskrifterna som rör behörighet att undervisa i olika ämnen anpassas till de nya ämnena.

Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge eleverna bättre förutsättningar till fördjupat lärande än vad dagens kursutformning gör. Ämnesbetyg bör i högre grad ge förutsättningar för ett lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre möjlighet för elevers lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygs-kriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, innebär det att de betygs-kriterier som föreslås är mindre detaljerade än dagens betygs-kriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

Skolverket anser att modellen kan bidra till de syften som beskrivs ovan. Framför allt innebär systemet att det är elevens betyg på visade kunskaper i slutet av ett ämne som kommer med i elevens gymnasiebevis avseende anpassade gymnasieskolan. Samtidigt har

¹⁷ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Skolverket i arbetet kunnat konstatera att förväntningarna på systemet med ämnesbetyg riskerar att vara större än vad premisserna tillåter. Det är inte säkert att de positiva effekterna av ämnesbetyg blir så omfattande som det ibland kan framstå. Eftersom ämnesbetyg föreslås införas i ett befintligt system kommer det att medföra fördelar i form av flera längre och mer sammanhållna ämnen. Det är samtidigt viktigt att bevara det som fungerar väl inom dagens system. Behovet av flexibilitet är till exempel fortsatt stort inom den anpassade gymnasieskolan för att utbildningen ska kunna tillgodose varje elevs behov och förutsättningar. Möjligheten att inom ramen för ett program i den anpassade gymnasieskolan läsa nivåer av ämnen från gymnasieskolan behöver därför kvarstå. Ämnesbetyg kommer vidare att kombineras med dagens system med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola och minsta garanterad undervisningstid. Det innebär inte per automatik mer tid för undervisning i respektive ämne. Beslut om undervisningstid kommer att fattas utifrån samma regelverk som idag.

Utgångspunkten för Skolverkets genomförande av uppdraget är att det nuvarande kunskapsinnehållet i program och ämnen anpassas i relation till ämnesbetyg. Förslagen innebär också relevanta uppdateringar av ämnen och program utifrån teknik- och samhällsutveckling. Skolverket har dock inte haft i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Det har dels framförts önskemål från målgrupper och intressenter om ändringar i innehåll i olika ämnen och program, dels framgått tydliga behov av justeringar. Skolverket har strävat efter att balansera de ramar som ämnesbetygsmodellen sätter med övriga förutsättningar som gäller för de aktuella skolformerna och i förhållande till alla de synpunkter som framkommit i myndighetens arbete med uppdraget. Syftet med remissförfarandet är att hämta in värdefulla synpunkter och få syn på ytterligare behov av justeringar när det gäller de aktuella förslagen. Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter och förslag.

Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion

I den av riksdagen beslutade propositionen om ämnesbetyg framgår att progressionen i ämnena behöver förstärkas för att modellen ska fungera samt att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser.¹⁸ Skolverkets förslag innebär att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i förhållande till de betygskriterier som har föreskrivits för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper på den aktuella nivån. Enligt modellen för ämnesbetyg ska det enligt riksdagens beslut finnas en uppsättning betygskriterier för hela ämnet, i stället för dagens betygskriterier som finns för varje kurs i ämnet.

Detta medför att såväl målen som betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, vilket innebär att de behöver vara mindre detaljerade än de är idag. När betyg sätts på en nivå görs det utifrån betygskriterierna och det centrala innehållet i den aktuella nivån. Ett godkänt betyg omfattar alltid samtliga poäng eleven har läst i ämnet till och med den senaste godkända nivån. Denna modell är den som Skolverket har haft att utgå från i arbetet.

För att stödja ett införande av ämnesbetyg har modellen för hur ämnesplaner idag är utformade behövt ses över och anpassas utifrån den beslutade propositionen om ämnesbetyg. Skolverket har analyserat den nuvarande modellen för ämnesplaner och konstaterat att grundstrukturen i form av syftestext inklusive målen för ämnet¹⁹, centralt innehåll och betygskriterier även fortsatt är lämplig. Modellen med syftestext, mål, centralt

¹⁸ Prop. 2021/22:36 s. 76 ff.

¹⁹ Ämnets syfte avslutas med ett antal mål i punktform. Målen fokuserar på de kunskaper i ämnet som ska betygssättas och det finns därför en relation mellan målen och betygskriterierna.

innehåll och betygs-kriterier ger även ett sammanhållet system med övriga skolformer. Skolverket bedömer att det behövs en förskjutning av tyngdpunkten i ämnesplanerna, från betygs-kriterier, som behöver bli mindre detaljerade, till ämnets syfte och centrala innehåll. Detta ligger som redan nämnts i linje med de förändringar som har genomförts i revideringen av kursplanerna i anpassade grundskolan. Det ligger också i linje med att systemet med ämnesbetyg innebär ett större fokus på lärande och kunskapsutveckling.

Det centrala innehållet behöver skrivas så tydligt att det ger tillräcklig vägledning för lärarnas planering av undervisningen samtidigt som det beskriver progression mellan nivåerna. Detta behöver sammanvägas med såväl konstaterade behov av att minska mängden stoff i vissa ämnen, att värna om lärares professionella utrymme, samt att visst innehåll med nödvändighet måste ingå enligt önskemål från olika målgrupper. Dessa faktorer har noga sammanvägts i arbetet.

Mål

Varje ämnesplan inleds idag med en syftestext som beskriver vilka kunskaper eleven ska få möjlighet att utveckla i undervisningen. Syftet avslutas med ett antal punkter som fungerar som mål för ämnet som helhet. Målen anger vilka kunskaper och förmågor som ska betygs-sättas. Idag förekommer det att vissa mål i ett ämne bara relaterar till vissa kurser. Eftersom nivåer i ett ämne, i ett system med ämnesbetyg, bygger på varandra och där betyget på en nivå ska kunna ersätta betygen på tidigare nivåer, kommer samma mål att behöva gälla för ämnet som helhet.

Nivåer

Nivåindelning av ämnen utgör modellens grundkonstruktion. Betyget efter en viss nivå ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet med dess underliggande nivåer, utan att läraren för den skull ska ha behövt gå tillbaka till vad eleven har presterat på tidigare nivåer. För att säkerställa att ett betyg från en högre nivå verkligen betyder att eleven har kunskaper som även omfattar underliggande nivåer behöver ämnena därför konstrueras så att det finns en tydlig koppling och progression vad gäller innehåll mellan nivåerna. Av de ämnen som finns idag är vissa uppbyggda med en relativt tydlig progression, medan andra ämnen kan bestå av kurser som inte bygger på varandra, eller en kombination av dessa principer.

Skolverket uppmärksammade tidigt att modellen för ämnesutformning kan leda till att visst ämnesinnehåll, som idag endast ingår i en kurs, behöver återkomma i flera nivåer eller flyttas till ett nytt ämne. När innehåll behöver återkomma på flera nivåer kan det i någon mån motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande.

Det totala antalet betygssättningstillfällen kommer inte att skilja sig i så stor utsträckning från idag, då betyg på varje nivå kommer att sättas och dessa är viktiga avstämnings-tillfällen. Vissa ämnen kommer även fortsättningsvis att vara mindre omfattande eller läsas under kort tid, vilket kan innebära att eleven till exempel får vissa slutliga betyg redan i år 1. Men en enskild elev kommer vid ett införande av ämnesbetyg i vissa fall att möta något färre ämnen under sin utbildning och framför allt få färre betyg i sitt gymnasiebevis för anpassade gymnasieskolan. Detta är en följd av ett system med ämnesbetyg och säkerställer att det är elevens kunskaper i slutet av ett ämne som kommer speglas i betyget. Elever på olika utbildningar kommer däremot att läsa olika långt i ämnen, beroende på hur många nivåer i ett ämne som ingår i elevens studieväg.

I nuvarande ämnesplaner anges alltid om en kurs i ett ämne bygger på en annan kurs. I modellen för ämnesbetyg bygger en högre nivå alltid på en underliggande nivå eller ett annat ämne. Av den anledningen har Skolverket gjort bedömningen att det inte längre

behöver anges specifikt när nivåer bygger på varandra i enlighet med modellens grundförutsättningar. I förslagen till ämnesplaner bör däremot anges när en nivå bygger direkt på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande.

De nivåer i de ämnen som föreslås i denna remiss har i stor utsträckning samma omfattning i gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som dagens kurser. Detta beror på att modellen ska lämpa sig för de berörda skolformerna och att ett och samma ämne ofta läses i olika omfattning på olika utbildningar. En annan orsak är att regeringen i propositionen om ämnesbetyg beskriver att behovet av avstämningstillfällen och återkoppling till eleven i form av betyg kommer att ges i ungefär samma utsträckning som idag.²⁰ I många fall betyder det att myndigheten bedömer att 100 poäng är den mest ändamålsenliga omfattningen av en nivå. Det förekommer dock nivåer om 50 poäng, framför allt i de gemensamma ämnena i anpassad gymnasieskola där en sådan omfattning beslutats av riksdagen. I ämnen där så har bedömts lämpligt finnas också förslag på nivåer om 200 poäng.

Centralt innehåll och progression

Det centrala innehållet i dagens ämnesplaner är det ämnesinnehåll som eleven ska få möta i undervisningen. De olika delarna av det centrala innehållet kan få olika mycket utrymme i undervisningen och kombineras på olika sätt utifrån olika delar av ämnets syfte. Utöver det centrala innehållet kan läraren komplettera med ytterligare innehåll utifrån elevernas behov och intresse, men läraren måste i undervisningen åtminstone behandla det som anges i det centrala innehållet.

Progressionen mellan nivåer i ett system med ämnesbetyg behöver konstrueras så att ett innehåll som undervisas på en nivå ligger till grund för det som undervisas på efterföljande nivå. Inledande nivåer av ämnesplanerna innehåller formuleringar av karaktären ”orientering om” eller ”enkelt” för att tydliggöra vilken nivå av kunnande som är tänkt att utvecklas genom undervisningen. I högre nivåer i ett ämne synliggörs progressionen genom till exempel tillägg av innehållsliga områden eller genom olika konkretiseringar av det centrala innehållet som tydliggör vad undervisningen ska behandla i de nivåerna.

I en tidigare behovsanalys inför revideringen av kurs- och ämnesplaner 2019²¹ uppmärksammade Skolverket också frågan om progression. Då konstaterades även behov av att förbättra progressionen mellan skolformer, främst mellan den anpassade grundskolan och den anpassade gymnasieskolan. Där så har bedömts lämpligt har Skolverket därför fortsatt arbetet med att tydliggöra progressionen mellan skolformerna.

En uppsättning betygsriterier

I ett ämnesutformat system ska ett ämne enligt propositionen ha en uppsättning betygsriterier, till skillnad från dagens kursutformade utbildning där varje kurs har en sådan uppsättning. Det innebär att betygsriterierna behöver vara mer övergripande än dagens betygsriterier för att kunna användas för betygsättning på hela ämnet och fungera för betygsättningen i samtliga nivåer.

Ett annat skäl för att de nya betygsriterierna behöver vara övergripande är att ju fler bedömningsaspekter som finns i betygsriterierna, ju större risk för en instrumentell syn på betygsättning, i stället för på lärande och undervisning. Skolverket har redan gjort ett arbete med att minska detaljeringsgraden i betygsriterierna i samband med revideringen av anpassade grundskolans kursplaner.²² En följd av att de nya betygsriterierna blir mindre detaljerade än dagens betygsriterier är att betygsriterierna kan uppfattas som mindre

²⁰ Prop. 2021/22:36 s. 81 och 122.

²¹ Skolverket dnr. 2018:1453.

²² Skolverket dnr. 2019:173 och dnr. 2019:770.

precisa, eftersom detaljer inte skrivs fram på samma sätt som idag. Skolverket har dock bedömt att fördelarna med att minska detaljeringsgraden överväger denna nackdel. Revideringen kan också kräva att detaljer flyttas från dagens betygskriterier till det centrala innehållet.

Nya värdeord i anpassad gymnasieskola

Skolverket föreslår att ämnesplanerna får delvis nya värdeord i betygskriterierna. Av den referensverksamhet och de analyser som Skolverket har genomfört i samband med revideringen av ämnesplanerna för anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning framkommer att värdeorden i gällande ämnesplaner är svåra att förstå och ger stort utrymme för tolkningar. Det är i första hand värdeordet ”medverkar” som kritiserats. I många kurser är det idag det enda värdeordet som används i betygskriterierna för E. Värdeordet tolkas olika av olika lärare, vilket inte är unikt för det här värdeordet, men konsekvensen tycks bli mer långtgående i synen på eleven i undervisningen. I Skolverkets förslag till ämnesplaner föreslås därför nya värdeord för betyget E, till exempel att eleven ”för **mycket enkla** resonemang” eller ”visar **vissa kunskaper**”. Avsikten med förslaget att förändra värdeorden är inte att höja kraven för betyget E. I vissa ämnesplaner har justeringar därför gjorts i det centrala innehållet i syfte att säkerställa att kraven för ett godkänt betyg inte höjs.

Ämnen behöver delas

En följd av en tydlig progression mellan nivåerna och av att varje ämne ska ha samma mål för ämnets samtliga nivåer samt att varje ämne ska ha en uppsättning betygskriterier blir att ett antal ämnen kommer att behöva delas. Om kurserna inte passar att arbetas om i sådan utsträckning att de byggs upp med progression och med gemensamma betygskriterier går nämligen inte modellen för ämnesbetyg att tillämpa. Ett exempel är den nuvarande ämnesplanen för ämnet svenska som idag innehåller fyra kurser. De två första kurserna *svenska 1*, 200 poäng och *svenska 2*, 100 poäng kan i en ämnesutformad anpassad gymnasieskola bilda ett ämne med två nivåer, men de sidoordnade kurserna *litteratur*, 100 poäng och *skrivande*, 100 poäng kan inte ingå i progressionen för svenskämnet då de är konstruerade för att fördjupa endast ett visst delområde inom det bredare ämnet *svenska*. De behöver därmed utformas som egna ämnen med egna mål och betygskriterier. Detta innebär att det totalt sett utifrån Skolverkets förslag kommer att finnas fler ämnen jämfört med idag.

Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för anpassade gymnasieskolan

Enligt läroplanen för anpassade gymnasieskolan ska skolan skapa de bästa förutsättningarna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.²³ Bildningsprocesser har således en central roll i utbildningen. Bildningsaspekter uttrycks idag i första hand i läroplanernas inledande delar, medan de har en mer undanskymd roll i ämnesplaner. I Skolverkets arbete med förslagen har följande definition av begreppet bildning använts:

- Bildning som en individuell och öppen process utan givet slut och som drivs av viljan att veta mer och att utvecklas.
- Bildning som innebär individens delaktighet i en gemensam referensram av kunskaper.
- Bildning som förmågan till klokt och etiskt handlande i förhållande till sig själv, till andra människor och naturen.

²³ Förordningen (SKOLFS 2013:148) om läroplan för anpassade gymnasieskolan. Den ändrade benämningen av skolformen träder i kraft den 2 juli 2023.

Skolverket har även kunnat konstatera att det så kallade tredelade uppdraget, det vill säga att den anpassade gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet²⁴ är olika väl representerat i de olika nationella programmen och ämnena, på ett sätt som inte alltid kan förklaras med program- eller ämnesanpassning. Enligt Skolverkets bedömning går bildningsuppdraget och det tredelade uppdraget i linje med varandra.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) i läroplanerna ses som en del av bildningsuppdraget och återfinns på olika sätt i Skolverkets förslag utifrån ämnets karaktär.

Skolverket föreslår även att vissa andra övergripande aspekter i läroplanerna förstärks i ämnesplanerna utifrån ämnenas karaktär för att säkerställa att läroplanernas intentioner syns på ett tydligare sätt. De aspekter som har setts över i arbetet är demokrati, digital kompetens, entreprenörskap, företagande och hållbar utveckling, jämställdhet samt kritiskt förhållningssätt.

Särskilda förutsättningar för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå

Målen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling²⁵. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Den ska också utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.²⁶ Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska också utformas så att den enskildes studier kan kombineras med studier inom komvux andra skolformsdelar men även kunna kombineras med arbete²⁷. Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs idag i form av kurser och i form av ett komvuxarbete. I den beslutade propositionen föreslår regeringen att det ska införas ett ämnesutformat system med ämnesbetyg även i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) återfinns i läroplanen för vuxenutbildningen²⁸. Utöver dessa fyra perspektiv lyfter läroplanen för vuxenutbildningen fram ytterligare två perspektiv: ett femte perspektiv om att ”utbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling och att lösa problem”, samt ett sjätte perspektiv om att ”vuxenutbildningen ska bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens och utbildningen ska bidra till att alla elever utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling”. Sammantaget bedömer Skolverket att de förslag som gäller bildningsperspektivet och andra övergripande aspekter ligger väl i linje med vuxenutbildningens uppdrag.

Av läroplanen framgår också att vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och att eleverna är individer med i hög grad olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Detta blir än mer tydligt sett till komvux som anpassad utbildning. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både i längd och till innehåll. Det är viktigt att elever kan börja på den nivå där de befinner sig kunskapsmässigt, utan att behöva ”läsa upp”

²⁴ 18 kap. 2 § skollagen (2010:800).

²⁵ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁶ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁷ Inom målgruppen för komvux som anpassad utbildning är det också vanligt att studier kombineras med daglig verksamhet.

²⁸ Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplanen för vuxenutbildningen.

tidigare nivåer. Kopplat till detta är det viktigt att lyfta behovet av att i det ämnesutformade systemet fortsatt kunna dela upp nivåer i delnivåer, på motsvarande sätt som nationella kurser inom särskild utbildning på gymnasial nivå idag får delas upp i delkurser.²⁹ Detta är vanligt förekommande inom skolformsdelen idag. Detta är viktigt för kompletterande och fortsatta studier i stort och kan även vara viktigt för att kunna få ett komvuxbevis. I den av riksdagen beslutade propositionen anges att blandbetyg, det vill säga betyg från olika system, ska vara möjligt i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.³⁰ För att detta ska vara möjligt behöver regeringen besluta om nödvändiga förordningsändringar. Sådana ändringar kan innebära att Skolverket behöver ta fram nya föreskrifter som anger vilka kurser som motsvarar vilka ämnen eller nivåer i ämnen. I propositionen aviseras om ett bemyndigande för Skolverket att föreskriva om detta och att myndigheten bör ta fram ett underlag som baseras på var innehållet i respektive kurs ska återfinnas i de nya ämnesplanerna som ska tillämpas från 1 juli 2025, samt vilka kurser som kan ersätta ämnesnivåer.

Intentionen med reformen om att skapa långa sammanhållna ämnen motsvarar inte automatiskt det behov av flexibilitet som elever i komvux som anpassad utbildning kan ha. En utgångspunkt där är att en elev inte ska läsa mer än nödvändigt sett till elevens syfte och mål med sina studier. Indelningen i nivåer är dock avsedd att stödja den nödvändiga flexibiliteten, inte minst för att underlätta för elever inom komvux som anpassad utbildning att få en utbildning utifrån individens behov.

I den delredovisning av regeringsuppdraget som Skolverket lämnade till regeringen i september 2022³¹ redovisade myndigheten förslag avseende målen för gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan. Dessa förslag gäller inte för komvux då Skolverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om komvuxarbetet. De nyligen införda målen för komvuxarbetet som regleras av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2021:29) om mål för komvuxarbetet har inte setts över i detta arbete och ingår därför inte i denna remiss. Om Skolverkets förslag till ändringar i målen för gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan realiserar avser myndigheten dock att se över målen för komvuxarbetet. Sammantaget ser Skolverket att flera följdändringar kommer att behöva införas i förordningen om vuxenutbildning till följd av ämnesbetygsreformen och Skolverkets förslag.

Kopplingen till ett framtida yrkesliv behöver stärkas för anpassade gymnasieskolan

I reformen av anpassade gymnasieskolan 2013³² betonades vikten av att i högre grad förbereda eleverna för ett framtida yrkesliv. Skolverket har dock konstaterat att kopplingen till framtida yrkesliv behöver stärkas och anpassas ytterligare till skolformen.

Ett sätt att stärka kopplingen till ett framtida yrkesliv har varit att låta ämnen och innehåll i den anpassade gymnasieskolan i högre grad motsvara yrkesämnen i gymnasieskolan. På detta sätt underlättas samarbetet mellan skolformerna på ett sätt som kan medverka till en stärkt koppling till det framtida yrkeslivet.

Anpassade gymnasieskolans programstrukturer

Bestämmelser om omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena på ett visst nationellt program i anpassade gymnasieskolan finns i bilaga 4 till skollagen och för de programgemensamma ämnena i bilaga 2 till gymnasieförordningen.³³

²⁹ 2 kap. 10 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

³⁰ Prop. 2021/22:36 s. 103 ff.

³¹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³² Propositionen *En gymnasiesärskola med hög kvalitet* (prop. 2011/12:50).

³³ Skollagen (2010:800) och gymnasieförordningen (2010:2039).

Skolverkets programstrukturer för respektive nationellt program i anpassade gymnasieskolan utgörs för den kursutformade anpassade gymnasieskolan av de föreskrifter som reglerar vilka kurser som ingår i programmet och vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning.³⁴ För den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket en ny programstruktur för varje nationellt program som utgår från vilka ämnen och nivåer i dessa ämnen som ska ingå på programmet. Skolverket har i september 2022 redovisat till regeringen Skolverket förslag på de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 4 till skollagen och i bilaga 2 till gymnasieförordningen.³⁵ Skolverket redovisade även förslag till ändrade namn för vissa av de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan, vilka regleras i bilaga 3 till skollagen. Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från förslagen som redovisades till regeringen och innehåller de delar av programstrukturerna som i den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan skulle motsvara Skolverkets nuvarande bemyndiganden att föreskriva om programstrukturerna.

I ett ämnesutformat system ska varje ämne ha en ämnesplan. Ett ämne ska bestå av en eller flera nivåer. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.³⁶ I prop. 2021/22:36 anges att sådana skäl kan finnas till exempel när det gäller dagens ämne *moderna språk*. I dag kan en elev i ämnet *moderna språk* till exempel läsa kursen *moderna språk 1* i både *tyska* och *franska* och därmed få två separata kursbetyg, ett i varje språk. På motsvarande sätt kan en elev i ämnet *musik* parallellt läsa olika instrument exempelvis *dels flöjt*, *dels piano*, och få ett betyg för varje instrument. Modellen för ämnesbetyg innebär dock att ett godkänt betyg som sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Regeringen anför i propositionen att systemet bör renodlas så att det inte ska vara möjligt att sätta flera betyg på samma nivå i ett ämne. Det innebär att till exempel *franska* som modernt språk och *tyska* som modernt språk behöver utgöra olika ämnen. Det kan samtidigt enligt regeringen vara rimligt att dessa ämnen har en gemensam ämnesplan. För sådana ämnen ser Skolverket behov av att i programstrukturerna kunna ange det som föreslås bli namnet på den gemensamma ämnesplanen. I de förslag till programstrukturer som nu remitteras föreslås därför att namnet på den gemensamma ämnesplanen för *moderna språk* anges, även om det inte utgör ett eget ämne.

Garanterad undervisningstid

Elever i anpassade gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid på minst 3 600 undervisningstimmar om 60 minuter.³⁷ De flesta kurser har idag en omfattning om 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola, där antalet gymnasiepoäng är ett mått på den tänkta studieomfattningen av en kurs och på dess beräknade arbetsinsats. Det regleras att det är huvudmannen som beslutar om antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.³⁸ Regeringen har inte ännu kungjort förordningsändringar till följd av ämnesbetygsreformen. Skolverket utgår i nuläget från att de nya regleringarna kommer att motsvara nuvarande reglering och att möjligheten att anpassa och till exempel öka antalet undervisningstimmar när det gäller de nivåer där skolan bedömer att det särskilt behövs, kvarstår. Det kan exempelvis handla om den sista nivån i ett ämne.

³⁴ Skolverkets bemyndiganden finns i 4 kap. 1 a och 5 §§ gymnasieförordningen.

³⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³⁶ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen.

³⁷ 19 kap. 17, 19 och 20 §§ skollagen.

³⁸ 4 kap. 22 § gymnasieförordningen (2010:2039).

Gymnasiegemensamma ämnen i anpassade gymnasieskolan

Engelska

Ämnesplanen i *engelska* föreslås behålla sin nuvarande struktur och omfatta tre nivåer om 100 poäng vardera. I arbetet med att förbereda för ämnesbetyg i ämnet *engelska* har Skolverket arbetat för att flytta den progression som i dag finns i betygskriterierna för de olika kurserna till det centrala innehållet i de olika nivåerna. Det har även funnits ett behov av att tydliggöra vilken svårighetsgrad de olika nivåerna i ämnet avser. Förslaget till ämnesplan innehåller därför förtydliganden av vilken svårighetsgrad som avses i de olika nivåerna ifråga om läs- och hörförståelse, till exempel ”texter, främst korta och enkla” i *engelska*, nivå 1. Även det centrala innehållets anknytning till arbetslivet har förstärkts genom innehållet ”Ämnesområden som är användbara inom arbetslivet” i *engelska*, nivå 1 och 2. Flytten av progression från betygskriterierna har i Skolverkets förslag medfört en jämnare stegring mellan betygsstegen men, även en viss glidning i vad som krävs för olika betygssteg jämfört med dagens kurser.

Skolverket föreslår att den del av målen och betygskriterierna i den nuvarande ämnesplanen för ämnet *engelska* som handlar om att reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används utgår. Motivet är att ett sådant del i betygskriterierna kan medföra en risk att fler elever än i dag inte får ett godkänt betyg i *engelska* eftersom **medverkar** och **bidrar** enligt Skolverkets förslag inte längre kommer att användas i betygskriterierna. I bedömningen har Skolverket beaktat att motsvarande mål finns i anpassade grundskolan. Där finns dock konstruktionen med **medverkar** och **bidrar** kvar i betygskriterierna för betyget E vilket innebär större ökad flexibilitet vid betygssättningen. Skolverkets avsikt med förslaget är inte att minska utrymmet för sociokulturellt innehåll i undervisningen. Därför kvarstår detta med samma omfattning i centralt innehåll som i nuvarande ämnesplan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *engelska*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *engelska* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *engelska* i anpassade grundskolan.

Estetisk verksamhet

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk verksamhet* kvarstår som eget ämne med en nivå om 100 poäng.

Ämnets bidrag till kulturlivet är stärkt med följande skrivning: ”Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att genom sina kunskaper om och färdigheter i estetiska uttryck bidra till ett rikt kulturliv i samhället.” Även begreppsanvändning, jämställd arbetsmiljö samt praktiskt arbete föreslås stärkas i ämnet *estetisk verksamhet* med följande skrivningar i syftetexten: Undervisningen ska även behandla ämnesspecifika begrepp. Undervisningen ska betona en jämställd och inkluderande arbetsmiljö med utgångspunkt i samtycke och trygghet. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att arbeta praktiskt med olika former av skapande verksamhet, både på egen hand och tillsammans med andra, för att därigenom utveckla förmåga att kommunicera med estetiska uttryck.” Vidare har begreppet drama har ersatts med begreppet teater i ämnet generellt för att bättre spegla konstformen teater.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *estetisk verksamhet* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *estetisk verksamhet*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk verksamhet* fortsatt ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Historia

Ämnet *historia* föreslås uppdateras och struktureras i tre nivåer: *historia*, nivå 1, 50 poäng, *historia*, nivå 2, 100 poäng och *historia*, nivå 3, 100 poäng. *Historia*, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att ta upp i undervisningen inom ramen för nivåns omfattning.

Den föreslagna ämnesplanen för *historia* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *historia* i gymnasieskolan. Nytt centralt innehåll, liknande *historia* i gymnasieskolan, är skrivningar om en minoritetsgrupps historia i *historia*, nivå 1 och de nationella minoriteterna i Sverige i *historia*, nivå 2.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen genom att det i syftet står att teoretiska moment bör förtydligas och kompletteras genom praktiska moment där detta är möjligt och att det i det centrala innehållet i nivå 1 står ”Hur historiska händelser och aktörer används, till exempel i gatunamn och minnesmärken”.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *historia* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *historia*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *historia* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *sambällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Idrott och hälsa

Den nu gällande ämnesplanen i idrott och hälsa omfattar tre kurser, *idrott och hälsa 1*, 200 poäng, *idrott och hälsa 2*, 100 poäng samt *idrott och hälsa 3, vald idrott*, 100 poäng.

Ämnet *idrott och hälsa* föreslås omfatta två nivåer: *idrott och hälsa*, nivå 1, 200 poäng, som i nu gällande ämnesplan, samt nivå 2, 100 poäng. Skolverket föreslår att en tydligare progression mellan de två nivåerna skrivs fram. Till exempel föreslår Skolverket fysiska aktiviteter som utvecklar en allsidig rörelseförmåga, däribland dans och rörelse till musik för elever som läser *idrott och hälsa* nivå 1. Detta blir i nivå 2 fördjupning i några fysiska aktiviteter som befäster och utvecklar en allsidig rörelseförmåga.

Enligt föreslagen ämnesplan ges eleverna möjlighet att fördjupa sig i självvalda aktiviteter som befäster deras rörelseförmåga som ett steg mot att efter avslutad skolgång kunna göra kloka val som främjar god hälsa genom fysisk aktivitet.

Målpunkterna föreslås precis som i nuvarande ämnesplan i *idrott och hälsa* fortfarande vara tre men ett av målen förstärker nu kunskaper om vilken betydelse fysiska aktiviteter och levnadsvanor har för hälsa och välbefinnande i likhet med gymnasieskolans ämnesplan.

Utifrån den nu gällande ämnesplanen finns modeller för att ge eleverna möjligheter att planera och genomföra träning som de har nytta av resten av livet. Detta upplevs som mycket positivt av referensskolor i stället för som tidigare fokusera mer på enskilda aktiviteter och bedöma dessa. I Skolverkets förslag kvarstår denna möjlighet.

Det har framförts önskemål om skrivningar som mer liknar gymnasieskolans ämnesplan i *idrott och hälsa* särskilt när det gäller kunskaper kring hälsobegreppet och frisk- och riskfaktorer. Skolverket föreslår därför tydligare skrivningar i syftestext och centralt innehåll

om elevernas förmåga att genomföra fysiska aktiviteter på ett ergonomiskt och säkert sätt i såväl vardags- som arbetsliv.

Kursen *idrott och hälsa 3 vald idrott*, 100 poäng föreslås ersättas av ett nytt ämne, *idrottsfördjupning*, som omfattar en nivå om 100 poäng. Ämnet beskrivs under rubriken Ämnesplaner som finns på flera program.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *idrott och hälsa* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *idrott och hälsa* med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *idrott och hälsa* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *idrott och hälsa* i anpassade grundskolan.

Matematik

Ämnesplanen i *matematik* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Den nuvarande kursen *matematik 3* föreslås utgå, då den inte använts. Även om detta innebär en potentiell begränsning för elever i anpassade gymnasieskolan finns fortfarande möjlighet att läsa nivåer inom *matematik* för gymnasieskolan.

Utöver detta föreslår Skolverket vissa mindre justeringar, framför allt av språklig art, till exempel för att ge ett tydligare och mer likartat språk mellan skolformerna och för att betona matematikens användning inom arbetslivet. Några mer konkreta exempel är att formuleringar om matematiska begrepp justeras både i mål och betygskriterier, för att inte ge en bakvänd progression jämfört med anpassade grundskolan. Termen yrkesliv ändras genomgående till arbetsliv för att i större mån omfatta till exempel daglig verksamhet. Det centrala innehållet som berör mätning av tid har kompletterats med planering av tid.

Bedömningen är att dessa ändringar inte kräver större omställningar i undervisningen, utan i relativt stor mån avspeglar hur undervisningen redan bedrivs.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *matematik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *matematik* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *matematik* i anpassade grundskolan.

Naturkunskap

Den föreslagna ämnesplanen för *naturkunskap* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *naturkunskap* i gymnasieskolan.

Ämnesplanen för *naturkunskap* föreslås bestå av två nivåer: *naturkunskap*, nivå 1, 50 poäng och *naturkunskap*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *naturkunskap* föreslås struktureras på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll, som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i nivå 1 för att sedan fördjupas i nivå 2.

Den nuvarande kursen *naturkunskap 3*, 100 poäng är enligt lärare vid referenssamråd en kurs som aldrig används och har därför inte fått någon motsvarighet i det reviderade ämnet.

Ämnet *naturkunskap* har delats. Kurserna *återvinning och kretslopp* 1, 100 poäng och 2, 100 poäng har gjorts om till ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Avsikten är att få bättre mål och betygskriterier för båda ämnena, eftersom det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* mer tydligt är ett yrkesämne.

Ämnet har även uppdaterats och återfinns under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *naturkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *naturkunskap* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *naturorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Religionskunskap

Skolverket föreslår att ämnet *religionskunskap* fortsatt är strukturerat på samma sätt som idag. Dagens tre kurser ersätts av tre nivåer i ämnet: *religionskunskap*, nivå 1, 50 poäng, *religionskunskap*, nivå 2, 100 poäng och *religionskunskap*, nivå 3, 100 poäng. *Religionskunskap*, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att undervisa om inom ramen för nivåns omfattning.

Den föreslagna ämnesplanen för *religionskunskap* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *religionskunskap* i gymnasieskolan. Nytt centralt innehåll, liknande *religionskunskap* i gymnasieskolan, är skrivningar om olika urfolks trosföreställningar i nivå 3. Nytt är även tillägget i nivå 1 om kärlek utifrån olika tolkningar inom religioner och andra livsåskådningar.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen för bättre inlärning, såsom i ämnets syfte ”I undervisningen bör teoretiska moment förtydligas och kompletteras genom praktiska moment där detta är möjligt”.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *religionskunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *religionskunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *religionskunskap* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *sambällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Samhällskunskap

Ämnet *sambällskunskap* föreslås bestå av tre nivåer. Nivå 1 omfattar 50 poäng och nivå 2 och 3 omfattar 100 poäng vardera. Detta är oförändrat från idag.

Sambällskunskap, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att undervisa inom ramen för nivåns omfattning.

I ämnets syfte är den mest övergripande förändringen att den medborgarbildande funktionen tydliggjorts. Detta skapar en bättre balans inom det tredelade uppdraget och innebär att bildnings- och demokratiuppdragen, och därmed kopplingen till läroplanens inledande delar, förstärks.

Under rubriken ”Inflytande och beslutsfattande” har de tre första innehållspunkterna i den nuvarande ämnesplanen formulerats om. Rättsprinciper och rättsstaten har stärkts i en egen punkt. Bedömningen är att det inte borde uppfattas som ökad stofffrängsel eftersom det knyter an till och konkretiserar den tidigare skrivningen om att utkräva sina rättigheter.

Under områdesrubriken ”Ekonomiska och sociala frågor” har punkten ”skatter, välfärd och offentlig verksamhet” tillkommit för att tydliggöra kopplingen mellan samhällsnivån och den privatekonomiska och för att skapa en progression från anpassade grundskolan. Dagens punkt om arbetsmarknaden har bedömts vara för omfattande i relation till poängomfattningen och för abstrakt i relation till skolformen och har därför anpassats.

De tidigare kurserna *trafikantkunskap* och *sambällskunskap – arbetslivets villkor* föreslås bli egna ämnen och beskrivs under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sambällskunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *sambällskunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *sambällskunskap* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *sambällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Svenska och svenska som andraspråk

De båda ämnena *svenska* och *svenska som andraspråk* är likvärdiga i utbildningssystemet. Såväl *svenska* som *svenska som andraspråk* läses som gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola. De båda ämnena har också ett till stora delar gemensamt innehåll. I syfte att skapa en ökad tydlighet för professionen bedömer Skolverket att det innehåll i de båda ämnesplanerna som är gemensamt bör formuleras på likalydande sätt. Endast skillnader som kan motiveras utifrån målgruppens behov bör kvarstå.

Nedan redovisas först de förslag till förändringar som är desamma för ämnesplanerna. Därefter beskrivs skillnaderna under en rubrik för respektive ämnesplan.

I ämnet syfte har ändringar gjorts i syfte att stärka det tredelade uppdraget, bildningsuppdraget och demokratiuppdraget. I syftet har också förändringar gjorts för att främja kritisk läsning.

Målpunkterna har gjorts färre och mindre detaljerade. Denna förändring har gjorts i syfte att skapa förutsättningar för mindre omfattande och detaljerade betygskriterier.

Det centrala innehållet har strukturerats om i syfte att skapa en tydlig och ändamålsenlig progression genom ämnets nivåer. Även förändringar av innehållsmässig karaktär har gjorts i det centrala innehållet i syfte att främja läsning och litteraturhistorisk bildning.

Progressionen behöver formuleras på ett sätt som gör att den ger goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling och bildning. Samtliga övergripande kunskapsområden introduceras redan i nivå 1 för att skapa tydliga progressionslinjer. För att undvika upprepning och stoffträngsel har vissa övergripande kunskapsområden skrivits fram med olika fokus i de ingående nivåerna. Exempel på detta är den språkvetenskapliga delen av ämnesplanerna inom vilken språklig variation ingår i *svenska*, nivå 1, och *svenska som andraspråk*, nivå 1, medan språkförhållanden i Sveriges nationella minoritetsspråk återfinns i *svenska*, nivå 2 och *svenska som andraspråk*, nivå 2.

I förslaget till reviderad ämnesplan i *svenska* har läsningen fått ett tydligare fokus i syfte att bidra till genomförandet av ovanstående uppdrag. Ämnets syfte i förslaget till reviderad ämnesplan innehåller skrivningar om att undervisningen ska stimulera elevernas läsinträsse.

Kritisk läsning behöver lyftas fram i ämnesplanen. Den pågående samhällsutvecklingen som kännetecknas av omfattande informationsmängd ställer högre krav på denna kompetens än tidigare. Skolverket föreslår därför att kritisk läsning får en större tyngd i den reviderade ämnesplanen i *svenska* och *svenska som andraspråk*.

Svenska

Ämnet *svenska* föreslås omfatta 300 poäng. I nuvarande ämnesplan omfattar ämnet 500 poäng. För att ämnet *svenska* ska fungera i ett ämnesbetygssystem med krav på tydlig progression mellan ämnets nivåer och betygskriterier som gäller för hela ämnet har de fördjupningskurser som i nu gällande ämnesplan ingår i ämnet *svenska*, kurserna *litteratur* och *skrivande*, lyfts ut och gjorts om till egna ämnen om vardera 100 poäng. Dessa ämnen beskrivs under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Två nivåer ingår i ämnet *svenska*, nivå 1, 200 poäng, som bygger på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande, och *svenska* nivå 2, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenska*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *svenska* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska* i anpassade grundskolan.

Svenska som andraspråk

Ämnet *svenska som andraspråk* föreslås omfatta 300 poäng. Två nivåer ingår i ämnet, *svenska som andraspråk*, nivå 1, 200 poäng, som bygger på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande, och *svenska som andraspråk*, nivå 2, 100 poäng. Ämnesplanen för *svenska som andraspråk* behöver på ett tydligare och mer ändamålsenligt sätt främja andraspråksutveckling samt skapa förutsättningar för en undervisning som möter de behov som elever som lär sig ett andraspråk kan ha. Ämnesplanen har därför kompletterats med skrivningar som syftar till att bättre anpassa ämnesplanen efter målgruppens behov, till exempel skrivningar om flerspråkighet samt strategier för andraspråksutveckling. De skillnader mellan ämnesplanerna för *svenska* respektive *svenska som andraspråk* som inte kan härledas till behov hos målgruppen för respektive ämne har i den reviderade ämnesplanen arbetats bort.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska som andraspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenska som andraspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *svenska som andraspråk* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska som andraspråk* i anpassade grundskolan.

Nationella program i anpassade gymnasieskolan

I denna konsekvensutredning redovisas förslagen för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan. För varje program presenteras först Skolverkets förslag till programstruktur. Därefter redovisas de förslag till ämnesplaner under respektive program som primärt hör till det programmet. Beskrivningen av de olika programmen skiljer sig åt i vissa fall. Detta beror på programmens olika karaktär och behov av att synliggöra ett visst program med en viss struktur. Programmen redovisas i bokstavsordning.

Under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program* redovisas ämnesplaner som förekommer på ett flertal program. En särskild rubrik finns också för *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

Skolverket lämnade den 16 september 2022 en redovisning till regeringen avseende förslag som kräver regeringens eller riksdagens beslut. För förslag gällande programmens namn

och vilka programgemensamma ämnen som ska ingå i programmen och dess hänvisas till regeringsredovisningen.³⁹

Programmet för estetiska verksamheter

Programstruktur

Skolverket föreslår att programstrukturen ändras avseende ämnena *digitalt skapande*, *medieproduktion*, *estetisk kommunikation* och *service och bemötande*. Ämnet *digitalt skapande*, nivå 1, 100 poäng föreslås ingå i det programgemensamma utrymmet och ersätta ämnet *medieproduktion* 1, som i stället blir valbart i programfördjupningen. Ämnet *estetisk kommunikation* har i dag två kurser om 100 poäng som båda är programgemensamma. Skolverket föreslår att *estetisk kommunikation*, nivå 1, 100 poäng förblir programgemensamt och att nivå 2, 100 poäng flyttas till programfördjupningen. Vidare föreslås att det programgemensamma ämnet *konst och kultur* byter namn till *konstarna och samhället*.

Skolverket föreslår vidare att ämnet *service och bemötande*, nivå 1, 100 poäng läggs till i det programgemensamma utrymmet för att stärka kopplingen till ett framtida yrkesliv. Estetiska kunskaper används inom många yrkesområden och för att tydligare peka på möjligheter till arbete inom fler yrkesområden, där estetiska kunskaper kan komma till gagn, till exempel handel, omsorg och kultur, bedömer Skolverket att kopplingen till ett framtida yrkesliv tydliggörs.

Ämnesplaner på programmet för estetiska verksamheter

Animation

Ämnet *animation* är avdelat från ämnet *medieproduktion* som föreslås bli ett eget ämne med en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *animation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *animation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och form

Ämnet *bild och form* är en ny benämning på dagens ämne *bild* och föreslås bestå av tre nivåer om vardera 100 poäng. Då ämnet föreslås byta namn i gymnasieskolan föreslås samma namnändring i anpassad gymnasieskola. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och form*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *bild* i anpassade grundskolan motsvarar ämnet *bild och form* i anpassade gymnasieskolan.

³⁹ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Dans

Ämnet *dans* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne med tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dans* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dans*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Digitalt skapande

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* uppdateras och kvarstår som eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås bli programgemensamt och ersätta dagens ämne *mediaproduktion*. Ämnet föreslås bli programgemensamt på både programmet för estetiska verksamheter i anpassad gymnasieskola och på estetiska programmet i gymnasieskolan. För att programmen ska spegla varandra föreslås ändringen gälla båda programmen och skolformerna.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *digitalt skapande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *digitalt skapande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare bedömer Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena *bild och form* eller *musik* i anpassad gymnasieskola ska kunna bli behöriga om de har läst 15 högskolepoäng i digitalt skapande inom ett estetiskt område.

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Estetisk kommunikation

Ämnet *estetisk kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *estetisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *estetisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Formgivning och design

Skolverket föreslår att det nuvarande yrkesämnet *form och design* byter namn till *formgivning och design*. Ämnet är uppdaterat och föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *form och design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *formgivning och design*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fotografisk bild

Ämnet *fotografisk bild* föreslås uppdateras och struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fotografisk bild* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fotografisk bild*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *fotografisk bild* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Instrument eller sång

Skolverket föreslår en ny ämnesplan, *instrument eller sång*, för ämnen inom instrument och sång. Den nya ämnesplanen utgår från motsvarande ämne i gymnasieskolan och ersätter den nuvarande kursen *musik – specialisering* i ämnet *musik* i anpassade gymnasieskolan. Den nya ämnesplanen föreslås bestå av en nivå om 100 poäng. Den föreslagna ämnesplanen för ämnen inom *instrument eller sång* är formulerad så att individuella instrument eller sång kan läsas inom ramen för ämnesplanen. Varje instrument eller sång föreslås utgöra ett eget ämne. Därmed ska ämnesplanen kunna omfatta flera olika ämnen inom instrument eller sång och betyg ska kunna ges i respektive instrument eller sång. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴⁰ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att det av bilagan till föreskrifterna om en gemensam ämnesplan för ämnen inom instrument eller sång ska framgå vilka ämnen i form av uppräknade instrument, eller sång, som ämnesplanen gäller för. Skolverket bedömer att respektive skola, dess resurser och lärarkompetens är avgörande för huruvida skolan kan erbjuda undervisning i respektive ämne. Skolan behöver därmed inte erbjuda undervisning i samtliga instrument.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *instrument eller sång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare i anpassade gymnasieskolan är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Läraren är dock även behörig att undervisa i andra ämnen eller ämnesområden för vilka lärarens kompetens är relevant. Skolverket bedömer att ämnena inom *instrument eller sång* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *musik* i anpassade grundskolan.

Konstarterna och samhället

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *konst och kultur* byter namn till *konstarterna och samhället*. Ämnet föreslås uppdateras och ha ett tydligare fokus mot konstarterna och samhället. Innehållet i ämnet speglar samma innehåll som motsvarande ämne på gymnasieskolans estetiska program där den nuvarande kursen med samma namn föreslås delas av från ämnet *konst och kultur* och bli ett eget ämne med namnet *konstarterna och samhället*. Ämnet föreslås få en nivå om 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konst och kultur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konstarterna och samhället*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *konstarterna och samhället* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieproduktion

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *medieproduktion* ska delas upp i två ämnen; *medieproduktion* och *animation*, och baseras på dagens motsvarande kurser. Ämnet *medieproduktion* är uppdaterat och föreslås bestå av en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *medieproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare bedömer Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena

⁴⁰ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen.

bild och form, *fotografisk bild* eller *musik* i anpassad gymnasieskola ska kunna bli behöriga om de har läst 15 högskolepoäng i medieproduktion eller mediekommunikation.

Skolverket föreslår att ämnet *medieproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musik

Ämnet *musik* omfattar i dagens system totalt fyra kurser om vardera 100 poäng: *musik 1* och *2*, *musikproduktion* och *musik – specialisering*. Ämnet *musik* är omfattande och Skolverket bedömer att ämnet har olika områden som behöver delas av för att kunna struktureras i enlighet med modellen för ämnesbetyg. Skolverket föreslår därför att det nuvarande ämnet *musik* delas och struktureras om till flera ämnen: *musik* och *musikproduktion* samt de ämnen som omfattas av ämnesplanen *instrument eller sång*. Dessa nya ämnen är baserade på dagens kurser och förändrade utifrån behov från skolverksamheterna. Det nya ämnet *musik* är uppdaterat och föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *musik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *musik* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *musik* i anpassade grundskolan.

Musikproduktion

Skolverket föreslår att den nuvarande kursen *musikproduktion* delas av från ämnet *musik* och blir ett eget ämne. Ämnet är renodlat inriktat på musikproduktion. Ämnet motiveras även utifrån motsvarigheten i gymnasieskolan. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *musikproduktion*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *musikproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teater

Ämnet *teater* omfattar i dagens system fyra kurser om vardera 100 poäng. Skolverket föreslår att ämnet delas och struktureras om till två nya ämnen; *teater* och *teater – vald uttrycksform*, baserade på dagens kurser. Ämnesplanen för ämnet *teater* är uppdaterad och föreslås struktureras i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *teater*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Teater – vald uttrycksform

Teater – vald uttrycksform föreslås bli ett nytt ämne baserat på dagens kurs *teater – specialisering* i det nuvarande ämnet *teater*. Ämnet *teater – vald uttrycksform* är uppdaterat och föreslås omfatta en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teater – vald uttrycksform*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *teater – vald uttrycksform* bör klassificeras som ett teaterämne i anpassad gymnasieskola eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Programmet för fastighet och byggnation⁴¹

Programstruktur

Skolverket har föreslagit till regeringen att ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel* läggs i den programgemensamma delen. Skolverket föreslår att nivå 1 i respektive ämne ingår i det programgemensamma utrymmet. Det tidigare programgemensamma ämnet *material och verktyg* föreslås utgå. Innehållet i det nuvarande ämnet *material och verktyg* föreslås fördelas på de två nya ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel*. Denna förändring har lett till en utökning med 100 poäng av ämnet *byggkunskap* i jämförelse med det nuvarande ämnet *bygg och anläggning*. Därtill har förändringen lett till en omfördelning av centralt innehåll mellan ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel* inom ramen för respektive ämnes nivå 1. Skolverkets förslag till ändringar i programstrukturen följer av arbetet med att förtydliga, fördjupa och bredda programmets innehåll i syfte att ge bättre möjligheter till arbete i ett framtida arbetsliv.

Skolverkets analys visar att eleverna i viss utsträckning får arbete inom fastighetsskötsel med fokus på yttre miljö, avfallshantering och återvinning. Dessutom erfar Skolverket att eleverna får arbete inom fackhandel samt inom de sektorer som hanterar återanvändning kopplat till handel. Med detta som bakgrund föreslår Skolverket en förstärkning i programfördjupningen med ämnen kopplade till områden som försäljning, återvinning och produktutveckling. Därtill föreslås programfördjupningen förstärkas med ämnen för de elever som vill fördjupa sig inom programmets huvudområden *bygg* respektive *fastighet*.

Ämnesplaner på programmet för fastighet och byggnation

Byggkunskap

Skolverket föreslår att det nya ämnet *byggkunskap* innehåller det nuvarande ämnet *bygg och anläggning* och kurserna *bygg och anläggning* 1, 2 och 3. Det nya ämnet, *byggkunskap*, föreslås få två nivåer om 200 poäng vardera. Skolverket föreslår en utökning av ämnets omfattning med 100 poäng med anledning av att delar av dagens ämne *material och verktyg* har tillförts i ämnet. Ämnet ger tillsammans med ämnet *fastighetskötsel* en bredd i programfördjupningen, vilket ger eleverna möjlighet till anpassning utifrån behov, intresse och möjlighet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bygg och anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggkunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fastighetsskötsel

Det nya ämnet *fastighetskötsel* föreslås utgå från det nuvarande ämnet *fastighetskötsel* med kurserna, *fastighetskötsel*, 200 poäng, *fastighetskötsel – byggnadsunderhåll*, 100 poäng och *fastighetskötsel – inre miljö*, 100 poäng. Skolverket föreslår att det nya ämnet *fastighetskötsel* inom ämnesutformningen består av två nivåer om 200 poäng vardera.

Ämnets omfattning i poäng är oförändrad. Ämnets första nivå ligger i den programgemensamma delen och ämnets andra nivå ligger i programfördjupningen. Nuvarande innehåll i ämnet *material och verktyg* har fördelats på de två nya ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel*. Därtill har förändringen lett till en omfördelning av centralt

⁴¹ Nuvarande programmet för fastighet, anläggning och byggnation.

innehåll mellan ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel* inom ramen för respektive ämnes nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fastighetskötsel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetskötsel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri

Skolverket föreslår att ämnet *måleri* i stora delar lämnas oförändrat utifrån nuvarande ämne *måleri*. Skolverket föreslår att ämnets poängomfattning lämnas oförändrad genom att omfatta två nivåer om 100 poäng vardera. I Skolverkets förslag har det centrala innehållet i ämnet *måleri* omarbetats med syfte att skapa en tydligare konkretion och progression mellan nivåerna. Därtill har centralt innehåll från dagens ämne *material och verktyg* tillförts i ämnets centrala innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *måleri* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Återvinning, återanvändning och återbruk

Skolverket föreslår att det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* utgår från kurserna *återvinning och kretslopp 1* och *återvinning och kretslopp 2* i dagens ämne *naturkunskap*. Skolverket föreslår att det nya ämnet får namnet *återvinning, återanvändning och återbruk* med två nivåer om 100 poäng vardera.

Avsikten med Skolverkets förslag att dela ämnet *naturkunskap* är att få bättre mål och betygskriterier för båda ämnena, eftersom det centrala innehållet i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* mer tydligt är ett yrkesämne. Ämnesinnehållet i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng har även utökats och konkretiserats som yrkesämne, så att mål och betygskriterier än mindre kan vara gemensamma med dagens kurser, *återvinning och kretslopp 1* och *2*, i ämnet *naturkunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverkstekniker* eller *form och design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för fastighet och byggnation

Skolverket föreslår att ämnet *material och verktyg* utgår ur programmet.

Programmet för fordonsvård och godshantering

Programstruktur

Skolverket föreslår omarbetade och moderniserade ämnesplaner och programstruktur för programmet för fordonsvård och godshantering för att behandla mer avgränsade yrkesområden. De nya ämnena och den reviderade programstrukturen bedöms ge eleverna bättre förutsättningar att möta det arbetsliv som finns år 2029, då de första eleverna i den anpassade gymnasieskolan har slutfört utbildningen. De nya ämnena har också anpassats till ämnesbetygsmodellen. Skolverket har i samband med arbetet haft dialog med bland annat representanter för fordons- och transportbranschen.

Skolverket har tidigare föreslagit⁴² regeringen att ämnet *fordonsteknik* ska utgå samt att de andra ämnena *fordonsbranschen* och *godshantering* inom den programgemensamma delen ersätts av det nya ämnet *fordonsvård och godshantering*. Om regeringen beslutar enligt

⁴² Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverkets förslag medför det att den programgemensamma delen minskar med 100 poäng.

När det gäller yrkesämnena som föreslås inom programfördjupningen får eleverna möjlighet att tillgodogöra sig fördjupade kunskaper som är mer sammanhängande än idag. Eleverna får också utökande valmöjligheter inom flera fördjupningsområden.

Skolverket bedömer att de nya yrkesämnena och den omarbetade programstrukturen stärker elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen samt att elevernas möjligheter till anställning stärks.

Ämnesplaner på programmet för fordonsvård och godshantering

Fordonsvård och godshantering

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och godshantering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar verksamheter och olika arbetsmiljöer inom fordonsvård och godshantering. Vidare behandlar ämnet även enklare arbetsuppgifter inom områdena fordonsvård och godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i de nuvarande ämnena *fordonsbranschen*, *fordonsteknik* eller *godshantering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonsvård och godshantering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik* som består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av fordon. Ämnet behandlar även fordons huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll av fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – bussar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av bussar. Ämnet behandlar även bussars huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar enklare service och underhåll av cyklar och mopeder. Ämnet behandlar även cyklars och mopeders huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för service, underhåll och enklare reparationer.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar enklare service, vård och underhåll av grönyte- och småmaskiner samt deras redskap och tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik - grönyte- och småmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av lastbilar och anläggningsmaskiner. Ämnet behandlar även lastbilars och anläggningsmaskiners huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – personbilar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – personbilar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av fordon. Ämnet behandlar även fordons huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll av fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik - personbilar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering, lager och terminal

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *godshantering, lager och terminal* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods inom lager och terminal. Ämnet behandlar även lagerhållning och inventering av gods samt teknisk utrustning för godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *godshantering, lager och terminal*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – byggvaror

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – byggvaror*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för byggvaror. Ämnet behandlar även lagerhållning av byggvaror.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – byggvaror*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – dagligvaror

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – dagligvaror*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för dagligvaror. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av dagligvaror.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *lager och gods – dagligvaror*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – fordonsdelar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – fordonsdelar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar arbetsplatser där fordonsdelar hanteras. Ämnet behandlar även hantering, och lagerhållning av fordonsdelar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – fordonsdelar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – handelsträdgård

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – handelsträdgård*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för produkter inom handelsträdgårdar. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av produkter för handelsträdgårdar.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – handelsträdgård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – jordbruk och skogsbruk

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för jordbruk och skogsbruk. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av produkter för jordbruk och skogsbruk.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för fordonsvård och godshantering

Ämnet *hjulutrustningsteknik* föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedömts vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordonsvård och underhållsteknik*, *fordonsvård och underhållsteknik – personbilar*, *fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner*, *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*, *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner* och *fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder*.

Ämnet *lager och terminal* utgår och det ämnesinnehåll som bedömts vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *godshantering*, *lager och terminal*, *lager och gods – fordonsdelar*, *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*, *lager och gods – handelsträdgård*, *lager och gods – dagligvaror* och *lager och gods – byggvaror*.

Programmet för handel och service⁴³

Programstruktur

Skolverket har lämnat förslag till regeringen om att ämnena *försäljning och kundservice*, 100 poäng och *praktisk marknadsföring*, 100 poäng läggs till i den programgemensamma delen. Skolverket föreslår att nivå 1 i de respektive ämne ingår i det programgemensamma utrymmet. Ämnet *service och bemötande* föreslås ersättas med ämnet *försäljning och kundservice*. Ämnet *handel* föreslås utökas till två nivåer, *handel*, nivå 1, 100 poäng och *handel*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *information och kommunikation* föreslås kvarstå i nuvarande omfattning.

Skolverket föreslår att ämnena *administration* och *inköp och logistik* får förändringar som påverkar programfördjupningen. Ämnet *administration* återfinns i förslaget endast i programfördjupningen. Vidare föreslår Skolverket att det nuvarande ämnet *inköp och logistik* byter namn till *logistik* och får en nivå om 100 poäng och finns i förslaget endast i programfördjupningen.

För att tydligare stärka kopplingen till ett framtida arbetsliv för målgruppen har programstrukturen setts över. Eftersom de flesta arbetstillfällen finns inom service i butik eller lager har ett syfte varit att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning. Skolverket föreslår därför att de administrativa ämnena utgår ur den programgemensamma delen, men finns kvar i programfördjupningen om det skulle finnas behov av att erbjuda och läsa sådana. Det har också, utifrån det nationella försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan, gjorts en översyn och anpassning för att få en bättre överensstämmelse med de programgemensamma delarna.

Ämnesplaner på programmet för handel och service

Administration

Ämnet *administration* föreslås bestå av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I ämnet *administration* föreslås alla nivåer flyttas till programfördjupningen. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet av ämnet. Ämnet är uppdaterat enligt branschens önskemål.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *administration* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *administration*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Digital kompetens

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *digital kompetens*, med en nivå om 100 poäng. I dag ligger kursen *digital kompetens* under ämnet *information och kommunikation*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *information och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *digital kompetens*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Försäljning och kundservice

Skolverket föreslår ett nytt ämne på programmet, *försäljning och kundservice*, som består av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I dag finns kursen *service och bemötande* inom den programgemensamma delen men den är av mer allmän karaktär och det har bedömts att det behövs ett ämne inom programmet som bättre täcker behovet från branschen och är mer inriktat mot handelssektorn.

⁴³ Nuvarande programmet för administration, handel och varuhantering.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *försäljning och kundservice* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *försäljning och kundservice* kommer därför behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Ämnet finns på nationella programmet försäljning och service.

Handel

Ämnet *handel* föreslås bestå av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I ämnet *handel* finns idag fyra kurser: *handel 1, 2, 3* och *praktisk marknadsföring*. Kursen *praktisk marknadsföring* föreslås bli eget ämne. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet av ämnet i övrigt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *handel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *handel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Information och kommunikation

Ämnet *information och kommunikation* föreslås bestå av två nivåer: nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. I ämnet *information och kommunikation* finns idag tre kurser: *information och kommunikation 1* och *2* samt *digital kompetens*. Kursen *digital kompetens* föreslås bli ett eget ämne. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet i ämnet i övrigt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *information och kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *information och kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Logistik

Ämnet *logistik* föreslås bestå av en nivå: nivå 1, 100 poäng. Inom nuvarande ämne *inköp och logistik* finns idag fyra kurser: *inköp 1* och *2* och *logistik 1* och *2*. Skolverket föreslår att dagens kurser i ämnet *inköp och logistik* slås ihop till ett ämne med en nivå. Innehållet i dessa kurser anses vara på för hög nivå för målgruppen och Skolverket har därför tagit fram ett nytt ämne som bättre ska vara anpassad till målgruppen där syftet är att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logistik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Praktisk marknadsföring

Ämnet *praktisk marknadsföring* föreslås bestå av en nivå: nivå 1, 100 poäng. Idag ligger kursen *praktisk marknadsföring* under ämnet *handel*. Skolverket föreslår att ämnet blir ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås ligga i den programgemensamma delen på programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *praktisk marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Programmet för hantverk och produktion

Programstruktur

Skolverket föreslår att antalet programgemensamma poäng fortsätter att vara 400 poäng. Ämnet *formgivning och design*, och *hantverk och produktion* finns kvar som programgemensamma ämnen och utökas dessutom genom att *hantverk och produktion* tillkommer.

Med Skolverkets förslag fördelas innehållet i *material och verktyg*, *hantverkstekniker* och *industriell produktion* mellan övriga yrkesämnena vilket ger eleverna möjlighet läsa längre och mer sammanhållna ämnen som på ett tydligare sätt kopplas till utövandet av praktiska

uppgifter. Vidare föreslår Skolverket en förstärkning i programfördjupningen med ämnen kopplade till produktion. Därtill förstärks programfördjupningen med ämnen för de elever som vill fördjupa sig inom programmets huvudområden: *hantverk* eller *produktion*. För att tydligare stärka programmet för framtida arbetsliv för målgruppen har ett behov av att göra en översyn av programstrukturen funnits. Eftersom de flesta arbetstillfällen finns inom industriell produktion är syftet att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning.

Ämnesplaner på programmet för hantverk och produktion

Hantverk och produktion

Skolverket föreslår att ämnet *hantverk och produktion* utökas till 300 poäng. Ämnet föreslås bli programgemensamt ämne. Innehåll från ämnet *material och verktyg* har tillkommit. Ämnet har två nivåer med 100 poäng i nivå 1 och 200 poäng i nivå 2, sammanlagt 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverk och produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hantverk och produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Produktion i metall

Innehållet i ämnet *produktion i metall* föreslås komma ifrån ämnet *industriell produktion*. Även innehåll från ämnet *verkstadsteknik* och kursen *verkstad grund* samt delar av ämnet *material och verktyg* ingår i ämnet. Ämnet föreslås få tre nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *industriell produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktion i metall*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Produktion i trä

Innehållet i ämnet *produktion i trä* föreslås komma ifrån ämnet *hantverkstekniker*. Även innehåll från ämnet *verkstadsteknik* och kursen *verkstad grund* samt delar av ämnet *material och verktyg* föreslår Skolverket ska ingå i det nya ämnet. Ämnet har fyra nivåer med 200 poäng i nivå 1–3 och 100 poäng i nivå 4, sammanlagt 700 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverkstekniker* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *produktion i trä*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skärande bearbetning

Skolverket föreslår att innehållet i ämnet *skärande bearbetning* kommer ifrån ämnet *verkstadsteknik* och kurserna *skärande bearbetning 1* och *skärande bearbetning 2*. Ämnet föreslås få två nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *verkstadsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *skärande bearbetning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sammanfogningsteknik

Skolverket föreslår att innehållet i det nya ämnet *sammanfogningsteknik* ifrån ämnet *verkstadsteknik* och kurserna *sammanfogningsteknik 1* samt *sammanfogningsteknik 2*. Ämnet har två nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *verkstadsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sammanfogningsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för hantverk och produktion

Det programgemensamma ämnet *material och verktyg* utgår. Innehållet inkluderas till stor del i yrkesämnet *hantverk och produktion*. Innehåll från *hantverk och produktion* inkluderas även i nya yrkesämnena i programfördjupningen, *produktion i trä* respektive *produktion i metall*.

Ämnet *hantverkstekniker* utgår och innehållet inkluderas i det nya ämnet *produktion i trä*.

Ämnet *industriell produktion* utgår och innehållet inkluderas i det nya ämnet *produktion i metall*.

Ämnet *verkstadsteknik* utgår och innehållet delas upp i två nya ämnen, *skärande bearbetning* och *sammanfogningsteknik*.

Programmet för hotell, restaurang och bageri

Programstruktur

I programmet för hotell, restaurang och bageri föreslår Skolverket ett längre och mer sammanhållet ämne *måltid och bransch*. Ämnet är en sammanslagning av innehållet i de nuvarande programgemensamma kurserna, *bageri- och konditorikunskap*, *livsmedels och näringskunskap*, *måltids- och branschkunskap* och *service och bemötande*. Det nya ämnet *måltid och bransch* föreslås ha tre nivåer om totalt 500 poäng där alla nivåerna är programgemensamma och därmed obligatoriska.

Skolverket föreslår att dagens kurser *hotell*, *konferens och evenemang* och *väningservice* bildar ämnet *hotell*. Ämnets första nivå om 100 poäng blir obligatorisk och följs av ytterligare två nivåer om 200 poäng vardera.

Ämnet *måltid och bransch* speglar motsvarande ämne i gymnasieskolan bättre, där hotellområdet saknas då restaurang- och livsmedelsprogrammet inte omfattar området. I och med att hotellämnets första nivå blir synlig i den obligatoriska programgemensamma delen blir det tydligt att programmet även relaterar till hotell- och turismprogrammet. Bägge ämnena blir också tydligare i sitt innehåll och konstruktion med detta upplägg.

Genom att låta programmets ämnen och innehåll spegla motsvarande yrkesämnena i gymnasieskolan underlättas samarbetet mellan skolformerna på ett sätt som kan medverka till en stärkt koppling till det framtida yrkeslivet. Det kan exempelvis handla om tillgång till yrkesämneskunniga lärare, samläsning och kontakterna med det lokala arbetslivet när det arbetsplatsförlagda lärandet planeras.

Ämnesplaner på programmet för hotell, restaurang och bageri

Bageri och konditori

Ämnet *bageri och konditori* föreslås få tre nivåer, *bageri och konditori*, nivå 1, 100 poäng, *bageri och konditori*, nivå 2, 100 poäng och *bageri och konditori*, nivå 3, 200 poäng.

Ämnet motsvarar nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bageri och konditori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frukost och buffé

Ämnet *frukost och buffé* föreslås få två nivåer, *frukost och buffé*, nivå 1, 100 poäng och *frukost och buffé*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet är utbrutet ur dagens ämne *serveringskunskap* och fokuserar på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området frukost och buffé.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *frukost och buffé*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hem- och konsumentkunskap

Ämnet *hem- och konsumentkunskap* föreslås få en nivå, *hem- och konsumentkunskap*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hem- och konsumentkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hem- och konsumentkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hotell

Ämnet *hotell* föreslås få tre nivåer, *hotell*, nivå 1, 100 poäng, *hotell*, nivå 2, 200 poäng och *hotell*, nivå 3, 200 poäng. Det nya ämnet omfattar som idag områdena *reception*, *konferens* och *väningservice* men med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hotell* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hotell*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lokalvård

Ämnet *lokalvård* föreslås få två nivåer, *lokalvård*, nivå 1, 100 poäng och *lokalvård*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *lokalvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lokalvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mat och butik

Ämnet *mat och butik* föreslås få två nivåer, *mat och butik*, nivå 1, 100 poäng och *mat och butik*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet bygger delvis på dagens ämne *livsmedels- och näringskunskap* och kursen *mat i butik*, 100 poäng, men med mindre fokus på näringskunskap och mer på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området. Ämnet speglar motsvarande ämne i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *livsmedels- och näringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mat och butik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Matlagning

Ämnet *matlagning* föreslås få tre nivåer, *matlagning*, nivå 1, 100 poäng, *matlagning*, nivå 2, 100 poäng och *matlagning*, nivå 3, 200 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne *matlagning* med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matlagning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya *matlagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Matupplevelser

Ämnet *matupplevelser* föreslås få en nivå, *matupplevelser*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn där bland annat grundläggande sensorik ingår.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matupplevelser* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *matupplevelser*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måltid och bransch

Ämnet *måltid och bransch* föreslås få tre nivåer, *måltid och bransch*, nivå 1, 200 poäng, *måltid och bransch*, nivå 2, 200 poäng och *måltid och bransch*, nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en sammanslagning av innehållet i nuvarande programgemensamma kurser: *måltids- och branschkunskap*, 200 poäng i ämnet *måltids- och branschkunskap*, *bageri- och konditoriekunskap*, 100

poäng i ämnet *bageri- och konditorikunskap*, *livsmedels- och näringskunskap*, 100 poäng i ämnet *livsmedels- och näringskunskap samt service och bemötande 1*, 100 poäng i ämnet *service och bemötande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *måltids- och branschkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måltid och bransch*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Servering

Ämnet *servering* föreslås få tre nivåer, *servering*, nivå 1, 100 poäng, *servering*, nivå 2, 100 poäng och *servering*, nivå 3, 200 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne *serveringskunskap* men med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *servering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Service och bemötande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Programmet för hälsa, vård och omsorg

Programstruktur

Skolverket har föreslagit för regeringen att ämnena *barnet i förskolan*, *fritid och friskvård* och *hälsa* läggs till i den programgemensamma delen. Övriga ämnen kvarstår som tidigare i ämne och omfattning. Syftet är att tydligare peka mot möjligheten till arbete inom fritidssektorn men även för att erhålla en bättre balans i programstrukturen mellan de tre områdena fritid, förskola och äldreomsorg.

Skolverket föreslår att fyra ämnen; *barnet i förskolan*, *fritid och friskvård*, *hälsa* samt *vård och omsorg* får förändringar som påverkar programfördjupningen. Ämnet *barnet i förskolan* nivå 2, 100 poäng återfinns i förslaget i programfördjupningen, likaså det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *hälsa* föreslås få nivå 2, 100 poäng i programfördjupningen.

För ämnet *vård och omsorg* föreslås en sammanslagning av dagens kurs 2, 100 poäng och kurs 3, 100 poäng. Det innebär att ämnet *vård och omsorg*, nivå 2, omfattar 200 poäng.

Skolverket bedömer att kopplingen till framtida yrkesliv blir tydligare med att de tre tänkta arbetsområdena, fritidssektorn, förskola och omsorg speglas redan i utbudet av ämnen i den programgemensamma delen. I programfördjupningen återfinns sedan ytterligare nivåer av de programgemensamma ämnesplanerna samt ytterligare ämnen som hör ihop med de tre tänkta arbetsområdena, fritidssektorn, förskola och omsorg.

Ämnesplaner på programmet för hälsa, vård och omsorg

Barnet i förskolan

Barnet i förskolan, nivå 1, 100 poäng föreslås bli ett programgemensamt ämne på programmet. *Barnet i förskolan*, nivå 2, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Ett särskilt syfte med ämnesbetygsreformen för anpassade gymnasieskolan är att stärka kopplingen till arbetslivet. Av den anledningen föreslår Skolverket att *barnet i förskolan*, nivå 1, 100 poäng blir programgemensamt eftersom det visar på arbetet inom barnomsorgen. Nivå 2 i ämnet återfinns i programfördjupningen för att elever ska kunna fördjupa sig ytterligare i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *barnet i förskolan* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *barnet i förskolan*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fritidsanläggningars drift

Ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng föreslås som ett nytt ämne. Tidigare ingick delar av ämnet i *fritid och friskvård*. Det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Dagens ämnesplan *fritid och friskvård* har delats i två ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars drift*. Det centrala innehållet har arbetats om och fördelats över dessa båda ämnen. Skälen för delningen är för att ämnet bättre ska passa modellen för ämnesbetyg, för att ämnena tydligare visar mot arbetsområden samt att tydligare visa på arbetsområden för målgruppen. Dessutom speglar de ämnena på barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fritid och friskvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritid och friskvård

Skolverket föreslår att dagens ämnesplan *fritid och friskvård* delas i två ämnen, *fritid och friskvård* och *fritidsanläggningars drift*. Det nya ämnet *fritid och friskvård* föreslås få en nivå om 100 poäng som ligger programgemensamt. I och med delningen av dagens ämnesplan *fritid och friskvård* till två ämnen, *fritid och friskvård* och *fritidsanläggningars drift*, har det centrala innehållet arbetats om och fördelats över de två nya ämnena. Ämnena visar dels tydligare mot arbetsområden för målgruppen dels speglar de ämnena på barn- och fritidsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fritid och friskvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritid och friskvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hälsa

Hälsa, nivå 1, 100 poäng föreslås bli ett programgemensamt ämne. *Hälsa*, nivå 2, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Skolverkets förslag utgår från uppdraget om ökad tydlighet mot olika möjliga arbetsområden efter genomförd utbildning. Ämnet *hälsa* bedöms inte vara en grund för kommande arbetsområden. Däremot är det fortfarande av värde för elever att kunna läsa delar av ämnet *hälsa* som programgemensamt som en del i grunderna både för hälsoaspekterna för de områden utbildningen förbereder för och den egna hälsan. Förslaget att lägga ämnet *hälsa*, nivå 1, 100 poäng i den programgemensamma delen och *hälsa*, nivå 2, 100 poäng i programfördjupningsdelen ger utrymme för andra ämnen att ta plats i den programgemensamma delen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hälsa* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hälsa*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Människan

Skolverket föreslår att ämnet *människan* endast genomgår enstaka uppdateringar och anpassas till ämnesbetygsmodellen. Ämnet föreslås ha en nivå om 100 poäng. Ämnet ligger kvar i den programgemensamma delen. Endast en uppdatering av ämnet utifrån ämnesbetygsmodellen har gjorts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människan* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människan*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Människokroppen

Ämnet *människokroppen* föreslås genomgå enstaka uppdateringar och anpassats till ämnesbetygsmodellen. Ämnet föreslås ha en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås ligga kvar i programfördjupningsdelen. Endast en uppdatering av ämnet utifrån ämnesbetygsmodellen har gjorts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människokroppen* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människokroppen*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Vård och omsorg

Skolverkets förslag är att ämnet *vård och omsorg* i stället för tre nivåer omfattar två nivåer, nivå 1, 200 poäng samt nivå 2, 200 poäng. Förslaget innebär ingen förändring gällande nivå 1, 200 poäng eftersom kurs 1 i ämnet även nu omfattar 200 poäng. Innehållet i dagens ämne gällande kurs 2, 100 poäng och kurs 3, 100 poäng föreslås integreras i en ny nivå 2. Denna nya nivå 2 föreslås omfatta 200 poäng. På så vis behålls samma poängomfattning som nu men med en annan fördelning. Skolverket föreslår att innehållet i dagens två kurser om 100 poäng vardera väl går att sammanfoga i en nivå om 200 poäng. För ämnet *vård och omsorg* föreslås att *vård och omsorg*, nivå 1, 200 poäng läggs i den programgemensamma delen och *vård och omsorg*, nivå 2, 200 poäng i programfördjupningsdelen. Förslaget medför en tydligare styrning av innehållet i ämnet som då stärker möjligheten till arbete inom området vård och omsorg.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *vård och omsorg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *vård och omsorg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Programmet för samhälle, natur och språk

Programstruktur

Programstrukturen för programmet för samhälle, natur och språk föreslås inte få några förändringar jämfört med dagens ingående ämnen och omfattning.

Skolverket föreslår att fler yrkesämnen läggs in i programfördjupningen. Till exempel har de nya ämnena *arbetslivets villkor*, *handel*, *hundkunskap*, *återvinning*, *återanvändning*, *återbruk*, samt ämnet *mat och butik* lagts till. Utmaningen för detta program är att arbetsförlagt lärande (apl) är obligatoriskt men de flesta ämnena är antingen gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola eller andra mer teoretiskt präglade ämnen.

Skolverket föreslår följande programgemensamma ämnen för programmet, vilket inte innebär någon förändring av de programgemensamma ämnena eller deras omfattning jämfört med i dag:

- *engelska*, nivå 2, 100 poäng
- *geografi*, nivå 1, 100 poäng
- *medieproduktion*, nivå 1, 100 poäng
- *naturkunskap*, nivå 2, 100 poäng
- *sambällskunskap*, nivå 2, 100 poäng
- *svenska*, nivå 2, 100 poäng
- *eller*
- *svenska som andraspråk*, nivå 2, 100 poäng.

Under Skolverkets arbete med ämnesbetygsreformen har det blivit tydligt att eleverna i målgruppen för programmet är intresserade av det teoretiska innehållet i programmet och aktivt har valt bort ett mer yrkesspecifikt program. Behovet att skapa meningsfull apl är

ändå av största vikt för eleverna, då detta utgör en stor del av utbildningen och är värdefullt för att underlätta etablering på arbetsmarknaden. Skolverket föreslår därför att fler yrkesämnen läggs till i programfördjupningen för att underlätta för skolorna att hitta arbetsplatser åt eleverna, vilket ökar anknytningen till yrkeslivet.

Ämnesplaner på programmet för samhälle, natur och språk

Då flertalet ämnen på programmet för samhälle, natur och språk är ämnen som antingen är gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola eller ämnen som redovisas under andra program eller under rubriken *Ämnen som finns på flera program* redovisas enbart ämnena *geografi* och *moderna språk* nedan.

Geografi

Skolverket föreslår att ämnet uppdaterats och är struktureras i två nivåer, *geografi*, nivå 1, 100 poäng och *geografi*, nivå 2, 100 poäng.

Den föreslagna ämnesplanen i *geografi* för anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *geografi* i gymnasieskolan. Begreppen, som även återfinns i gymnasieskolans ämne, endogena och exogena processer skrivs in i ämnesplanen. Nytt i ämnet är även de tre områdesrubrikerna, livsmiljöer, hållbar utveckling och geografiska källor och verktyg. Kunskaper om klimatförändringar och hållbar utveckling har stärkts i ämnesplanen genom att det skrivs in i ett av målen.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen genom att i syftet och i centralt innehåll redan på nivå 1 skriva in att eleverna i undervisningen ska ges möjlighet att genomföra fältstudier.

För att göra ämnet mer tillgängligt och ta bort eventuella tröskeeffekter föreslås att målet i den nu gällande ämnesplanen förmåga att använda metoder tas bort. I övrigt föreslås inte något radikalt nytt innehåll i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *geografi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *geografi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *geografi* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *geografi* i anpassade grundskolan.

Moderna språk

Skolverket föreslår en ämnesplan för *moderna språk*. De språk som erbjuds inom *moderna språk* ska i det ämnesutformade systemet utgöra separata ämnen. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴⁴ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att ämnesplanen för moderna språk ska vara gemensamma för flera olika moderna språk, det vill säga flera olika ämnen. Förslaget innebär vidare att de olika språk som anges i bilagan till föreskrifterna utgör de ämnen som ämnesplanen omfattar. Ämnesplanen föreslås bestå av en nivå om 100 poäng och har bearbetats så att den speglar motsvarande ämnesplan i gymnasieskolan. Till exempel föreslås att samma språkliga företeelser ska anges, däribland grammatiska strukturer och stavning.

Skolverket föreslår vidare att den del av målen och betygskriterierna i nuvarande ämnesplan för moderna språk som handlar om att reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och

⁴⁴ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen. Angående särskilda skäl, se ovan under avsnittet Anpassade gymnasieskolans programstrukturer.

kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där målspråket används utgår. Motivet är att ett sådan del i betygskriterierna kan medföra en risk att fler elever än idag inte får ett godkänt betyg i *moderna språk* eftersom **medverkar** och **bidrar** enligt Skolverkets förslag inte längre kommer att användas i betygskriterierna. Skolverkets avsikt med förslaget är inte att minska utrymmet för sociokulturellt innehåll i undervisningen. Därför kvarstår detta med samma omfattning i centralt innehåll som i nuvarande ämnesplan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk* ska fortsatt vara behöriga att undervisa i *moderna språk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnen inom *moderna språk* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevanta för behörighet i ämnet.

Programmet för skog, mark och djur

Programstruktur

Skolverket föreslår endast små ändringar i programstrukturen för programmet för skog, mark och djur då programmet redan idag bedöms ha en tydlig koppling till många av de arbetsområden som programmet utbildar mot. Inga förändringar föreslås av vilka ämnen som ska vara programgemensamma, utan dessa är även fortsättningsvis *biologi – naturbruk*, *naturbruk* och *naturbruksteknik*. En problematik finns här i att programmet kan utbilda mot ett tämligen brett spektrum av yrkesområden, och de programgemensamma ämnena ska passa alla dessa. Bedömningen är att den nuvarande lösningen även fortsättningsvis uppfyller det kravet, men på bekostnad av att den blir förhållandevis allmänt hållen.

Fokus i arbetet med programstrukturen har legat på att hitta rätt ämnesinnehåll sett till dels att utbildningen ska utmyнна i ett yrkeskunnande med stark arbetsmarknadsrelevans, dels säkerställa att nivån är den rätta.

Utöver förändringar som bottnar i ämnesbetygsregleringen, som att vissa ämnen behöver delas, så ligger den största förändringen för programmet i att ett antal ämnen utgår ur programförändringen. Orsakerna till detta är ofta att utbildningens innehåll renodlats mot områden med god arbetsmarknadsrelevans. Exempel på sådana ämnen som utgår är *godshantering* och *fordonsteknik*. Vidare har ämnesinnehåll som behandlar övningskörning med traktorkortplikligt fordon tagits bort från programmet då sådan körning inom ramen för anpassade gymnasieskolan anses inte ligga inom ramen för gällande lagstiftning.⁴⁵

Ämnesplaner på programmet för skog, mark och djur

Biologi – naturbruk

Ämnet *biologi – naturbruk* föreslås utgöras av två nivåer om 100 poäng vardera. De är naturbruksövergripande och den första nivån är programgemensam. Innehållet från de tidigare kurserna *djurens biologi* och *marken och växternas biologi* har arbetats in i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *biologi – naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biologi – naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsunderhåll inom naturbruk

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fastighetsunderhåll inom naturbruk*. Ämnet föreslås omfatta en nivå om 100 poäng. Ämnet har gjorts något mer naturbruksspecifikt

⁴⁵ Se exempelvis det myndighetsövergripande stödmaterialet Förarutbildning inom gymnasieutbildning och komvux, version 3, framtaget av Skolverket och Transportstyrelsen 2018.

och nivån anpassats till att elever från programmet huvudsakligen kommer att arbeta inom andra yrkesområden än fastighetsunderhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fastighetskötsel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsunderhåll inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hundkunskap

Skolverket föreslår ämnet *hundkunskap* som är nytt för anpassade gymnasieskolan och omfattar en nivå om 100 poäng. Ämnet bedöms fylla en lucka inom programmet vilken tidigare fyllts av olika lokala lösningar inom ämnet *sällskapsdjur*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *hundkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne i den anpassade gymnasieskolan. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *hundkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hundkunskap* i gymnasieskolan ska dock kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *hundkunskap* i anpassade gymnasieskolan. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hästkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hästkunskap* delas i tre ämnen; *hästkunskap*, *körning med häst*, och *ridning*. Den grundläggande delen med basen kring hästen och hästhållning behåller namnet *hästkunskap* och ges två nivåer om 100 poäng respektive 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hästkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kattkunskap

Ämnet *kattkunskap* är nytt och föreslås omfatta en nivå om 100 poäng. Ämnet bedöms fylla en lucka inom programmet vilken tidigare fyllts av olika lokala lösningar inom ämnet *sällskapsdjur*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *kattkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *kattkunskap* behöver därför göra en ansökan om komplettering av legitimation.

Körning med häst

Ämnet *körning med häst* som har delats från ämnet *hästkunskap* föreslås få två nivåer om 100 poäng var och tar enbart upp de delar som är specifika för körningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körning med häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksdjur* omfattar två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Det föreslagna innehållet innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *lantbruksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Motorsåg

Skolverket föreslår att ämnet *motorsåg* delas från det befintliga ämnet *motor- och röjmotorsåg* och föreslås ha en nivå om 100 poäng. Innehållet har fått ett starkt fokus på säkerhet och anpassats efter skolformens nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *motor- och röjmotorsåg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *motorsåg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Naturbruk

Ämnet *naturbruk* är ett programgemensamt ämne i en nivå om 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturbruksteknik

Skolverket föreslår att ämnet *naturbruksteknik* är ett programgemensamt ämne med två nivåer om 100 poäng var. Tidigare ingick en specialiseringskurs vilken omarbetats till att vara en nivå inom ämnet med så öppna formuleringar som möjligt i syfte att inte avgränsa till ett snävt teknikområde eller liknande. Värt att notera är att övningskörning med traktorkortpliktigt fordon inom anpassade gymnasieskolan inte anses förenligt med gällande lagstiftning. Skolverket tillsammans med Transportstyrelsen bedömer därmed att traktor- och truckkörning, och framför allt körning där traktorn eller trucken används som ett arbetsredskap i olika arbetsuppgifter i en arbetslivskontext, inte kan ingå i den anpassade gymnasieskolans ämne *naturbruksteknik*. För de elever som kan och vill utvecklas mer, finns möjligheten för skolhuvudmannen att erbjuda eleverna att läsa enstaka ämnen från naturbruksprogrammet inom ett aktuellt område, exempelvis traktorpliktiga fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturbruksteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruksteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ridning

Skolverket föreslår att ämnet *ridning*, som har delats från ämnet *hästkunskap*, får två nivåer om 100 poäng var och tar enbart upp de delar som är specifika för ridningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ridning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Röjmotorsåg

Ämnet *röjmotorsåg* som har delats från ämnet *motor- och röjmotorsåg* föreslås få en nivå om 100 poäng. Innehållet fokuseras på säkerhet och har anpassats efter skolformens nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *motor- och röjmotorsåg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *röjmotorsåg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skogsbruk

Ämnet *skogsbruk* innehåller två nivåer om 100 poäng respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *skogsbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skötsel av utemiljöer

Ämnet *skötsel av utemiljöer* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *skötsel av utemiljöer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skötsel av utemiljöer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Sällskapsdjur

Ämnet *sällskapsdjur* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Den tidigare specialiseringskursen i ämnet har i viss mån ersatts av de nya ämnena *hundkunskap* respektive *kattkunskap*. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sällskapsdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sällskapsdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsanläggning

Ämnet *trädgårdsanläggning* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *trädgårdsanläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsanläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsodling

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsodling* består av två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Innehållet i de tidigare kurserna *odling i växthus* respektive *odling på friland* har arbetats in i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *trädgårdsodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtkunskap

Ämnet *växtkunskap* innehåller två nivåer om 100 poäng vardera. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *växtkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtodling

Ämnet *växtodling* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *växtodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnesplaner som finns på flera program

Arbetslivets villkor

Skolverket föreslår att kursen *arbetslivets villkor* i dagens ämnesplan *sambällskunskap* blir ett eget ämne då dess innehåll är svårt att som specialisering knyta till progressionen i hela ämnet *sambällskunskap*. Ämnet *arbetslivets villkor* föreslås få en nivå om 100 poäng. Ämnet behandlar grundläggande kunskaper om villkor i arbetslivet, till exempel hur man söker arbete och arbetsmiljöfrågor.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sambällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *arbetslivets villkor*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *arbetslivets villkor* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Entreprenörskap

Ämnet *entreprenörskap* föreslås omfatta 100 poäng och innehåller en nivå. Undervisningen i ämnet *entreprenörskap* syftar till att utveckla elevernas kunskaper om entreprenörskapets betydelse för individer, verksamheter och samhälle. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att omsätta idéer i praktisk verksamhet samt utveckla förståelse av hur målinriktade processer kan startas, utformas och genomföras. Hållbar utveckling är ett perspektiv som förstärks i ämnet *entreprenörskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *entreprenörskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hem- och konsumentkunskap

Ämnet *hem- och konsumentkunskap* föreslås få en nivå, *hem- och konsumentkunskap*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hem- och konsumentkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hem- och konsumentkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kreativt skrivande och litteratur

De nya ämnen som föreslås skapas av fördjupningskurserna i gällande ämnesplan för ämnet *svenska* är *litteratur* och *kreativt skrivande*. Båda ämnena består av en nivå som omfattar 100 poäng. Den nuvarande kursen *skrivande* motsvaras i det nya systemet av *kreativt skrivande*.

Ämnet *kreativt skrivande* syftar till att utveckla elevernas förmåga att skriva skönlitterära texter samt förståelse av det kreativa skrivandets olika uttrycksmedel. Vidare ska undervisningen stimulera elevernas konstnärliga kreativitet och skaparglädje samt ge eleverna möjlighet att hitta sitt personliga uttryckssätt genom övningar i att i skrift gestalta och förmedla känslor, erfarenheter, insikter och reflektioner. I ämnet ingår också att läsa andra elevers och författares texter och diskutera dem vad gäller språkligt uttryck och innehåll.

Ämnet *litteratur* syftar till att utveckla elevernas förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur. Undervisningen ska bidra till att vidga elevernas litterära referensram genom att lyfta fram texter från olika tider och kulturer och därigenom främja elevernas bildning. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla förståelse av hur skönlitterära texter kan läsas och tolkas utifrån olika perspektiv.

I båda ämnena ingår läsning av skönlitteratur.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *kreativt skrivande* och *litteratur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *kreativt skrivande* och *litteratur* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska* i anpassade grundskolan.

Service och bemötande

Ämnet *service och bemötande* föreslås få en nivå, *service och bemötande*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet omfattar samma område som dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *service och bemötande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *service och bemötande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trafikantkunskap

Skolverket föreslår att kursen *trafikantkunskap* i dagens ämnesplan *sambällskunskap* blir ett eget ämne då dess innehåll är svårt att som specialisering knyta till progressionen i hela ämnet *sambällskunskap*. Ämnet *trafikantkunskap*, nivå 1, 100 poäng är ett nytt ämne. Här behandlas grundläggande kunskaper om trafikantkunskap till exempel trafikregler och skyddsutrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sambällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *trafikantkunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *trafikantkunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnena idrottsfördjupning, specialidrott och tävlings- och träningslära

Idrottsfördjupning

Skolverket föreslår att dagens kurs *idrott och hälsa 3 vald idrott*, 100 poäng ersätts av ett nytt ämne, *idrottsfördjupning*, nivå 1, 100 poäng. Detta ligger då närmare gymnasieskolans ämnesplaner för ytterligare fördjupning inom specifik idrott. Innehållet blir mer inriktat mot en vald idrott ur ett prestationsperspektiv vilket efterfrågats. Då anpassade gymnasieskolan till skillnad från gymnasieskolan, där *idrott och hälsa* endast har 200 poäng på två nivåer, har en poängomfattning om 300 poäng på två nivåer inom *idrott och hälsa* gör Skolverket bedömningen att ett nytt ämne med en möjlighet till ett mer prestationsinriktat innehåll öppnar upp för anpassade gymnasieskolor att erbjuda en fördjupning inom vald idrott. Detta föreslås också på motsvarande sätt inom gymnasieskolan för de elever som inte läser ämnet *specialidrott* men ändå vill ha mer idrott.

Skolverket gör bedömningen att denna konstruktion svarar bättre mot efterfrågan av idrottskurser än ytterligare en nivå om 100 poäng inom ämnet *idrott och hälsa*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *idrott och hälsa* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *idrottsfördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *idrottsfördjupning* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *idrott och hälsa* i anpassade grundskolan.

Specialidrott

För att möjliggöra en tydlig progression genom ämnets nivåer samt att en uppsättning betygskriterier ska gälla för samtliga nivåer föreslår Skolverket att ämnet *specialidrott* delas i två ämnen, *specialidrott*, med tre nivåer om sammanlagt 400 poäng (den första nivå omfattar 200 poäng övriga två nivåer 100 poäng vardera), och *tränings- och tävlingslära*, en nivå om 100 poäng. Antal mål har minskats från dagens sex till fyra för *specialidrott* samt från sex till tre för *tränings-och tävlingslära*.

Ändringar har också gjorts i det centrala innehållet så att en tydlig progression kan följas mellan nivåerna. Ett exempel är att praktiskt utförande av träningsmetoder för uthållighet, styrka, rörlighet, snabbhet och koordination i nivå 1 blir i nivå 2 och 3 val av samt genomförande av träningsmetoder baserade på den egna utvecklingen.

En högre grad av självständighet går att följa från nivå 1 där innehållet till stor del styrs av läraren medan i nivå 2 och 3 skrivs progressionen fram mot egna val och genomförande utifrån det egna utvecklingsbehovet.

Nya betygskriterier som gäller respektive ämne har också formulerats.

Ämnet *specialidrott* omfattar i dagens system fem kurser om vardera 100 poäng, tre kurser med benämning *specialidrott* och två kurser med benämningen *tränings- och tävlingslära*. Ämnet finns på av Skolverket godkända idrottsutbildningar inom såväl gymnasieskolan som anpassade gymnasieskolan dock med olika omfattning ur poängperspektiv. Kurserna *specialidrott* 1,2 och 3 har haft fokus på genomförande av träning, tävling och satsning mot elitnivå inom vald idrott vilket är syftet med gymnasiala idrottsutbildningar i stort. Kurserna *tränings-och tävlingslära* 1 och 2 har haft ett större teoretiskt fokus.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *specialidrott*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *specialidrott* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Tävlings- och träningslära

Skolverket föreslår att ämnet *specialidrott* delas upp i två enskilda ämnen, *specialidrott* och *tävlings- och träningslära*. Eftersom ämnet *specialidrott* förekommit på gymnasieskolans- och anpassade gymnasieskolans idrottsutbildningar sedan lång tid och är ett etablerat begrepp, avser Skolverket inte att ta bort ämnesnamnet *specialidrott* utan föreslår i stället att de nu gällande kurserna *idrottsspecialisering* 1, 2 och 3 och deras kunskapsinnehåll fortsatt får namnet *specialidrott* om tre nivåer på 200 poäng, 100 poäng och 100 poäng, och att kurserna *tränings- och tävlingslära* behåller sitt namn men blir ett nytt ämne, på en nivå om 100 poäng.

Det finns behov av uppdelning i två ämnen utifrån progression av det centrala innehållet i förhållande till samtliga mål. En första längre nivå (200 poäng) behövs i ämnet *specialidrott* eftersom de elever som läser ämnet på gymnasiala idrottsutbildningar⁴⁶ läser 400 poäng, 200

⁴⁶ 5 kap. 31 § gymnasieförordningen.

poäng inom programfördjupningen samt 200 poäng inom individuellt val. Detta svarar då bättre mot intentionerna med längre och mer sammanhållna ämnen.

I nu gällande kurser i *tränings- och tävlingslära* finns ett delvis överlappande och upprepande centralt innehåll. Det finns även överlappningar mellan *tränings- och tävlingslära* och dagens *specialidrott*. Skolverket har därför renodlat det centrala innehållet mellan två nya ämnen och också gjort bedömningen att *tävlings- och träningslära* i fortsättningen ska omfatta 100 poäng i en nivå. De delar av kunskapsinnehållet som upplevts alltför teoretiserat har förtydligats med mer av återkommande kunskapsområden för att förstärka och ge möjlighet till repetition. Begreppet ”kommunicera” har använts genomgående då det har upplevts som mer målgruppsanpassat än tidigare begrepp som analysera.

Det kommer heller inte att finnas något ”bygger på ” mellan ämnena *tränings- och tävlingslära* och *specialidrott* vilket skulle kunna få till följd att eleverna enbart skulle läsa ämnet *specialidrott* om 400 poäng. Skolverket har därför försökt tydliggöra detta genom en skrivning i de båda ämnenas ämnesplaner att de tillsammans utgör en helhet för elevens elitidrottssatsning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tränings- och tävlingslära*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tränings- och tävlingslära* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade

Svenskt teckenspråk

Den föreslagna ämnesplanen för *svenskt teckenspråk* omfattar 200 poäng. Ämnet innehåller två nivåer om vardera 100 poäng, *svenskt teckenspråk*, nivå 1, 100 poäng och *svenskt teckenspråk*, nivå 2, 100 poäng.

Undervisningen i ämnet *svenskt teckenspråk* ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att använda teckenspråk för att kommunicera i olika situationer. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att producera teckenspråkiga texter samt att tillägna sig och tolka olika typer av teckenspråkiga texter.

Antalet målpunkter i syftestexten har reducerats i syfte att skapa förutsättningar för mer övergripande och mindre detaljerade betygsriterier. I det centrala innehållet har skrivningar om dövas och hörselskadades språkinläring och flerspråkighet lagts till.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenskt teckenspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare

Ämnesbetygsreformen innebär att befintliga legitimationer kommer att behöva uppdateras för många lärare. Behörighetsreglerna i anpassade gymnasieskolan ser olika ut beroende på om det är ett ämne som klassificeras som ett yrkesämne, ett ämne som motsvarar ett ämne i anpassad grundskola eller om det handlar om ett s.k. vissa ämne. Skolverkets förslag och hur de påverkar lärares legitimationer och behörighet i olika ämnen beskrivs ovan under respektive ämne.

Ämnen i anpassade gymnasieskolan som motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan

Behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena är den som är behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7–9.⁴⁷ För att ges en sådan behörighet krävs generellt sett att läraren har en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning⁴⁸ och en lärarutbildning avsedd för undervisning i grundskolans årskurs 4–6 eller att läraren kan ges behörighet i något av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa eller musik i grundskolans årskurs 4–9 eller gymnasieskolan. En lärare i anpassade gymnasieskolan är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade grundskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i. Läraren är dock även behörig att undervisa i andra ämnen eller ämnesområden för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen, se vidare nedan).

För ämnena dans och teater i anpassade gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser om vad som krävs för att vara behörig att undervisa i dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan.⁴⁹ För att ges en sådan behörighet krävs att läraren har en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning och en ämneslärarexamen omfattande något av ämnena eller har fullgjort 30 högskolepoäng i något av ämnena.

Som redovisats ovan anser Skolverket att vissa av de föreslagna nya ämnena varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan, vilket framgår ovan under respektive ämne, och således ska kunna ge behörighet att undervisa i dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan, vilket i delar kan kräva förordningsändringar.

Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Vad som krävs för att vara behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena framgår bland annat av 2 kap. 27 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. En lärare som genom sin examen eller kompletterande studier uppfyller kraven för att vara behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i anpassade gymnasieskolan (som inte är yrkesämnena) kan även få behörighet att undervisa i ett eller flera andra ämnen, eller ämnesområden, för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen).

Skolverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett sådant ämne eller ämnesområde. Ett sådant s.k. vissa ämne får inte motsvaras av ett ämne eller ämnesområde i anpassade grundskolan.⁵⁰ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. I bilagan till föreskrifterna anges om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 2 kap. 27 § andra stycket förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. Relevant kompetens i ett s.k. visst ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller bestämmelser om vad som krävs

⁴⁷ 2 kap. 27 § och 2 kap. 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁴⁸ Den 2 juli 2023 ersätts begreppet utvecklingsstörning med begreppet intellektuell funktionsnedsättning.

⁴⁹ 2 kap. 27 b § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁵⁰ 2 kap. 27 och 27 a §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de s.k. vissa ämnen som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till vilka krav som ställs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vart och ett av de föreslagna ämnen som föreslås vara s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan, se Skolverkets förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

En lärare är endast behörig att undervisa i det eller de yrkesämnena i gymnasieskolan för vilka lärarens yrkeskunskaper är relevanta. Motsvarande gäller i sak även för anpassade gymnasieskolan. Skolverket får meddela föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att de ska vara relevanta för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan.⁵¹ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne. I bilaga 1 till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares yrkeskunskaper ska vara relevanta för respektive yrkesämne i gymnasieskolan. Relevanta yrkeskunskaper för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan är de som regleras i bilaga 1 för motsvarande ämne i gymnasieskolan. Vilka yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan som motsvarar yrkesämnena i gymnasieskolan framgår av bilaga 2 till föreskrifterna.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller de yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i de yrkesämnena som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till så kallade kunskapskriterier för vart och ett av de föreslagna ämnena.

Särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen har den som genom yrkeserfarenhet har tillägnat sig kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper. Universitets- och högskolerådet (UHR) får meddela närmare föreskrifter om vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.⁵² Eftersom Skolverket föreslår nya ämnen innebär det att UHR behöver ändra i sina motsvarande föreskrifter – Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Myndigheterna skickar ut respektive föreskrifter på remiss var för sig.⁵³

Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade

- Ett ämne bör inte vara bredare än att en lärare kan undervisa i hela ämnet.
- Myndigheternas föreskrifter ska utformas så att de är likalydande.
- Det som myndigheterna kan föreskriva om är yrkeskunskaper. I ämnesplanerna, som lärarna ska undervisa utifrån, ingår även andra mer generella kunskapsområden. Dessa kunskaper och förmågor får lärarna antas ha bland annat utifrån den grundläggande behörigheten för högskolestudier.
- Yrkeskunskaperna ska vara såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska.⁵⁴
- Med kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper avser myndigheterna innehåll (vad man ska kunna), nivå (hur väl man ska kunna det) och aktualitet (att kunskapen är

⁵¹ 2 kap. 25, 28 och 29 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁵² 4 § förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

⁵³ UHR:s remiss, dnr 4.1.2-02016-2019.

⁵⁴ Detta innebär att en person genom yrkesutövning anses kunna förvärva såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska yrkeskunskaper. Det innebär däremot inte att en person som genom utbildning förvärvat teoretiska yrkeskunskaper också anses ha förvärvat erfarenhetsbaserade yrkeskunskaper.

- giltig i nutid). För att definiera vad som är nödvändig kunskap använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF, nivå 5.⁵⁵
- De kvalificerade och relevanta yrkeskunskaperna uttrycks i form av kunskapskriterier. Kunskapskriterierna ska ge en förutsägelse om vilka yrkeskunskaper som, tillsammans med yrkeslärarutbildningen eller lärarutbildningen⁵⁶, ger optimala förutsättningar för att kunna undervisa i det aktuella ämnet.
 - En viktig utgångspunkt för kunskapskriterierna är ämnesplanerna för de enskilda yrkesämnena i gymnasieskolan eftersom det är ämnesplanerna som anger vad läraren kommer att undervisa i. Kunskapskriterierna utgår också från yrkeskunskaper förvärvade genom yrkesutövandet i arbetslivet och som anses nödvändiga som grund för att undervisa i ett yrkesämne.

SeQF används som utgångspunkt för kunskapskriterierna

För att definiera vad som är nödvändiga kunskaper för att undervisa i ett yrkesämne använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF. Ramverket innehåller åtta referensnivåer - från grundläggande nivå (nivå 1) till avancerad nivå (nivå 8). De åtta referensnivåerna uttrycks som resultat av lärande, som definieras som vad en person vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad, inte för hur lärandet uppnåtts. Myndigheterna har i framtagandet av kunskapskriterier utgått från principen att den som undervisar ska ha kunskaper som ligger minst en nivå över de kunskaper en elev förvärvat i gymnasieskolan. Den som vill undervisa i yrkesämnen i gymnasieskolan ska ha yrkeskunskaper motsvarande minst nivå 5 i SeQF. Utbildning inom anpassade gymnasieskolan är inplacerad på nivå 2 i SeQF.

3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Skolverket bedömer att de generella ändringar som görs för att förbereda anpassade gymnasieskolan för ämnesbetyg är nödvändiga utifrån de ändringar som införts i skollagen om ämnesbetyg samt enligt det uppdrag om förberedelser för ämnesbetyg i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och dess motsvarigheter inom den kommunala vuxenutbildningen som Skolverket har att genomföra.⁵⁷

Parallellt med anpassning till ämnesutformning föreslår Skolverket även olika nödvändiga uppdateringar av gymnasieprogram och ämnen för att de ska vara aktuella utifrån teknik- och samhällsutveckling. I de fall det finns mer program- eller ämnesspecifika alternativa lösningar presenteras dessa under respektive program eller ämnen.

Om de ändringar som Skolverket föreslår inte kommer till stånd skulle det innebära att ämnesbetygsreformen inte kan realiseras fullt ut eftersom det är nödvändigt att ämnesplanerna för de ämnen som ges inom såväl anpassade gymnasieskolan som komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå utformas i enlighet med hur bestämmelserna i skollagen är utformade. Om en reglering inte kommer till stånd så kommer de vinster som förväntas av ämnesbetygsreformen att utebli. Förslagen ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att minska stressen och öka elevers motivation.

⁵⁵ För ett fåtal yrkesämnena inom vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år har SeQF nivå 6.

⁵⁶ För behörighet enligt 2 kap. 25 § punkt 3 förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare krävs inte nödvändigtvis en yrkeslärarexamen.

⁵⁷ Givet i Skolverkets regleringsbrev för 2023.

4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen berör samtliga elever som påbörjar sin utbildning på gymnasial nivå, i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning, efter den 30 juni 2025. Enligt övergångsbestämmelserna till ändringarna i skollagen ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för utbildning i anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. Detsamma gäller för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå i fråga om kurser eller en sammanhållen yrkesutbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska utbildningen dock fullföljas enligt de nya bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Förslagen kommer att påverka skolhuvudmän⁵⁸ som bedriver eller avser att bedriva utbildning inom anpassade gymnasieskolan då dessa behöver förhålla sig till de ändrade programstrukturerna och de nya ämnena. Förslagen om nya ämnesplaner berör även huvudmän och utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som bedriver eller avser att bedriva komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen kommer även att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive programs redovisning). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna att uppnå kraven för lärarlegitimation. Under respektive ämne ovan framgår vad som krävs för just det ämnet.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

Skolverkets förslag berör elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare som arbetar i anpassade gymnasieskolan och i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare kommer att behöva ta del av de planerade informations- och implementeringsinsatser som Skolverket kommer att genomföra, men även av lokala informations- och implementeringsinsatser. Det handlar dels om information och implementering vad gäller modellen för ämnesbetyg, dels ämnes- och programspecifika förändringar. Skolverket avser att återkomma med mer information om planerade implementeringsinsatser.

För rektorer handlar det även om att organisera utbildningen på skolorna utifrån de delvis ändrade programmen och de nya ämnena. Det kan även behövas viss kompetensutveckling av personal och tillgång till nya läromedel.

Studie- och yrkesvägledare behöver kunna informera elever om de reviderade ämnena och programmen och de individuella studieplanerna. För den kommunala vuxenutbildningen påverkas de individuella studieplanerna särskilt eftersom dessa kan behöva ändras utifrån att elever kan ha både kurser och ämnen i sina individuella studieplaner.

Förslagen får konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän och vissa andra utbildningsanordnare som tillhandahåller utbildning motsvarande komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Anpassade gymnasieskolan

Läsåret 2021/2022 fanns 6 754 elever i anpassade gymnasieskolan vid sammanlagt 171 skolenheter, varav 138 med kommunal huvudman, 32 med enskild huvudman och 5 regiondrivna skolenheter. En huvudman kan erbjuda samtliga program i anpassade gymnasieskolan eller endast vissa av programmen.

⁵⁸ Skolhuvudmän är dels kommuner, dels enskilda huvudmän som har fått ett godkännande av Skolinspektionen enligt 2 kap. 5 § skollagen. Även regioner kan vara huvudmän för nationella program som avser naturbruk och omvårdnad i anpassade gymnasieskolan, se 19 kap. 18 § skollagen.

Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå

Läsåret 2021/2022 fanns 1 284 elever inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå vid 142 skolenheter.

Staten

Universitet och högskolor kan påverkas utifrån olika lärarutbildningar. Statens skolinspektion (Skolinspektionen) berörs när det gäller beslut om godkännanden som huvudmän för en viss utbildning som lämnas med stöd av 2 kap. 5 § skollagen utifrån de förändringar som föreslås om förändrade benämningar av vissa program vilket Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Skolinspektionen berörs även i form av att enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena. När det gäller Skolinspektionens tillståndsgivning har myndigheterna kontakt för att säkerställa att de huvudmän som berörs informeras i tid och att eventuella nya tillstånd hanteras på lämpligt sätt. Även Statens institutionsstyrelse (SiS) och Kriminalvården som anordnare av utbildning motsvarande anpassade gymnasieskolan respektive komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå berörs av förslagen.

Skolverket har för avsikt att planera och genomföra informations- och implementeringsinsatser gentemot huvudmännen samt ta fram olika former av stödmaterial och bedömningsstöd. Förslagen får också konsekvenser för Skolverkets handläggning av lärarlegitimationer och statsbidrag.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Under förutsättning att Skolverket även framgent kommer att ha föreskriftsrätt avseende programstrukturer i anpassade gymnasieskolan och ämnesplaner i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå har Skolverket för avsikt att föreskriva om dessa med stöd av 1 kap. 4 § och 4 kap. 1 a och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039) samt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

När det gäller föreskrifter om behörighet att undervisa i yrkesämnen respektive s.k. vissa ämnen har Skolverket för avsikt att meddela föreskrifter med stöd av 2 kap. 27 a och 29 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, förutsatt att Skolverket fortsatt har sådan föreskriftsrätt.

6. Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

6.1 Kostnadsrämsiga konsekvenser

De kostnadsrämsiga konsekvenser som ett införande av ämnesbetyg innebär redovisas i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36). I propositionen, som nu är beslutad av riksdagen, konstaterar regeringen att det visserligen kan komma att behövas visst förberedande arbete inför att de förändrade bestämmelserna om sammantagen bedömning och ämnesbetyg träder i kraft, men att kompetensutveckling, ämnesdidaktiska diskussioner med mera inte är något nytt, utan en

naturlig del av lärares arbete, reglerat i skollagen⁵⁹, och således rymms inom ramen för huvudmannens normala ansvar. Regeringen bedömer samtidigt att det, trots detta, under en övergångsperiod kan behövas särskilda riktade stödinsatser med anledning av förslagen som bör genomföras med hjälp av statlig finansiering.

Skolverket bedömer å sin sida att myndighetens förslag kan innebära vissa kostnadsmässiga konsekvenser för huvudmännen i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå (i form av inköp av läromedel, lärplattformar, kompetensutvecklingsbehov och viss anpassning av informationsmaterial). Regeringen⁶⁰ har föreslagit att kompensation för implementering av reformen ska ges med 25 miljoner kronor per år för åren 2023–2024. Därutöver beräknas 140 miljoner kronor tillföras Skolverket för fördelning av statsbidrag till skolhuvudmännen för åren 2024–2026.

Skolverket bedömer att myndigheten behöver göra implementeringsinsatser för skolhuvudmän utifrån förslagen. Sådana insatser avser att motverka ytterligare kostnader hos skolhuvudmännen för att se till att de är väl förberedda för ett system med ämnesbetyg. Sådana kostnader beräknas tillkomma för föreskriftsarbete, implementeringsinsatser, information, stödmaterial, digitala system, processen för ändringar i lärares legitimation med mera.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten identifierat vissa kostnadsmässiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimation. Att meddela legitimationer till lärare och efter ansökan komplettera dessa är en del av Skolverkets uppdrag. Även om Skolverket eftersträvar en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen kan myndigheten konstatera att lärare kan komma att påverkas om ämnen ändras och detta innebär att lärarna behöver ansöka om eller komplettera sin legitimation. Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering.

Skolverket delar den bedömning regeringen gör i propositionen⁶¹ att sådana kompletteringar eller ändringar bör vara avgiftsfria för enskilda lärare och att det därför kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i detta avseende. Av propositionen framgår en beräkning av vilka kostnader som skulle uppstå för Skolverket om lärares legitimationer behöver ändras och uppskattar kostnaden till 6 miljoner kronor fördelade på tre år.

6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation

När det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen bör Skolverket, enligt regeringens proposition om ämnesbetyg⁶², eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt. Detta eftersom sådana ändringar kommer att bero på att staten gör förändringar som den enskilde läraren inte kan påverka. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare behöver ändras för att lärare inte ska behöva betala ansökningsavgift för att komplettera sin legitimation med nya ämnen.⁶³

Förslagen kommer att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive program). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna för lärare att bli

⁵⁹ 2 kap. 34 § skollagen.

⁶⁰ Prop. 2021/22:36.

⁶¹ Prop. 2021/22:36.

⁶² Prop. 2021/22:36.

⁶³ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

behöriga i ämnet. Under respektive ämne ovan (se ovan under avsnitt A1) framgår vad som krävs för just det ämnet och vilken eventuell åtgärd som krävs av en redan legitimerad lärare för att kunna få ämnet i sin legitimation. Åtgärderna och Skolverkets hantering kommer att se olika ut beroende på om läraren redan har fått legitimation eller inte samt när i tid som läraren gör en ansökan till Skolverket. Det kommer även att skilja sig åt beroende på vilken behörighet som läraren har i sin legitimation.

Skolverket har nedan, för att på ett överblickbart sätt redovisa konsekvenser för lärarbehörigheter, placerat in samtliga föreslagna ämnen i tre grupper som föranleder olika typer av åtgärder från Skolverket och från den enskilda läraren:

1. Det nya ämnet har samma namn som det nuvarande ämnet som utgår

I dessa fall kvarstår lärarens behörighet och Skolverket behöver endast göra ett tillägg av det nya ämnets ämneskod i lärarlegitimationsregistret. Läraren behöver inte ansöka om komplettering av legitimationen för ett ämne som har kvar samma namn.

2. Det nya ämnet motsvarar ett av ett nuvarande ämne men har annat namn

I dessa fall kan Skolverket ge behörighet i det nya ämnet utifrån den tidigare behörigheten. Läraren behöver ansöka om att komplettera sin legitimation för att få behörighet i det nya ämnet. Dessa lärare kommer att kontaktas av Skolverket för mer information.

3. Det nya ämnet saknar motsvarighet i ett nuvarande ämne

I dessa fall behöver Skolverket göra en bedömning av lärarens utbildning och/eller yrkeserfarenhet för att pröva om läraren uppfyller kraven för att bli behörig i det nya ämnet. Läraren behöver därför ansöka om att komplettera sin legitimation med behörighet i det nya ämnet. Skolverket kommer att informera om när det blir möjligt att ansöka om behörighet i de nya ämnena.

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024, då de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft, kommer att kunna ansöka om att komplettera sin legitimation för att bli behörig att undervisa i de nya ämnena. Skolverket kommer att kontakta de lärare som är behöriga att undervisa i ett eller flera nuvarande ämnen som Skolverket bedömer har en motsvarighet i ett nytt ämne. Dessa lärare kommer att behålla sin tidigare behörighet i nuvarande ämnen samt efter ansökan kunna få de nya motsvarande ämnena tillagda i sin legitimation. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att en sådan komplettering utifrån nuvarande reglering innebär att läraren behöver betala en avgift.

En prövning mot de nya ämnena för en redan legitimerad lärare bygger på en bedömning där kunskapskraven för ett av dagens ämne motsvarar de kunskapskrav som krävs för ett eller flera nya ämnen. Det nya ämnet behöver därmed vara sprunget ur dagens ämne för att Skolverket ska kunna ge behörighet i det nya ämnet utifrån dagens ämne. Exempelvis bedömer Skolverket att lärare med behörighet att undervisa i nuvarande ämne *svenska* bör kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenska, litteratur* och *kreativt skrivande* då innehållet i det nuvarande ämnet *svenska* har delats upp i fler ämnen för att passa en ämnesutformad anpassad gymnasieskola.

En del lärare kommer inte att behöva ansöka om att komplettera sin legitimation. Det gäller om läraren enbart är behörig att undervisa i ämnen som inte delas och inte byter namn, exempelvis *lantbruksdjur*. Den redan beslutade behörigheten kvarstår och Skolverket uppdaterar lärarlegitimationsregistret så att det även framgår ämneskod för det nya ämnet

med samma namn. Om denna lärare vill prövas mot fler ämnen behöver läraren göra en ansökan om komplettering av sin legitimation, vilket är förenat med en ansökningsavgift.

Skolverket har kontrollerat hur stor andel av nuvarande ämnen som har en motsvarighet i de nya ämnena på gymnasial nivå och funnit att de allra flesta av nuvarande ämnen har motsvarigheter. Det innebär att de allra flesta lärare som har legitimation idag, efter ansökan om komplettering, kommer att kunna bli behöriga i nya ämnen. Men det finns ett antal av nuvarande ämnen som kommer att upphöra och som saknar motsvarighet bland de nya ämnena.

I anpassad gymnasieskola saknar ämnena *hjulustrustningsteknik* samt *material och verktyg* en motsvarighet bland de föreslagna nya ämnena. Per den 16 december 2022 finns det 107 lärare som endast är behöriga att undervisa i *material och verktyg* i gymnasieskolan. Samtliga lärare som har behörighet i *hjulustrustningsteknik* har också behörighet att undervisa i fler ämnen i anpassad gymnasieskola. Skolverket har granskat samtliga ärenden och funnit följande:

- 80 lärare bör, enligt Skolverkets bedömning, efter ansökan om komplettering kunna bli behöriga i fler ämnen i anpassad gymnasieskola utifrån sin behörighetsgivande examen.
- 27 lärare kan inte få någon ny behörighet i anpassad gymnasieskola utifrån sin behörighetsgivande examen.

Samtliga 107 lärare är dock behöriga att undervisa i andra skolformer och kommer därmed fortsatt ha ämnesbehörighet i sin legitimation efter det att ämnena upphävs. Skolverket bedömer att anställningsbarheten för de 27 lärare som förlorar sin ämnesbehörighet i mindre grad kommer att förändras, då behörighet att undervisa i enbart material och verktyg inte är tillräckligt för en lärartjänst på något yrkesprogram. Skolverket bedömer därför denna konsekvens som liten i förhållande till fördelarna med att införa de nya ämnena som föreslås.

Lärare som har en pågående ansökan den 1 januari 2024

Utgångspunkten för Skolverkets prövning av lärarlegitimationer är att lärare som har en pågående ansökan hos Skolverket den 1 januari 2024 kommer att kunna bli behöriga att undervisa i både nuvarande ämnen och i nya föreslagna ämnen. Skolverket bedömer det som nödvändigt att under en övergångsperiod ge ämnesbehörighet i både dagens ämnen och nya ämnen, eftersom undervisningen i gymnasial utbildning kommer att omfatta både nuvarande och nya ämnen under den perioden. Att legitimera på detta sätt innebär att det blir tydligt vad läraren är behörig att undervisa i. På så sätt undviks att lärare under denna period missgynnas i en anställningssituation. När nuvarande ämnen upphör kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret.

Lärare som ännu inte har ansökt om legitimation

Lärare som har en ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen eller motsvarande äldre examen (behörighetsgivande examen) men som ännu inte har ansökt om legitimation kommer, efter en prövning, att kunna få behörighet i de föreslagna nya ämnena. Detta gäller även för lärare som har antagits till ett yrkeslärarprogram i äldre ämnen och lärare som påbörjat ett ämneslärarprogram i äldre ämnen.

En lärare som ansöker om legitimation från och med den 1 januari 2024, och vars ansökan beslutas före det att nuvarande ämnen har upphört, kommer att kunna ansöka om och prövas mot behörighet både i nuvarande ämnen och i nya ämnen. De kommer alltså att kunna få sin ansökan prövad både mot nu gällande föreskrifter som rör s.k. vissa ämnen respektive yrkesämnen, och mot de nya föreslagna föreskrifterna. Vilka föreskrifter som blir aktuella att tillämpa i en ansökan styrs av vilka ämnen som läraren ansöker om att bli behörig i. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. En lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet

livsmedels- och näringskunskap kommer alltså att kunna bli behörig att undervisa i såväl det nuvarande ämnet *livsmedels- och näringskunskap*, som i det nya motsvarande ämnet *mat och butik*.

När nuvarande föreskrifter inte längre ska tillämpas och nuvarande ämnen har upphört kommer en ansökan endast prövas mot behörigheter i nya ämnen. Om en lärare i en sådan situation ansöker med en behörighetsgivande examen omfattande nuvarande ämnen kommer Skolverket att bedöma vilka nya föreslagna ämnen som dessa lärares behörighetsgivande examen motsvarar. Lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet *livsmedels- och näringskunskap* kommer då alltså inte att bli behörig att undervisa i detta ämne när det har upphört. Skolverket bedömer att läraren då i stället kommer att kunna bli behörig att undervisa i det nya ämnet *mat och butik*.

6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några negativa effekter för jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet har förstärkts i vissa ämnesplaner utifrån ämnets karaktär i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket bedömer också att förslagen om längre och mer sammanhållna ämnen samt färre detaljer i betygskriterierna kommer att gynna elever, inklusive elever med funktionsnedsättning.

Skolverket bedömer vidare att föreslagna nya värdeord i betygskriterierna gör det tydligare för potentiella arbetsgivare vilka kunskaper ett godkänt betyg motsvarar, vilket kan stärka elevernas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Skolverket bedömer avslutningsvis att kopplingen till ett framtida yrkesliv har stärkts i den anpassade gymnasieskolans nationella program och inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå genom att utbildningarna gjorts mer relevanta för arbetsmarknaden, vilket bör främja elevernas möjligheter till etablering och egen försörjning.

6.4 Nationella minoriteter

Då syftet med de föreslagna ändringarna är att stärka kvaliteten och likvärdigheten i undervisningen och skapa förutsättningar för mer rättvisande betyg bedömer Skolverket att förslagen kommer att få positiva effekter även för de nationella minoriteterna. Dessutom synliggörs de nationella minoriteterna ytterligare i Skolverkets förslag till ämnesplaner i de gemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan *historia, religionskunskap, svenska och svenska som andraspråk*.

I den tredje remissen som planeras till årsskiftet 2023–2024 avser Skolverket remittera förslag till ämnesplaner i *modersmål* och *minoritetsspråk*.

6.5 Konsekvenser för elever

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Samråd och diskussioner har skett med elever, som till övervägande del stödjer förslagen.

Skolverket bedömer att förslagen som redovisas i denna konsekvensutredning ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att öka elevers motivation, samt sänka den stress som kursbetygen skapar. Det kan också möjliggöra att mindre tid behöver läggas på

bedömning och betygssättning, vilket ger mer tid för undervisning och i och med det en bättre förberedelse för arbetslivet.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskilda hänsyn gällande tidpunkten för ikraftträdande

De ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg införs i anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå trädde i kraft den 15 juli 2022. Bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.⁶⁴ Som skäl till tidpunkten för ikraftträdande angavs i propositionen att Skolverket behöver tid för arbetet med styrdokumentsutveckling och för att huvudmännen, rektorerna och lärarna ska ha möjlighet till kompetensutveckling samt för att planera och organisera verksamheterna så att de är anpassade för det nya systemet. Vidare angavs att elever och föräldrar behöver få information i god tid inför val till gymnasieskola, gymnasiesärskola eller komvux.

Regeringen har ännu inte beslutat om ändringar i gymnasieförordningen eller förordningen om vuxenutbildning till följd av införandet av ämnesbetyg i skollagen.

När det gäller de förslag som Skolverket remitterar i denna omgång föreslår Skolverket att dessa ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025. Skälen till detta är att huvudmän ska hinna förbereda sig inför ämnesbetygens införande, att huvudmän som har tillstånd ska hinna ansöka om förnyade tillstånd och att Skolverket ska kunna utfärda behörigheter att undervisa i de nya ämnena i tid till tillämpningen.

Övergångsbestämmelser finns i skollagen

Enligt skollagens övergångsbestämmelser ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för utbildning i anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. För komvux ska äldre bestämmelser fortsatt gälla i fråga om kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska dock utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Programstrukturerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att de nya föreskrifterna för programstrukturer ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. De nuvarande programstrukturerna kommer således fortsatt att vara tillämpliga för utbildning

⁶⁴ Införande av ämnesbetyg enligt lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) samt införande av anpassad utbildning enligt lagen (2022:1317) om ändring i skollagen (2010:800).

som påbörjas före den 1 juli 2025. Skolverket avser att återkomma med förslag om upphävande av de nuvarande programstrukturerna.

Ämnesplanerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att ämnesplanerna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. I enlighet med övergångsbestämmelserna till skollagen kommer de nuvarande ämnesplanerna fortsatt vara tillämpliga på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025. Det innebär att de nuvarande ämnesplanerna kommer att behöva tillämpas parallellt med de nya under en viss övergångsperiod enligt vad som följer av övergångsbestämmelserna till skollagen.⁶⁵ Enligt övergångsbestämmelserna till skollagen framgår även att den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 senast den 30 juni 2030 får genomgå prövning inom komvux enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Prövning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som prövningen gäller.

Behörighetsföreskrifterna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning.

UHR föreslår att deras likalydande föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas vid antagning till yrkeslärarutbildning som startar efter den 31 juli 2024. Detta innebär att sista gången studenter påbörjar yrkeslärarutbildningen utifrån nuvarande kunskapskriterier kommer att vara vårterminen 2024 (antagning hösten 2023). Yrkeslärarprogrammet omfattar 90 högskolepoäng, vilket motsvarar 1,5 års heltidsstudier eller 3 års studier på halvfart. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen med full studietakt kommer således att examineras i juli 2025. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen på halvfart kommer att examineras i januari 2027. Skolverkets utgångspunkt är att lärare som har fullgjort en yrkeslärarexamen med antagning utifrån nuvarande kunskapskriterier och ämnen inte ska missgynnas av förslagen till nya och förändrade ämnen och kunskapskriterier. Med anledning av detta bedömer Skolverket att det finns ett behov att säkerställa att lärare som är under utbildning kan meddelas behörighet i och undervisa i nuvarande ämnen, och som examen omfattar, i vart fall fram till utgången av juni 2027.

För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Myndigheten föreslår därför att de nu gällande föreskrifterna, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2027.

⁶⁵ Se ikraftträdande och- övergångsbestämmelser till lagen (2022:147) om ändring i skollagen.

Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om föreslår nya föreskrifter om vad som krävs för att lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasiesärskolan, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning. För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Till skillnad mot föreskrifterna om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne saknas det högskoleutbildningar som påverkas av att kriterierna för relevant kompetens ändras. Därför finns det inte ett motsvarande behov av att säkerställa att lärare som är under utbildning inte missgynnas av förslagen på nya och förändrade ämnen och krav för behörighet i dessa ämnen. Myndigheten föreslår därför att de nu gällande föreskrifterna, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2025.

Behov av speciella informationsinsatser

Skolverket kommer att bistå huvudmän med informations- och implementeringsinsatser inför ett införande av ämnesbetyg inom anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

B Kommuner och regioner

I propositionen redogjordes för konsekvenser av ämnesbetygsreformen. Här tar Skolverket upp konsekvenser som mer precist följer av Skolverkets förslag. Skolverket bedömer att förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över bemanning i samband med att utbildningar och behörighetskrav för lärare ändras samt att se över organiseringen av utbildningarna och att planera för implementering.

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen, utan bedöms ligga inom ramen för huvudmannens normala ansvar, och bedöms alltså inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

C Företag

De förslag som omfattas av denna konsekvensutredning rör såväl offentliga som enskilda huvudmän och andra enskilda utbildningsanordnare. De bedömningar som Skolverket gör i fråga om konsekvenser ovan gäller också enskilda huvudmän för fristående skolor på samma sätt som de kommunala huvudmännen.

Enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena.

Informations- och implementeringsinsatser och stöd kommer även att riktas till enskilda huvudmän och vissa andra enskilda utbildningsanordnare. Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för dessa företags arbetsförutsättningar eller konkurrensförmåga.

D Samråd

I arbetet har ämnesexperter anlåtts, framför allt lärare och skolledare inom anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Rektorer och lärare har under beredningsprocessen getts möjligheter att lämna synpunkter på de reviderade ämnesplanerna. De nationella programråden har också deltagit i arbetet med förslagen med synpunkter och förslag.

Samråd har skett med olika referensgrupper för de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan där lärare och elever från anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen ingått.

Under arbetet med regeringsuppdragen har Skolverket inbjudit en rad intressenter till olika samråd, exempelvis olika intresseorganisationer och i vissa fall arbetsgivare. Synpunkter har inhämtats från bland annat FUB, Riksgymnasiet i Örebro, Institutet för språk och folkminnen, Riksidrottsförbundet med tillhörande specialidrottsförbund, SPSM samt ett antal universitet och högskolor.

Skolverket har även haft möten med företrädare för de nationella minoriteterna, funktionshinderorganisationer och läromedelsförlagen. Samråd har vidare hållits med olika myndigheter och organisationer, till exempel UHR, UKÄ, Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vuxenutbildning i samverkan (VIS) och universitet och högskolor med lärarutbildning.

Utöver dessa samråd inom ramen för uppdraget har Skolverket en löpande referensverksamhet, där lärare, rektorer, elever och andra intressenter har möjlighet att delge erfarenheter av och synpunkter på styrdokumentet.

E Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta enheten för gymnasieskola:

Anna Jägberg, undervisningsråd anna.jagberg@skolverket.se eller

Eva Ekstedt Salzmänn, undervisningsråd eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se.

Rapport Dataskyddsförordningen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att godkänna upprättad rapport för 2022.

Ärendet i sin helhet

Dataskyddsförordningen är en förordning som reglerar behandlingen av personuppgifter. En personuppgift är information som kan knytas till och identifiera en fysisk person som är i livet. Med behandling av personuppgift avses insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning, ändring, läsning, överföring, spridning, radering eller förstöring. Förordningen utgör grunden för skyddet för fysiska personer vid behandling av personuppgifter.

Dataskyddsförordningen innehåller en rad bestämmelser gällande behandling av personuppgifter.

Nämnder i Borås Stad ska årligen upprätta en rapport där det framgår vilka åtgärder och aktiviteter som har genomförts efter föregående års granskning och vilka aktiviteter som är planerade framåt för att möta lagkraven.

Beslutsunderlag

1. Rapport dataskyddsförordningen 2023-03-03

Samverkan

FSG 2023-03-22

Beslutet expedieras till

1. Boråsregionens Dataskyddsombud
2. Informationssäkerhetsansvarig Stadsledningskansliet

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Rapport Dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningen (GDPR, General Data Protection Regulation) har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå av skydd vid behandling av personuppgifter inom hela EU. Begreppet "behandling" omfattar insamling, registrering, lagring, bearbetning, spridning, utplåning, med mera.

Personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter är styrelsen/nämnden för myndigheten. Ofta är den operativa hanteringen av personuppgifter delegerad till en tjänsteman inom förvaltningen.

Behandling av personuppgifter

Antal registrerade personuppgiftsbehandlingar

Antal 2022	40 st.
------------	--------

Antal behandlingar med känsliga personuppgifter

Vissa personuppgifter kräver enligt dataskyddsförordningen extra starkt skydd. Känsliga personuppgifter är uppgifter om:

- Ras eller etniskt ursprung
- Politiska åsikter
- Religiös eller filosofisk övertygelse
- Medlemskap i en fackförening
- Hälsa
- En persons sexualliv eller sexuella läggning
- Genetiska uppgifter och
- Biometriska uppgifter som entydigt identifierar en person.

Utgångspunkten är att det är förbjudet att behandla sådana personuppgifter. Det finns dock flera undantag från förbudet, exempelvis inom social omsorg, hälsa- och sjukvård, förebyggande hälsa, och förvaltning av IT-system som rör social omsorg eller hälso- och sjukvård.

Antal känsliga behandlingar	13 st.
-----------------------------	--------

Genomförda aktiviteter 2022 utifrån 2021 års rapport

Rapport från verksamhetstillsyn

Åtgärdslista har upprättats efter tillsyn för 2022. De flesta åtgärder har behandlats och avslutats. Några åtgärder handlar om löpande arbete och har därför inte kunnat avslutas.

Medborgarkontakter

Från och med 2020 har alla förfrågningar om registerutdrag gått via kommunens nya e-tjänst. Samtliga förfrågningar (medborgarkontakter) registreras i e-tjänsten och ger oss en tydlig överblick över antalet.

Under 2022 har Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen besvarat 6 st begäran om registerutdrag via e-tjänsten.

Händelser och incidenter

Två misstänkta incidenter har rapporterats för 2022.

Båda orsakade av tekniska fel hos externa leverantörer. Incidenterna har dokumenterats och rådgjorts med regionens dataskyddsombud. Bedömningen för båda har varit att vi som förvaltning inte behöver vidta några åtgärder då det orsakats externt.

Förvaltningen har fortsatt varit restriktiv med implementation av nya molntjänster på grund av Schrems II-domen.

Utbildning, information

Nanoutbildningar i informationssäkerhet har genomförts för samtliga anställda i Borås Stad under 2022.

Planerade aktiviteter 2023

- Fortsatt arbete med åtgärdslistan från 2022 års granskning.
- Fortsatt omvärldsbevakning kring molntjänster och personuppgiftsöverföring till tredje land (Schrems II).
- Större samverkan inom Utbildningsklustret kring dataskyddsarbetet.

Yttrande över remiss: Reglemente för Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillstyrker remiss: Reglemente för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Ärendet i sin helhet

De huvudsakliga förändringarna av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens reglemente är följande:

- En ny portalparagraf har tillkommit i reglementet. Paragrafen, som beskriver syftet med nämndens verksamhet, överensstämmer med nämndens målsättning i utvecklingsplanen Bildningsstaden Borås.
- Nämndens samordningsuppdrag kring tillsättning av lärartjänster inom kommunen tas bort ur reglementet. Detta är inte längre aktuellt eftersom Stadsdelsnämnderna inte finns.
- Från och med 2 juli 2023 ändras skollagen och gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna byter namn till anpassad gymnasieskola och anpassad utbildning för vuxna. Reglementet uppdateras därför med de nya namnen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förändringarna och tillstyrker remiss.

Beslutsunderlag

1. Remiss – Reglemente för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Samverkan

FSG 2023-03-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsens diarium

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Reglemente för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Fastställt av Kommunfullmäktige: xxxx-xx-xx

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i ~~juni~~ december månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Utöver vad som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, samt i gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, gäller bestämmelserna i detta reglemente.

§ 1 ~~Målet med verksamheten~~ Syfte med nämndens verksamhet - ny rubrik

Syftet med nämndens verksamhet är att skapa de bästa förutsättningarna för elever och studerande att nå en gymnasieexamen eller bli anställningsbara. - ny inledande portalpragraf

§ 2 ~~Verksamhet och uppdrag~~ Nämndens uppdrag och ansvar - ny rubrik

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ~~är nämnd för och ansvarar, i enlighet med skollagen,~~ för den del av kommunens utbildning inom skolväsendet som omfattar skolformerna gymnasieskola, ~~gymnasiesärskola~~ anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå, ~~särskild~~ anpassad utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare) samt inom yrkeshögskolan. ~~(omformulerat, den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna namn till anpassad gymnasieskola samt anpassad utbildning för vuxna.)~~

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och ~~gymnasiesärskola~~ anpassad gymnasieskola.

I den mån gällande författningar eller beslut av Kommunfullmäktige inte föreskriver annat, åligger det Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden särskilt att

- ~~svara för den obligatoriska samordningen vid tillsättning av lärartjänster i kommunen och verka för att lärare genom tjänstgöring på olika skolor bereds tillfälle till heltidstjänstgöring~~ ~~(Inte längre aktuellt eftersom Stadsdelsnämnderna inte finns längre.)~~
- genom samverkan med kommunala organ samt med representanter för arbetsmarknadens lokala organisationer och Arbetsförmedlingen tillskapa en för bygden väl anpassad yrkesinriktad utbildning
- inneha det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella

program i gymnasieskola eller ~~gymnasieskola~~ anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning och i samverkan med andra kommunala aktörer utöva ansvaret

Reglemente för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

BORÅS STADS FÖRFATTNINGSSAMLING

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2023-xx-xx

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i december månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Inledning

Utöver vad som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, samt i gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, gäller bestämmelserna i detta reglemente.

§ 1 Syfte med nämndens verksamhet

Syftet med nämndens verksamhet är att skapa de bästa förutsättningarna för elever och studerande att nå en gymnasieexamen eller bli anställningsbara.

§ 2 Nämndens uppdrag och ansvar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar, för den del av kommunens utbildning inom skolväsendet som omfattar skolformerna gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå, anpassad utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare) samt inom yrkeshögskolan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

I den mån gällande författningar eller beslut av Kommunfullmäktige inte föreskriver annat, åligger det Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden särskilt att

- genom samverkan med kommunala organ samt med representanter för arbetsmarknadens lokala organisationer och Arbetsförmedlingen tillskapa en för bygden väl anpassad yrkesinriktad utbildning.
- inneha det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola eller motsvarande utbildning och i samverkan med andra kommunala aktörer utöva ansvaret.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **E-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Anna Berner
Handläggare
033 357771

Datum
2023-03-28

Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00068 1.1.3.1

Yttrande över remiss: Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillstyrker remiss: Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

Ärendet i sin helhet

De föreslagna huvudsakliga förändringarna av gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås är följande:

- Det gemensamma reglementet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, senast i december månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats. I nuvarande reglemente är det senast juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts.
- Kommunstyrelsen/nämnden ska vid två gånger per år redovisa de e-petitioner som kommit in till kommunen. I nuvarande reglemente ska det redovisas en gång per år. Förändringen föreslås utifrån beslut i Kommunfullmäktige i februari 2023.
- Förste vice ordförandeposterna ska tillsättas av majoriteten. Minoriteten tillsätter 2:e vice ordförandena. I nuvarande reglemente är det tvärtom.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har inga synpunkter på föreslagna förändringar och tillstyrker därför remiss: Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

Beslutsunderlag

1. Remiss – Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Samverkan

FSG 2023-03-22

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsens diarium

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad

Fastställd av Kommunfullmäktige: xxxx-xx-xx

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i ~~juni~~ december månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, gäller bestämmelserna i detta reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad.

§ 1 Nämnderna i den kommunala organisationen

Borås Stads nämnder utgör delar av den kommunala organisationen.

Kommunfullmäktiges antagna handling ”Visionen om framtidens Borås” tillhör alla som bor, verkar och möts i Borås. Visionen har ingen tidshorisont, men revideras vart fjärde år vid behov. Borås Stad har i det fortsatta arbetet med visionen en viktig roll i att förverkliga och förankra visionen. Nämnderna ska genom sitt arbete medverka till utvecklingen av Borås Stad och på sätt som stöder visionen.

All stadens verksamheter såsom bolag och förvaltningar är viktiga för helheten och för att stadens vision ska kunna uppnås. En helhetssyn och ett nyttoperspektiv för staden och dess invånare ska därför sätta sin prägel på nämndernas verksamhet.

Nämnderna ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. Inom området Socialt hållbart Borås är prioriteringen jämlika levnadsvillkor och bättre hälsa för våra invånare. Inom det finns tre målområden; God start i livet och goda uppväxtvillkor, Förutsättningar för arbete samt Boende i närmiljö.

Uppgifter

§ 2 Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer. Nämnderna ska följa utvecklingen inom sina

respektive ansvarsområden, samt besvara de remisser som berör respektive nämnds ansvarsområde.

§ 3 Organisation inom verksamhetsområdet

Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.

§ 4 Personalansvar

Kommunstyrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sina förvaltningar med undantag för förvaltningschefer som anställs av Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde, allt i den mån Kommunstyrelsen inte tillagts särskilda befogenheter enligt sitt reglemente. Överförmyndarnämndens förvaltningsorgan är dock Stadsledningskansliet som lyder under Kommunstyrelsen.

§ 5 Personuppgifter, allmänna handlingar

Kommunstyrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde ansvara för hanteringen av personuppgifter och allmänna handlingar.

§ 6 Delegering från Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden får inom sitt verksamhetsområde och utan Kommunfullmäktiges särskilda medgivande, under förutsättning att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen:

1. Själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål eller ärenden när detta följer av lag eller annan författning eller Kommunfullmäktiges beslut samt därvid träffa för kommunen bindande avtal. Mål/ärenden om skadestånd rörande fel och försummelse vid myndighetsutövning handläggs dock av Kommunstyrelsen.
2. Tillsä tillse att framställningar och rekvisitioner görs för erhållande av stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde, samt på kommunens vägnar mottaga stats- och andra bidrag beviljade inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden får inte fatta beslut i ärenden som är förbehållna annan nämnd.

§ 7 Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.

§ 8 Information, samråd och samordning

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder. Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör Kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden skall, i förekommande fall, verka för att samråd sker med dem som utnyttjar dess tjänster. Kommunstyrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet. Nämndernas verksamhet ska samordnas med stadens övriga verksamheter när så är möjligt för mesta möjliga nytta för medborgarna. Detta gäller särskilt i samband med extraordinära händelser i kommunen. Verksamheterna ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse.

§ 9 E-petition

Kommunstyrelsen/nämnden ska ~~en~~ två gånger per år redovisa de e-petitioner som kommit in till kommunen. (nytt redovisningsintervall, beslut KF februari 2023)

Arbetsformer

§ 10 Tidpunkt för sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som Kommunstyrelsen/ nämnden bestämmer.

Sammanträdet ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen

hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet. Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

§ 11 Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig, om inte särskilda förhållanden föranleder annat, och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare inom tid som nämnden bestämmer. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

§ 12 Offentliga sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

§ 13 Sammanträden på distans

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdes-handlingar, bild eller ljud. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans i varje enskilt fall.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

§ 14 Närvarorätt

Kommunalsråd har rätt att närvara vid Kommunstyrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna.

Vid Kommunstyrelsens/nämndens sammanträden får, i den mån styrelsen/nämnden för särskilt fall beslutar annat, tjänsteman vara närvarande med rätt att delta i överläggningar i ärenden som berör vederbörandes verksamhetsområde.

§ 15 Sammansättning

Kommunstyrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat. I nämnder med nio eller fler ordinarie ledamöter skall presidierna bestå av ordföranden, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Förste vice ordförandeposterna tillsätts av ~~minoriteten,~~ majoriteten.

~~Majoriteten~~ Minoriteten tillsätter 2:e vice ordförandena. (Ändring i och med ny mandatperiod, se partiöverläggningarna.)

§ 16 Ordföranden

Det åligger ordföranden att

3. leda Kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden,
4. kalla till sammanträde
5. kalla ersättare,
6. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas, är tillräckligt beredda,
7. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i Kommunstyrelsen/nämnden,
8. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Härutöver åligger det Kommunstyrelsens ordförande att under Kommunstyrelsen

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
3. främja samverkan mellan Kommunstyrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige samt
4. representera Kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte Kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

§ 17 Vice ordförandena

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

§ 18 Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i Kommunstyrelsen/ nämnden längst tid, Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordförandena inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandenas uppgifter.

§ 19 Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden beslutat.

§ 20 Ledamöter/ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den mellan dem bestämda ordningen. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet. Även de ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare från parti som saknar ordinarie ledamot i nämnden har rätt att få sin mening antecknad i protokollet (särskilt yttrande). Sakinnehållet ska i huvudsak ha tillkännagivits under sammanträdet.

§ 21 Justering av protokoll

Protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Övrigt

§ 22 Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

§ 23 Författningssamling

Nämnderna ska ta initiativ till och underrätta Kommunstyrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

§ 24 Delgivningsmottagare

Delgivning med Kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden eller anställd som Kommunstyrelsen/nämnden beslutar.

§ 25 Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från Kommunstyrelsen/nämnden ska undertecknas på Kommunstyrelsens/nämndens vägnar på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

**Gemensamt reglemente
för Kommunstyrelsen
och övriga nämnder
i Borås Stad**

BORÅS STADS FÖRFATTNINGSSAMLING

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2023-xx-xx

Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i december månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till Kommunfullmäktige förrättats.

Innehåll

§ 1 Nämnderna i den kommunala organisationen	4
§ 2 Uppdrag och verksamhet	4
§ 3 Organisation inom verksamhetsområdet	4
§ 4 Personalansvar	4
§ 5 Personuppgifter, allmänna handlingar	5
§ 6 Delegering från Kommunfullmäktige	5
§ 7 Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige	5
§ 8 Information, samråd och samordning	5
§ 9 E-petition	6
§ 10 Tidpunkt för sammanträden	6
§ 11 Kallelse	6
§ 12 Offentliga sammanträden	6
§ 13 Sammanträden på distans	6
§ 14 Närvarorätt	7
§ 15 Sammansättning	7
§ 16 Ordföranden	7
§ 17 Vice ordförandena	7
§ 18 Ersättare för ordföranden och vice ordföranden	8
§ 19 Förhinder	8
§ 20 Ledamöter/ersättares tjänstgöring	8
§ 21 Justering av protokoll	8
§ 22 Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.	9
§ 23 Författningssamling	9
§ 24 Delgivningsmottagare	9
§ 25 Undertecknande av handlingar	9

Inledning

Utöver vad som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar och författningar, samt i gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, gäller bestämmelserna i detta reglemente.

§ 1 Nämnderna i den kommunala organisationen

Borås Stads nämnder utgör delar av den kommunala organisationen.

Kommunfullmäktiges antagna handling ”Visionen om framtidens Borås” tillhör alla som bor, verkar och möts i Borås. Visionen har ingen tidshorisont, men revideras vart fjärde år vid behov. Borås Stad har i det fortsatta arbetet med visionen en viktig roll i att förverkliga och förankra visionen. Nämnderna ska genom sitt arbete medverka till utvecklingen av Borås Stad och på sätt som stöder visionen.

All stadens verksamheter såsom bolag och förvaltningar är viktiga för helheten och för att stadens vision ska kunna uppnås. En helhetssyn och ett nyttoperspektiv för staden och dess invånare ska därför sätta sin prägel på nämndernas verksamhet.

Nämnderna ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle genom att i sin verksamhet bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete. Inom området Socialt hållbart Borås är prioriteringen jämlika levnadsvillkor och bättre hälsa för våra invånare. Inom det finns tre målområden; God start i livet och goda uppväxtvillkor, Förutsättningar för arbete samt Boende i närmiljö.

Uppgifter

§ 2 Uppdrag och verksamhet

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer. Nämnderna ska följa utvecklingen inom sina respektive ansvarsområden, samt besvara de remisser som berör respektive nämnds ansvarsområde.

§ 3 Organisation inom verksamhetsområdet

Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.

§ 4 Personalansvar

Kommunstyrelsen/nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sina förvaltningar med undantag för förvaltningschefer som anställs av Kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen och nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde, allt i den mån Kommunstyrelsen inte tillagts särskilda befogenheter enligt sitt reglemente. Överförmyndarnämndens förvaltningsorgan är dock Stadsledningskansliet som lyder under Kommunstyrelsen.

§ 5 Personuppgifter, allmänna handlingar

Kommunstyrelsen/nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet.

Kommunstyrelsen/nämnden har till uppgift att inom sitt verksamhetsområde ansvara för hanteringen av personuppgifter och allmänna handlingar.

§ 6 Delegering från Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden får inom sitt verksamhetsområde och utan Kommunfullmäktiges särskilda medgivande, under förutsättning att ärendet inte är av principiell betydelse eller annars av större vikt för kommunen:

1. Själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål eller ärenden när detta följer av lag eller annan författning eller Kommunfullmäktiges beslut samt därvid träffa för kommunen bindande avtal. Mål/ärenden om skadestånd rörande fel och försummelse vid myndighetsutövning handläggs dock av Kommunstyrelsen.
2. Tillse att framställningar och rekvisitioner görs för erhållande av stats- och andra bidrag inom nämndens verksamhetsområde, samt på kommunens vägnar mottaga stats- och andra bidrag beviljade inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden får inte fatta beslut i ärenden som är förbehållna annan nämnd.

§ 7 Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag.

Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts.

Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Nämnderna ska också fullgöra rapporteringsskyldighet enligt speciallag.

§ 8 Information, samråd och samordning

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör Kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet. Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden skall, i förekommande fall, verka för att samråd sker med dem som utnyttjar dess tjänster. Kommunstyrelsen/nämnden beslutar om formerna för samrådet. Nämndernas verksamhet ska samordnas med stadens övriga verksamheter när så är möjligt för mesta möjliga nytta för medborgarna. Detta gäller särskilt i samband med extraordinära händelser i kommunen. Verksamheterna ska i samråd söka lösningar som tillgodoser kommunens samlade intresse.

§ 9 E-petition

Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa de e-petitioner som kommit in till kommunen.

Arbetsformer

§ 10 Tidpunkt för sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som Kommunstyrelsen/ nämnden bestämmer.

Sammanträdet ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet. Ordföranden ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

§ 11 Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelsen ska vara skriftlig, om inte särskilda förhållanden föranleder annat, och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare inom tid som nämnden bestämmer. Kallelse får ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. Ordföranden ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

§ 12 Offentliga sammanträden

Kommunstyrelsen/nämnden ska ha öppna sammanträden, med undantag av sammanträden som ska hållas inom stängda dörrar då ärenden som ska behandlas avser myndighetsutövning eller omfattas av sekretess.

§ 13 Sammanträden på distans

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans i varje enskilt fall.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

§ 14 Närvarorätt

Kommunalsråd har rätt att närvara vid Kommunstyrelsens/nämndernas sammanträden och delta i överläggningarna.

Vid Kommunstyrelsens/nämndens sammanträden får, i den mån styrelsen/nämnden för särskilt fall beslutar annat, tjänsteman vara närvarande med rätt att delta i överläggningar i ärenden som berör vederbörandes verksamhetsområde.

§ 15 Sammansättning

Kommunstyrelsen/nämnden består av det antal ledamöter och ersättare som fullmäktige beslutat. I nämnder med nio eller fler ordinarie ledamöter skall presidierna bestå av ordföranden, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Förste vice ordförandeposterna tillsätts av majoriteten.

Minoriteten tillsätter 2:e vice ordförandena.

§ 16 Ordföranden

Det åligger ordföranden att

3. leda Kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden.
4. kalla till sammanträde.
5. kalla ersättare.
6. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas, är tillräckligt beredda.
7. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i Kommunstyrelsen/nämnden.
8. bevaka att nämndens beslut verkställs.

Härutöver åligger det Kommunstyrelsens ordförande att under Kommunstyrelsen

1. ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning.
2. med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor.
3. främja samverkan mellan Kommunstyrelsen, kommunens övriga nämnder och fullmäktige.
4. representera Kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte Kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

§ 17 Vice ordförandena

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

§ 18 Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i Kommunstyrelsen/ nämnden längst tid, Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller vice ordförandena inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens/vice ordförandenas uppgifter.

§ 19 Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden beslutat.

§ 20 Ledamöter/ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättarna ska tjänstgöra enligt den mellan dem bestämda ordningen. En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet. Även de ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare från parti som saknar ordinarie ledamot i nämnden har rätt att få sin mening antecknad i protokollet (särskilt yttrande). Sakinnehållet ska i huvudsak ha tillkännagivits under sammanträdet.

§ 21 Justering av protokoll

Protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Övrigt

§ 22 Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

§ 23 Författningssamling

Nämnderna ska ta initiativ till och underrätta Kommunstyrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

§ 24 Delgivningsmottagare

Delgivning med Kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden eller anställd som Kommunstyrelsen/nämnden beslutar.

§ 25 Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar från Kommunstyrelsen/nämnden ska undertecknas på Kommunstyrelsens/nämndens vägnar på sätt som Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **E-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Andreas Sikström Rubio
Handläggare
033 357775

Datum
2023-03-28

Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2023-00015 1.1.3.1

Svar på Stadsrevisionens rapport om granskning av Borås Stads hantering av moms

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie och vuxenutbildningsnämnden godkänner upprättat svar och översänder detsamma till Stadsrevisionen.

Nämnden beslutar att vara Kommunstyrelsen behjälplig i framtagande av riktlinjer och rutiner för god följsamhet till regelverket och intern kontroll på området.

Ärendet i sin helhet

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning. Hanteringen behöver ses över för att säkerställa en korrekt redovisning. Det saknas i stor utsträckning tydliga rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras i nämnderna.

Stadsrevisionen rekommenderar att Kommunstyrelsen och nämnderna inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering. Borås Stads befintliga momsrutiner behöver ses över och utformas i enlighet med gällande lagstiftning och syfta mot en mer enhetlig hantering.

Inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde finns kompetensen att hantera momsfrågor inom ekonomifunktionen, som samverkar med stadens Redovisningsservice som har det övergripande ansvaret i stadens momshantering.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden kommer vara Kommunstyrelsen behjälplig i framtagande av riktlinjer och rutiner för god följsamhet till regelverket och upprätthålla en adekvat intern kontroll på området.

Beslutsunderlag

1. Stadsrevisionens rapport om granskning av Borås Stads hantering av moms

Samverkan

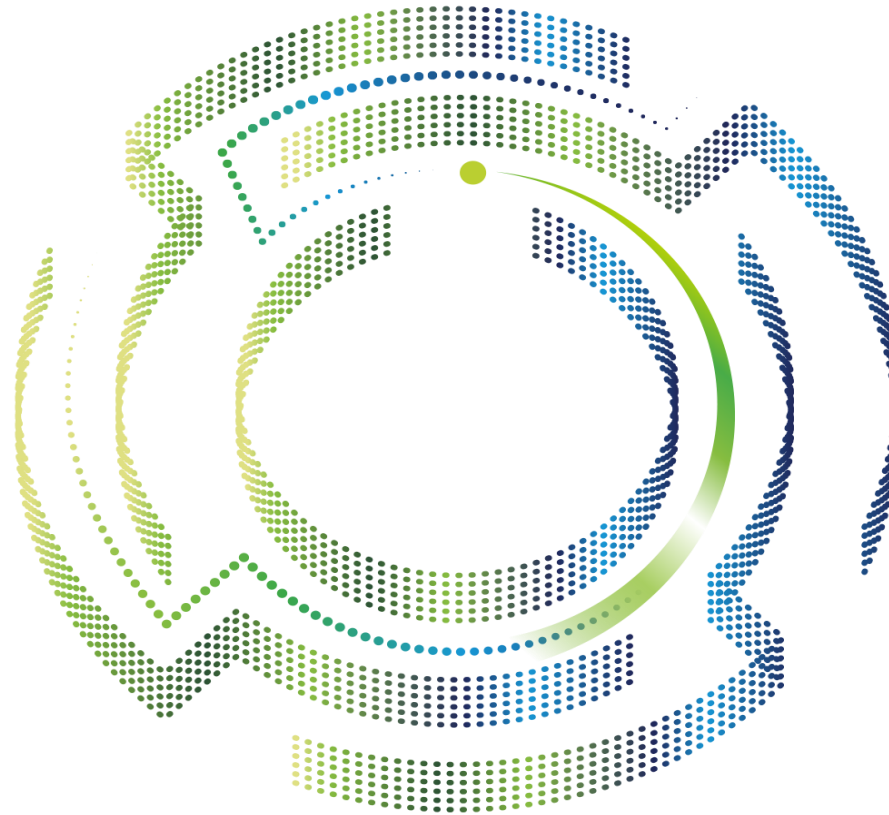
FSG 2023-03-22

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionens diarium

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Borås Stad
Momsgranskning

December 2022

Innehållsförteckning

1. Inledning
 - 1.1. Bakgrund och syfte
 - 1.2. Revisionskriterier och metod
2. Slutsatser och rekommendationer
3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga
4. Resultat av granskningen
 - 4.1. Allmänt om hanteringen av ingående samt utgående moms
 - 4.1.1. Hantering av ingående moms
 - 4.1.2. Hantering av utgående moms
 - 4.2. Allmänt om interna kontroller
 - 4.2.1. Interna kontroller
 - 4.3. Allmänt om avdragsbegränsningar samt gällande rätt
 - 4.3.1. Hantering av avdragsbegränsningar
 - 4.4. Allmänt om rutiner
 - 4.4.1. Borås Stads rutiner
 - 4.4.2. Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Uppdrag

Deloitte AB (nedan Deloitte) har fått i uppdrag av revisionskontoret i Borås Stad att genomföra en granskning av Borås Stads momsrutiner.

Bakgrund

Kommuner omfattas både av det allmänna momssystemet (det så kallade affärsmomssystemet) och av ersättningssystemet (det så kallade kommunkontosystemet). Ersättningssystemet kompenserar kommuner för den ingående moms som kommuner inte får dra av i det allmänna momssystemet. Genom ersättningssystemet har kommuner också rätt till särskild ersättning för dold mervärdesskatt som uppkommer vid upphandling av eller bidragsgivning till mervärdesskattefri verksamhet inom t.ex. utbildning, vård och omsorg samt vid hyra av lokaler för vissa särskilda boendeformer. Eftersom kommuner hanterar stora momsbelopp i såväl affärsmomssystemet som kommunmomssystemet är det av stor vikt att Kommunstyrelsen tillser goda rutiner för momshanteringen, såväl centralt som i nämnderna.

Avgränsningar

Granskningen omfattar inte de kommunala bolagen, och är således begränsad till endast en legal enhet, d.v.s. Borås Stad. Bedömningen av den interna kontrollen av momshantering begränsas till de specifika revisionsfrågorna. Granskningen är fokuserad på inkomståret 2021.

Syfte och revisionsfrågor

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?
- Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?
- Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?
- Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?
- Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?
- Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden?
- Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?
- Finns det rutiner för att säkerställa att moms hanteras i rätt system, dvs. i momsdeklarationen eller i det särskilda ersättningssystemet (LEMK)?

1. Inledning

1.2 Revisionskriterier och metod

Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725)
- Mervärdesskattelag (1994:200), ML
- Lag (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund, LEMK
- Övrig tillämplig lagstiftning inom området.
- Lokala styrdokument inom området utgör också revisionskriterier.

Ansvarig nämnd/styrelse

Kommunstyrelsen i Borås Stad har det övergripande ansvaret för kommunens ekonomi. När det gäller granskningens kartläggning av rutiner och intern kontroll avseende momshantering i nämnder riktar den sig mot:

- Individ- och familjeomsorgsnämnden,
- Sociala omsorgsnämnden,
- Förskolenämnden,
- Grundskolenämnden,
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden,
- Servicenämnden,
- Lokalförsörjningsnämnden.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, stickprovskontroller och intervjuer. Granskningen har framförallt skett genom:

- Intervjuer med berörda personer som arbetar på Borås Stads olika förvaltningar och som hanterar momsfrågor.
- Inventering och genomgång av Borås Stads rutiner och riktlinjer för hantering av in- och utgående moms.
- Inventering och genomgång av Borås Stads rutiner och riktlinjer för hantering av ökade kostnader för hyresfakturer avseende särskilda boenden samt upphandling och bidrag som Borås Stad ansöker om ersättning för genom LEMK.
- Stickprovgranskning av in- och utgående fakturer för att verifiera att rutiner och riktlinjer avseende momshantering samt gällande regelverk efterlevs.
- Stickprovgranskning av fakturer avseende ökade kostnader för hyra avseende särskilda boenden samt för upphandling och bidrag som Borås Stad ansöker om ersättning för genom LEMK för att verifiera att rutiner och riktlinjer avseende momshantering samt gällande regelverk efterlevs.

Underlagen från Deloitte:s dokumentstudier och Deloitte:s intervjuer har jämförts och analyserats utifrån uppdragets frågeställningar och ligger till grund för Deloitte:s bedömningar, slutsatser och rekommendationer.

Rapporten har kvalitetssäkrats och faktakontrollerats, både internt inom Deloitte och externt med berörda personer inom Borås Stad.

2. Slutsatser och rekommendationer

Svaret på den övergripande revisionsfrågan

Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om Kommunstyrelsen och nämnderna i Borås Stad har en tillräcklig intern kontroll avseende moms hantering och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Det är Deloitte's slutsats att Kommunstyrelsen och nämnderna inte har en fullt ut tillräcklig kontroll avseende den löpande momshanteringen. Deloitte rekommenderar att Borås Stad inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering framåt.

Övriga slutsatser och rekommendationer

Granskningen har utgått från de revisionsfrågor som finns presenterade under avsnitt 1.1. För utförliga svar på respektive revisionsfråga, vänligen se kapitel 3 och 4 för vidare utveckling av de bedömningar som gjorts samt bakomliggande resonemang.

Baserat på den information Deloitte erhållit under granskningen gör Deloitte följande bedömningar av Borås Stads momshantering.

Deloitte bedömer att Borås Stad inte redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning, vilket bör ses över för att säkra en korrekt hantering framöver. Vidare noterar Deloitte att då den felaktiga hanteringen även innebär en historisk risk kan det inte uteslutas att Skatteverket vid en granskning begär att Borås Stad skall korrigera tidigare redovisningsperioder.

Deloitte bedömer att Borås stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men Deloitte anser att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering i varje nämnd.

Deloitte bedömer att Borås Stads befintliga momsrutiner bör ses över och utformas i enlighet med Mervärdesskattelagen (1994:200), ML.

Deloitte bedömer att Kommunstyrelsen inte har en tillräcklig kunskap om den löpande momshanteringen för att kunna utöva kontroll över kommunens momsredovisning.

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / kommentar
Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?	Kommunstyrelsen / Redovisningsservice	<p>Deloitte bedömer att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt.</p> <p>Deloitte har identifierat brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.</p> <p>Deloitte anser att Borås Stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering i varje nämnd.</p>
Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?	Kommunstyrelsen / Nämnderna	<p>Deloitte bedömer att nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms inte är ändamålsenligt.</p> <p>Deloitte har identifierat en felaktig tillämpning av fördelningsnycklar som baserats på varje nämnds externa omsättning, vilka tillämpats vid beräkningen av underlaget för ombokning till affärsmoms.</p>
Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte bedömer att Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.</p> <p>Deloitte har identifierat att det finns ett stort förtroende för att respektive nämnd har tillräcklig kunskap för att ombesörja en korrekt hantering av momsfrågor. Deloitte uppfattar inte att respektive nämnd och förvaltning besitter tillräcklig kunskap för att säkerställa en korrekt momshantering.</p>
	Nämnderna	<p>Deloitte uppfattar att det i vissa nämnder råder en osäkerhet kring vilka av kommunens tillhandahållanden som är momspliktiga och vilka som utgör myndighetsutövning (icke momspliktig verksamhet). Detta leder till att Deloitte bedömer att nämnderna inte fullt ut säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.</p>
Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte bedömer att det finns viss kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom momsområdet.</p> <p>Vidare bedömer Deloitte att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att kompetensen bibehålls inom kommunen, då det saknas klara rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras. Detta lämnar kommunen sårbar vid bortfall av personalstyrkan på grund av plötslig frånvaro såsom sjukskrivning eller liknande.</p>

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / Kommentar
<p>Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?</p>	<p>Kommunstyrelsen</p>	<p>Deloitte bedömer att Borås Stad har god kännedom om de avdragsbegränsningsregler som finns i ML avseende stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation och noterar att information om dessa regler finns tillgänglig för samtliga medarbetare.</p> <p>Deloitte noterar emellertid att det saknas en intern kontroll gällande hur reglerna efterlevs och hanteras i momsredovisningssammanhang.</p>
	<p>Nämnderna</p>	<p>Deloitte bedömer, baserat på den rutin som finns gällande avdragsbegränsningar för ingående moms förstår Deloitte att Borås Stad hanterar avdragsbegränsningar för ingående moms på ett ändamålsenligt sätt.</p> <p>Emellertid noterar Deloitte att ett stort antal av de ingående fakturor som avser konferenspaket och representation alla bokförts på samma konto. Detta kan vara korrekt hanterat, emellertid är Deloitte av åsikten att det finns anledning att titta närmare på hanteringen av ingående moms avseende konferenspaket och efterföljande middagar / personalfester.</p>
<p>Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden?</p>	<p>Kommunstyrelsen</p>	<p>Deloitte bedömer att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden.</p>
	<p>Nämnderna</p>	<p>Deloitte noterar att det finns ett antal rutinbeskrivningar ute hos nämnderna avseende hur ingående moms ska bokföras och hur medarbetare skapar diverse rapporter i Borås Stads interna system.</p> <p>Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom Borås Stad.</p>

3. Sammanfattande bedömning av respektive revisionsfråga

Revisionsfrågor	Berörd	Bedömning / Kommentar
Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?	Kommunstyrelsen	<p>Deloitte noterar att det finns ett antal dokument som på ett övergripande sätt berör momshantering. Emellertid noterar Deloitte att dokumenten inte ger någon detaljerad vägledning och att läsaren hänvisas till Skatteverkets rättsliga vägledning för information om materiella momsfrågor.</p> <p>Deloitte bedömer att det saknas uppdaterade och adekvata rutinbeskrivningar för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk.</p>
Finns det rutiner för att säkerställa att momsens hanteras i rätt system, dvs. i skattedeklarationen eller i det särskilda ersättningsystemet (LEMK)?	Servicekontoret / Redovisningsservice	<p>Deloitte bedömer att det saknas adekvata rutiner för att säkerställa att momsens hanteras i rätt system.</p>

4. Resultat av granskningen

4.1 Allmänt om hantering av ingående samt utgående moms

Inledning

Utifrån genomförda dokumentstudier och intervjuer presenteras i följande kapitel Deloitte's iakttagelser av genomförd granskning. Deloitte kommer att presentera iakttagelserna med utgångspunkt i de olika revisionsfrågorna.

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Säkerställer Borås Stad att redovisningen av ingående moms och utgående moms blir korrekt?
- Är nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms ändamålsenligt?

Generellt

För att undersöka huruvida Borås Stad uppfyller ovanstående revisionsfrågor har Deloitte genomfört intervjuer med berörda personer på Borås Stad samt stickprovskontroller av inlämnade momsdeklarationer, ingående fakturor samt fakturor utställda av Borås Stad. Vidare har Deloitte tagit del av de skriftliga rutiner gällande momshanteringen som finns tillgängliga på Borås Stads intranät. Deloitte har även tagit del av det underlag som Borås Stad sammanställer och använder vid upprättandet av momsdeklarationer och LEMK-ansökningar.

Borås Stad har bekräftat att samtliga momsdeklarationer och inbetalningar under 2021 har skett i tid samt att Borås Stad inte har haft någon korrespondens med Skatteverket under år 2021 rörande momsfrågor.

Deloitte noterar att Borås Stad har ett pågående ärende i kammarrätten gällande höjd utgående mervärdesskatt för perioderna juli – oktober 2019.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Borås Stads hantering av ingående moms

Utifrån de intervjuer Deloitte har genomfört med berörda parter på Borås Stad förstår vi att varje enskild nämnd ansvarar för att bokföra och kontera förvaltningens fakturaunderlag.

Av genomförda intervjuer uppfattar Deloitte att kontroller och avstämningar sker kontinuerligt för att säkerställa att de redovisade siffrorna stämmer överens med det fakturaunderlag som Borås Stad erhållit ifråga om belopp, leverantör och bokföringsmässiga åtgärder.

Av information tillgänglig på Borås Stads [hemsida](#) framgår att Borås Stad informerar sina leverantörer om skyldigheten att utfärda elektroniska fakturor i enlighet med lag (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling, e-fakturalagen. Av erhållen information förstår Deloitte att för de fall inköp avser tjänster eller varor upphandlade genom offentlig upphandling hanterar Borås Stad i huvudsak elektroniska fakturor. Deloitte förstår att användandet av elektroniska fakturor är ett avtalsvillkor. För det fall att Borås Stad erhåller pappersfakturor av en avtalsleverantör accepterar kommunen fakturan, då Borås Stad är av uppfattningen att de inte har rätt att neka en inkommen handling.

Enligt erhållen information hanteras en leverantörsfaktura på följande sätt. Borås Stad tar emot fakturan, antingen i pappersformat, som elektronisk faktura eller i PDF. Pappersfakturor och PDF-fakturor skannas in i Borås Stads affärssystem av Servicekontorets inläsningscentral *Tryckeriet*. Efter inläsning skickas fakturan vidare till den på fakturan angivna referensen eller YY-koden. Elektroniska fakturor läses in av Tieto och skickas sedan till angiven referens eller YY-kod. I samband med att fakturorna förs över till affärssystemet läser systemet automatiskt av fakturan och kontrollerar vilken leverantör det är som ställt ut fakturan (genom organisationsnumret) samt vilket momsbelopp som belöper på fakturan. Systemet felsöker även fakturorna, vilket hjälper till att upptäcka eventuella fel. Utöver att affärssystemet stämmer av fakturorna görs även vissa manuella avstämningar av fakturorna.

När fakturan sedan konteras av en medarbetare på Borås Stad kontrolleras fakturan på nytt. Vid denna kontroll sker en avstämning gällande leverantören, fakturabelopp och momsbelopp.

Som ett sista steg atteras fakturan varpå fakturan kontrolleras på nytt, innan den godkänns och skickas för betalning. Som vi förstår det syftar kontrollerna till att upptäcka eventuella felaktigheter såsom fel leverantör, fel belopp och felaktigt debiterad moms. Enligt Borås Stads attestregler måste två personer attestera fakturorna, en princip som gäller allt bokföringsmaterial.

Enligt erhållen information förstår Deloitte det som att respektive förvaltning sedan sammanställer den dolda momsen för den aktuella redovisningsperioden och skickar vidare till Servicekontoret.

Deloitte uppfattar det som att fakturorna inte allokeras till Borås Stads momspliktiga eller icke-momspliktiga verksamhet i samband med att respektive förvaltning erhåller fakturorna.

Enligt det interna dokumentet "Instruktion kring moms" åligger det huvudsakliga ansvaret för Borås Stads momshantering avdelningen Redovisningsservice på Servicekontoret. Deloitte uppfattar att det är Redovisningsservice som ansvarar för att fullgöra Borås Stads skyldighet att redovisa momsen till Skatteverket. Detta görs efter att samtliga förvaltningar skickat över relevant underlag till Redovisningsservice.

Redovisningsservice sammanställer Borås Stads totala ingående moms för aktuell redovisningsperiod, vilket utgör grunden för de summor som Borås Stad gör avdrag för i sin momsdeklarationen samt söker ersättning för genom LEMK.

För att ta fram de olika belopp som redovisas till Skatteverket och som Borås Stad söker ersättning för genom LEMK tillämpar Borås Stad en schablon. Schablonen baseras, som vi förstår det, på en fördelningsnyckel som beräknas baserat på respektive förvaltnings externa omsättning. I den schablon som tillämpas utgör den momspliktiga omsättningen vanligtvis ca. 4 - 6 % av Borås Stads totala verksamhet.

Enligt erhållen information uppfattar Deloitte att nämndernas fördelningsnyckel räknas ut för perioden januari - december föregående år. Detta innebär att för 2021 års verksamhetsår räknades respektive förvaltnings fördelningsnyckel ut med 2020 år som beräkningsgrund. Det gäller samtliga förvaltningar förutom Stadskansliets omsättning som räknas ut på månadsbasis, vilket är förklaringen till varför fördelningsnyckeln avseende denna förvaltning varierar från månad till månad.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Av dokumentet "Momsägget Instruktion" framgår följande: *"Fördelning ska ligga till grund för 2021 års momsredovisning av den del som redovisas mot Skatteverket. Utredningen skall visa hur stor del av varje förvaltnings externa intäkter för år 2020 som är momspliktig och därmed hur stor del av den ingående momsen vi kan kvitta mot den utgående momsen. Alla förvaltningars sammanlagda momspliktiga omsättning kommer att bilda en schablon som vi kommer att använda under hela året 2021."*

Som Deloitte uppfattar det, beräknas en skattepliktig och en icke-skattepliktig andel ut av Borås Stads totala ingående moms. Den skattepliktiga andelen divideras sedan med den totala ingående momsen för att få fram en procentsats som syftar till att svara mot Borås Stads momspliktiga verksamhet. Den ingående momsen fördelas sedan enligt den procentsats som räknats ut. Det är denna siffra som utgör ovan nämnda schablon.

Som Deloitte uppfattar det fördelas även den ingående momsen hänförlig till EU-interna förvärv samt import enligt ovan procentsats.

Deloitte uppfattar det som att ingen avstämning eller jämförelse sker i slutet av aktuellt redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet under det innevarande året.

Utgångspunkt för bedömning

Myndighetsutövning är inte att anse som en omsättning som är föremål för beskattning enligt ML. Detta innebär att en kommuns omsättning av varor eller tjänster mot ersättning inte är att anse som ekonomisk verksamhet bedriven av en beskattningsbar person i det fall det rör sig om myndighetsutövning.

Kommuner kan dock bedriva ekonomisk verksamhet och då agera i egenskap av beskattningsbar person, varpå kommunen är skyldig att iakttä ML:s regler.

Kommuner omfattas både av det allmänna momssystemet (det så kallade affärsmomssystemet) och av ett ersättningssystem för kommuner och regioner som kompenserar kommuner för den moms som kommuner inte får dra av i affärsmomssystemet.

I såväl affärssystemet som i ersättningssystemet för kommuner gäller särskilda avdragsbegränsningar som innebär att momsen i vissa fall blir en kostnad i verksamheten. Dessa avser personbilar, representation och stadigvarande bostad.

För den del av Borås Stads verksamhet som består av momspliktig verksamhet har Borås Stad avdragsrätt för ingående moms i affärsmomssystemet, se 8 kap. 3 § ML. Vad gäller Borås Stads verksamhet som inte anses utgöra ekonomisk verksamhet, d.v.s. myndighetsutövning, har Borås Stad rätt att få ersättning för ingående moms som inte kan dras av i affärsmomssystemet, se 2 § LEMK.

Om det inte går att fastställa fördelningen mellan ingående moms som får dras av enligt ML och ingående moms för vilken ersättning kan erhållas enligt LEMK, får fördelning göras efter skälig grund, se 3 § LEMK. Skatteverket har uttalat att omsättning som utgångspunkt bör användas för att beräkna den avdragsgilla andelen. Bakgrunden till detta är att omsättningen generellt sett ger en rättvisande bild av hur resurserna används i verksamheten, samtidigt som metoden kan verifieras utifrån objektiva omständigheter. Det är möjligt att tillämpa en annan fördelningsgrund än omsättning om en sådan beräkning återspeglar hur resurserna förbrukas i verksamheten. I ett sådant fall ska det dock, med objektiva omständigheter, kunna gå att påvisa att denna metod bättre speglar resursförbrukningen. Denna beräkning kallas fördelningsnyckel och ska tillämpas avseende kostnader som är gemensamma för både den momspliktiga och icke momspliktiga verksamheten.

Fördelningsnyckeln ska kunna styrkas med objektiva omständigheter. En omsättningsbaserad fördelningsnyckel beräknas genom ett bråk där den momspliktiga omsättningen för beskattningsåret anges i täljaren och den totala omsättningen för beskattningsåret (momspliktig och undantagen) anges i nämnaren.

Eftersom den totala årsomsättningen oftast kan fastställas vid bokslutet är det tillåtet att göra en preliminär fördelning under året. Vid årets bokslut ska en definitiv fördelning göras och redovisas till Skatteverket som en rättelse.

4. Resultat av granskningen

4.1.1 Hantering av ingående moms

Syftet med e-fakturalagen är att uppnå en övergång till elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling. Det följer av 7 § e-fakturalagen att den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att förelägga en leverantör att se till att de fakturor som leverantören utfärdar och som omfattas av bestämmelserna i lagen överensstämmer med den europeiska standarden för elektronisk fakturering. Vidare framgår det av prop. 2017/18:153 att om en upphandlande myndighet tar emot en faktura som inte uppfyller den europeiska standarden för elektroniska fakturor framstår det som mest ändamålsenligt att den myndigheten kontaktar leverantören och begär en ny faktura som uppfyller standarden (se prop. 2017/18:153 s. 31). För det fall leverantören inte tillmötesgår förfrågan om ny faktura finns möjligheten att anmäla leverantören till Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, som getts möjlighet att utfärda vitesföreläggande.

Bedömning

Deloitte förstår att Borås Stad vid konteringen inte hänför den ingående momsen till endera av de två momssystemen utan att en schablonfördelning tillämpas oavsett vad det är för kostnader som den ingående momsen är hänförlig till. Fördelningsnyckeln baseras på nämndernas momspliktiga omsättning och räknas ut för perioden januari – december föregående år. Det gäller samtliga förvaltningar förutom Stadskansliets omsättning, vars fördelningsnyckel räknas ut på månadsbasis.

Vidare förstår Deloitte att ingen avstämning eller jämförelse sker i slutet av aktuellt redovisningsår för att kontrollera ifall den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet under det innevarande året.

Sammanfattningsvis har Deloitte identifierat brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke-momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Borås Stad inte säkerställer att redovisningen av ingående moms blir korrekt.

Rekommendation

Vi rekommenderar att Borås Stad strävar efter att be om elektroniska fakturor från leverantörer vid offentlig upphandling, för att medverka till att e-fakturalagens syfte uppfylls.

Det är Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför en rutin där den ingående momsen vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen den momspliktiga verksamheten eller till den icke-momspliktiga verksamheten. Om en fördelning inte kan fastställas rekommenderar Deloitte att fördelningen görs enligt skälig grund.

Då Borås Stad utgör ett skattesubjekt bör fördelningsnyckeln beräknas utifrån hela Borås Stads momspliktiga omsättning i förhållande till den totala omsättningen. Vidare rekommenderar Deloitte att fördelningsnyckeln kontrolleras i slutet av varje redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet.

Baserat på att det historiskt finns en risk för felaktig hantering kan det inte uteslutas att Skatteverket vid en granskning begär att Borås Stad skall korrigera tidigare redovisning så att momsen allokeras till respektive momssystem.

4. Resultat av granskningen

4.1.2 Hantering av utgående moms

Borås Stads hantering av utgående moms

Deloitte har tagit del av de 10 beloppsmässigt största utgående fakturorna avseende maj 2021 för Grundskoleförvaltningen respektive Sociala omsorgsförvaltningen. Vidare har vi utifrån genomförda intervjuer och granskat material undersökt Tekniska förvaltningen samt Fritids- och folkhälsoförvaltningens rutiner för utställandet av kundfakturor.

Merparten av fakturorna som Deloitte erhållit är hänförliga till den kommunala verksamheten, d.v.s. icke-ekonomisk verksamhet ej bedriven i egenskap av beskattningsbar person. Borås Stad har inte debiterat moms på dessa fakturor.

För de fakturor som ställts ut avseende Borås Stads ekonomiska verksamhet bedriven i egenskap av beskattningsbar person noterar Deloitte att granskade fakturor är korrekt utställda.

Utifrån genomförda intervjuer är det Deloitte's uppfattning att varje enskild förvaltning ansvarar för att ställa ut förvaltningens kundfakturor. Ekonomiansvarig på respektive förvaltning tar emot uppgifter om utgående transaktioner i Borås Stads affärssystem tillsammans med fakturaunderlag som ansvarig handläggare på förvaltningen har upprättat.

Deloitte har under granskningen erhållit dokumentet *Kundreskontra Manual*. Dokumentet är en vägledning för upprättande av och utställandet av kundfakturor i Borås Stads affärssystem. Av dokumentet framgår att varje förvaltning ansvarar för att faktureringsunderlagen skapas och hanteras enligt gällande lagar och regler. Fakturering sker i två steg, först skapas en försäljningsorder av respektive förvaltning och sedan sker fakturering av Redovisningsservice (systemadministratören för kundreskontran). Manualen innehåller tydliga instruktioner om hur försäljningsorder skapas samt hur kunder och artiklar registreras. Artiklarna grupperas utefter artikelgrupper baserat på konto, momsod samt momsodsnr. Artikelgrupperna läggs upp centralt av systemadministratören på Redovisningsservice. Deloitte förstår det som att det är respektive förvaltnings ansvar att lägga upp, uppdatera och stänga separata artiklar.

Som Deloitte uppfattar det omfattar artikelnumret information om försäljningen är momspliktig och i så fall vilken skattesats som är tillämplig.

Artikelnumret med information om momshantering läggs upp i affärssystemet efter första gången som transaktionen ägt rum, förutsatt att det inte rör sig om ett tillhandahållande av engångskaraktär.

Medarbetare på ekonomienheten för Tekniska nämnden har under intervju meddelat att fakturaunderlaget som handläggaren skickar över i allmänhet godtas. Vidare uppfattar Deloitte att den allmänna uppfattningen på förvaltningen är att handläggaren i ärendet har tillräcklig kunskap om hur det som ska faktureras ska hanteras momsmässigt.

Samtidigt har Deloitte erhållit en skriftlig beskrivning via e-post av de rutiner som finns på ekonomienheten för Fritids- och folkhälsoförvaltningen/ Kulturförvaltningen avseende hantering av fakturaunderlag. Beskrivningen tyder på att kontroller av fakturaunderlaget alltid utförs som del av det löpande arbetet. För de fall underlaget inte är fullständigt inhämtas mer information från den som sänt över underlaget till ekonomienheten för att säkerställa en korrekt fakturering. Utgångspunkt för bedömning om faktura ska ställas ut med eller utan moms är, vid utställandet av en faktura, vad faktureringen avser.

Deloitte har fått ta del av ett utkast på en skriftlig rutin avseende fakturering för byggtjänster. Borås Stad har informerat om att hanteringen avseende byggtjänster inte är helt färdigställd men att Borås Stad siktar på att implementera rutinen under första kvartalet 2023. Av utkastet på rutin återfinns information gällande vilka tjänster som omfattas av omvänd skattskyldighet samt hur fakturering ska ske vid försäljning av byggtjänster. Rutinen konstaterar att reglerna om omvänd skattskyldighet gäller för utställande av faktura oavsett i vilken verksamhet, ekonomisk eller som myndighetsutövning, som tjänsterna köps in.

Det är Deloitte's uppfattning att Borås Stad inte har sålt några investeringsvaror under 2021. Baserat på det material och de intervjuer som genomförts uppfattar Deloitte det som att Borås Stad däremot har en rutin på plats som innebär att den förvaltning som ska sälja en investeringsvara måste meddela servicekontoret om det, då det kan komma att påverka hur LEMK-ansökan ska utformas.

4. Resultat av granskningen

4.1.2 Hantering av utgående moms

Enligt Borås Stad finns inga pågående jämkningar avseende fastigheter eller anläggningar.

Utifrån erhållen information är det Deloitte's uppfattning att det verkar saknas rutiner för att säkerställa att kommunen tar ut marknadsmässiga priser på sina tillhandahållanden till de kommunala bolagen.

Utgångspunkt för bedömningen

En kommuns omsättning av varor eller tjänster mot ersättning är inte att anse som ekonomisk verksamhet och kommunen anses inte agera i egenskap av beskattningsbar person vid dessa omsättningar.

Kommuner är dock skyldiga att redovisa moms i förhållande till sin momspliktiga verksamhet som sker i en ekonomisk verksamhet.

Bedömning

Deloitte noterar att rutinerna gällande utställandet av fakturor skiljer sig åt mellan nämnderna. Som vi förstår det finns det på vissa förvaltningar ett stort förtroende för att det fakturaunderlag som upprättas av handläggaren är korrekt medan att det på andra förvaltningar rutinmässigt kontrolleras för att säkerställa att de fakturor som ställs ut är korrekta ur ett momsperspektiv.

Samtidigt noterar Deloitte, vilket poängterades av medarbetare på Borås Stad, att de vanligaste transaktionerna för respektive förvaltning finns kodade i Kommunens affärssystem. I samband med att transaktionerna läggs upp i affärssystemet kontrolleras momshanteringen, information som sedan styr hur fakturan ställs ut. Deloitte uppfattar det dock som att dessa artikelnummer inte löpande ses över.

Deloitte bedömer att Borås stads hantering vad gäller utgående moms överlag är god, men Deloitte anser att hanteringen bör ses över för att säkerställa en korrekt och enhetlig hantering på varje förvaltning.

Rekommendation

Deloitte rekommenderar att en rutin, likt den som tillämpas på Fritids- och Folkhälsoförvaltningen / Kulturförvaltningen implementeras på alla förvaltningar. Deloitte rekommenderar att rutinen utformas på ett sätt som säkerställer att utställande av kundfakturor sker mot bakgrund av korrekt utformat underlag. Vidare är det Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför rutiner för hur tillhandahållanden till de kommunala bolagen prissätts

4. Resultat av granskningen

4.2 Allmänt om interna kontroller

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Har Kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen?
- Finns en god kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom området och hur säkerställer man att kompetensen bibehålls?

Generellt

När Deloitte arbetat med att besvara ovanstående revisionsfrågor har Deloitte utgått ifrån syftet med granskningen av Borås Stad, såsom det kommer till uttryck i revisionsuppdraget. Syftet med granskningen är att kontrollera ifall Borås Stads momshantering sker i enlighet med gällande lagstiftning. Utifrån syftet förstår vi det som att med tillräcklig kontroll avseende momshanteringen menas att Borås Stad har sådana interna kontroller på plats som möjliggör för Borås Stad att upptäcka eventuella brister och fel i momshanteringen.

För att undersöka huruvida kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen har Deloitte genomfört intervjuer med ett antal personer som på olika sätt arbetar med Borås Stads momshantering, samt tagit del av de skriftliga rutiner som finns tillgängliga på intranätet och som avser momsrelaterade frågor.

4. Resultat av granskningen

4.2.1 Interna kontroller

Borås Stads interna kontroller

Som nämnts ovan åligger det huvudsakliga ansvaret för Borås Stads moms hantering avdelningen för Redovisningsservice. Avdelningen ansvarar för att rapportera Borås Stads moms mot Skatteverket. Vidare åligger det Redovisningsservice att svara för den övergripande moms kompetensen på Borås Stad.

Det är Deloitte's uppfattning att varje nämnd ansvarar för att momsreglerna inom förvaltningens verksamhetsområde efterlevs. Baserat på de intervjuer Deloitte genomfört med medarbetare på Borås Stad och den information Deloitte erhållit förstår Deloitte att det åligger varje handläggare att ha erforderlig kunskap om momsfrågor inom dennes verksamhetsområde och är dennes ansvar att, vid behov, ta kontakt med Redovisningsservice för vägledning i momsfrågor.

Som ovan nämnts förstår Deloitte att vissa förvaltningar har som rutin att spara ner vägledning och resonemang kring momsfrågor i ett arbetsdokument för att använda som stöd i framtiden.

Enligt den information Deloitte erhållit förstår Deloitte det som att Borås Stad är av inställningen att det finns en god kunskap kring moms i de olika nämnderna.

Deloitte förstår att Redovisningsservice regelbundet utför kontroller av nämndernas arbete samt löpande genomför undersökningar av medarbetarnas utbildningsbehov, samt anordnar möten och seminarium för vidareutbildning. Kontoret för Redovisningsservice ansvarar även för att under årliga möten gå igenom aktuella frågor och övergripande ändringar inom momsområdet som skulle kunna påverka Borås Stads moms hantering.

Bedömning

Utifrån den granskning Deloitte genomfört uppfattar Deloitte att Borås Stad arbetar löpande med att förbättra medarbetarnas kunskaper relaterade till momsfrågor. Vidare noterar Deloitte att Borås Stad samlat en bred kompetens kring momsfrågor på kontoret för Redovisningsservice.

Deloitte uppfattar det som att Borås Stad löpande utför manuella kontroller av hanteringen av ingående moms och att avstämningar sker kontinuerligt för att säkerställa att de redovisade siffrorna stämmer överens med det fakturaunderlag som Borås Stad erhållit ifråga om belopp och leverantör.

Deloitte bedömer att användandet av arbetsdokument för att spara ner resonemang kring momsfrågor är ett bra sätt att försäkra sig om momsfrågor hanteras kontinuerligt. Deloitte har däremot inte erhållit någon information om att någon ansvarar för att löpande se över dokumentet för att säkerställa att det stämmer överens med gällande rätt.

Mot bakgrund av att Deloitte identifierar hanteringen av den ingående momsen som bristfällig är Deloitte av uppfattningen att även om vissa kontrollmekanismer finns, bör Borås Stad se över sina interna kontroller. Deloitte bedömer att de kontroller som utförs inte är förankrade i ML, och kontrollerna uppfyller således inte sin funktion utifrån syftet att upptäcka eventuella fel och brister i momsrapporteringen.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende moms hanteringen.

Rekommendation

Deloitte har noterat att det finns ett stort förtroende för att respektive nämnd har tillräcklig kunskap för att ombesörja en korrekt hantering av momsfrågor. Samtidigt uppfattar Deloitte att det löpande uppstår frågor som behövs besvaras där antingen handläggaren i ärendet eller nämndens ekonomifunktion hänvisas till Skatteverket eller Redovisningsservice. Baserat på detta rekommenderar Deloitte att Borås Stad upprättar en rutin som möjliggör för de ansvariga på Redovisningsservice att säkerställa att alla frågor besvaras på ett korrekt och erforderligt sätt, samt för det fall att frågan skulle vara relevant för flera nämnder, följer upp med respektive nämnd för att kontrollera och informera om korrekt hantering.

Baserat på Deloitte's bedömning att Borås Stad för närvarande har en felaktig hantering i relation till fördelningen av ingående moms rekommenderar Deloitte att Borås Stad upprättar en rutin för momsrapportering som grundar sig på ML:s föreskrifter.

4. Resultat av granskningen

4.3 Allmänt om avdragsbegränsningar samt gällande rätt

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfråga:

- Hanterar Borås Stad avdragsrätt för ingående moms där det finns avdragsförbud exempelvis vid stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation på ett ändamålsenligt sätt?

Generellt

Följande information finns tillgänglig för alla medarbetare på Borås Stads intranät:

”Det finns särskilda bestämmelser om avdragsförbud och begränsad avdragsrätt för ingående moms. Dessa gäller personbilar, stadigvarande bostad samt representation.”

Deloitte har under granskningen erhållit ett antal ingående fakturor utställda till Borås Stad avseende inköp av middagar, konferenspaket och gåvor till anställda samt kostnader hänförliga till hyra av bilar. Vidare har Deloitte tagit del av utdrag från Borås Stads bokföring.

Gällande rätt

Stadigvarande bostad

Ingående skatt som gäller en stadigvarande bostad får inte dras av, se 8 kap. 9 § första stycket 1 ML. Avdragsförbudet har betydelse bland annat i de fall en mervärdesskattepliktig verksamhet bedrivs helt eller delvis i en byggnad som anses vara stadigvarande bostad.

Avdragsförbudet omfattar inte bara inköp till en byggnad utan även sådant som har en anknytning till det stadigvarande boendet, exempelvis kontorsutrustning, såsom skrivbord och stolar. Skatteverket har dock uttalat att avdragsförbudet för stadigvarande bostad inte är tillämpligt när en arbetsgivare köper in kontorsutrustning som de anställda endast tillfälligtvis får använda för hemarbete under coronapandemin.

Representation

En förutsättning för att avdragsrätt för ingående moms ska föreligga avseende representationskostnader är att utgifterna skulle ha varit avdragsgilla vid inkomstbeskattningen. Vidare ska utgifterna ha ett omedelbart samband med den momspliktiga verksamheten.

Avseende kostnader för förtäring (mat och alkoholfri dryck) i samband med representation krävs att avdraget inte överstiger vad som anses skäligt och att det högst uppgår till den ingående momsen som beräknas på ett underlag om 300 kronor per person och tillfälle. Beloppsbegränsningen gäller både för extern och intern representation.

Om det i representationskostnaden ingår både mat och alkoholdryck kan avdraget beräknas med hjälp av en schablon. Enligt schablonen berättigas avdrag för moms på 46 kronor per person och tillfälle under förutsättning att kostnaden överstiger 300 kronor exklusive moms per person. Dessutom ska debiterad moms vara minst 46 kronor per person och tillfälle.

Konferens är inte att betrakta som representation i mervärdesskattesammanhang och möjlighet till avdrag för den ingående momsen föreligger om den beskattningsbara personen har full avdragsrätt för ingående moms. För de fall konferenser anordnas i samband med efterföljande personalfest eller middag behövs en bedömning göras i det enskilda fallet, om även den efterföljande personalfesten eller middagen är en del av konferensen eller ska ses som personalfest, för vilka avdragsreglerna för representation är tillämpliga.

Personbilar

Det är inte tillåtet att dra av ingående skatt vid inköp av en personbil eller en motorcykel om inköpet görs för andra ändamål än återförsäljning, uthyrning, persontransporter enligt taxitrafiklagen, transporter av avlidna eller körkortsutbildning som omfattas av skatteplikt.

Vid leasing av personbilar finns enligt en schablonregel rätt till avdrag med 50 procent av den ingående skatten på hyran. En förutsättning för att avdrag ska få göras är att fordonet används i mer än ringa omfattning i en verksamhet som medför skattskyldighet eller rätt till återbetalning enligt ML. Skatteverket anser att en personbil som körts mer än 100 mil under året i en verksamhet som medför skattskyldighet anses använd i mer än ringa omfattning.

4. Resultat av granskningen

4.3.1 Hantering av avdragsbegränsningar

Borås Stads hantering

Medarbetare på Borås Stad har informerat om att inga inköp har gjorts som relaterar till medarbetares stadigvarande bostad. Som förtydligande konstaterades att Borås Stad enbart lånade ut datorer samt datorskärmar ut till sina medarbetare och inga inköp gjordes som skulle träffas av avdragsbegränsningarna för Stadigvarande bostad.

Enligt uppgift från Borås Stad görs inget avdrag för ingående moms avseende inköp av personbilar.

Vid hyra av personbilar görs avdrag med 50 procent av den ingående momsen som belöper på hyran.

Av det material Deloitte erhållit förstår Deloitte att den ingående momsen avseende middagar och konferenspaket samt gåvor bokförs på samma konto (kontonummer 1671 Ingående moms).

Bedömning

Enligt erhållen information uppfattar Deloitte att Borås Stad hanterat ingående moms som belöper på inköp av personbilar samt skåpbilar i enlighet med gällande lagstiftning.

Deloitte har under granskningen genomfört en stickprovskontroll avseende hanteringen av ingående moms på fakturor utställda till Borås Stad gällande konferenspaket och middagar. Baserat på det underlag Deloitte erhållit i samband med granskningen noterar Deloitte att all ingående moms för sådana inköp bokförs på samma konto – konto 1671 Ingående moms. Deloitte noterar att ingen moms bokförts som icke avdragsgill. En sådan hantering behöver inte vara felaktig. Deloitte noterar att det är fullt möjligt att Borås Stad säkerställt att den ingående momsen för alla konferenser som anordnas är avdragsgill. Samtidigt uppmärksammar Deloitte att det på ett flertal fakturor ställts upp ett belopp att betala för konferenspaket och ett belopp för exempelvis restaurangtjänster och middagar. För de fall det rör sig om personalfester bör avdragsbegränsningsreglerna bli aktuella.

Mot bakgrund av ovan bedömer Deloitte att Borås Stad hanterat avdragsbegränsningar för ingående moms till övervägande del på ett ändamålsenligt sätt. Emellertid noterar Deloitte att Borås Stad hanterat ingående moms på fakturor som avser konferenspaket och tjänster som faktureras i samband med konferenspaketerna som avdragsgill. Deloitte noterar att de separata tjänsterna bör vara föremål för en bedömning i det enskilda fallet för att säkerställa en korrekt momshantering.

Rekommendation

Deloitte rekommenderar att Borås Stad ser över den interna hanteringen av moms på fakturor avseende representation för att säkerställa att den nuvarande hanteringen är korrekt.

4. Resultat av granskningen

4.4 Allmänt om rutiner

Inledning

Detta avsnitt avser att behandla följande revisionsfrågor:

- Finns tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden?
- Om rutinbeskrivningar finns, är de uppdaterade och adekvata för att säkerställa att redovisningen följer aktuella regelverk?
- Finns det rutiner för att säkerställa att momsen hanteras i rätt system, dvs. i momsdeklarationen eller i det särskilda ersättningsystemet (LEMK)?

Generellt

Inom ramen för granskningen av Borås Stads momshantering har Deloitte tagit del av följande dokument, instruktioner och rutinbeskrivningar.

- "Kundreskontra Manual"
- "Instruktion kring moms"
- Utkast för "Fakturering av byggtjänster"
- "Momsägget instruktion"
- "Momsredovisning rutin"
- "Rutin momsstatsbidrag"

Deloitte förstår det som att informationen finns tillgänglig via Borås Stads intranät och att alla medarbetare kan tillgå dokumenten.

Vidare uppfattar Deloitte det som att en del nämnder har skriftliga rutiner på plats för att säkerställa en enhetlig hantering i interna system som tar sikte på hantering av fakturaunderlag och utställande av fakturor.

Deloitte uppfattar även att vissa nämnders ekonomienheter har som rutin att dokumentera momsfrågor och nämndens resonemang kring dessa i ett arbetsmaterial. Arbetsmaterialet görs, som Deloitte förstår det, sedan tillgängligt för alla inom enheten för att det ska finnas vägledning nästa gång man ställs inför en liknande fråga.

4. Resultat av granskningen

4.4.1 Borås stads rutiner

Borås Stads hantering

Utifrån erhållet material och genomförda intervjuer uppfattar Deloitte att varje nämnd själva ansvarar för att momsreglerna inom nämndens verksamhetsområde efterlevs.

Redovisningsservice ansvarar för den övergripande moms kompetensen samt för att deklarerar såväl momspliktig verksamhet som att ansöka om återbetalning av moms för vilken Borås Stad har rätt till återbetalning enligt LEMK.

Dokumentet "Kundreskontra Manual" erbjuder tydlig vägledning kring hur kundfakturer upprättas i Borås Stads affärssystem. Dokumentet är främst en användarmanual för utställandet av fakturer. Av dokumentet framgår att interna fakturer mellan förvaltningsenheterna ska ske momsfritt. Vidare framgår det att varje förvaltning ansvarar för att faktureringsunderlagen skapas och hanteras enligt gällande lagar och regler.

Deloitte förstår det som att skriftlig vägledning gällande momsfrågor finns att tillgå för alla medarbetare via Borås Stads intranät. Dokumentet "Instruktion kring moms" innehåller övergripande information om vad som utgör momspliktig verksamhet, de olika skattesatserna, vilka uppgifter som ska framgå av en faktura enligt 11:8 ML samt generell information om vad som gäller särskilt för momshanteringen i kommuner. Vidare innehåller instruktionen information om att det finns avdragsbegränsningar för representation, stadigvarande bostad och personbilar. För svar på mer specifika frågor hänvisar instruktionen till Skatteverkets hemsida (se under rubriken *Aktuella momsregler* i dokumentet "Instruktion kring Moms").

Deloitte noterar även att dokument innehåller skrivelsen "Detta övergripande ansvar övertas av Redovisningsservice 2018-01-01".

Vidare återfinns även viss vägledning på Borås intranät gällande representationsfrågor. Materialet inkluderar även länkar till Skatteverkets verktyg för att beräkna avdragsgill moms på representationskostnader. Av materialet framgår vidare att man vid frågor ska kontakta ansvarig medarbetare för momsfrågor på Redovisningsservice.

Av erhållet underlag uppfattar Deloitte det som att medarbetare inom Borås Stad använder sig av möjligheten att ställa frågor gällande moms till Redovisningsservice.

Av erhållet material uppfattar Deloitte att medarbetarna vanligtvis får svar inom några arbetsdagar.

Dokumentet "Momsägget Instruktion" innehåller en beskrivning av hur respektive nämndens fördelningsnyckel ska beräknas.

Deloitte har vidare tagit del av dokumentet "Fakturering av byggtjänster" av vilket det framgår att omvänd skattskyldighet tillämpas vid försäljning av byggtjänster. I denna rutin återfinns information gällande vilka tjänster som omfattas av omvänd skattskyldighet samt hur fakturering ska ske vid försäljning av byggtjänster.

Dokumenterna "Momsredovisning rutin" och "Rutin momsstatsbidrag" har karaktären av rutinbeskrivningar som informerar om vilka systemtekniska åtgärder som ska vidtas för att kunna färdigställa momsdeklarationen och ansökan om ersättning enligt LEMK, respektive ansökan om statsbidrag.

Som Deloitte uppfattar det förlitar sig Redovisningsservice på att respektive nämnd inom Borås Stad tar ansvar för att ingående fakturer hanteras på ett korrekt sätt och att utgående fakturer ställs ut i enlighet med gällande lagstiftning. Det är, som Deloitte förstår det, varje nämnds ansvar att inkomma med frågor till kontoret för Redovisningsservice i de fall eventuella osäkerheter skulle uppstå. För det fall frågor uppstår, uppfattar Deloitte att Redovisningsservice erbjuder nämnden vägledning via e-post, något som innebär att svaren på frågorna finns sparade för framtiden om liknande frågor skulle uppstå.

Av den information vi har tagit del av förstår vi det som att medarbetare på kontoret för Redovisningsservice håller årliga redovisningsmöten, under vilka man går igenom aktuella frågor och övergripande ändringar som skulle kunna påverka Borås Stads momshantering. Ett exempel på sådan hantering är, som vi förstår det, att man bjudit in en extern part för att hålla en utbildning gällande byggmoms då man nyligen gjort bedömningen att Borås Stad är att anse som ett byggbolag.

4. Resultat av granskningen

4.4.2 Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

Bedömning

Baserat på det material Deloitte har tagit del av är Deloitte av uppfattningen att de skriftliga rutiner som finns tillgängliga och den materiella information som finns att tillgå är av generell karaktär, särskilt med beaktande av komplexiteten i momshanteringen för kommuner. Rutinerna hänvisar även till Skatteverket för de fall en bedömning i det enskilda fallet behövs göra.

Deloitte är av uppfattningen att dokumentet "Kunderskontra Manual" erbjuder medarbetarna bra vägledning för hur kundfakturor ska ställas ut. Deloitte noterar dock att ingen medarbetare som Deloitte varit i kontakt med under granskningen hänvisade till dokumentet vid frågan om det fanns några skriftliga rutiner avseende utställandet av kundfakturor.

Deloitte noterar vidare att Borås Stads dokumenterade information om materiella momsfrågor är begränsad. Baserat på hur man formulerat "Instruktion kring moms" så har dokumentet inte varit föremål för en ordentlig revision sedan innan den 1 januari 2018.

Deloitte uppfattar, vilket tidigare berörts, att mycket av ansvaret för att momshanteringen blir korrekt ligger på varje nämnd. Som exempel kan nämnas att interna rutiner hänvisar till Skatteverkets hemsida för närmare bedömning. Av genomförda intervjuer med medarbetare på bl.a. Tekniska nämnden förstår vi även att det är upp till medarbetaren, eller i vart fall att medarbetare känner ett ansvar att, ta kontakt med Skatteverket för upplysningar kring hur fakturor ska ställas ut.

I sammanhanget ska det dock poängteras att Deloitte noterar att det även finns möjlighet att kontakta ansvarig medarbetare på Redovisningsservice för vägledning. Det är Deloitte's uppfattning att det inte finns någon uttalad rutin om att följa upp frågor som ställs till Redovisningsservice med övriga nämnder för att säkerställa en enhetlig momshantering inom Borås Stad.

Mot bakgrund av ovan är det Deloitte's bedömning att det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter / områden.

Deloitte noterar att det finns ett antal dokument som på ett övergripande sätt berör momshantering.

Emellertid noterar vi att dokumenten inte ger någon detaljerad vägledning och att läsaren hänvisas till Skatteverkets rättsliga vägledning för information om materiella momsfrågor. Vidare är Deloitte av uppfattningen att dokumenten inte är uppdaterade.

Som berörts ovan avseende ingående moms, är Deloitte av uppfattningen att den rutin som finns för hantering av ingående moms är felaktig då fördelning mellan de olika systemen inte sker baserat på verksamhet utan enligt en schablon.

Rekommendation

Mot bakgrund av ovan rekommenderar Deloitte att Borås Stads rutiner kompletteras med styrdokument för att säkerställa en korrekt momshantering i hela Borås Stad.

Deloitte identifierar att det, mot bakgrund av avsaknad av tydliga rutiner historiskt, kan finnas ett behov av att se över Borås Stads verksamhetsområden och identifiera de frågor inom respektive område som skulle kunna innebära komplexa momsfrågor. Vidare rekommenderar vi, baserat på en sådan genomgång, att Borås Stad utarbetar ovan nämnda styrdokument.

Deloitte rekommenderar att hänvisningar till Skatteverkets hemsida för vägledning i momsfrågor undviks. Istället rekommenderar Deloitte att Borås Stad implementerar en rutin som möjliggör att de frågor som uppstår utreds i den utsträckning som omständigheterna i det enskilda fallet kräver, exempelvis genom att Redovisningsservice tar över ansvaret för detta, i syfte att säkerställa en korrekt momshantering. Även om Skatteverkets hemsida är pedagogiskt uppbyggd, informationen som finns tillgänglig via hemsidan är uppdaterad och, som utgångspunkt, motsvarar gällande rätt vill vi poängtera att moms­lagstiftningen är väldigt komplex och ofta svårnavigerad, något som även påpekas i Borås Stads dokument "Instruktion kring Moms". Vidare ska det beaktas att på grund av den blandade verksamhet som kommuner bedriver är det inte alltid så att informationen som finns tillgänglig på Skatteverkets hemsida är direkt applicerbar på kommunens verksamhet.

4. Resultat av granskningen

4.4.2 Bedömning av och rekommendationer kring rutiner

Det är även Deloitte's rekommendation att Borås Stad inför en rutin där den ingående moms vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen det allmänna momssystemet eller kommunkontosystemet. Om en allokering inte kan göras rekommenderar Deloitte att en fördelning görs enligt skälig grund.

Fördelningsnyckeln bör beräknas utifrån Borås Stads momspliktiga omsättning i förhållande till den totala omsättningen. Vidare rekommenderar Deloitte att fördelningsnyckeln kontrolleras i slutet av varje redovisningsår för att säkerställa att den tillämpade fördelningsnyckeln svarar mot Borås Stads faktiska verksamhet.

Kontaktuppgifter

Pernilla Lihnell

Director, Audit & Assurance

Mobile: +46 73 397 73 71

Email: plihnell@deloitte.se

Gustav Hellqvist

Associate, Indirect Tax

Mobile: +46 700 80 38 50

Email: ghellqvist@deloitte.se

Benny Persson

Director, Indirect Tax

Mobile: +46 73 397 13 11

Email: bpersson@deloitte.se

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the "Deloitte organization") serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2022 For more information, contact Deloitte AB.

GRANSKNING AV BORÅS STADS HANTERING AV MOMS

Stadsrevisionen Borås

Rapportsammandrag
2023-01-16

20
23

Granskning av Borås Stads hantering av moms

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningens sammanfattande bedömning är att Kommunstyrelsen och granskade nämnder inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende den löpande momshanteringen.

De huvudsakliga iakttagelserna från granskningen är följande:

- Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut säkerställer att redovisningen av ingående och utgående moms blir korrekt. Det finns brister i hur Borås Stad allokerar den ingående momsen till kommunens momspliktiga respektive icke momspliktiga verksamhet, vilket påverkar kommunens möjligheter att redovisa moms korrekt gentemot Skatteverket.
- Kommunstyrelsen inte har en fullt ut tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.
- I vissa nämnder råder det en osäkerhet kring vilka av kommunens tillhandahållanden som är momspliktiga och vilka som utgör myndighetsutövning (icke momspliktig verksamhet). Berörda nämnder kan därför inte anses fullt ut säkerställa en tillräcklig intern kontroll avseende momshanteringen.
- Nämndernas beräkningsunderlag för ombokning till affärsmoms är inte ändamålsenlig. Granskningen har identifierat en felaktig tillämpning av fördelningsnycklar som baserats på varje nämnds externa omsättning, vilka tillämpats vid beräkningen av underlaget för ombokning till affärsmoms.
- Det finns viss kontroll av att momsredovisningar upprättas av personer med god kompetens inom momsområdet. Borås Stad har dock inte fullt ut säkerställt att kompetensen bibehålls inom kommunen, då det saknas klara rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras. Detta lämnar kommunen sårbar vid bortfall av personalstyrkan på grund av plötslig frånvaro såsom sjukskrivning eller liknande.
- Borås Stad har god kännedom om de avdragsbegränsningsregler som finns i Mervärdesskattelag (1994:200) avseende stadigvarande bostad, inköp av bilar samt representation. Information om dessa regler finns tillgänglig för samtliga medarbetare.

Det saknas emellertid en intern kontroll gällande hur reglerna efterlevs och hanteras i momsredovisningssammanhang.

Avdragsbegränsningar för ingående moms hanteras överlag på ett ändamålsenligt sätt. Emellertid noteras att för fakturor som avser konferenspaket och efterföljande middagar finns det anledning att se över den nuvarande hanteringen för att säkerställa att all ingående moms är avdragsgill såsom del av en konferens, och att ingen del skulle kunna aktualisera avdragsbegränsningar för representationskostnader.

- Det saknas tydliga och dokumenterade rutinbeskrivningar kring hanteringen och redovisningen av moms inom olika verksamheter/områden. Det noteras dock att det finns tydliga rutinbeskrivningar för utställande av kundfakturor.

Granskningen har resulterat i följande rekommendationer till Kommunstyrelsen och granskade nämnder.

- Att en rutin tas fram där den ingående momsen vid kontering, beroende på om inköpet är hänförligt till Borås Stads momspliktiga eller icke momspliktiga verksamhet, hänförs till antingen den momspliktiga verksamheten eller till den icke-momspliktiga verksamheten.
- Att en rutin för kontroll av fakturaunderlag, likt den som tillämpas på Fritids- och Folkhälsoförvaltningen/Kulturförvaltningen implementeras på alla förvaltningar. Rutinen bör utformas på ett sätt som säkerställer att utställande av kundfakturor sker mot bakgrund av korrekt utformat underlag.
- Att rutiner för hur tillhandahållanden till de kommunala bolagen prissätts införs.
- Att upprätta en rutin för momsrapportering som grundar sig på Mervärdesskattelagens föreskrifter.
- Att rutinerna kompletteras med styrdokument för att säkerställa en korrekt momshantering i hela Borås Stad.
- Att en rutin upprättas som möjliggör för de ansvariga på Redovisningsservice att säkerställa att alla frågor besvaras på ett korrekt och erforderligt sätt, samt för det fall att frågan skulle vara relevant för flera nämnder, följer upp med respektive nämnd för att kontrollera nuvarande hantering och informera om korrekt hantering.
- Att se över den interna hanteringen av moms på fakturor avseende representation för att säkerställa att den nuvarande hanteringen är korrekt.
- Att överväga en grundlig genomgång av tidigare redovisningsperioder i syfte att säkerställa en korrekt redovisning och rapportering till Skatteverket.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Initiativärende - Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avstyrker initiativärendet.

Ärendet i sin helhet

Vid nämndens sammanträde den 31 januari 2023 lämnade Kristdemokraterna och Moderaterna i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ett initiativärende ”Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik” där nämnden föreslogs besluta att förvaltningen ges i uppdrag att kontakta Högskolan i Borås för att se över möjligheten till att initiera ett samarbete med fokus på att förbättra läsförståelse och studieteknik bland elever i gymnasieskolan.

Nämnden beslutade att remitterar initiativärendet till nämndens presidium för beredning, vilket har hanterats vid presidiummötet den 13 mars.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har idag ett mycket gott samarbete med Högskolan i Borås, och har god erfarenhet av samarbete i olika skolutvecklingsfrågor. Exempel på pågående samarbete är projektet Akademisk utveckling där lärare ges möjlighet att forska eller bedriva akademiska studier inom ramen för sin lärartjänst. Samarbete sker då med Högskolan i Borås samt Göteborgs Universitet. Som ett led i arbetet med att stärka skol- och professionsutveckling kopplat till akademiska studier och forskning har förvaltningen fattat beslut om att tillsätta ett Råd för akademisk utveckling vars uppgift är att ta emot ansökningar från lärare och ta fram underlag för beslut i förvaltningens ledningsgrupp. Förvaltningens samtliga verksamheter och Utbildningskontoret har representanter i Rådet för akademisk utveckling. I rådet ingår även representanter från Göteborgs Universitet och Högskolan i Borås.

Utöver projektet Akademisk utveckling samarbetar förvaltningen och Högskolan i Borås även i ULF-projekt (Utveckling Lärande Forskning). Under 2021 startade förvaltningen (Bäckängsgymnasiets engelskinstitution) ett forskningsprojekt tillsammans med Högskolan i Borås ”Utveckling av feedbackpraktik för att förbättra elevtexter i engelska på gymnasiet”. Syftet med projektet är att öka elevernas användning av den feedback de får av sina lärare

på skrivna texter. Förvaltningen förbereder ytterligare en ansökan till Högskolan i Borås gällande forskning på ekonomiprogrammets arbete med närvaro/frånvaro och bättre måluppfyllelse.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att intentionen i Kristdemokraternas och Moderaternas initiativärende är god, och att det redan finns goda förutsättningar för samarbete med Högskolan i Borås även kring läsförståelse och studieteknik då behov uppstår. Nämnden avstyrker därför initiativärendet.

Beslutsunderlag

1. Protokollsutdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-01-31
2. Initiativärende - Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik

Samverkan

FSG 2023-03-22

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

Sammanträdesdatum
2023-01-31

**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**

§ 19

Dnr GVUN 2023-000601.1.3.1

Initiativärende - Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden remitterar initiativärendet till nämndens presidium för beredning.

Sammanfattning av ärendet

Vid dagens sammanträde lägger Kristdemokraterna och Moderaterna i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Lisa Berglund (KD), Marie Fridén (M) och Melina Gustafsson (M), ett initiativärende ”Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik” (bilaga 4 till protokollet) där nämnden föreslås besluta att förvaltningen ges i uppdrag att kontakta Högskolan i Borås för att se över möjligheten till att initiera ett samarbete med fokus på att förbättra läsförståelse och studieteknik bland elever i gymnasieskolan.

Beslutsunderlag

1. Initiativärende ”Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik”

Yrkanden

Mittsamverkan i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Andreas Cerny (L), Anethe Tolfsson (S), Anna-Karin Gunnarsson (MP) och Alva Nilsson (C) yrkar att initiativärendet remitteras till nämndens presidium för beredning.

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med Mittsamverkans yrkande.

Initiera samarbete med Högskolan kring läsförståelse och studieteknik

En del gymnasieskolor i Borås har ett pågående arbete kring att förbättra läsförståelse och läs- och studieteknik. Detta för att underlätta kunskapsinhämtning och förståelse för arbetsuppgifter som är textbaserade samt öka kunskapen i det svenska språket. Många lärare informerar om att brist på ordförståelse ökar svårigheten att lära sig både bland annat matematik och andra språk. Även inom yrken så som vård och omsorg eller matlagning är det viktigt att snabbt kunna läsa igenom en text och förstå innebörden. Vid kontaktpolitikerbesök har det framkommit att det vore önskvärt med ett närmare samarbete med Högskolan i Borås för att underlätta studieteknik och förbättra läsförståelsen hos elever. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har sen tidigare som målsättning att ha ett nära och bra samarbete med Högskolan i Borås. En möjlig samarbetspartner vore t.ex. Institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap.

Baserat på ovanstående föreslår Kristdemokraterna och Moderaterna att Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden beslutar:

– att Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kontaktar Högskolan i Borås för att se över möjligheten till att initiera ett samarbete med fokus på att förbättra läsförståelse och studieteknik hos elever i gymnasieskolan.

Kristdemokraterna och Moderaterna

Lisa Berglund (KD)
Marie Fridén (M)
Melina Gustavsson (M)
Lars Andréén (M)
Jenny Lindberg (M)
Alexandra Florén (KD)

Anmälningssärenden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lägger anmälningssärenden, under perioden 2023-02-08—2023-03-15 till handlingarna.

Ärendet i sin helhet

Redovisas för anmälningssärenden under perioden 2023-02-08—2023-03-15.

Beslutsunderlag

1. Lista Anmälningssärenden 230328

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

ANMÄLNINGSÄRENDENDatum
2023-03-15

Sammanträde: 2023-03-28

Diarium: GVUN

Datum	Dokid	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Nummer
2023-03-22		UPPR		FSG-protokoll 2023-03-22	
2023-03-14	16851	UPPR	Arbetslivsförvaltningen	Beslut om ansvar för Borås Stads medlemskap i Earl All	2023-00091
2023-03-07	16832	IN	Miljö- och konsumentnämnden	5. Beslut från Miljö- och konsumentnämnden i ärende 2022-4360 Föreläggande om skyddsåtgärder för Viskastrands fordonsprogram	2022-00235
2023-03-03	16819	IN	Kommunfullmäktige	2. Protokollsutdrag Kommunfullmäktiges beslut 2023-02-23 § 36 Motion: Narkotikahundar	2022-00174
2023-02-24	16798	IN	Diskrimineringsombudsmannen DO	2. Beslut från Diskrimineringsombudsmannen DO - Tillsyn avseende förbud mot diskriminering och utbildningsanordnarens utrednings- och åtgärdsskyldighet, dnr TIL 2021/66	2021-00082

Datum	Dokid	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Nummer
2023-02-23	16792	IN	Miljö- och konsumentnämnden	Kontrollrapport från Miljöförvaltningen efter oanmäld inspektion vid Almåsgymnasiet skolmåltider. Dnr 2023-602	2023-00081
2023-02-20	16762	IN	Kommunstyrelsen	Protokollsutdrag - Kommunstyrelsens beslut 2023-02-06 § 51 Initiativärende - Generellt anstånd med vissa betalningar	
2023-02-17	16750	IN	Skolverket	2. Beslut från Skolverket om nationellt godkänd idrottsutbildning NIU, gymnastik disciplin trupp gymnastik. Ärendenummer 32113-2023-0002352	2023-00029
2023-02-17	16749	IN	Skolverket	Beslut från Skolverket om nationellt godkänd idrottsutbildning NIU, Frisbee disciplin discgolf, Ärendenummer 32113-2022-0034869	2023-00069
2023-02-15	16743	IN	Skolverket	2. Beslut från Skolverket - Statsbidrag för lärcentrum för 2022, Dnr 8.1.2-2023:0000038	2022-00024
2023-02-09	16729	IN	Myndigheten för Yrkeshögskolan	2. Beslut från Myndigheten för Yrkeshögskolan om att ingå i yrkeshögskolan under ytterligare begränsad tid utbildningen Kravställande IT-projektledare YH01235-2020, dnr MYH 2023/939	2020-00299

Avgivna skrivelser

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lägger avgiven skrivelse under perioden 2023-01-19—2023-03-15 till handlingarna.

Ärendet i sin helhet

Redovisas för avgiven skrivelse under perioden 2023-01-19—2023-03-15.

Beslutsunderlag

1. Lista Avgivna skrivelser 230328

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef

AVGIVNA SKRIVELSERDatum
2023-03-15

Sammanträde: 2023-03-28

Diarium: GVUN

Datum	Dokid	Riktning	Avsändare/Mottagare	Beskrivning	Nummer
2023-02-28	16811	UT	Miljö- och konsumentnämnden	3. Svar till Miljö- och konsumentnämnden på föreläggande för fordonsprogrammet på Viskastrandsgymnasiet	2022-00235

Delegationsbeslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av de delegationsbeslut som förtecknas i protokoll den 28 mars 2023.

Ärendet i sin helhet

Redovisas för delegationsbeslut enligt anmälningslista nr 3.

Beslutsunderlag

1. Lista nr 3 Delegationsbeslut 230328

Andreas Cerny
Ordförande

Maria Gustafsson
Förvaltningschef